

Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 07.06.23

SAK 13/23: Rapport fra studiekvalitetskomiteen ved HF – med anbefaling om reakkreditering

Dokumenter i saken:

- Rapport fra studiekvalitetskomiteen
- 5-årige programevalueringer fra:
 - o Bachelorprogram i fransk (BA fransk)
 - o Bachelorprogram i historie (BA historie)
 - o Bachelorprogram i klassisk (BA klassisk)
 - o Bachelorprogram i religionsvitenskap (BA religionsvitenskap)
 - o Bachelorprogram i tysk (BA tysk)
 - o Masterprogram i fransk (MA fransk)
 - o Masterprogram i latin (MA latin)
 - o Masterprogram i gresk (MA gresk)
 - o Masterprogram i tysk (MA tysk)

I henhold til UiBs kvalitetssystem for utdanning skal programstyrene gjennomføre programevaluering hvert femte år. [Kvalitetssystem for utdanning ved UiB | Studiekvalitet | UiB](#) angir krav til innhold i en slik programevaluering.

Fakultetets studiekvalitetskomite skal gjennomgå, vurdere og ta stilling til om programevalueringen dokumenterer at NOKUTs studietilsynsforskrift er innfridd, og om programmet kan anbefales for reakkreditering. En godkjenning av en programevaluering er en bekreftelse på at programmet driver et kontinuerlig og systematisk kvalitetsarbeid som innfrir NOKUTs krav. Studiekvalitetskomiteen gir sin anbefaling til fakultetet som legger saken fram for fakultetsstyret.

Studiekvalitetskomiteen har våren 2023 bestått av:

- Heming Helland Gujord (leder) – undervisningskoordinator LLE
- Benedicte Mosby Irgens – undervisningskoordinator IF
- Jesse Tomalty – undervisningskoordinator FOF
- Signe Nilssen – studieleder LLE
- Maria Sorkness Økland – studentrepresentant
- Julie Alver Tønsaker (sekretær) – nestleder ved studieseksjonen HF
- Trine D. Klyve er oppnevnt som studentrepresentant i komiteen, men har ikke deltatt på møtene eller kommet med innspill til rapporten.

Rapporten vil bli endelig behandlet i fakultetsstyremøtet 20. juni 2023.

Forslag til vedtak:

Studiestyret tar rapporten fra studiekvalitetskomiteen til orientering.

Svein Ivar Angell
visedekan

Inger Marie Hatløy
fungerende studiesjef

Rapport fra studiekvalitetskomiteen ved HF med anbefalinger om reakkreditering

For tredje gang siden innføringen av UiBs nye system for kvalitetssikring av studier, har et utvalg studieprogram ved HF levert 5-årige programevalueringsrapporter. Evalueringene er vurdert av fakultetets studiekvalitetskomite, som på grunnlag av rapportene har som mandat å komme med en vurdering av programmenes studiekvalitet og en anbefaling om hvorvidt programmene bør reakkrediteres.

Studiekvalitetskomiteen har våren 2023 bestått av:

- Heming Helland Gujord (leder) – undervisningskoordinator LLE
- Benedicte Mosby Irgens – undervisningskoordinator IF
- Jesse Tomalty – undervisningskoordinator FOF
- Signe Nilssen – studieleder LLE
- Maria Sorkness Økland – studentrepresentant
- Julie Alver Tønsaker (sekretær) – nestleder ved studieseksjonen HF
- Trine D. Klyve er oppnevnt som studentrepresentant i komiteen, men har ikke deltatt på møtene eller kommet med innspill til rapporten.

Våren 2023 har studiekvalitetskomiteen vurdert evalueringsrapporter fra ni program:

- Bachelorprogram i fransk (BA fransk)
- Bachelorprogram i historie (BA historie)
- Bachelorprogram i klassisk (BA klassisk)
- Bachelorprogram i religionsvitenskap (BA religionsvitenskap)
- Bachelorprogram i tysk (BA tysk)
- Masterprogram i fransk (MA fransk)
- Masterprogram i latin (MA latin)
- Masterprogram i gresk (MA gresk)
- Masterprogram i tysk (MA tysk)

Krav til innhold i de 5-årige programevalueringene, samt studiekvalitetskomiteens mandat og funksjon er nedfelt i systembeskrivelsen for UiBs system for kvalitetssikring av utdanning ([Kvalitetssystem for utdanning ved UiB | Studiekvalitet | UiB](#)), som beskriver studiekvalitetskomiteens oppgave slik:

Fakultetets egen studiekvalitetskomite skal gjennomgå, vurdere og ta stilling til om programevalueringen dokumenterer at NOKUTs studietilsynsforskrift er innfridd, og at programmet kan reakkrediteres. Eventuelt gir komiteen råd om hva som må til for at programmet skal kunne reakkrediteres. Den lokale studiekvalitetskomiteen gir sin anbefaling til fakultetet som legger saken frem for fakultetsstyret.

Studiekvalitetskomiteen har arbeidet sammen og hver for seg med rapportlesing og utforming av utkast, som har vært drøftet i fire arbeidsmøter i mars, april og mai 2023. I tillegg har det vært to møter om planlegging av selve prosessen. Som den tredje i rekken har komiteen kunnet trekke på viktige erfaringer fra tidligere reakkrediteringsprosesser, og det har vært en stor fordel at tre av komiteens medlemmer har sittet i komiteen tidligere, og slik er kjent med oppgaven og prosessen. Det må imidlertid nevnes at forrige reakkrediteringsprosess avdekket uklare rutiner for oppfølging av vedtak om ikke å reakkreditere program eller reakkreditere under tvil/sterk tvil.

Omtalene av hvert enkelt program er bygget opp slik:

- Innledning
- Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene
 - Opptakskrav og opptakstall
 - Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon
 - Vurdering av læringsmiljø
- Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften
- Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften
- Konklusjon

Noen overordnede punkter gjør seg gjeldende i flere av rapportene fra 2022. Disse har vi valgt å gi en felles omtale innledningsvis, i tillegg til at de behandles i de enkelte programvurderingene.

Relevans

Å beskrive studienes relevans viser seg å være en utfordring for alle programmene som har levert rapport. Hva som ligger i dette begrepet kan nok tolkes på ulike måter, men programmene har her oppfattet det som studieprogrammets yrkesrelevans og de ferdige kandidatenes mulige karriereveier. Det er en velkjent utfordring i humaniora å svare studentene konkret på hva de kan bli. Men i dagens situasjon har studienes arbeidslivsrelevans og tilknytning til arbeidslivet fått en mer fremtredende rolle både når det gjelder rekruttering og finansiering. Derfor mener komiteen at programrapportenes tilnærming til dette punktet generelt kunne vært mer offensiv og strategisk – at man kunne benyttet anledningen til å nyansere relevansbegrepet, peke på forskjeller og sammenheng mellom arbeidslivsrelevans og praksis, forklare relevansen som allerede ligger i studiene og hvordan studenter og arbeidsliv kan bevisstgjøres om det.

Studentinvolvering og fagutvalsaktivitet

Flere av rapportene nevner utfordringer knyttet til å opprettholde aktive fagutvalg. Studentenes engasjement er viktig for et godt studiemiljø og god studiekvalitet, men uklarhet rundt hvem som har ansvar for å etablere og videreføre fagutvalgene gjør tiltak og oppfølging her lite effektive. Noen av programmene har ikke lyktes med dette, og dette viser at det er behov for et felles rammeverk for å sikre slik aktivitet.

Studenttall

Komiteen har flere ganger i løpet av vurderingsprosessen drøftet sammenhengen mellom studenttall og studiekvalitet på et program. Blant programmene som er vurdert denne gangen, er det betydelige forskjeller i studenttall. Faktisk har vi å gjøre med to av ytterpunktene ved fakultetet: bachelor i historie på den ene siden og master i gresk på den andre. Høye studenttall bringer med seg utfordringer knyttet til kapasitet, men også til studiemiljø og gjennomføring. Komiteen registrerer at det også påvirker fagmiljøets holdning til studentenes «inntakskvalitet» og aksept for frafall. Lave studenttall har på sin side også konsekvenser for studiemiljøet, og i motsetning til hva man kunne tro er det ikke slik at program med få studenter har lav frafallsprosent. Den største utfordringen med lavt studenttall i denne sammenhengen er imidlertid at det svekker grunnlaget for å måle flere av de parameterne komiteen er satt til å vurdere. Uavhengig av programmenes faglige innhold, oppbygning, pedagogiske opplegg og kvalitetssikringsrutiner, er det vanskelig å vurdere selve studiekvaliteten når man kommer under et visst antall studenter. Denne problemstillingen gjør seg tydelig gjeldende i vurderingen av et par av denne rapportens program og bør løftes frem som en ny erfaring i arbeidet med sikring av studiekvaliteten.

Kopling til lektorutdanningen

Flertallet av de vurderte programmene (fransk, tysk, historie og religionsvitenskap) inngår i lektorprogram, men det er ulikt i hvor stor grad rapportene sier noe om sammenhengen mellom de evaluerte programmene og lektorprogrammene. Noen av dem nevner det knapt. Det er mulig at dette skyldes et bevisst valg om å avgrense evalueringsrapporten til det aktuelle studieprogrammet, men studiekvalitetskomiteen mener at så tette forbindelser mellom studieprogram har en klar påvirkning på læringsmiljøet og at dette bør inngå som en naturlig del av rapportene. Dette kan også med fordel påpekes neste gang et studieprogram i en lektordisiplin skal vurderes.

Omtale av hver enkelt programevaluering:

BA fransk

Innledning

BA fransk framstår som et godt organisert program. Rapporten er tydelig disponert og følger strukturen i gjeldende forskrifter og styringsdokumenter. Framstillingen i rapporten er drøftende. Rapporten gir et tilstrekkelig grunnlag for vurdering i studiekvalitetskomiteen.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

I årene 2017 til og med 2021 har tallet på studenter som begynner studiet, variert mellom 7 og 12 og ligger jevnt over nær tallet på studieplasser som er 10. Det er verdt å merke seg at studenttallet er stabilt, men med så vidt få studenter til studiestart vil frafall ventelig få konsekvenser for studiekvaliteten.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

BA fransk har ti studieplasser. Søkertall, opptak og gjennomføring er en vedvarende utfordring, og det er gjort klare grep for å møte utfordringen, blant annet gjennom nettstudium. Det er høyere studenttall på emnenivå og i emnene som tilbys digitalt enn på programnivå. Rapporten viser til «vesentlig frafall», men går ikke i detalj. I årene 2018 til 2021 har tallet på årlige kvalifikasjoner variert mellom seks kandidater (2018-2020) og fire (2021). 16,7 prosent av studentene fullfører på normert tid. 16,7 prosent fullfører på normert tid pluss ett semester. 16,7 prosent fullfører på normert tid pluss to semestre.

Vurdering av læringsmiljø

Det blir lagt stor vekt på utviklingen av læringsmiljøet via ulike faglig-sosiale aktiviteter. Det finnes et fagutvalg, men pandemien fikk konsekvenser for kontinuiteten i fagutvalget. Det er mer krevende å arbeide med læringsmiljøet på BA-nivå enn på MA-nivå. Fagmiljøet har til hensikt å arbeide videre med dette.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

BA fransk tilfredsstiller kravene gjennom studietilsynsforskriften. Programstyret har gjort vedtak om evaluering av emner oftere enn kravene i gjeldende systembeskrivelse tilsier. Fagmiljøet har arbeidet aktivt for å utvikle studiekvaliteten i samarbeid med ekstern fagfelle. I rapporten vises det til grundige refleksjoner også med tanke på resultatet av endringene, og om endringer i studentkulturen som kan ha konsekvenser for studiekvaliteten. Undervisnings- og vurderingsformer er varierte med aktiv bruk av prinsippet om omvendt undervisning. Den digitale infrastrukturen er generelt god, men den fysiske infrastrukturen knyttet til undervisningslokaler legger uheldige begrensninger på muligheten til å gi studentaktiv undervisning. Studenter reiser jevnlig på utveksling, men det er ønskelig å øke utvekslingen ytterligere. Rapporten påpeker en svakhet omkring arbeidslivsrelevans når det oppgis at programmet «har ingen direkte tilknytning til noen yrkesvei». Tilsvarende har programmet et vekstpunkt når det gjelder praksis. Dersom fagmiljøet har gjort interne prioriteringer som ligger til grunn for dette, burde dette vært utdypet i rapporten, siden relevans og praksis er to kriterier som alle studieprogrammer skal vurderes i forhold til.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

BA fransk tilfredsstiller kravene som er satt i studietilsynsforskriften. Det uttrykkes bekymring for situasjonen etter en forventet avgang i juli 2023. Dette handler da om forskningskompetanse i hele fagets bredde. Dette faginterne ønsket må ses i sammenheng med kravene til gjennomføring (produksjon) i tråd med fakultetets strategier og gjeldende kriterier for bemanning.

Konklusjon

BA fransk framstår som et godt organisert og veldrevet program som tilfredsstiller gjeldende krav til studiekvalitet på alle nivåer. Her finnes både fagutvalg og ekstern fagfelle som brukes aktivt i det løpende arbeidet med studiekvalitet. Studenttall på programnivå og gjennomføring er programmets to største utfordringer. Det bør arbeides mer aktivt for å imøtekomme forventede krav til relevans og praksis. Studiekvalitetskomiteen anbefaler BA fransk for reakkreditering.

BA historie

Innledning

Bachelorprogrammet i historie er det største studieprogrammet ved Det humanistiske fakultet. På grunn av størrelsen og det høye studenttallet møter programmet helt andre utfordringer med tanke på studiekvalitet enn de fleste av de øvrige studieprogrammene ved fakultetet. BA historie er på sine egne premisser et viktig studieprogram, men størrelsen og studenttallet gjør det også av økonomiske grunner til et svært viktig program for fakultetet. Rapporten er utførlig og veldokumentert, men kunne med fordel vært kortere og mer poengtert. Rapporten gir et godt grunnlag for vurdering innenfor gjeldende systembeskrivelse.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

I perioden 2018-2022 har det vært en bekymringsfull nedgang i søknads- og opptakstall på programmet. I perioden har tallet på førsteprioritetssøkere gått ned med over 30 prosent, og tallet på studenter som faktisk har vært registrerte på programmet, har gått ned med 45 prosent. Det er fortsatt mange studenter, men studieplassene (115) ble ikke fylt opp i 2021 og 2022. Som rapporten påpeker, er det trolig en sammenheng mellom denne nedgangen og opprettelsen av lektorprogrammet i 2017. Programmet tar likevel nedgangen på alvor, selv om det ikke blir beskrevet konkrete tiltak. Rapporten viser at programmet er bevisst på at kvinner og minoriteter er underrepresenterte på programmet. Eventuelle tiltak for å følge opp dette blir ikke beskrevet.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Det er svært mange studenter i programmet. I 2017 var det 143 studenter som registrerte seg som nye studenter. Det er hevet over tvil at det høye studenttallet skaper særlige utfordringer for BA historie. Følgelig er det også vesentlige utfordringer med tanke på gjennomføring og frafall. Av 2017-kullet hadde i underkant av halvparten forlatt programmet etter åtte semestre, og på 2018- og 2019-kullene var det nærmere to tredeler. Om lag en sjettedel av studentene som er tatt opp, fullfører graden på normert tid. Rapporten inneholder mye refleksjon omkring gjennomføringsproblematikken. Det understrekes at fagmiljøet tar problemet på alvor, og at det er rom for forbedringer. I den aktuelle femårsperioden har det imidlertid ikke blitt innført konkrete tiltak for å styrke gjennomføring og forhindre frafall, men det arbeides i dag målbevisst for å vri ressursbruken over fra vurdering til undervisning. Dette er positivt. I rapporten ligger det også forslag til forklaringer som ligger utenfor studieprogrammet, eksempelvis knyttet til studentenes forutsetninger («inntakskvalitet») og generelle arbeidsinnsats. Det blir også antydning at «Noko fråfall kan vere normalt, og til og med ynskeleg eller naudsynt». Innenfor gjeldende systembeskrivelse er imidlertid god gjennomføring et definert kriterium for studiekvalitet. Det er grunn til å tro at målrettede tiltak

vil kunne bidra til at programmet beholder flere studenter og styrker gjennomføringen. I det løpende kvalitetsarbeidet er det viktig å adressere de stedene der det er mulig å innføre tiltak for å skape forbedringer. Tilsvarende bør man være på vakt mot forklaringsmodeller som plasserer årsakene på faktorer som ligger utenfor studiet. Man vet at det er sammenheng mellom studentenes forutsetninger eller «inntakskvalitet» og prognose for gjennomføring. Samtidig kan dette også bli en ekstern faktor som tilslører utfordringer som ligger internt i studiet og som fagmiljøet kan møte med konkrete tiltak. Det er generelt hensiktsmessig å søke etter de punktene der fagmiljøet selv har mulighet til å påvirke og forbedre situasjonen.

Vurdering av læringsmiljø

Historie har et aktivt fagutvalg, men det hadde vært ønskelig med et generelt bedre sosialt studiemiljø og trivsel blant studentene. Det høye studenttallet på historie bør isolert sett legges til rette for et aktivt og levende studentmiljø, men disse mulige gevinstene er ikke realisert i høyere grad. Det hefter usikkerheter ved resultatet i Studiebarometeret på grunn av lav svarprosent, men både i 2020 og i 2021 fikk programmet en bekymringsfullt lav score for «Faglig og sosialt læringsmiljø» på henholdsvis 2,1 og 2,0. Fagmiljøet i historie tar disse tilbakemeldingene på alvor, og gjennomførte i 2021 og 2022 en omfattende spørreundersøkelse på HIS102. Man legger her merke til at så mange som $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{3}$ av studentene oppga at de følte seg ensomme og overlatt til seg selv under studiene på HIS102. Da fagmiljøet i 2019 inviterte alle programstudentene til allmøte for å diskutere resultatene fra Studiebarometeret, var det imidlertid bare fagutvalget som møtte opp. Her ser man en konsekvent vilje i fagmiljøet til å følge opp konkrete utfordringer, men også tydelige problemer med å nå fram til studentene for å skape forbedringer. Mer skrivetrening er nevnt for å bedre læringsmiljøet, samt fortsettelsen av digitalt «fredagsseminar» på HIS102. Dette er positivt, men de bør suppleres av flere tiltak for å styrke det helhetlige læringsmiljøet – både faglig og sosialt. Basert på den tilgjengelige dokumentasjonen bør historie arbeide aktivt for å styrke læringsmiljøet på BA historie. Utfordringene med gjennomføring bør også ses i lys av tilbakemeldinger som gjelder læringsmiljøet i faget.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

BA historie tilfredsstillter kravene som er satt i studietilsynsforskriften. Det systematiske studiekvalitetsarbeidet er på plass, og fagmiljøet har arbeidet aktivt for å utvikle studiekvaliteten i samarbeid med eksterne fagfeller. Studieplanen har nylig gjennomgått omstrukturering i tilknytning til UiB FRAM-prosessen. Hovedendringen er innføring av blokkundervisning som forventes å ha positiv effekt på undervisning og gjennomføring. Undervisningsformen er i hovedsak forelesninger, men i det siste har man også åpnet for mer studentaktive undervisningsformer. Dette er helt klart en positiv utvikling, men bør evalueres løpende for å se om det er tilstrekkelig i lys av erfarte utfordringer med tanke på læringsmiljøet på programmet. Innføringen av mer varierte undervisningsformer er ressurskrevende, og kan komme i konflikt med programmets nåværende strategi som tillater stor valgfrihet. Studieprogrammet er i liten grad internasjonalsert målt ut fra antall studenter som reiser på utveksling. Faget har vært involvert i et pilotprosjekt der målet har vært å finne ut hva som ligger bak den lave utvekslingsgraden. Rapporten nevner at arbeidet som var startet gjennom piloten skulle videreføres fra slutten av 2021. Angående infrastruktur peker rapporten på utfordringer rundt timeplanlegging og at undervisningslokalene ikke er egnet for god

kommunikasjon og studentaktiv undervisning og læring. Det nevnes også at fagmiljøet er fysisk spredt og mangler gode møteplasser utenfor organiserte undervisningssituasjoner.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

BA historie tilfredsstiller kravene som er satt i studietilsynsforskriften. Det er et stort og høykompetent fagmiljø med 23 hele stillinger. De ansatte er godt egnet til å dekke emnene som inngår i studietilbudet. Mange ansatte gikk av i perioden 2016-2022. Rapporten gir innspill til bemanningsplanen med tydelige ønsker om at avgangene må erstattes på en måte som sikrer faglig kontinuitet.

Konklusjon

BA historie er et program som har særlige styrker og særlige utfordringer. Det store og høykompetente fagmiljøet har de beste forutsetninger for å tilby god og variert undervisning. Samtidig skaper det høye studenttallet utfordringer for læringsmiljøet. Tross høyt frafall er det likevel grunn til å framheve at mange studenter gjennomfører programmet. Vurdering av studiekvalitet baseres imidlertid på alle studentene som begynner på et program, og da er et frafall på to tredeler av studentmassen etter åtte semestre et vesentlig aspekt. Etter komiteens vurdering er det mer konstruktivt å sette i verk tiltak for å bedre det sosiale læringsmiljøet enn å søke etter forklaringer i studentenes inntakskvalitet. Her bør fagmiljøet supplere de gode tiltakene knyttet til emnet HIS102 med flere målrettede tiltak i dialog med studentene. Studiekvalitetskomiteen anbefaler reakkreditering av BA historie.

BA klassisk

Innledning

BA klassisk er et studietilbud som er forankret i kjernen av humaniora som tradisjon. På emnenivå fungerer faget som sentralt støttefag for en rekke andre fag, mens det på programnivå har hatt lav rekruttering over tid. Faget balanserer på noen punkter på kanten av systembeskrivelsen i og med at det representerer kunnskapsutvikling og kompetanse i døde språk. Dette setter tydelige begrensninger når det gjelder et punkt som relevans for arbeidslivet. For klassiske språk på programnivå vil arbeidslivsrelevans i stor grad peke tilbake til universitetssektoren og nærliggende virksomheter. Rapporten gir et godt innblikk i programmet og setter faget inn i en nasjonal sammenheng. Det er bare Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen som har studietilbud i både latin og gresk. BA-programmet dekker begge språkene, og studentene velger spesialisering i ett av dem. Rapporten dekker alle de bestilte områdene og gir et grunnlag for vurdering av studiekvalitet.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

Programmet har ti studieplasser, men fyller normalt bare rundt fem av dem. På dette nivået har programmet en relativt stabil tilflyt av studenter som påbegynner studiet.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Med så få studenter vil små endringer gi store utslag målt i prosent. Gjennomføringen er lav. Det var tre kandidater i 2018, en kandidat i 2019 og to kandidater i 2020. Alt i alt er det rundt halvparten av studentene som påbegynner programmet som gjennomfører. Forklaringen oppgis i hovedsak til å

gjelde svake grammatikkunnskaper hos studentene. Som tiltak foreslås innholdsmessige tilpasninger. Det hadde vært ønskelig med flere konkrete tiltak for å stimulere til bedre gjennomføring.

Ved klassiskfaget er det særlig innføringsemnet i latin som trekker studenter, da med rundt 40 i året. Enkelte andre, frittstående enkeltemner har også grei tilstrømming. Spesialiseringen i gresk har imidlertid svært lave studenttall, ofte nede i én eller to studenter. Det ser altså ut til at det er enkeltemner som først og fremst trekker studenter til klassisk, ikke selve BA-programmet.

Vurdering av læringsmiljø

Det lave studentantallet betyr på den ene side tett kontakt mellom studentgruppe og undervisere. På en annen side er det en utfordring å skape og vedlikeholde en god studentkultur med så få studenter. Dette viser seg blant annet i at faget står uten fagutvalg. Fagmiljøet melder at de skal ta initiativ til etablering av et fagutvalg i fremtiden.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

Faget er kjent med kravene om kvalitetssikring, men har utfordringer med å komme kravene i møte. Eksempelvis har faget en ekstern fagfelle, men det har ikke kommet noen rapport siden 2016. Det er først i nyere tid man har begynt å etablere rutiner for systematisk arbeid med studiekvalitet, og slik foreligger det per i dag lite dokumentasjon av kvalitetsarbeidet. Det hevdes at det blir gjennomført studentevalueringer, men at de ikke er lagt inn i kvalitetsbasen. Resultatet av dette er stor grad av selvrapportering, med løfte om forbedring av rutinene fremover. Komiteen mener likevel det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon for vurdering av programmet innenfor gjeldende systembeskrivelse.

Studiet fremstår som et tradisjonelt, filologisk studium, med grammatikk og oversettelse fra latin/gresk som hovedaktiviteter. Det rapporteres at navnet på programmet, klassisk filologi, kan virke fremmedgjørende på nye studenter, og at endring vurderes. Man arbeider også med å få inn nyere, studentaktive læringsformer. Komiteen mener at en fornyelse av ikke bare navnet, men også undervisningsmetoder og tilnærminger til stoffet vil kunne gi studiet et tiltrengt moderniseringsløft, for eksempel med et gjennomtenkt forhold til forskjellen mellom lesing og oversettelse. Rapporten forteller om mer bruk av digitale flater i forbindelse med pandemien og har med lenker til nettressurser og digitaliserte ordbøker. Rapporten sier likevel ingenting om oppøving av digital kompetanse (inkludert språkteknologi og oversettelsesprogrammer) hos studentene, og heller ikke noe om viktigheten av dette i arbeidslivet.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

Fagmiljøet i klassisk består av fem personer: tre på latin og to på gresk. Med tanke på det lave studenttallet og tilsvarende lav gjennomføring er fagmiljøet godt sammenlignet med flere av de øvrige fremmedspråksprogrammene på fakultetet. Fagmiljøet har god og verdifull forskningskompetanse, og deler av denne kommer også andre fagmiljøer på fakultetet til gode. Dette skjer konkret gjennom flere tverrfaglige forskergrupper i antikk- og middelalderstudier.

Internasjonalisering, nasjonalt samarbeid

Det er bare UiO som har et tilsvarende utdanningstilbud i Norge, og det er svært få videregående skoler som tilbyr klassiske språk. Opprettholdelsen av et klassisk fagmiljø ved UiB er derfor vesentlig for å opprettholde kunnskap og kompetanse i Norge. I et slikt perspektiv er også internasjonal kontakt

og orientering i retning av de aktuelle språkområdene Italia og Hellas svært viktig. Programmet har verdifulle utvekslingsordninger til universiteter i regionen, men det hadde vært ønskelig om potensialet for utveksling hadde vært utnyttet i enda større grad.

Konklusjon

BA i klassisk filologi har et sterkt fagmiljø, en god tilstrømming av studenter på begynneremnet i latin og på noen andre enkeltemner. Imidlertid har programmet lave søkertall og bekymringsfullt høyt frafall. Det er nødvendig med bedre og mer stabile rutiner for arbeidet med studiekvalitet. Dette gjelder også bruk av ekstern fagfelle, studentrapportering og oppretting av et fungerende fagutvalg. Her foreligger det tydelige mangler med tanke på systematisk arbeid med studiekvalitet. Den tross alt stabile tilflyten av studenter dokumenterer i kombinasjon med et ressurssterkt og kompetent fagmiljø mulighetene som ligger i programmet. Det nåværende programmet bør moderniseres både med tanke på faglig utvikling og for å stimulere til bedre gjennomføring. Med disse anmerkningene anbefaler studiekvalitetskomiteen BA i klassisk filologi for reakkreditering.

BA religionsvitenskap

Innledning

BA-programmet i religionsvitenskap framstår som et veldrevet og godt organisert program. Rapporten er tydelig disponert og følger strukturen i gjeldende forskrifter og styringsdokumenter. Framstillingen i rapporten er gjennomført reflektert og drøftende. Konklusjoner og vurderinger er jamt over dokumentert i vedlegg som medfølger rapporten. Rapporten gir et svært godt grunnlag for vurdering innenfor gjeldende systembeskrivelse.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

Tallet på startende studenter har variert mellom 13 studenter i 2017 og 25 i 2019. Det samlede antallet studenter på programmet har variert mellom 43 og 33. Det har vært stor variasjon i tallet på studenter som begynner på programmet, men samlet sett er likevel gjennomføring en større utfordring enn studenttilgang. Det samlede opptakstallet må også ses i sammenheng med lektorprogrammet.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Gjennomføring er den største utfordringen for BA religionsvitenskap. Det er i prinsippet god tilgang på studenter på emnenivå, men det hadde vært ønskelig med flere studenter på programmet, og flere studenter som gjennomfører programmet. Samkjøringen av undervisningen med lektorprogrammet er både en styrke og en utfordring for programmet. I årene 2018–2021 har antallet kvalifikasjoner variert mellom ni og seks studenter. Programmet har 27 studieplasser. På sitt beste har programmet hatt en gjennomføring som tilsvarer en tredel av studieplassene på programmet. Gjennomføringen på normert tid har vært 15,4 prosent. Gjennomføringen på normert tid pluss ett semester har vært på 15,4 prosent. Og gjennomføringen på normert tid pluss to semestre har vært på 15,4 prosent. BA religionsvitenskap har stabil gjennomføring og fører kontinuerlig kandidater fram til gradskvalifikasjon. Det er likevel ønskelig med bedre gjennomføring på programmet.

Vurdering av læringsmiljø

Læringsmiljøet framstår som svært godt. Det finnes et aktivt fagutvalg, og studentene involveres godt i løpende faglig virksomhet. BA religionsvitenskap utmerker seg positivt med tanke på læringsmiljøet.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

BA religionsvitenskap tilfredsstiller gjennomført de aktuelle kravene. Fagmiljøet har aktivt brukt sin fagfelle for å utvikle studietilbudet og har revidert emneplaner og læringsutbyttebeskrivelser etter innspill fra fagfelle. Både undervisnings- og vurderingsformene er varierte. Infrastrukturen tilfredsstiller ønsker og faglige behov. Fagmiljøet har en internasjonal orientering, men det er få studenter som reiser på utveksling. Dette er et tydelig vekstpunkt for programmet. Det er også tydelige tanker om praksis knyttet til programmet, og mye av dette er organisert gjennom det tverrfaglige emnet AHKR201. Det er imidlertid få studieplasser på dette emnet, og det går ikke fram av rapporten hvor mange studenter fra BA religionsvitenskap som har benyttet seg av tilbudet. I likhet med utveksling er vektlegging av praksis et vekstpunkt for programmet.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

BA religionsvitenskap tilfredsstiller alle de relevante kravene til fagmiljøet. Dette gjelder fagmiljøets størrelse, utdanningsfaglige kompetanse, fagspesifikke kompetanse og internasjonalt og nasjonalt samarbeid. Det understrekes at fagmiljøet må opprettholde nåværende størrelse for å kunne bevare sin styrke. Dette faginterne ønsket må ses i sammenheng med kravene til gjennomføring (produksjon) i tråd med fakultetets strategier og gjeldende kriterier for bemanning.

Konklusjon

BA religionsvitenskap framstår som et godt organisert program tilbudt av et fagmiljø med høy kompetanse. Rapporten er tydelig skrevet, er godt dokumentert og gir et solid grunnlag for vurdering av studiekvalitetskomiteen. Programmet utmerker seg positivt med tanke på læringsmiljø og studentinvolvering. Det er ingen referanser til studiebarometeret i rapporten. Styrket gjennomføring, internasjonalisering og praksis er mulige vekstpunkter. Fagmiljøet har et reflektert forhold til overlappinger og utfordringer med tanke på forholdet til lektorprogrammet. Studiekvalitetskomiteen anbefaler BA religionsvitenskap for reakkreditering.

BA tysk

Innledning

Rapporten gir inntrykk av et velstrukturert program med effektiv ressursbruk og svært motiverte og kompetente undervisere. Komiteens mandat begrenser seg til rammene i kvalitetssystemet og gjeldende forskrifter, men det er likevel et faktum at Bergens historie som gammel hansaby gir argumenter for et sterkt studie- og forskningsmiljø for germanistikk i Bergen. Etter at tyskstudiet ble avvirket ved Universitetet i Stavanger i 2010 er Universitetet i Bergen det eneste stedet på Vestlandet som i dag tilbyr utdanning i tysk på universitetsnivå. Selv om også dette momentet faller utenfor systembeskrivelsen, er det relevant med tanke på utdanning av tysklærere til skolen. Rapporten gir et godt grunnlag for vurdering innenfor gjeldende systembeskrivelse.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

I årene perioden dekker har programmet ikke klart å fylle sine ti studieplasser og har enkelte år hatt et betydelig lavere antall studenter enn plasser, til tross for deltakelse i *Ka vil DU bli?* og *HF åpen dag*. Det er forhåpninger om at programmet *Europa macht Schule*, som starter opp igjen fra januar 2023, vil virke positivt på rekrutteringen. I 2021 var det ni studenter som begynte på programmet som isolert sett illustrerer en positiv tendens.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Programmet har utfordringer både med rekruttering og gjennomføring. Gjennomføring på programmet er lav. For startår 2017 var det 3 akkumulerte kvalifikasjoner, for startår 2018 var det 2 akkumulerte kvalifikasjoner og for startår 2019 var det 1 akkumulert kvalifikasjon. Av de 4 som startet i 2020, var 2 fortsatt aktive V22, og av de 9 som startet i 2021, bare 3 var fortsatt aktive i H22. Utfordringen anerkjennes i rapporten, men ingen konkrete tiltak er beskrevet utover å gjøre studiene mest mulig spennende og interessante. Her er det ønskelig med bedre forklaringer til den lave gjennomføringen. I rapporten hevdes det at fagmiljøet ikke har mulighet til å finne årsaken til den lave gjennomføringen. Selv om høyt frafall ikke er unikt for BA tysk, er det ønskelig at fagmiljøet inntar en mer aktiv holdning både når det gjelder årsakene til det høye frafallet og mulige tiltak for å forebygge frafall.

Vurdering av læringsmiljø

Ifølge rapporten ville læringsmiljøet bli bedre om det var større, men det pekes også på at å ha få studenter betyr at det er liten avstand mellom undervisere og studenter. Dette vurderes som positivt. Selv om dette er et rimelig poeng, er det ikke underbygget med studentperspektiver. Studentene er representert på programstyremøter og har muligheter til å gi tilbakemeldinger til undervisere, men det finnes ikke et aktivt fagutvalg. Mangelen på fagutvalg henger sammen med at det er få studenter, men er likevel uheldig for den kontinuerlige fagutviklingen i dialog mellom undervisere og studenter.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

BA tysk tilfredsstiller kravene i studietilsynsforskriften. Det systematiske studiekvalitetsarbeidet er på plass. Rapport fra ekstern fagfelle for 2021 er lagt ved. Ulike undervisningsformer benyttes på programmet med vekt på studentaktiv læring, og det er også godt samarbeid med Biblioteket for humaniora på Universitetsbiblioteket. Vurderingsformene er også varierte. Ifølge rapporten er det ønskelig med større muligheter for muntlige øvinger, flere muntlige eksamener og mappe- og veiledningsbaserte vurderinger, men ressursbegrensninger gjør det urealistisk. Faget er generelt fornøyd med tilgang til infrastruktur, men har noen utfordringer med undervisningsrom og Canvas.

Selv om faget har avtaler med en rekke universiteter i tyskspråklige land, drar få studenter på utveksling. Ingen studenter reiste på utveksling i 2018 og 2019, og siden dette har bare 1-2 studenter reist hvert år. På TYS100 var studentene med på en uformell digital utveksling med studenter i Köln, men dette er ikke et fullgodt alternativ til vanlig utveksling. Studenter på 100-nivå får mulighet til å delta på et tre ukers kurs ved det tysk-norske studiesenteret i Kiel, men det har vært vanskelig å samle nok studenter. Faget jobber med å gjøre Kiel-opphold til en integrert del av 2. semester.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

BA tysk tilfredsstiller kravene som er satt i studietilsynsforskriften. Fagmiljøet består av fire fast ansatte i tillegg til en lektor og en undervisningsassistent som er 50% finansiert av DAAD (den tyske akademiske utvekslingstjenesten). Undervisningen på 100-nivå er i høy grad avhengig av DAAD-ektor og DAAD-undervisningsassistent, men samarbeidet med DAAD tilfører både ressurser og kvalitet til programmet. Fagmiljøets forskningsmessige og fagutviklingsmessige kompetanse anses som tilstrekkelig til å opprettholde og utvikle programmets innhold og nivå.

Konklusjon

BA tysk framstår som et veldrevet program. Flere studenter og styrket gjennomføring er ønskelig. Fagmiljøet har et begrenset handlingsrom når det gjelder å styrke rekrutteringen, men de bør innta en mer aktiv holdning for å forebygge frafall og stimulere til gjennomføring. Utveksling burde også økes. Det hadde vært ønskelig om forholdet til lektorprogrammet i tysk hadde vært belyst i rapporten selv om dette ikke er direkte etterlyst i bestillingen. Studiekvalitetskomiteen anbefaler BA tysk for reakkreditering.

MA fransk

Innledning

MA i fransk framstår som et program med en tydelig struktur tilpasset fagmiljøets bemanning. Et samarbeid med NTNU og delvis digital undervisning gjør det mulig å tilby et fullverdig program på MA-nivå. Tilbudet i MA i fransk må også ses i sammenheng med lektorutdanningen. Samarbeid med universiteter i Kamerun og Canada er svært viktig for tilbudet. MA i fransk har svært lave søkertall og lav gjennomføring. Det er sannsynlig at det lave studenttallet har konsekvenser for studentenes opplevde studiekvalitet selv om dette ikke blir belyst i rapporten. Rapporten gir et tilstrekkelig grunnlag for vurdering innenfor gjeldende systembeskrivelse.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

Fra 2017 til 2021 har tallet på registrerte studenter i første semester variert mellom en student (2017, 2021), fire studenter (2019, 2020) og åtte studenter (2018). Så små studentkull blir svært sårbare for frafall som vil påvirke studiekvaliteten. Med så lav tilgang på studenter må fagmiljøet være svært bevisst på sine prioriteringer mellom disiplinprogrammet og lektorprogrammet som også fører fram til kompetanse på MA-nivå.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Med så lave studenttall er det mindre hensiktsmessig å operere med prosenter. Utfordringen med gjennomføring illustreres ved at ingen studenter har gjennomført programmet på normert studietid i perioden. Fra 2018 til 2021 har programmet med unntak av 2019 ført to kandidater fram til MA-kvalifikasjon. I 2019 var det en kandidat som tok eksamen. Tallet er kritisk lavt, men betydningen av disse kvalifikasjonene er desto større. Studentene som gjennomfører, bruker jevnt over to semester eller mer for å fullføre programmet. Rapporten peker på at mange studenter arbeider som lærere i skolen, og at gjennomføringsproblematikken henger sammen med dette. Fagmiljøet bør sette inn målrettede tiltak for å styrke gjennomføringen.

Vurdering av læringsmiljø

Arbeidet med å skape et godt læringsmiljø har høy prioritet. Det finnes et fagutvalg, selv om kontinuiteten har blitt påvirket av pandemien. Med så lave studenttall på enkelte kull, blir det svært

viktig å koble kullene sammen både innenfor programmet og med studenter på andre program. Dette gjelder både internt på fransk, men også med andre programmer på instituttet. Fagmiljøet bør arbeide videre for å trygge læringsmiljøet for å motivere studentene til å gjennomføre studiet. Her bør man også se på hvordan læringsmiljøet kan styrkes også for deltidsstudentene siden disse oppgis som en vesentlig del av studentgrunnet.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

Ekstern fagfelle har ikke levert rapport på grunn av sykdom. Fagmiljøet har likevel en god og systematisk kvalitetskultur og tilfredsstiller kravene. Enkeltemner blir evaluerte oftere enn det som er påkrevd ifølge forskrift. Det er utviklet varierte undervisningsformer i samarbeid med NTNU ved hjelp av digitale tilbud. Den digitale infrastrukturen er tilfredsstillende, men undervisningslokaler og faglig-sosiale møteplasser har mangler ifølge dagens krav. En vesentlig del av kandidatene reiser på utveksling. Det oppgis at programmet ikke har en direkte tilknytning til en yrkesvei noe som ifølge oppgitte kriterier er en mangel. Denne problematikken bør fagmiljøet møte åpent med tanke på tilpasninger som er forankret i fagets identitet og egenart. Det er utviklet et interessant tilbud for praksis, men det framgår ikke hvor mange studenter som benytter seg av dette.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

MA i fransk tilfredsstiller de relevante kravene. Fagmiljøet framstår som forskningsaktivt og involvert i nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekter. Det uttrykkes bekymring for bemanningssituasjonen. Denne faginterne bekymringen er forståelig, men må også ses i sammenheng med kravene til gjennomføring (produksjon) i tråd med fakultetets strategier og gjeldende kriterier for bemanning.

Konklusjon

MA i fransk framstår som et veltilpasset program innenfor fagmiljøets eksisterende bemanning. Samarbeidet med NTNU er et fornuftig og framtidsrettet tiltak. Studenttilgangen er lav, og gjennomføringen er til dels kritisk lav. Her bør fagmiljøet sette inn tiltak og vurdere bruken av undervisningsressurser i forhold til tallet på studenter på ulike emner og program. Det vil eksempelvis være relevant å vurdere det disiplinfaglige programmet og lektorprogrammet opp imot hverandre. Større studentkull vil kunne bidra til styrket studiekvalitet og bedre gjennomføring. Det lave tallet på kvalifikasjoner gjør de enkelte kandidatene ekstra viktige, men gjør også faget sårbart. Det er krevende å rekruttere nye studenter, men det er mulig å sette inn tiltak rettet mot de studentene man har og får. Studiekvalitetskomiteen anbefaler MA i fransk for reakkreditering.

MA latin

Innledning

MA latin er et studietilbud som er forankret i kjernen av humaniora som tradisjon. Rapporten gir et godt innblikk i programmet i latin og dekker de bestilte punktene. Den store utfordringen på programmet er de lave søkertallene og det enda lavere antallet som gjennomfører. Dette er utfordrende for utviklingen av studiekvalitet på flere nivåer. For det første må man ha en viss mengde studenter for å kunne utvikle studiekvalitet på studentnivå. For det andre setter systembeskrivelsen krav til at studiekvaliteten må dokumenteres på bakgrunn av at det finnes en viss mengde studenter som gjennomfører både på emne- og på programnivå. Bachelorprogrammet i klassisk filologi har én spesialisering i latin og én i gresk, mens det finnes to separate masterprogram for de to språkene. Fagmiljøet ønsker å slå de to MA-programmene sammen, etter mønster fra BA-programmet. Så vidt

komiteen kan se er det snakk om endringer av selve rammen, ikke reelle innholdsendringer. Gevinsten ved en slik sammenslåing er uklar om den ikke får konsekvenser på innholds nivå.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

Det har tradisjonelt vært få studenter som har tatt MA eller tilsvarende kandidateksamen i latin. Per i dag har programmet to studieplasser. Da rapporten kom, hadde programmet to aktive studenter. Søkertallet varierer mellom null (2018, 2020) og én (2017, 2019, 2021).

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

I perioden 2017–2022 var det tre studenter som fullførte masteroppgaven. Den viktigste rekrutteringen skjer fra BA-programmet, som allerede har høyt frafall. Programporteføljen på klassisk bør derfor ses i sammenheng. Det foreligger ingen konkrete tiltak for å stimulere til bedre gjennomføring.

Vurdering av læringsmiljø

Med så få som to aktive studenter vil det være så få studenter at det får konsekvenser for studiekvaliteten. Selv om studentene får god undervisning og veiledning og har tatt kontakt med underviserne underveis i studiet, vil impulser og inspirasjon av både faglig og sosial art måtte bli begrenset. Dette setter store krav til studentene selv når det gjelder aktiv orientering i retning av andre beslektede studentmiljøer på fakultetet.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

Fire av emnene i programmet er obligatoriske. For øvrig kan studentene velge mellom en rekke emner. Flere av disse ligger på 100-nivå. Det foreligger en fagfellerapport fra 2016, men den er ikke kommentert i rapporten. Det lave studenttallet gjør at det er umulig å gjennomføre ordinære evalueringer der studentene er sikret anonymitet.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

Fagmiljøet består av tre personer, alle aktive forskere med god kompetanse innenfor både antikk og middelalderlatin. Det rapporteres også om at underviserne har tatt kurs i universitetspedagogikk og at de generelt er opptatt av å tilby god undervisning.

Konklusjon

Masterprogrammet i latin drives av dyktige forskere med god faglig kompetanse. Med så få studenter som begynner og gjennomfører programmet, er det likevel svært utfordrende for komiteen å gi en tydelig anbefaling med tanke på reakkreditering. Det er hevet over tvil at fagmiljøet er kompetent og at tilbudet i seg selv tilfredsstillende til et program på MA-nivå. Studiekvalitetskomiteens mandat dreier seg imidlertid om å gi en anbefaling om reakkreditering av et eksisterende program på bakgrunn av erfart og dokumentert studiekvalitet over en femårsperiode. En slik anbefaling er ikke komiteen i stand til å gi. Det handler ikke om at studiekvaliteten er for svak, men at et program med så få studenter ikke er mulig å vurdere i tråd med kravene i studietilsynsforskriftene. Studiekvalitetskomiteen konkluderer følgelig med at studiekvaliteten i programmet MA latin ikke er vurderbar innenfor rammene av studietilsynsforskriften. Komiteen overlater dermed til fakultetsstyret å avgjøre om programmet skal reakkrediteres på bakgrunn av tilgjengelig kompetanse og prioriteringer av ressurser i en helhetlig ramme.

MA gresk

Innledning

MA gresk er et studietilbud som er forankret i kjernen av humaniora som tradisjon. Rapporten gir et innblikk i masterprogrammet i gresk og dekker de bestilte punktene. Den store utfordringen på programmet er at det praktisk talt ikke har studenter. Det poengteres i rapporten at programmet ikke er ressurskrevende, og at dets hovedfunksjon er å sikre ivaretagelse av kompetanse innen gresk og antikke studier nasjonalt over tid, ikke å uteksaminere mange kandidater. Denne argumentasjonen er forståelig, men handler prinsipielt sett ikke om studiekvalitet. Bachelorprogrammet i klassisk filologi har én spesialisering i latin og én i gresk, mens det finnes to separate masterprogram for de to språkene. Fagmiljøet ønsker å slå de to MA-programmene sammen, etter mønster fra BA.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene Opptakskrav og opptakstall

Det er tatt opp to kandidater i femårsperioden. Generelt er det kritisk lav søking til programmet. Tallet på søkere må ses i lys av at MA gresk er spesialstudium rettet mot grunnkvalifikasjoner i humaniora med begrensede karrieremuligheter utenfor høyere utdanning og beslektede yrkesveier.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Ingen av de to kandidatene som ble tatt opp i forrige femårsperiode, har gjennomført eller er i dag registrert som studenter i programmet. For å få en talloversikt når det gjelder gjennomføring, er det hensiktsmessig å se utviklingen over en lengre tidsperiode. Over en periode på 12 år har det vært til sammen fem kvalifikasjoner, det vil si mindre enn én annethvert år. Tallene i perioden rapporteres imidlertid som høyere enn de var i de foregående tiårene. I perioden 1980 til 2009 blir det oppgitt at det skal ha vært to kandidateksamener per tiår.

Vurdering av læringsmiljø

Med så få studenter er det svært problematisk å vurdere læringsmiljøet i lys av gjeldende forskrifter. Uten stabil tilflyt av studenter og gjennomføring av emner, er det ikke mulig å etterleve en syklus for et kvalitetssystem. Det er vedlagt en rapport fra programsensor datert 12.5.2016, men det foreligger ingen nyere rapport enn dette. Rapporten fra programsensor kommenteres ikke nærmere. Det går ikke fram av rapporten om det finnes en ekstern fagfelle i dag.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

Det finnes lite dokumentasjon på systematisk arbeid med studiekvalitet i rapporten. Dette henger sammen med det kritisk lave studenttallet. I fravær av annen dokumentasjon hadde det vært ønskelig om man hadde innhentet informasjon om de studentene som har fullført programmet, hvilken type arbeid de har fått og lignende. Per i dag tilbys ikke klassisk gresk ved noen videregående skoler i Norge.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

Fagmiljøet består av to personer med hver sine ekspertiseområder, der en av disse også bidrar med undervisning på programuavhengige emner som RET102 (Klassisk retorikk) og ANT202 (Antikkens litteratur). Fagmiljøet er høykompetent og tilfredsstillende forskriften på alle punkter.

Konklusjon

Problematikken som gjelder for MA latin gjelder i enda sterkere grad for MA gresk. Programmet drives av dyktige forskere med sterk kompetanse. Med så få studenter som begynner og gjennomfører programmet, er det imidlertid i praksis umulig å vurdere studiekvaliteten innenfor rammen av studietilsynsforskriften. Det er hevet over tvil at fagmiljøet er kompetent og at tilbudet, gitt at det finnes studenter, i seg selv tilfredsstiller kravene til et program på MA-nivå.

Studiekvalitetskomiteens mandat dreier seg imidlertid om å gi en anbefaling om reakkreditering av et eksisterende program på bakgrunn av erfart og dokumentert studiekvalitet over en femårsperiode. En slik anbefaling er ikke komiteen i stand til å gi. Studiekvalitetskomiteen konkluderer følgelig med at studiekvaliteten i programmet MA gresk ikke er vurderbar innenfor rammene av studietilsynsforskriften. Komiteen overlater dermed til fakultetsstyret å avgjøre om programmet skal reakkrediteres på bakgrunn av tilgjengelig kompetanse og prioriteringer av ressurser i en helhetlig ramme.

MA tysk

Innledning

MA tysk bygger videre på BA tysk. Så lenge tallet på BA-kandidater i tysk er lavt, vil dette forplante seg til MA-programmet. Komiteens mandat begrenser seg til rammene i kvalitetssystemet og gjeldende forskrifter, men det er likevel et faktum at Bergens historie som gammel hansaby gir argumenter for et sterkt studie- og forskningsmiljø for germanistikk i Bergen. Etter at tyskstudiet ble avviklet ved Universitetet i Stavanger i 2010, er Universitetet i Bergen det eneste stedet på Vestlandet som i dag tilbyr utdanning i tysk på universitetsnivå. Selv om også dette momentet faller utenfor systembeskrivelsen, er det relevant med tanke på utdanning av tysklærere til skolen. Rapporten gir et godt grunnlag for vurdering innenfor gjeldende systembeskrivelse.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

Dette er et program med få studenter. I 2017-2019 var opptaket 1-2 studenter, men med noe oppgang i 2020 og 2021. Det har tidvis vært arrangert rekrutteringsmøter for studentene på 200-nivå, men for øvrig er det ikke satt i verk tiltak for å bedre rekrutteringen. Det hadde vært ønskelig med flere studenter som begynner på programmet. Komiteen anfører at tallene i rapporten avviker fra tallene i vedleggene. Komiteen har ettergått tallgrunnlaget manuelt og har valgt å forholde seg til tallene som er oppgitt i rapporten og ikke vedleggene.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Frafallet er lavt, men utfordringen for programmet er å øke antall studenter som gjennomfører på normert tid. Av 13 studenter registrert på programmet i perioden, har fem fullført. Fire av disse fullførte programmet på normert tid. Sju av de samme studentene er fortsatt aktive. Forholdet til lektorprogrammet er ikke belyst i rapporten. Det er kontinuerlig gjennomføring eller kandidatproduksjon i programmet, men det hadde vært ønskelig med flere studenter. Tallene i rapporten avviker fra tallet i vedleggene når det gjelder påbegynte studenter. Dette spiller inn for gjennomføring og frafall. Komiteen har valgt å forholde seg til tallene som er oppgitt i rapporten og ikke vedleggene.

Vurdering av læringsmiljø

Ifølge rapporten ville læringsmiljøet bli bedre om det var større, men det pekes også på at få studenter betyr liten avstand mellom undervisere og studenter. Dette vurderes som positivt. Selv om dette er et rimelig poeng, er det ikke underbygget med studentperspektiver. Studentene er representert på programstyremøter og har muligheter til å gi tilbakemeldinger til undervisere, men det finnes ikke et aktivt fagutvalg. Mangelen på fagutvalg henger sammen med at det er få studenter, men er likevel uheldig for den kontinuerlige fagutviklingen i dialog mellom undervisere og studenter.

Krav til studietilbudet gjennom studietilsynsforskriften

MA tysk tilfredsstiller kravene gjennom studietilsynsforskriften. Det systematiske studiekvalitetsarbeidet er på plass. Rapport fra ekstern fagfelle for 2021 er lagt ved. Undervisningen er seminarbasert med vekt på studentaktiv læring. Vurderingsformene består av hjemmeeksamener og muntlige eksamener. Ifølge rapporten gir kombinasjonene et solid vurderingsgrunnlag. Likevel kan det være nyttig med større variasjon i vurderingsformene. Faget er generelt fornøyd med tilgang til infrastruktur, men har noen utfordringer med undervisningsrom og Canvas. Faget har avtaler med en rekke universiteter i tyskspråklige land og studenter oppfordres til å dra på utveksling, men i perioden har ingen studenter reist på utveksling. Dette fremstår problematisk, særlig for et språkprogram, selv om det totale antallet studenter nok spiller inn på hvor mange som benytter tilgjengelige utvekslingstilbud. Rapporten beskriver ingen tiltak med tanke på å styrke internasjonalisering og flere studenter som reiser på utveksling.

Krav til fagmiljøet gjennom studietilsynsforskriften

MA tysk tilfredsstiller kravene som er satt i studietilsynsforskriften. Fagmiljøet består av fire fast ansatte med sterk utdanningsfaglig og fagspesifikk kompetanse. Fagmiljøet framstår som forskningsaktivt og involvert i nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekter.

Konklusjon

MA tysk framstår som et godt strukturert program som tilbys av et fagmiljø med sterk kompetanse. Det hadde vært ønskelig med flere studenter som påbegynner programmet, men gjennomføringen er ifølge tallgrunnlaget i selve rapporten god. Komiteen konstaterer at det er avvik mellom tallene på påbegynte studenter i rapporten og vedleggene, men det er tallene i selve rapporten som ligger til grunn for komiteens vurdering. De lave utvekslingstallene er uheldige for et språkprogram, og komiteen savner forslag til tiltak for å øke dette. Forholdet til lektorprogrammet, som også leder fram til kompetanse på MA-nivå, kommenteres ikke. Selv om det ikke ligger inne i bestillingen, ville det vært interessant å vite mer om dette, siden det samlede tallet på studenter vil være relevant for læringsmiljøet og dermed også for studiekvaliteten. Studiekvalitetskomiteen anbefaler MA tysk for reakkreditering.

5-års programevaluering, BA i fransk, H2017 – V2022

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

BA-programmet i fransk har mellom 14 og 20 søkere (1. prioritet), og registrerer mellom 7 og 12 per år. Programmet har fylt de 10 studieplassene 2 av de 5 siste årene. Det er flere studenter som studerer fransk som årsstudium eller enkeltemner. Eksempelvis var det i snitt 25 studenter per år som meldte seg opp i introduksjonsemnet FRAN100. For å bedre rekrutteringen til BA-programmet har fagmiljøet deltatt på rekrutteringsarrangementer som Åpen dag. Vi har også holdt forelesninger på Lærernes dag, samt gjesteforelesninger ved Amalie Skram VGS og St. Paul VGS.

Vedlegg: opptakstall

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Tallene viser at det er vesentlig frafall. Utfordringen er å holde på studentene som melder seg opp i de enkelte emnene, samt øke antallet studenter som fullfører en bachelorgrad. Det er gjort flere tiltak for å bedre situasjonen. Det første var innføringen av et nytt årsstudium i fransk høsten 2018, fordi noen av enkeltemnene i det foregående årstudiet var sammensatt av forskjellige disipliner i for stor grad. De mer enhetlige emnene i det nye årsstudiet ble i rapporten fra den eksterne fagfellen (datert mars 2021) fremhevet som en svært positiv endring.

Det neste tiltaket som er gjennomført er innføringen av nettstudier (såkalte 600-emner), tilsvarende årsstudiet i fransk. Her har opptak og gjennomføring vært vesentlig høyere enn for campusemnene siden oppstarten i 2021. Det neste tiltaket som er gjennomført er innføringen av nettstudier (såkalte 600-emner), tilsvarende årsstudiet i fransk. Her har opptak og gjennomføring vært vesentlig høyere enn for campusemnene siden oppstarten i 2021: I 2020 var det til sammen 43 studenter som avla eksamen i våremnene på 100-nivå. Året etter var det 121 studenter som avla eksamen i 100- og 600-emnene om våren.

I fortsettelsen er det av vesentlig betydning at nettstudiene inkluderes i Samordna opptak, og det er også ønskelig at vi utvikler et nettbasert tilbud for spesialisering i fransk språk og litteratur, tilsvarende 200-nivået på campus. Sistnevnte tiltak kan ha store betydning: I den aktuelle perioden har i snitt 7 studenter gjennomført litteraturemnene FRAN204 eller FRAN254 per år. For lingvistikkemnene FRAN205 og FRAN255 ligger gjennomsnittet på 6 studenter (lektoremnet FRAN255L er ikke medregnet). Med den store interessen vi har registrert for nettstudier i fransk, er det håp om god tilvekst av studenter til bachelorstudier i fransk på nett.

Vedlegg: gjennomføring; rapport fra ekstern fagfelle

Vurdering av læringsmiljø

Fransk har i en årrekke hatt et aktivt og inkluderende fagutvalg som har bidratt til et godt faglig-sosialt miljø. Pandemien har imidlertid ført til tap av kontinuitet, noe som gjør at man for tiden er i en gjenoppbyggingsfase. Fra fagmiljøets side har det vært vanlig å arrangere filmvisninger, med et program som er knyttet til pensum i litteratur og kultur. Fagmiljøet organiserer også et masterseminar noen fredager i semesteret, hvor studenter

som skriver masteroppgave presenterer prosjektene sine og får spørsmål og kommentarer fra medstudenter og forelesere. Enkelte ganger samles studenter og ansatte på kafé etter seminaret. Disse arrangementene har virket miljøskapende på masternivå, men det er dessverre i liten grad deltakelse blant studenter på bachelornivå. Fagmiljøet, med fagkoordinator i spissen, kan gjøre mer for å inkludere studenter på alle nivåer i slike samlinger, samt samarbeide tettere med studentenes fagutvalg, for å utvikle nye faglig-sosiale tiltak.

Krav til studietilbudet i Studietilsynsforakriften

Kvalitetssikring

Parallelt med omleggingen av årsstudiet i fransk, ble det innført en ny undervisningsmodell på BA-programmet i fransk, med mindre vekt på forelesninger og større vekt på omvendt undervisning. I den nye modellen får studentene tilgang til videoer og notater før undervisningen, mens tiden i klasserommet i større grad enn før brukes til diskusjon og oppgaveløsning. Endringen ble først innført i grammatikk og lingvistikk, og deretter i litteratur og kulturkunnskap. Bakgrunnen for denne omleggingen var tilbakemeldinger fra studentene, om at det i fravær av ressurser til seminarundervisning, ikke var tilstrekkelig med studentaktive læringsformer i undervisningssituasjonen. Dette samsvarer også med fagmiljøets egne erfaringer.

Ekstern fagfelle leverte sin rapport for 100-nivå våren 2021, etter innføringen av nye undervisningsformer. Han konkluderte med det følgende: «Alt i alt virker årsstudiet i fransk ved UiB meget solid. Omstruktureringen i 2019 har gjort det svært tydelig hva studentene skal arbeide med i de forskjellige emnene og hvordan dette henger sammen. Viktige områder er tydelig dekket, og ikke bare innen fransk, men også innen europeisk kulturhistorie generelt. Læringsutbyttet både for årsstudiet som helhet og for hvert enkelt emne er tydelig gjort rede for på nettsidene, arbeidsmengden virker passende, gjennomføringen er stabil, tilbudene om studentutveksling er varierte og virker nyttige for studentene som benytter seg av dem. Jeg har foreslått enkelte små tiltak. Det viktigste er å gå grundig gjennom enkelte sensorveiledninger.»¹

På tross av denne omleggingen, er det et tilbakevendende problem at studentene stiller uforberedt til litteraturundervisningen. Mange opplever lesningen av de litterære verkene som tung og tidkrevende, i større grad enn tidligere, til tross for at antallet sider i pensum er redusert. For lite forhåndskunnskaper i fransk fra VGS og for lite arbeidsinnsats i forkant av timene fremstår som den største utfordringen fagmiljøet står overfor på litteratursiden. En løsning kan være å la studentene arbeide mer systematisk med vokabular, f.eks. gjennom å gi dem i oppgave å lage ordlister til pensumtekster, noe man har satt i gang med i mindre skala. Fagmiljøet jobber også for å orientere Ofnec-samarbeidet med Caen mot konversasjonsøvinger på nett. I den kommende digitale språklåben utarbeidet i samarbeid med UiO kan man også jobbe med pensumstekster i lydbokformat.

I fransk grammatikk og lingvistikk er situasjonen en litt annen, fordi denne delen av studiet innebærer mindre lesing og mer oppgaveløsning enn litteraturdelen. Dette gjør det lettere for studentene å stille forberedt til og delta aktivt i undervisningen. Imidlertid har vi ikke observert noen vesentlig faglig nivåheving blant studentene som tar grammatikkemnene på 100-nivå, selv om frafallet er gått noe ned, fra 37 prosent til 30 prosent. Karaktersnittet og holder seg relativt stabilt rundt C, til tross for at de har fått

¹ Dessverre har fagfellen vært forhindret fra å utarbeide en rapport om 200-nivået, p.g.a. sykdom. Planen er at rapport skal leveres tidlig våren 2023. Denne kan ettersendes dersom det er ønskelig.

tilgang til videoer og tilhørende notater, i tillegg til pensumboken. Denne har studentene selv betegnet som en tunglest og teoritung bok. Med andre ord oppnådde studentene tidligere like gode resultater med kun hjelp av konvensjonelle forelesninger og en bok de betegnet som vanskelig, som de siden har gjort med tilgang på videoer, notater og vesentlig flere oppgaver. Forklaringen kan være at de legger ned den innsatsen som er nødvendig for å komme opp på et tilfredsstillende nivå, og ikke tar sikte på å optimalisere eksamensresultatene. Denne hypotesen støttes av studentevalueringene, hvor negative aspekter ved pensumboken nevnes i langt mindre grad enn tidligere. Hvis det stemmer at flere og bedre læringsressurser fører til at den gjennomsnittlige studenten legger ned færre timer i studiet, kan konsekvensen i dette tilfellet være at studentene i mindre grad enn tidligere tilegner seg den viktige ferdigheten det er å kunne lese teoritung faglitteratur. Heller ikke for spesialiseringsemnene i lingvistik, FRAN205/255, ser vi noen vesentlig forskjell i karaktersnitt etter omleggingen til omvendt undervisning. Mellom 2011 og 2017 (da emnet hadde koden FRAN201) lå gjennomsnittet på litt over C, med et frafall på 19 prosent. Etter omleggingen ligger frafallet på 18 prosent.

Hvis man registrerer denne tendensen også ved andre studieprogram, kunne det organiseres fora på fakultetsnivå, hvor erfaringer kan deles og løsninger diskuteres. Til slutt kan det nevnes at grammatikkdelen av 100-nivå gjennomføres om våren, i form av 2 emner, FRAN120 og FRAN121, på 10 stp hver. FRAN120 gjennomføres først, og eksamen holdes i begynnelsen av mars, før FRAN121 starter. Studentene har vært udelt positive til en slik undervisnings- og eksamenskalender.

BA-programmet møter også utfordringer når det gjelder studentenes språktilegnelse. Klasseromssituasjonen er preget av store forskjeller når det gjelder studentenes kompetanse: vi har forholdsvis mange utvekslingsstudenter og studenter med franskspråklig bakgrunn på kurs der undervisningen foregår på fransk. Dette bidrar til at nivået kan oppleves som for høyt for studenter som kun har hatt fransk på videregående skole i Norge. Selv om det anbefales at man har et nivå tilsvarende nivå 2 i VGS når man starter studiet, er språklæring en nødvendig komponent i studieprogrammet, så vel skriftlig som muntlig. Sistnevnte er en viktig komponent i litteratur- og kulturdelen av 100-nivå, i tillegg til begge emner på 200-nivå. I tilegnelsen av det franske språket er uttaletrening spesielt viktig, p.g.a. vesentlige fonetiske og prosodiske forskjeller mellom norsk og fransk, men studieprogrammet inkluderer ikke noen systematisk tilnærming til uttaletrening. Derfor ønsker fagmiljøet i fransk å innføre en slik uttaletrening i en ny digital språklab, et konsept som franskmiljøet ved UiO nå er i ferd med å utvikle og som UiB også kan benytte seg av. Et slikt tiltak vil også kunne ha positiv innvirkning på studentenes aktive deltakelse i undervisningen, og slik motvirke frafall og legge til rette for rekruttering til spesialisering på BA-nivå og videre til masternivå. Håpet er at vi kan innføre en slik løsning for språklab i løpet av det kommende året, og inkludere den som en del av undervisningen i flere emner på bachelornivå.

Studentinvolvering

Studentevalueringer blir jevnlig gjennomført og er blitt brukt aktivt som grunnlag for omlegging av emneportefølje og undervisningsformer. Programstyret vedtok i november 2022 at slike evalueringer skal gjennomføres hvert år for alle emner, fordi de er både verdifulle og lite krevende å gjennomføre. I tillegg oppfordres alle emneansvarlige til å gjennomføre midtveisevalueringer, slik at studentene får anledning til å gi tilbakemeldinger som også kan komme dem selv til gode. I den forbindelse kunne det være hensiktsmessig for UiB å innføre referansegrupper, d.v.s. 2 til 3 studenter som er i dialog med emneansvarlig i løpet av semesteret. Dette har fagmiljøet gode erfaringer med på masternivå, i forbindelse med SAK-samarbeidet med NTNU, hvor slike referansegrupper utgjør et viktig element for å bedre studiekvaliteten. Tidligere har også fagutvalget spilt en viktig rolle, ved å bruke fagkritisk dag som et konstruktivt forum for diskusjon, med påfølgende tilbakemelding til fagmiljøet om mulige tiltak for å bedre

undervisnings- og studiekvaliteten. Fagmiljøet vil i samarbeid med fagutvalget jobbe for at fagkritisk dag igjen kan bli et viktig verktøy i kvalitetssikringen av studieprogrammene.

Studieplan

Innhold: Studiet presenteres som primært bestående av språk og litteratur, to disipliner som virker gjensidig berikende i studieløpet: gode språkkunnskaper er en forutsetning for å kunne studere litterære verk, som i sin tur gir en nyansert språkforståelse. I tillegg inkluderes kulturkunnskap på 100-nivå, som en nødvendig bakgrunn for de to disiplinene. I læringsutbyttebeskrivelsen fremheves kombinasjonen av fransk språk og franskspråklig kultur på den ene siden, og akademisk kunnskap og kompetanse på den andre siden, innen disiplinene lingvistik, litteraturvitenskap og kulturkunnskap.

Denne beskrivelsen gjenspeiler studietilbudets innhold på en god måte.

Oppbygging: I både introduksjonsemnet FRAN100 og i kombinasjonen av emner på 100-nivå finner vi franskfagets tre grunnleggende disipliner: litteratur, lingvistik og kulturkunnskap. Emnet SEK100, «Samanliknande europeiske kulturstudium» (10 stp), deles mellom flere studieprogram ved IF, og kombinerer kultur og litteratur i et større europeisk perspektiv. På 200-nivå er kun litteratur og lingvistik representert, i tråd med beskrivelsen av innholdet.

Progresjon: Emnetitlene gjenspeiler den faglige progresjonen på en god måte. På litteratursiden starter man med «Innføring i fransk litteratur» (FRAN122) og kortere litterære tekster, før man går videre til et mer avansert nivå og lengre tekster, med «Fransk litterær analyse» (FRAN123). Spesialiseringen fremhever en videre progresjon i tittelen «Fordjupning i fransk litteratur» (FRAN204/254), der man konsentrerer seg om fire romaner fra fire ulike epoker. I tillegg består spesialiseringen i litteratur av emnet LITTIF200 «Litteraturteori» (5 stp), som deles med andre studieprogram på Institutt for fremmedspråk. På språksiden har studentene først emnene «Fransk grammatikk 1» og «Fransk grammatikk 2», før de på 200-nivå tar «Fordjupning i fransk grammatikk og tekstlingvistik» (FRAN205/255), hvor tittelen gjenspeiler både en teoretisk fordypning og en utvidelse av perspektivet, fra setning til tekststruktur.

I studieplanen anbefales det også å ta deler av programmet i et annet land. Det er lenket til relevante sider.

Vedlegg: studieplan

Nivå på læringsutbyttet

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Kunnskaper: Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk fremhever a) bred kunnskap om alle aspekter ved fagfeltet (eksempelvis temaer, teori, metode), b) kjennskap til forskning innenfor fagområdet og c) kunnskap om fagområdets plass i en historisk og samfunnsmessig sammenheng. Dette stemmer delvis med læringsmålene for BA-programmet i fransk, hvor a) kjennskap til temaer innen fagets tre hoveddisipliner fremheves, i tillegg til teoretisk kunnskap innen både lingvistik og litteratur. Imidlertid er de øvrige punktene i mindre grad til stede. Dette har sammenheng med fremmedspråkenes egenart innen høyere utdanning. Disse studiene har viktige elementer som man ikke finner innen andre fagområder, i

form av områdekunnskap og språkferdigheter. Dette er kunnskaper og kompetanse som er tidkrevende å tilegne seg, og som går på bekostning av systematisk kjennskap til forskning og kunnskap om fagområdets historiske og samfunnsmessige plassering. Disse faktorene er imidlertid til stede på masternivå.

Ferdigheter: På dette punktet er det godt samsvar mellom nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og studieprogrammets læringsutbytte: Begge steder fremheves evnen til å og anvende faglig kunnskap og relevante kilder for å belyse problemstillinger, gjennom mestring av metoder og fagområdets begrepsapparat. Imidlertid mangler studieprogrammet et punkt tilsvarende det følgende fra rammeverket: «Kandidaten kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning». Dette er i høyeste grad en del av arbeidet med bacheloroppgaven, og burde inkluderes som et punkt i studieplanen.

Generell kompetanse: Også her er det godt samsvar mellom studieplanen og rammeverket. I begge tekster fremheves kommunikativ kompetanse og evnen til langsiktig arbeid innenfor fagområdets etiske rammer (i studieplanen nevnes «normene for akademisk språkbruk»).

Navn

Studieprogrammet har ikke endret navn i perioden. Navnet «Bachelor i fransk» er kort og lite beskrivende, men det er også vanskelig å formulere en mer dekkende tittel uten at den blir lang og tung. Grunnen er at man ikke kan skrive «fransk språk, litteratur og kultur», siden man da vil ekskludere øvrige frankofone land og regioner. Termen 'frankofon' bør også unngås i studieprogrammets navn, fordi den for mange er ukjent.

Læringsutbytte og infrastruktur

Innhold og oppbygging

Det er godt samsvar mellom læringsutbyttet på programnivå og bachelorprogrammets innhold, med unntak av at læringsutbyttet ikke nevner «reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning» (se ovenfor).

100-nivå har som mål å gi studentene generelle kunnskaper innenfor feltene grammatikk, litteratur og kulturkunnskap. Sentrale komponenter er analytiske ferdigheter, samt språklige kunnskaper og ferdigheter, både muntlig og skriftlig. Litteraturdelen på 100-nivå har en tydelig progresjon fra vår til høst: FRAN122 (Innføring i fransk litteratur) har som mål å utvikle evnen til å lese og tolke skjønnlitterære tekster, mens FRAN123 (Fransk litterær analyse) i større grad trekker inn teori og litteraturhistorie i analysene av lengre og mer komplekse verk. Progresjonen i fransk grammatikk på 100-nivå finner sted i vårsemesteret, hvor FRAN120 (Fransk grammatikk 1) følges av FRAN121 (Fransk grammatikk 2).

200-nivå består av en teoretisk og metodologisk fordypning innen feltene lingvistikk og litteratur, med et spesielt fokus på utviklingen av evnen til å jobbe selvstendig med et langsiktig prosjekt, i form av semesteroppgaven. Etiske normer står hele tiden sentralt i undervisningen.

Infrastruktur

Studieprogrammet har ingen særskilte behov for infrastruktur (i forbindelse med utviklingen av en digital og virtuell språklab kan et slikt behov melde seg), og de digitale ressursene fungerer for det meste tilfredsstillende. Imidlertid er opptak med videonotat av forelesninger på campus noen ganger av så dårlig teknisk kvalitet (bakgrunnsstøy m.m.) at forelesningen må spilles inn på nytt med Kaltura eller zoom. Det

kan også nevnes at mange av lokalene ikke er utformet på en måte som legger til rette for studentaktiv læring. Kanskje enda viktigere er at HF-bygget og Sydneshaugen skole ikke har en arkitektonisk utforming som tjener til å skape et godt faglig-sosialt miljø. Den mest uheldige konsekvensen av dette er at det er begrenset med arealer hvor studentene kan samles (Ad Fontes er et hederlig unntak).

Undervisnings- og vurderingsformer

Som nevnt tidligere benyttes studentaktiv læring i undervisningen. Dette er muliggjort ved at studentene får tilgang til videoforelesninger og annet læringsmaterieell i forkant. I grammatikk- og lingvistikkemnene er det ingen dokumentert effekt i form av forfall og eksamensresultater, som i stor grad er uforandret siden 2011. Imidlertid kan man ikke se bort fra at studentene har dypere kunnskaper og ferdigheter som et resultat av omleggingen av undervisningen, uten at dette fanges opp av vurderingsformen, som er en fem-timers skriftlig eksamen (f.o.m. våren 2020 gjennomføres denne hjemme). Skoleeksamensformen er lite egnet til å bidra til læring, fordi den er utformet kun for å dokumentere studentenes kunnskaper. Den er imidlertid lite kostbar å gjennomføre, som kanskje er det eneste som taler til fordel for den. På 200-nivå kan studentene skrive bacheloroppgave i lingvistikk (FRAN255), dersom de ikke gjør det i litteratur. Dette er en veldig god vurderingsform, som bedrer studentenes kunnskaper og ferdigheter, ved at de gjennomfører et langvarig prosjekt med vesentlig tekstproduksjon, hvor de tilegner seg kunnskaper, språkferdigheter og evnen til å arbeide langsiktig og strukturert. Alternativ vurderingsform er skoleeksamen (FRAN205) for de av studentene som skriver bacheloroppgave i litteratur. Som nevnt stimulerer dette i mindre grad til læring og tilegnelse av ferdigheter.

Omleggingen av undervisningen i litteraturemnene har synliggjort et allerede kjent problem, som er at flere studenter enn før ikke tar seg tid til å lese pensumlitteraturen. Med det utgangspunktet blir det vanskelig å gjennomføre studentaktiv læring, noe som gjør at undervisningen ofte bærer preg av å være en forelesning. I FRAN122 er vurderingsformen en skriftlig hjemmeeksamen på én uke, mens det i FRAN123 er en skoleeksamen på fire timer. På 200-nivå (FRAN204/254) er vurderingsformene de samme som i lingvistikk. I tillegg til de sistnevnte emnene tar studentene det tverrfaglige emnet LITTIF200 Litteraturteori (5 stp), med en to-timers skoleeksamen. Dette emnet, der undervisningen foregår på norsk, er imidlertid i ferd med å fases ut av studieplanen, fordi enkelte fagmiljø vil gi mer plass til egne språkfag, av hensyn til studentenes språktilegnelse, og fordi studentene opplever undervisningen på emnet med fire forelesninger og fire ulike lærere som for knapp og fragmentert. Det kan bli en bedre løsning for franskfaget å reintegrere fransk litteraturteori i det eksisterende litteraturemnet på 200-nivå. I kulturdelen av 100-nivå er det en kombinasjon av en seks-timers skriftlig eksamen hjemme (SEK100 Samanliknande europeiske kulturstudium) og muntlig eksamen (FRAN124 Fransk kulturkunnskap og frankofoni). Sistnevnte vurderingsform står godt til emnets læringsmål og undervisning, hvor diskusjoner og muntlige ferdigheter står sentralt.

Oppsummert tar studentene fire skoleeksamener eller eksamener hjemme (4-6 timer), én muntlig eksamen og én hjemmeeksamen (en uke) på 100-nivå, mens de tar to skoleeksamener og skriver en bacheloroppgave på 200-nivå. Av hensyn til målet om at studentene skal lære seg å uttrykke seg muntlig og skriftlig innenfor akademiske sjangre, burde antallet skriftlige eksamener som gjennomføres på fire til seks timer reduseres, men det vil vanskelig kunne la seg gjøre med dagens ressursituasjon.

Faglig innhold

Faglig oppdatert studietilbud

Både litteratur- og kulturdelen av studiet følger utviklingen i fransk og franskspråklig kultur- og samfunnsliv. På 100-nivå er det i liten grad endringer som følge av kunnskapsutviklingen innen de aktuelle fagområdene. Disse endringene finner man imidlertid på 200-nivå. Eksempelvis består pensum i lingvistikkemnet (FRAN205/255) av et utvalg vitenskaplige artikler, i tillegg til den faste pensumboka. Litteraturundervisningen på 100- og 200-nivå avspeiler behovet for å gi studentene viktige referanser fra franskspråklig kulturarv i tillegg til kjennskap til aktuelle retninger og debatter i samtidskulturen.

Relevans

BA-programmet i fransk har ingen direkte tilknytning til noen yrkesvei, men er kanskje sterkest assosiert med læreryrket. Imidlertid har faget en bred anvendbarhet i yrkeslivet, gjennom en del overførbare ferdigheter, i form av språk, interkulturell kompetanse, kritisk tenking, samt evnen til å analysere og syntetisere komplekse ideer i et langsiktig skriftlig arbeid. Praksisemnet FRANPRAX gir erfaringer fra bokindustrien, og er dermed direkte yrkesrelevant (se punkt om praksis nedenfor). På nettsiden der BA-programmet presenteres, nevnes en rekke bransjer som relevante for uteksaminerte BA-kandidater: internasjonale organisasjoner, media, handel, turisme, kulturliv og utdanning. Utdannelsens anvendelighet er noe som også understrekes på orienteringsmøter for nye studenter og i møte med ungdomsskole- og VGS-elever, i forbindelse med rekrutteringsarrangementer.

Arbeidsomfang

Det er få eller ingen konflikter i avviklingen av undervisning, obligatoriske arbeidskrav og vurdering. Sistnevnte er gjenstand for nøye planlegging semesteret før, slik at hjemmeeksamener i minst mulig grad kolliderer med skoleeksamener, særlig i siste del av perioden før innlevering.

Når det gjelder kultur-, grammatikk- og lingvistikkemnene er det lite i studentevalueringene som tyder på at arbeidsmengden oppleves som svært belastende. Som nevnt tidligere er det sannsynlig at antallet timer de må bruke på grammatikemnene FRAN120 og FRAN121 er gått ned siden undervisningen ble lagt om i 2017, p.g.a. tilgang på videoer og notater, i tillegg til et læreverk som særlig før omleggingen ble beskrevet som vanskelig.

I litteraturemnene er derimot tendensen at studentene syns det er vanskelig å holde tritt med undervisningen, fordi det krevende å lese de litterære verkene på fransk. Dette til tross for at mengden litteratur allerede er redusert i forbindelse med omleggingen av undervisningen og emnestrukturen. For å finne en forklaring og komme frem til svar på dette problemet kan det være nyttig å utveksle erfaringer med fagmiljø i Trondheim, Oslo, Kristiansand, og Halden. I tillegg kan Fremmedspråksenteret være en viktig ressurs for å kartlegge utviklingen i franskundervisningen i VGS.

Kobling til forskning

Allerede på FRAN100, og gjennom hele bachelorstudiet er deler av litteraturundervisningen basert på de ansattes forskning. Gjennom initieringen i fagfeltene lingvistikk og litteratur kommer studentene i kontakt med forskningen, enten indirekte gjennom læreverk eller lærernes refleksjoner, eller direkte gjennom lesningen av fagfellevurderte artikler i lingvistikk på 200-nivå. I tillegg er studentene invitert til å delta på masterseminarene, hvor de kan få innblikk i utviklingen av og arbeidet med masterprosjekter.

Internasjonalisering

Bachelorstudentene kan tidlig reise på utenlandsopphold, også før de er kvalifisert til å dra på Erasmus-utveksling. Gjennom samarbeidet med det fransk-norske universitetssenteret Ofnec ved Universitetet i Caen, kan studentene følge litteraturundervisning som en del av emnet FRAN122, allerede i det 2. semesteret av studieløpet. Oppholdet er på fire uker, og er av stor betydning for studentenes faglige og språklige utvikling. Når det ikke har vært tilbud om kurs i Caen, har OFNEC siden pandemien tilbudt digitale kurs for våre studenter i fransk litteratur, kulturkunnskap og praktisk fransk.

I tillegg til avtalen med Caen er det en rekke utvekslingsavtaler knyttet til BA-programmet i fransk. UiB har en bilateral avtale med Université de Québec à Montréal (UQAM) (se punkt under 'Praksis' nedenfor), i tillegg til Erasmus+-avtaler med 8 franske universiteter. I motsetning til Ofnec og UQAM omfatter ikke de sistnevnte avtalene noen form for skreddersydd opplegg for våre studenter, som derfor må finne emner tilsvarende spesialiseringen i Bergen, med tanke på forhåndsgodkjenning i henhold til vanlig praksis.

Fagmiljøet har ansatt en vitenskapelig assistent med tilknytning til et prosjekt om å øke studentmobiliteten, og som jobber særlig med utveksling for studenter på studieprogrammene i fransk. Hovedmålet med prosjektet er å få flere franskstudenter til å reise på utveksling.

Praksis

Tidligere kunne studenter med 60 stp i fransk søke om opptak til emnet SAP100 «Språkstudentar i arbeidspraksis», men dette emnet er nå nedlagt. En annen praksismulighet finner man i emnet FRANPRAX «Praksis i bokindustrien (samarbeid i høgare utdanning: Québec - Norge)», som er etablert i samarbeid med UQAM. Dette er en mulighet for studenter på bachelor- eller masternivå til å få relevant arbeidserfaring i Montreal, noe som også gir dem verdifulle kulturelle erfaringer og språklig kompetanse på kjøpet. Prosjektet har vært finansiert av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, og man vil i 2023 søke om en fornyelse av samarbeidet med støtte fra ERASMUS+ (Global mobilitet) og UTFORSK-programmet.

Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften

Fagmiljøets størrelse

Fagmiljøet består av de følgende fast ansatte: en universitetslektor i litteratur og kulturkunnskap (20 prosent stilling), to professorer i fransk litteratur, en professor i fransk lingvistikk og en førsteamanuensis i

fransk lingvistikk. I tillegg er det en førsteamanuensis i fransk fagdidaktikk, som per nå ikke underviser i noen av emnene som inngår i bachelorprogrammet. I tillegg til de fast ansatte er det tre PhD-stipendiater som underviser i emner på BA-nivå, og som underviser i hhv lingvistikk, litteratur og kulturkunnskap.

P.g.a. en ventet avgang i juli 2023 vil det kun være én fast ansatt i fransk lingvistikk fra det tidspunktet. Dette tapet av arbeidskraft vil være en stor utfordring for fagmiljøet, som allerede har en minimumsbemanning. Dette problemet forsterkes av BA-programmets tverrfaglige natur: P.g.a. vesentlige teoretiske og metodologiske forskjeller mellom litteraturvitenskap og lingvistikk, vil det på sikt være krevende å sikre forskningsbasert undervisning i fransk grammatikk og lingvistikk dersom stillingen i lingvistikk ikke fornyes. Det vil også være svært vanskelig å opprettholde den jevne produksjonen som faget har hatt i de siste femten årene av master- og doktorgrader i fransk lingvistikk, samt de store, vedvarende ressursene faget har sikret seg fra eksterne kilder.

Tre av de fem ansatte som underviser på BA-programmet har professorkompetanse. Dette tilfredsstiller § 2-3 Krav til fagmiljø (4).

Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

Tre av de fire ansatte som har førstekompetanse, og som underviser i BA-programmet, har relevant utdanningsfaglig kompetanse. Den siste vil fullføre kurs i henhold til UiBs regelverk innen desember 2023.

Faglig ledelse

Fagkoordinator har ansvaret for kvalitetssikring og utvikling av studietilbudet, og fungerer som bindeledd mellom instituttets administrasjon og fagmiljøet.

Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse

Fagmiljøet publiserer jevnlig i fagfellelvurderte tidsskrift, og har siden 2015 drevet fire NFR-finansierte prosjekter: Lingclim: Klimadebattens språk og tolkninger(2013-2015); Aldring i kulturhistorisk perspektiv: Litteratur, medisin, psykologi, juss (2016-2021); Climlife: Living with climate change – motivation and action for lifestyle change (2020-2023); Overcoming Obstacles and Disincentives to Climate Change Mitigation: A cross-cutting approach by human and social sciences (2020-2023). Som en del av Climlife-prosjektet har deler av fagmiljøet, i samarbeid med andre prosjektmedlemmer, utviklet det tverrfaglige emnet KLIMA200 «Klimafortellinger», som er direkte basert på forskningen i Lingclim- og Climlife-prosjektene.

Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

For BA-programmet har Ofnec-samarbeidet stått helt sentralt i snart 40 år. Det som er spesielt positivt med dette samarbeidet er at undervisningen er tilpasset norske studenter på et tidlig stadium av franskstudiene, når de har spesielt god nytte av et opphold i et franskspråklig land, og at den inngår som en helt naturlig del av studiet, gjennom integreringen i emnene FRAN122 og 622 om våren og FRAN124 og 624 om høsten.. På disse punktene skiller dette samarbeidet seg vesentlig fra Erasmus-utveksling, som finner sted på et senere tidspunkt og hvor det ikke tas hensyn til studentenes øvrige studieløp og

pedagogiske behov som fremmedspråklige.

Samarbeidet med UQAM i Canada er også spesielt viktig, fordi det utgjør en viktig mulighet til å få arbeidspraksis i en industri som er direkte knyttet til litteraturdelen av studiet. Det har også gitt grobunn til vitenskapelig samarbeid mellom litteraturvitere i Bergen og Montreal.

Velg studieprogram her!

BAHF-FRAN Bachelorprogram i fransk

Søker- og studenttall

Søking og opptak

Studieprogram	Årstall	Termin	Studieplasser	1.prioritet	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud	Svart ja	Registrert	Andel registrert av tilbud
BAHF-FRAN Bachelorprogram i fransk	2017	HØST	10	15	1.5	18	14	8	44.4%
	2018	HØST	10	14	1.4	24	12	7	29.2%
	2019	HØST	10	20	2.0	25	15	12	48.0%
	2020	HØST	10	16	1.6	25	11	8	32.0%
	2021	HØST	10	14	1.4	17	12	10	58.8%

Årstall

Multiple values

Termin

HØST

STUDIERETNINGNAVN_B..

All

Kjønn

All

Poenggrense

Studieprogram	Årstall	Termin	Registrert		Kvote		Min. Poenggrense	
			Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent
BAHF-FRAN Bachelorprogram i fransk	2017	HØST	7	1	0.00			
	2018	HØST	6	1	0.00			
	2019	HØST	12	1	0.00			
	2020	HØST	8	0	0.00			
	2021	HØST	9	1	0.00			

OPPTAKSTYPEKODE

All

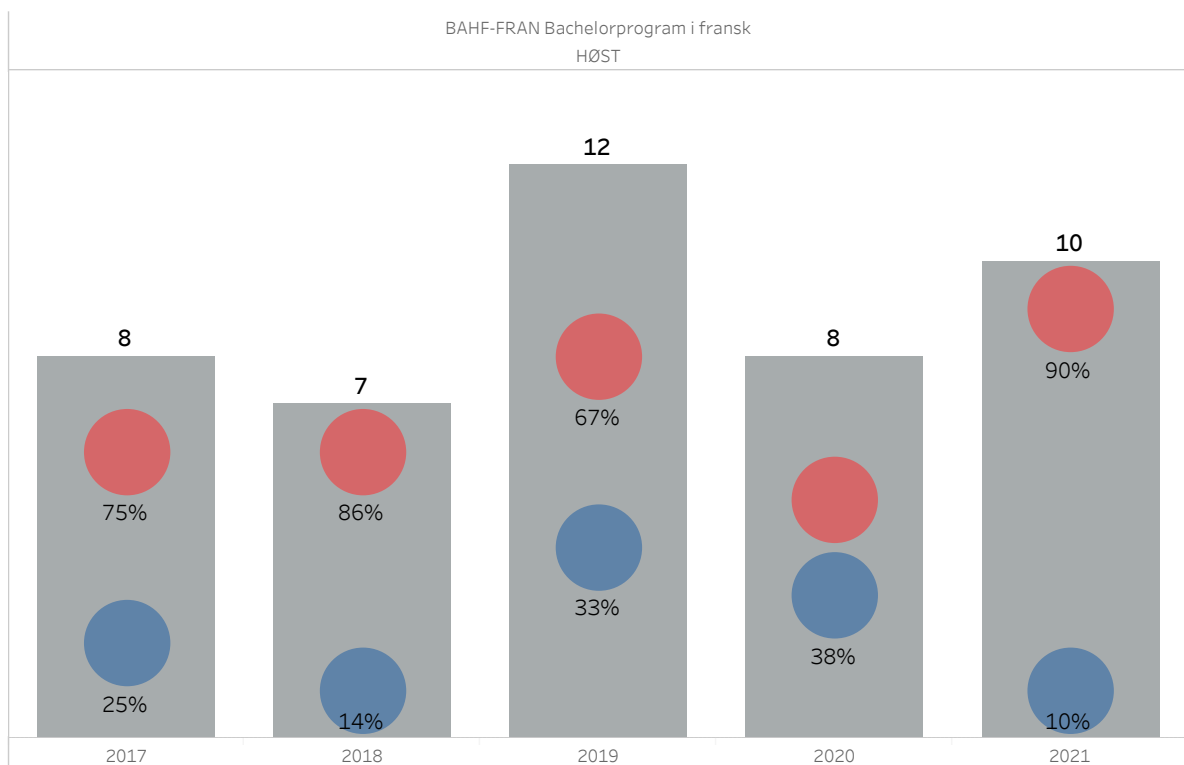
CAMPUSKODE

All

MOTTSTATUS

All

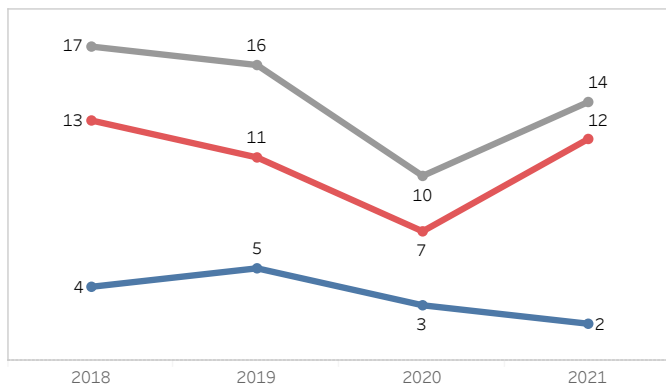
Antall startende

Velg studieprogram her!

Antall studenter - fullføring og frafall

Antall studenter

Kvalifikasjoner og utveksling

	Antall kvalifikasjoner	Antall kvalifikasjoner med utveksling	Andel kvalifikasjoner med utveksling
2018	6	1	16.7%
2019	6	2	33.3%
2020	6	3	50.0%
2021	4	0	0.0%

Årstall

Multiple values

Termin

HØST

STUDIERETNINGNAVN_B..

All

Kjønn

K

M

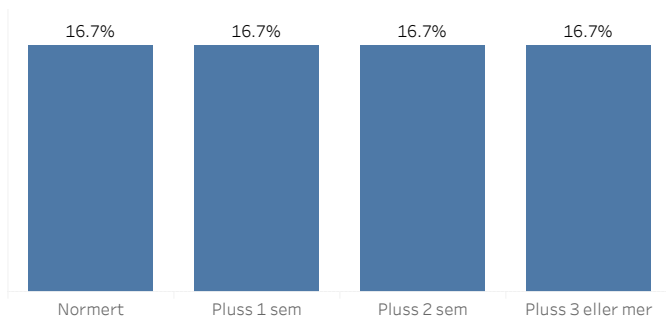
Årstall

Multiple values

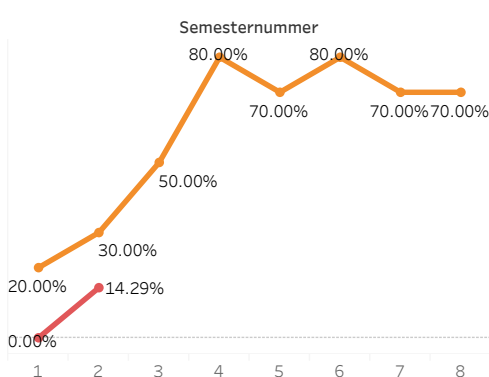
Kjønn

All

Andel studenter som fullfører en grad

Andel frafall

CAMPUSKODE

All

Startår

Multiple values

Semesternummer

Multiple values

Startår

2017 HØST

2018 HØST

Utreisende utvekslingsstudenter med avtale

Studieprogram	Årstall		Land	Uttekslingsopphold over 3 mnd	Uttekslingsopphold under 3 mnd	
	Årstall fra	Årstall til				
BAHF-FRAN Bachelorprogram i fransk	2019	2019	GB Storbritannia og Nord-Irland	1		Årstall fra
			FR Frankrike	1	2	Multiple values
		2020	CA Canada	1		Årstall til
	2020	2020	FR Frankrike	2		Multiple values
						Kjønn
						All

Beståtte studiepoeng

Årstall	Termin / Studieprogram					
	VÅR			HØST		
	BAHF-FRAN Bachelorprogram i fransk			BAHF-FRAN Bachelorprogram i fransk		
	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per stu..	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per st..
2018	165.0	16	10.31	245.0	17	14.41
2019	195.0	14	13.93	280.0	16	17.50
2020	235.0	13	18.08	160.0	10	16.00
2021	130.0	7	18.57	205.0	14	14.64

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN100 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Introduksjon til franskstudiet - Skriftlig skoleeksamen

Karakterregel: Bokstavkarakterer

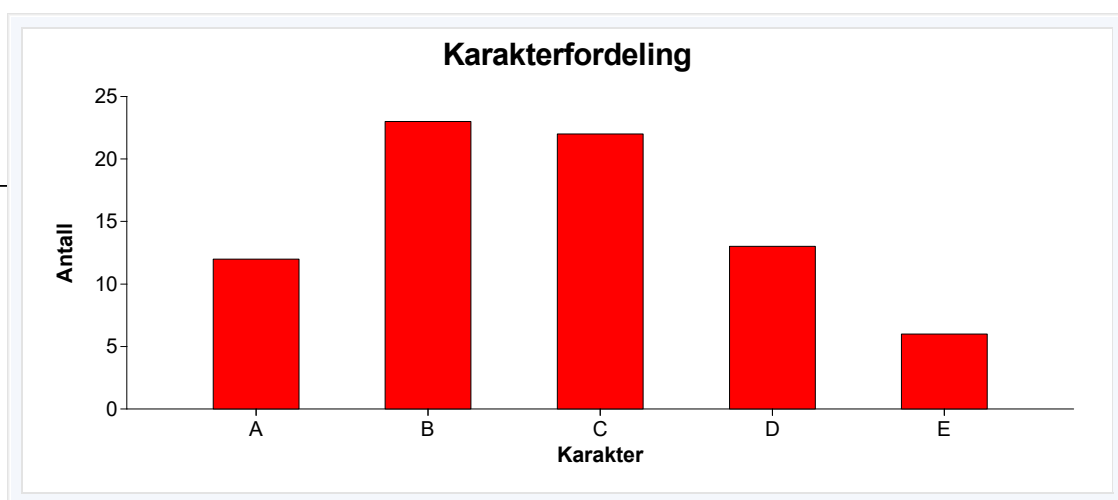
10,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	125
Antall møtt til eksamen:	76
Antall bestått (B):	76
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	6
D	13
C	22
B	23
A	12

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN101 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fransk grammatikk - Skriftlig skoleeksamen

Karakterregel: Bokstavkarakterer

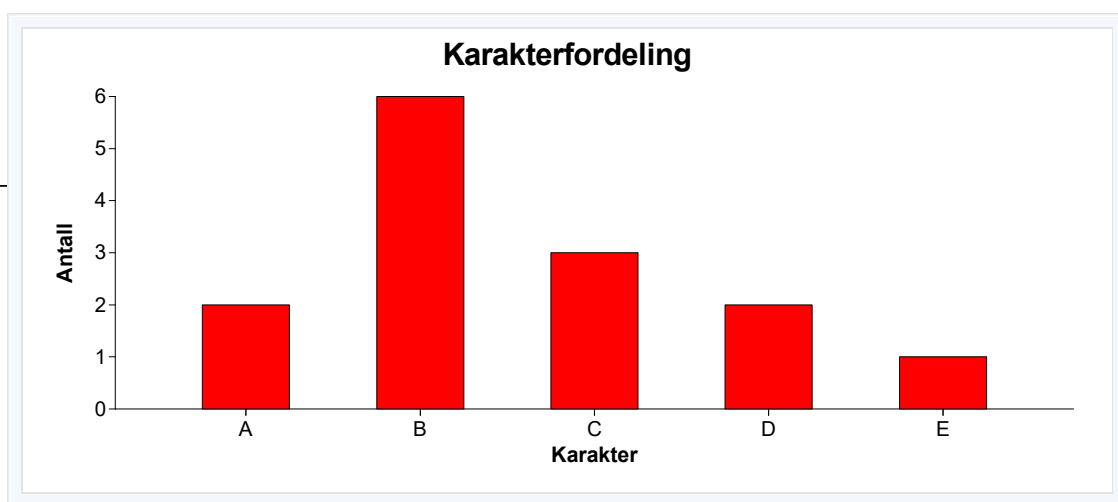
15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	28
Antall møtt til eksamen:	14
Antall bestått (B):	14
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	1
D	2
C	3
B	6
A	2

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN102 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fransk litteratur - Skriftlig skoleeksamen

Karakterregel: Bokstavkarakterer

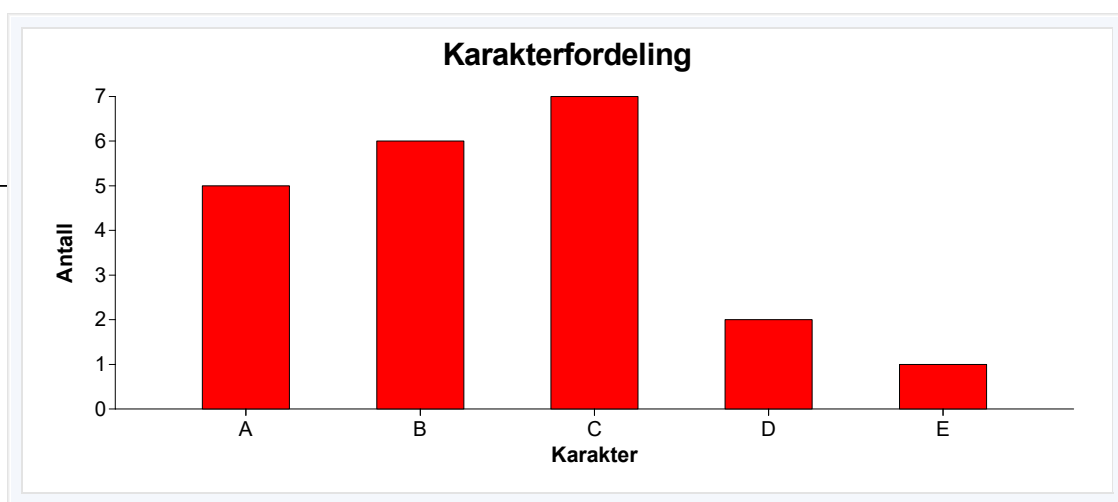
15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	30
Antall møtt til eksamen:	21
Antall bestått (B):	21
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	1
D	2
C	7
B	6
A	5

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN103 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fransk kulturkunnskap og oversettelse fransk-norsk - To skriftlige skoleeksamener og 15,0sp

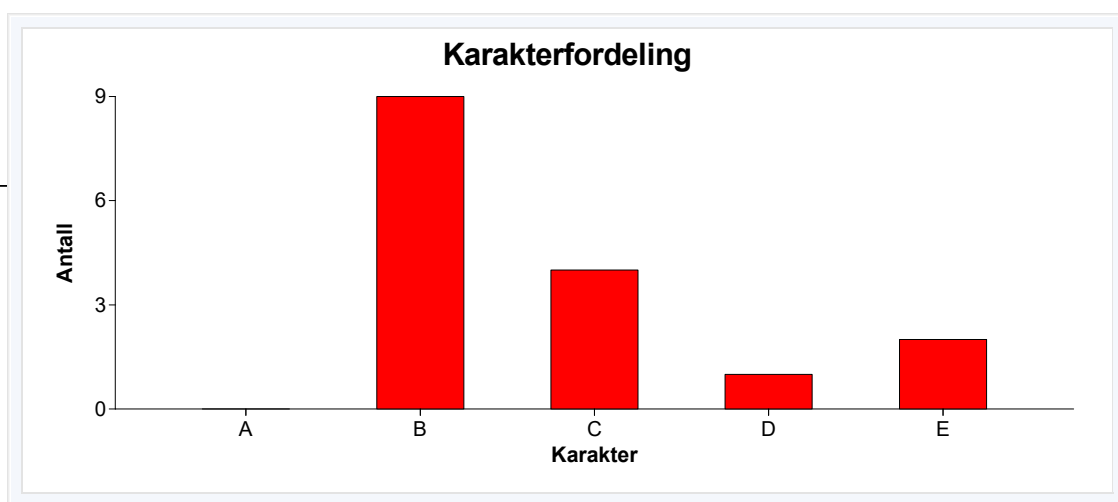
Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	34
Antall møtt til eksamen:	17
Antall bestått (B):	16
Antall stryk (S):	1 6%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	1
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	2
D	1
C	4
B	9
A	0

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN115 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fonetikk og samfunnskunnskap - Hjemmeeksamen og muntlig eksamen

15,0sp

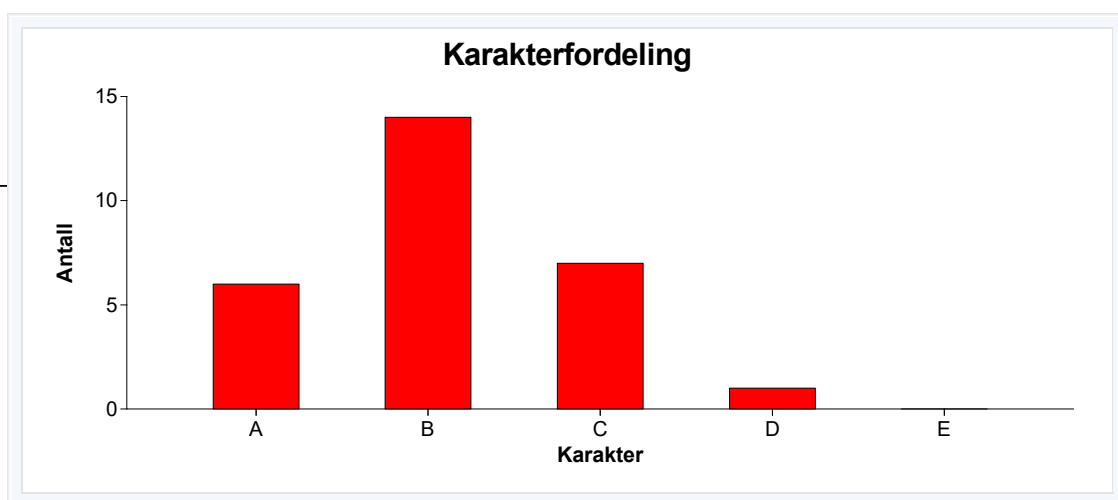
Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	40
Antall møtt til eksamen:	28
Antall bestått (B):	28
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	0
D	1
C	7
B	14
A	6

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN120 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

Fransk grammatikk 1 - Alle vurderingskombinasjoner

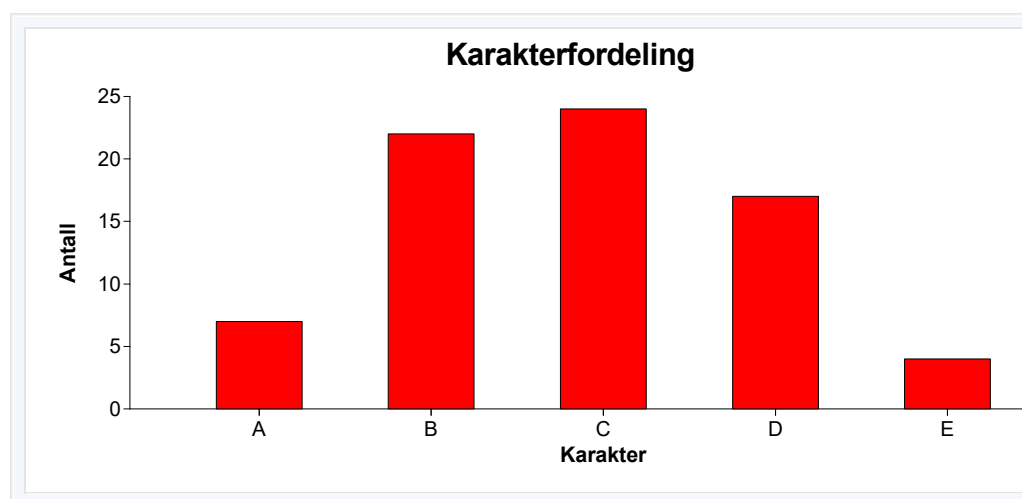
Karakterregel: Bokstavkarakterer

10,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	108
Antall møtt til eksamen:	78
Antall bestått (B):	74
Antall stryk (S):	4 5%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	4
D	17
C	24
B	22
A	7

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN121 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

Fransk grammatikk 2 - Alle vurderingskombinasjoner

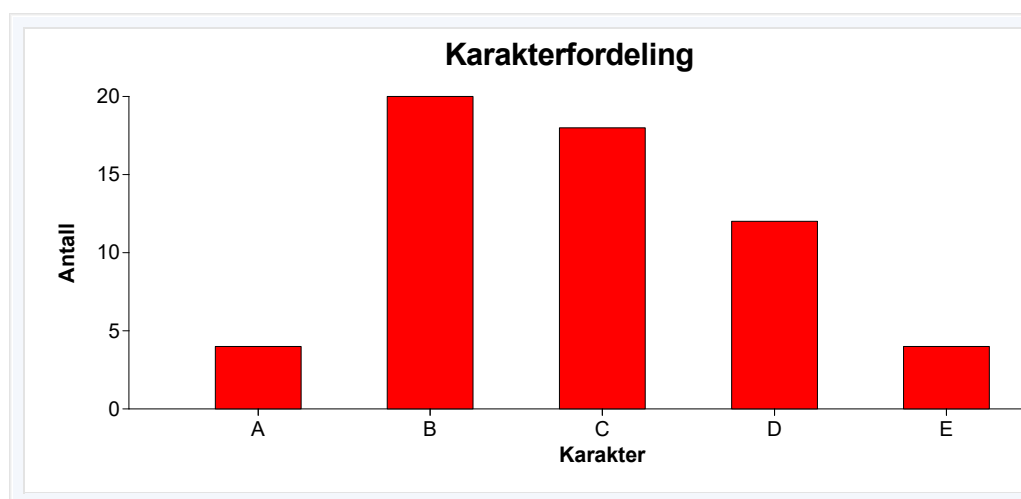
Karakterregel: Bokstavkarakterer

10,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	89
Antall møtt til eksamen:	62
Antall bestått (B):	58
Antall stryk (S):	4 6%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	4
D	12
C	18
B	20
A	4

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN122 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

Innføring i fransk litteratur - Alle vurderingskombinasjoner

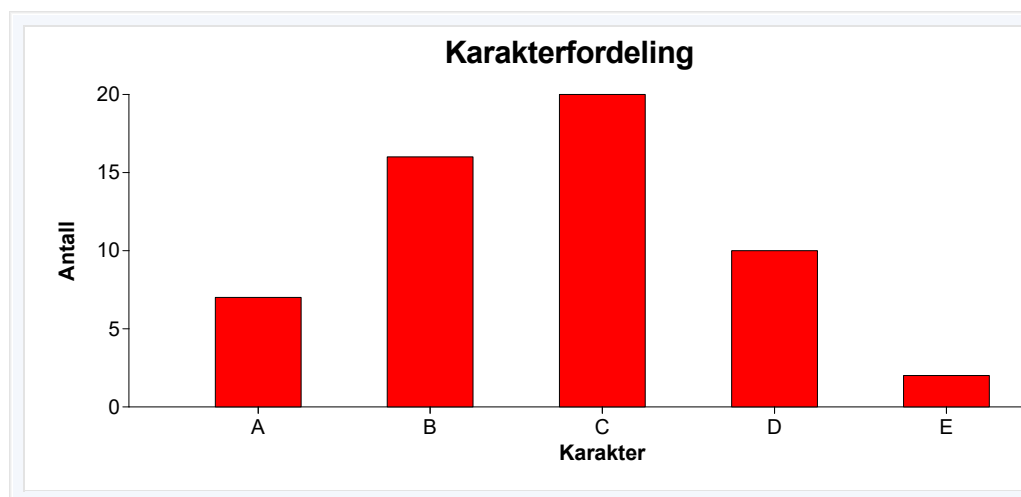
Karakterregel: Bokstavkarakterer

10,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	75
Antall møtt til eksamen:	56
Antall bestått (B):	55
Antall stryk (S):	1 2%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	2
D	10
C	20
B	16
A	7

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN123 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fransk litterær analyse - Skriftlig skoleeksamen

Karakterregel: Bokstavkarakterer

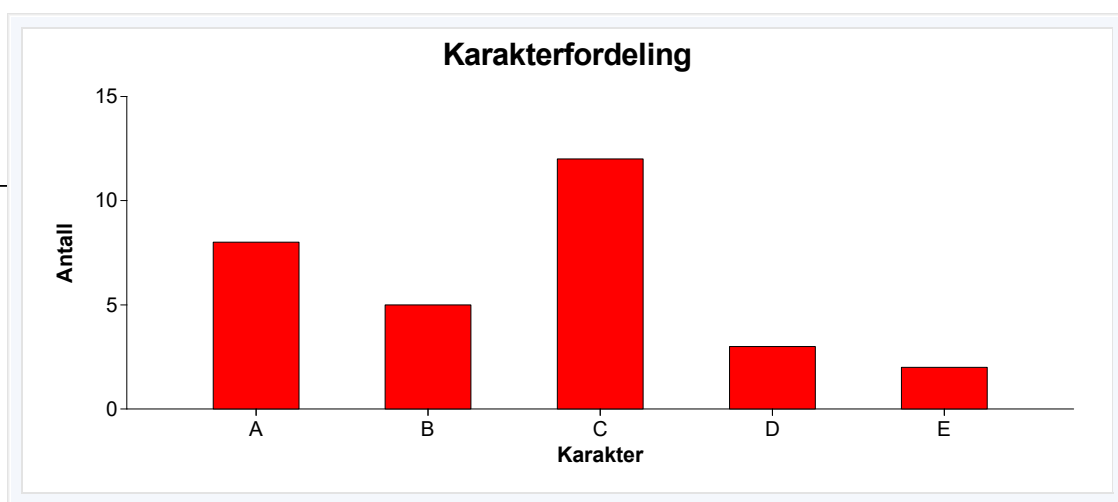
10,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	45
Antall møtt til eksamen:	33
Antall bestått (B):	30
Antall stryk (S):	3 9%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	2
D	3
C	12
B	5
A	8

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN313 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fransk språkvitenskap - Alle vurderingskombinasjoner

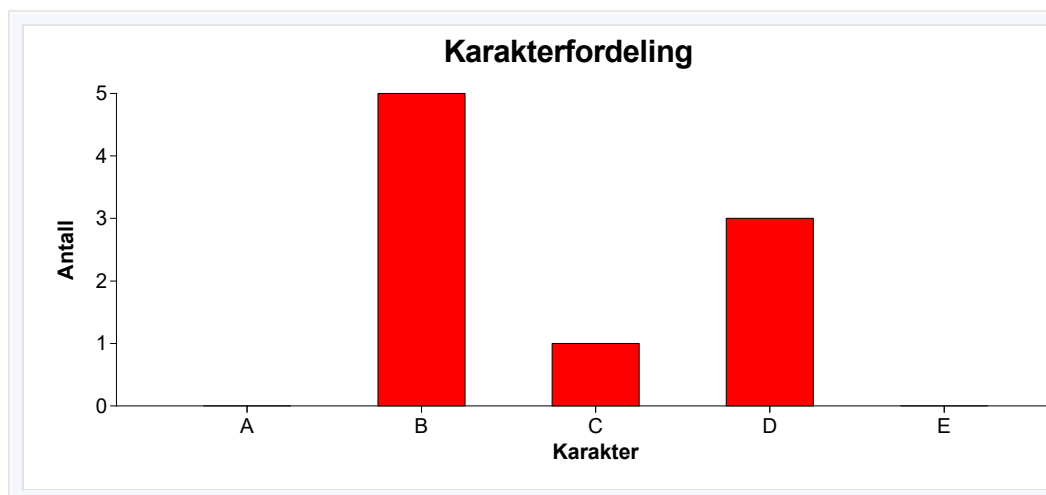
Karakterregel: Bokstavkarakterer

15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	14
Antall møtt til eksamen:	10
Antall bestått (B):	9
Antall stryk (S):	1 10%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	0
D	3
C	1
B	5
A	0

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN204 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

Fordypning i fransk litteratur - Alle vurderingskombinasjoner

Karakterregel: Bokstavkarakterer

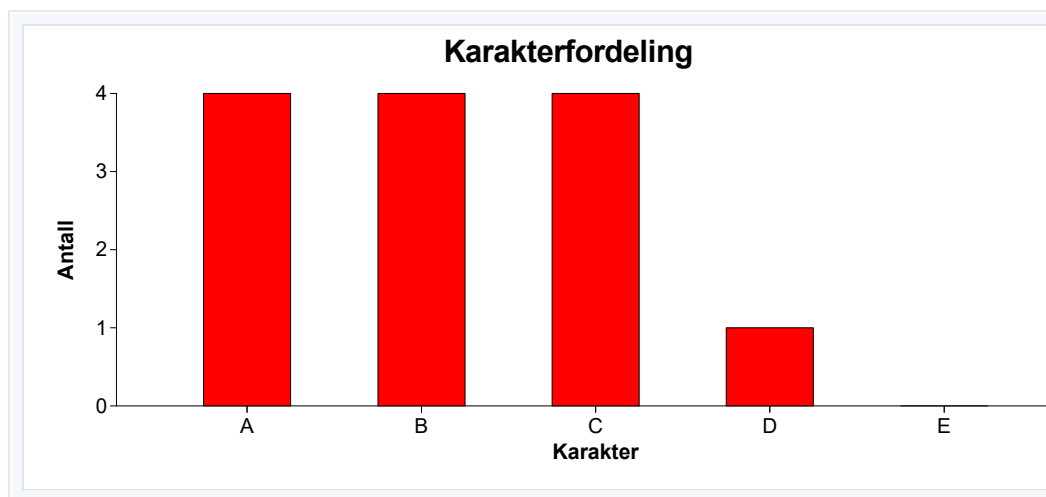
10,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	20
Antall møtt til eksamen:	16
Antall bestått (B):	13
Antall stryk (S):	2 13%
Antall avbrutt (A):	1
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	0
D	1
C	4
B	4
A	4

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN205 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

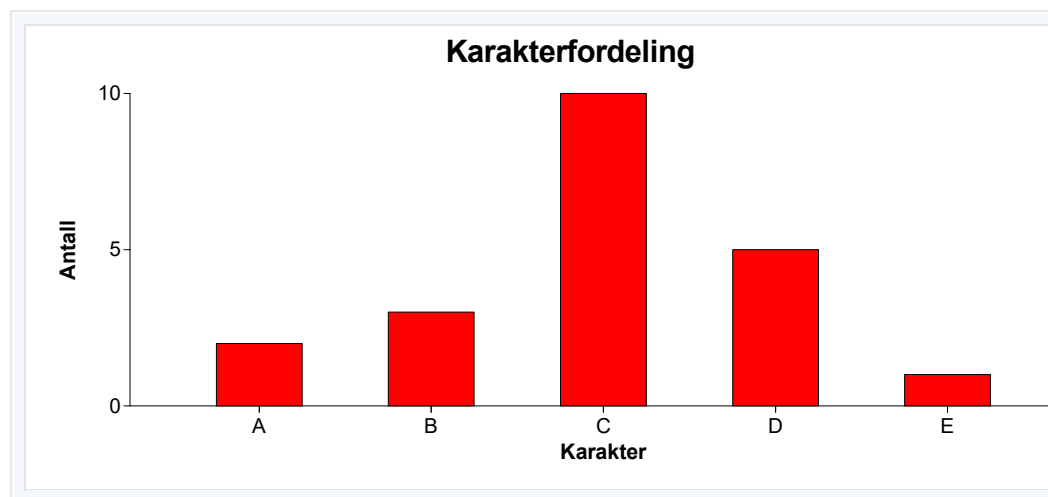
Fordjuping i fransk grammatikk og tekstlingvistikk - Alle vurderingskombinasjoner 15,0sp

Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	25
Antall møtt til eksamen:	23
Antall bestått (B):	21
Antall stryk (S):	2 9%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	1
D	5
C	10
B	3
A	2

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN254 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

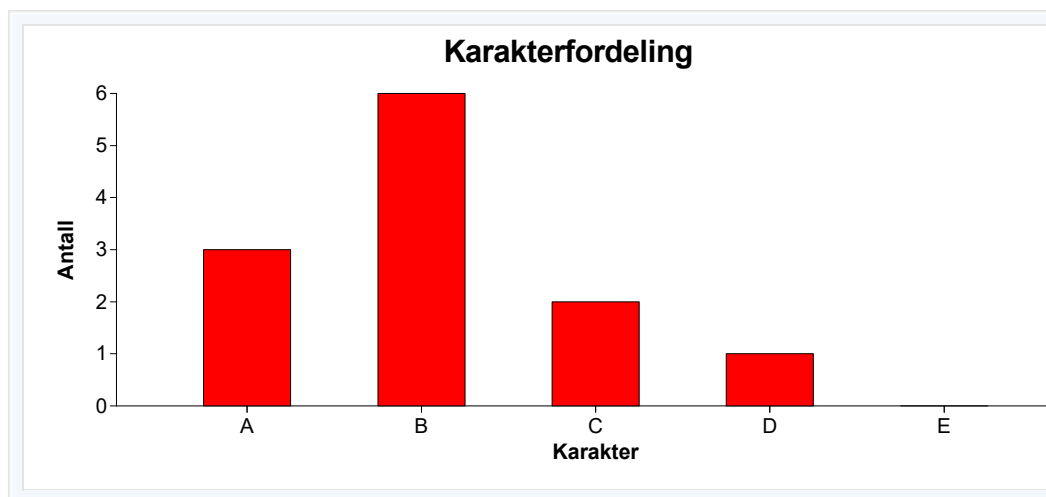
Fordypning i fransk litteratur med bacheloroppgave - Alle vurderingskombinasjoner 10,0sp

Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	16
Antall møtt til eksamen:	13
Antall bestått (B):	12
Antall stryk (S):	1 8%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	0
D	1
C	2
B	6
A	3

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN255 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

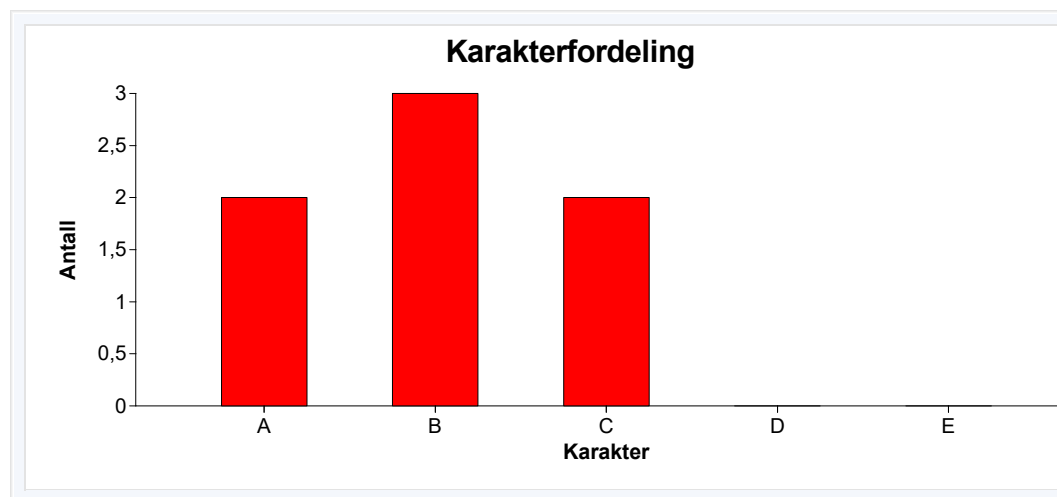
Fordypning i fransk grammatikk og tekstlingvistikk med bacheloroppgave - Alle vurde 15,0sp

Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	12
Antall møtt til eksamen:	7
Antall bestått (B):	7
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	0
D	0
C	2
B	3
A	2

Bachelor i fransk

Omfang og studiepoeng

Studiet har eit omfang på 180 studiepoeng og er normert til 3 år.

Fulltid/deltid

Fulltid. Om du vil ta heile eller delar av studiet som eit 50% deltidsstudium, kan du vende deg til studierettleiar.

Undervisningsspråk

Fransk og norsk

Studiestart - semester

Haust

Mål og innhald

Bachelorstudium i fransk har som mål å gje generelle og spesialiserte kunnskapar i fransk språk og franskspråkleg litteratur og kultur. Gjennom studiet av pensum og bruk av ulike læringsformer, skal ein skaffa seg god praktisk dugleik i munnleg og skriftleg fransk, samstundes som ein utviklar ei sjølvstendig haldning til stoffet.

Språk- og litteraturstudiet høyrer nøye saman. Gode språkkunnskapar trengst for å skjønna dei litterære verka, og inngåande kjennskap til eit representativt utval tekstar er ein føresetnad for ei nyansert forståing av det franske språket. Difor er vekselspelet mellom desse to disiplinane grunnleggjande i studiet.

På 100-nivå høyrer det òg med ei innføring i kultur og samfunnstilhøve i Frankrike og andre fransktalande land. Kulturkunnskapsdisiplinen dannar ein naudsynleg bakgrunn for språk- og litteraturstudiet.

Læringsutbytte

Studenten skal ved avslutta program ha følgjande læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggjande kunnskapar i fransk grammatikk og lydlære, derunder kjennskap til viktige kontrastive aspekt fransk-norsk
- har god innsikt i det franske språksystemet og ei god forståing og meistring av eit språkvitskapleg omgrepsapparat
- har basiskunnskap om fransk historie og frankofoni
- har god kjennskap til det franske samfunnet i dag
- kan sjå aspekt ved franske samfunnstilhøve og historie i samanheng med europeisk kultur
- har god innsikt i dei litterære pensumtekstane og den kulturelle konteksten deira
- har grunnleggjande kunnskap om nokre sentrale litterære teknikkar og deira bruk i ulike sjangrar
- har basiskunnskapar i litterær teori

Ferdigheiter

Studenten

- kan uttrykkja seg og formidla kunnskapar innanfor eige fagområde på munnleg og skriftleg fransk
- er i stand til å nytta språklege omgrep til å analysa fransk språkbruk i ulike sjangrar
- kan presentera sjølvstendige analysar og drøftingar av pensumtekstane
- kan omsetja middels vanskelege tekstar innan ulike sjangrar

Generell kompetanse

Studenten

- kan arbeide sjølvstendig med ei problemstilling og leite fram relevant bakgrunnsmateriale
- kan gjennomføra under rettleiing eit analytisk og kritisk arbeid tilsvarande BA-oppgåva
- kjenner normene for akademisk språkbruk
- har ein overførbar kompetanse i språk, kultur og tekstfortolking som kan nyttast i vidare studier og yrkesliv .

Opptakskrav

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Tilrådde forkunnskapar

For å gjennomføra studiet med godt resultat, trengst det førekunnskapar i fransk som svarar til minst nivå 2 frå vidaregåande skole.

Innføringsemne

Det er sterkt tilrådd å ta desse emna første semester:

- EXPHIL Examen philosophicum (10 stp.)
- [EXFAC00SK](#) Språkkunnskap (10 stp.)
- [FRAN100](#) (10 stp.)

For nokre studentar, til dømes studentar som allereie har tatt eitt eller fleire av desse emna, kan det være ønskjeleg å bytte det ut med eit anna emne. I slike høve er det viktig å ta kontakt med studierettleiar.

Obligatoriske emne

EX.PHIL. Examen philosophicum, H (10 stp.)

EX.FAC. Examen Facultatum, H, (10 stp.)

[FRAN120](#) Fransk grammatikk 1, V (10 stp.)

[FRAN121](#) Fransk grammatikk 2, V (10 stp.)

[FRAN122](#) Innføring i fransk litteratur, V (10 stp.)

[FRAN123](#) Fransk litterær analyse, H (10 stp.)

[FRAN124](#) Fransk kulturkunnskap og frankofoni, H (10 stp.)

[SEK100](#) Samanliknande europeiske kulturstudium, H (10 stp.)

[FRAN204](#) Fordjupning i fransk litteratur, V (10 stp.)

[FRAN254](#) Fordjupning i fransk litteratur med bacheloroppgåve, V (10 stp.)

[FRAN205](#) Fordjuping i fransk grammatikk og tekstlingvistikk, V (15 stp.)

[FRAN255](#) Fordjuping i fransk grammatikk og tekstlingvistikk med bacheloroppgåve, V (15 stp.)

Studentane vel anten [FRAN204](#) eller [FRAN254](#), anten [FRAN205](#) eller [FRAN255](#). Av disse fire emna må ein velje minst eitt emne med bacheloroppgåve ([FRAN254](#) og/eller [FRAN255](#)).

[LITTIF200](#) Litteraturteori, V (5 stp.)

Spesialisering

[FRAN120](#) Fransk grammatikk 1, V (10 stp.)

[FRAN121](#) Fransk grammatikk 2, V (10 stp.)

[FRAN122](#) Innføring i fransk litteratur, V (10 stp.)

[FRAN123](#) Fransk litterær analyse, H (10 stp.)

[FRAN124](#) Fransk kulturkunnskap og frankofoni, H (10 stp.)

[SEK100](#) Samanliknande europeiske kulturstudium, H (10 stp.)

[FRAN204](#) Fordjupning i fransk litteratur, V (10 stp.)

[FRAN254](#) Fordjupning i fransk litteratur med bacheloroppgåve, V (10 stp.)

[FRAN205](#) Fordjuping i fransk grammatikk og tekstlingvistikk, V (15 stp.)

[FRAN255](#) Fordjuping i fransk grammatikk og tekstlingvistikk med bacheloroppgåve, V (15 stp.)

Studentane vel anten [FRAN204](#) eller [FRAN254](#), anten [FRAN205](#) eller [FRAN255](#). Av disse fire emna må ein velje minst eitt emne med bacheloroppgåve ([FRAN254](#) og/eller [FRAN255](#)).

[LITTIF200](#) Litteraturteori, V (5 stp.)

Tilrådde valemne

I tillegg til ex.phil., ex.fac. og spesialiseringa inneheld programmet 70 frie studiepoeng. Merk at introduksjonsemnet reknast med i dei frie studiepoenga.

I dei frie studiepoenga kan studenten velje emne som er relevante for studenten si vidare utdanning eller yrkesplanar. Ta gjerne kontakt med studierettleiar om tilrådde valemne.

Rekkefølgje for emne i studiet

Tilrådd rekkjefølgje for emne i studiet:

1. semester (haust)

- EXPHIL Examen philosophicum (10 stp.)
- [EXFAC00SK](#) Språkkunnskap (10 stp.)
- [FRAN100](#) Introduksjon til franskstudium (10 stp.)

2. semester (vår)

- [FRAN120](#) Fransk grammatikk 1 (10 stp.)
- [FRAN121](#) Fransk grammatikk 2 (10 stp.)
- [FRAN122](#) Innføring i fransk litteratur (10 stp.)

3. semester (haust)

- [FRAN123](#) Fransk litterær analyse (10 stp.)
- [FRAN124](#) Fransk kulturkunnskap og frankofoni (10 stp.)
- [SEK100](#) Samanliknande europeiske kulturstudium (10 stp.)

4. semester (vår)

For å oppretthalde kontinuitet i franskopplæringa tilrår vi å ta 200-nivå i det 4. semesteret. Studentar som tek frie studiepoeng i eit fag med oppstart på våren, tek 200-nivå i det 6. semesteret.

- [FRAN204](#) Fordjupning i fransk litteratur, V (10 stp.)
- [FRAN254](#) Fordjupning i fransk litteratur med bacheloroppgåve, V (10 stp.)
- [FRAN205](#) Fordjuping i fransk grammatikk og tekstlingvistikk, V (15 stp.)
- [FRAN255](#) Fordjuping i fransk grammatikk og tekstlingvistikk med bacheloroppgåve, V (15 stp.)

Studentane vel anten [FRAN204](#) eller [FRAN254](#), anten [FRAN205](#) eller [FRAN255](#). Av disse fire emna må ein velje minst eitt emne med bacheloroppgåve ([FRAN254](#) og/eller [FRAN255](#)).

[LITTIF200](#) Litteraturteori, V (5 stp.)

5. semester (haust)

- Valfrie emne

6. semester (vår)

- Valfrie emne

Delstudium i utlandet

Eit utvekslingsopphald ved eit franskspråkleg universitet er ein forventa og fagleg tilrådd del av studiet. Utvekslinga går normalt føre seg i det femte eller sjette semesteret. Ein kan òg velje å vere på utveksling eit heilt år.

Tilrådde utvekslingsstader finn ein på nettsida til studieprogrammet: <http://www.uib.no/studieprogram/BAHF-FRAN> Det blir gitt informasjon om utvekslingsopphaldet gjennom informasjonsmøte og rettleiing i løpet av studietida.

Ein kan òg velje frå Universitetet i Bergen sine avtaler med studiestader i heile verda. All informasjon om utveksling finn ein på www.uib.no/utveksling.

Arbeids- og undervisningsformer

Gjennom ulike undervisningsformer får studentane moglegheit til å studere og nærme seg faget på ulike måtar. Undervisninga er forskingsbasert og føreset aktiv deltaking frå studentane.

Arbeidsmetodar og undervisningsformer kan vere førelesingar, seminar, gruppearbeid, skriftlege og munnlege presentasjonar, omgreps- og problemfokuserte oppgåver, problembasert læring, rettleiing og praktisk bruk av digitale verktøy.

For nærare informasjon, sjå dei einskilte emneplanane.

Vurderingsformer

Gjennom studiet møter studentane ulike vurderingsformer. Til dømes skriftleg skuleeksamen, rettleidd oppgåve,

heimeeksamen, munnleg presentasjon, munnleg prøve og mappevurdering.

Vurderingsformene er tilpassa læringsutbyttet i dei ulike emna.

For nærare informasjon om vurderingsformer, sjå dei einskilte emneplanane.

Karakterskala

Ved sensur av emna i programmet kan det bli nytta ein av to karakterskalaer:

- 1) A-F, der F er stryk
- 2) Greidd/ikkje greidd

Sjå emneplanen for det einskilte emnet.

Vitnemål og vitnemålstillegg

Vitnemål og vitnemålstillegg blir skrive ut etter at graden er fullført.

Grunnlag for vidare studium

Med eit karaktersnitt på C i spesialiseringa kvalifiserer programmet for opptak til masterprogram i fransk ved UiB.

Studentar som planlegg å ta PPU, må sørge for å få dekkja opptakskrava i løpet av studiet sitt. Informasjon finn ein på www.uib.no/studieprogram/PRAPED

Relevans for arbeidsliv

Ein bachelorgrad i fransk er relevant for arbeid innan skule og utdanning, kultur, media og kommunikasjon. Utdanninga gir eit godt grunnlag for å arbeide med ulike

typar kunnskaps- og kulturformidling og er etterspurd i offentleg og privat sektor, til dømes i turist- og eksportnæringen, i utenrikstenesten og i internasjonale organisasjonar.

Evaluering

Bachelorprogrammet blir kontinuerleg evaluert i tråd med retningslinene for kvalitetssikring ved UiB. Emne- og programevalueringar finn ein på kvalitetsbasen.uib.no

Skikkavurdering og autorisasjon

Programmet har ikkje krav om skikkavurdering eller autorisasjon.

Programansvarleg

Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet

Årsstudium i fransk ved Universitetet i Bergen

Rapport fra ekstern fagfelle: Geir Uvsløkk

År: 2020

1. Bakgrunnsinformasjon

I denne rapporten evalueres årsstudiet i fransk ved Universitetet i Bergen (UiB). Årsstudiet har siden 2019 bestått av følgende seks emner (jf. <https://www.uib.no/studier/ÅRHF-FRAN>):

- Vår: FRAN120: Fransk grammatikk 1 (10 studiepoeng)
- Vår: FRAN121: Fransk grammatikk 2 (10 studiepoeng) (følger kronologisk etter FRAN120)
- Vår: FRAN122: Innføring i fransk litteratur (10 studiepoeng)
- Høst: FRAN123: Fransk litterær analyse (10 studiepoeng)
- Høst: FRAN124: Fransk kulturkunnskap og frankofoni (10 studiepoeng)
- Høst: SEK100: Samanliknande europeiske kulturstudium (10 studiepoeng)

Frem til og med 2018 bestod årsstudiet av følgende fire emner

- FRAN101: Fransk grammatikk 1 (15 studiepoeng)
- FRAN102: Fransk litteratur (15 studiepoeng)
- FRAN103: Fransk kulturkunnskap og oversettelse fransk-norsk (15 studiepoeng)
- FRAN114: Oversettelse norsk-fransk og fonetikk og samfunnskunnskap (med vekt på muntlig fransk)/FRAN115: Fonetikk og samfunnskunnskap (15 studiepoeng)

Jeg har hatt samtaler med Sonia Cecilia Lagerwall (fagkoordinator for fransk), Margery Vibe Skagen (FRAN122, FRAN123), Øyvind Gjerstad (FRAN120, FRAN121) og Sébastien Liautaud (FRAN122, FRAN123, FRAN124), samt to studentrepresentanter som har fulgt undervisningen i perioden etter 2019. Jeg vurderer perioden 2015-2020, med særlig fokus på de to siste årene, basert på samtalene nevnt ovenfor, informasjon fra UiBs nettsider, ekstern rapport fra 2013 (Gundersen & Helland), rapporter fra de enkelte emner (med informasjon om gjennomføring og karakterfordeling), egenvurderinger fra emneansvarlige (2019 og 2020), en gjennomgang av ERASMUS-utvekslingsavtaler (vår 2020), tall for studentutvekslingen med l'Université de Caen og l'Université du Québec à Montréal (UQAM), rapporter fra utvekslingsoppholdet ved UQAM (knyttet til emnet FRANPRAX), informasjon om vurderingsordninger og sensorordninger for emnene FRAN120, FRAN121, FRAN122, FRAN123, FRAN124 og SEK100, samt stikkprøver fra eksamen for emnene FRAN121 og FRAN122.

2. Evaluering av studieprogrammet

Læringsutbyttebeskrivelsen på studieprogramnivå, slik den fremstår under overskriften «Kva lærer eg?» på nettsiden <https://www.uib.no/studier/ÅRHF-FRAN>, er kort og konsis om det aller

mest sentrale. Her understrekes det også at studentene skal lære «å bruke språket til kritisk refleksjon, ut over det reint kommunikative». Det er etter min mening forbilledlig at man allerede i denne kortversjonen insisterer på dette viktige aspektet ved språklæring. Fra denne nettsiden kan man klikke seg videre til en «[f]ull liste med læringsutbytte», der man får mer detaljerte beskrivelser om studentenes forventede kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse etter endt årsstudium. Denne kombinasjonen av en kort oversikt og en mer utfyllende liste gjør informasjonen som gis både tydelig og dekkende.

Endringen som ble gjennomført i 2019 gjør, etter min mening, at det for studentene umiddelbart er enkelt å forstå hva man skal jobbe med i de forskjellige emnene. Emnet SEK100 gir et europeisk perspektiv som kan bidra til å sette kunnskapen om fransk og franskspråklige kulturer inn i en større sammenheng. Endringen fra 2019 kan i tillegg sees som en konstruktiv reaksjon på en kommentar fra forrige eksterne evaluering (Gundersen & Helland 2013), der det ble satt spørsmålstegn ved «en utstrakt bruk av emner som kombinerer to eller flere disipliner». Denne nye strukturen, med emner fra tydelig avgrensede disipliner som sammen utgjør årsstudiet, gir programmet en god faglig sammenheng, og innhold og oppbygning virker å være godt tilpasset læringsutbyttet.

I mine samtaler med de fire ansatte, Lagerwall, Vibe Skagen, Gjerstad og Liautaud, fikk jeg vite at denne prosessen var et resultat både av et ønske i fagseksjonen, og diskusjoner som hadde pågått der i flere år, og av fakultetets prosjekt «HF 2018» (<https://www.uib.no/hf/2018>). De ansatte fortelle at prosessen i seg selv hadde vært enkel å gjennomføre, og at det var intern enighet om hvordan den skulle gjennomføres, men at deler av implementeringen hadde vært mer krevende. Særlig har innføringen av fellesemnet SEK100 vært kompleks. Emnet involverer flere aktører fra forskjellige fagsektorer, og er fremdeles under utvikling. Det har også vært viktig for de ansatte at en slik tverrspråklig satsning ikke går på bekostning av fokuset på det enkelte fremmedspråket. Jeg synes det er en god løsning å ivareta dette litt større europeiske perspektivet gjennom ett enkelt emne, mens de resterende konsentrerer seg om det franskspråklige.

De ansatte fortalte meg også at de i arbeidet med omorganisering måtte nedprioritere temaene historie og oversettelse i årsstudiet. Historiebiten ivaretas delvis ved at fransk historie inngår i innføringsemnet FRAN100. Man kunne også tenke seg å innarbeide et historisk perspektiv i FRAN124, men det er mulig at det emnet da blir for bredt. Oversettelsen er delvis videreført i emnene FRAN120 og FRAN121, der oversettelse inngår som et kontrastivt perspektiv i grammatikkundervisningen. Under våre samtaler foreslo Gjerstad at man eventuelt også kunne tenke seg et større fokus på oversettelse mot slutten av grammatikkemnene, gjennom arbeid med oversettelse av litt lengre tekster. Dette kan være en god løsning, så lenge det ikke går på bekostning av for mye av grammatikkundervisningen. Lagerwall og Liautaud fortalte meg også om en satsning som startet inneværende semester (vår 2021), med digital undervisning i tillegg til den ordinære undervisningen (med emnekoder FRAN620, FRAN621, osv.). Dette innebærer også en annerledes pedagogisk tilnærming til undervisningen. Det vil være spennende å høre mer om hvordan denne ordningen utvikler seg.

Studieprogrammet har gode og varierte ordninger for internasjonalisering og studentutveksling. Det finnes ERASMUS-utvekslingsavtaler med ti franske universiteter, med både innreisende og utreisende studenter. Ved to av disse har det ikke vært noen utreisende studenter, og de foreslås derfor i gjennomgangen av utvekslingsavtaler fra våren 2020 å avpubliseres for utreisende. Dette virker som et godt tiltak. De åtte franske universitetene med utreisende studenter fra UiB er godt spredt over landet, og UiB gir dermed et variert tilbud til studenter som ønsker å reise til Frankrike på utveksling. Særlig Sorbonne og Paul Valéry (i Montpellier) har vært populære blant UiBs utreisende studenter. UiB har også en egen utvekslingsavtale med Universitetet i Caen, et 7-ukers opphold integrert i et spesifikt emne i årsstudiet (i dagens ordning: FRAN124). Antallet studenter som benytter seg av dette tilbudet har siden 2015 vært mellom 5 og 7, unntatt i 2017, da hele 15 studenter reiste ut. I tillegg er det en utvekslingsavtale med l'Université du Québec à Montréal (UQAM) der det siden 2016 har vært 7 utreisende studenter. Disse studentene gjennomfører også et praksisemne (FRANPRAX), og har skrevet rapporter om hva slags praksisarbeid de hadde. Studentene har blant annet jobbet i forlag, i teater, på kulturelle festivaler og som vitenskapelige assistenter ved UQAM. De opplevde praksiserfaringen som berikende og nyttig.

Antallet studenter varierer noe fra emne til emne, men det totale antallet virker å ha vært relativt stabilt siden 2015. Det mest populære emnet har vært FRAN101/FRAN120, med, i 2017, 29 studenter som gikk opp til eksamen. I statistikken fra de nye emnene varierer studenttallet fra 10 til 20 (med unntak av SEK100 for 2020, med kun to studenter – men dette er sannsynligvis en konsekvens av den pågående pandemien, ettersom emnet var langt mer populært i 2019, med 20 kandidater som gikk opp til eksamen), og dette virker for meg å være solide tall. Gjennomføringen er god, med relativt lav strykeprosent.

De to studentene jeg snakket med, som begge hadde fulgt emner etter omstruktureringen, syntes årsstudiet som helhet hadde en tydelig sammenheng, at FRAN121 naturlig fulgte FRAN120, og FRAN123 naturlig fulgte FRAN122. Det var også tydelig for dem hva de skulle jobbe med i de forskjellige emnene, unntatt til en viss grad i FRAN124, der de begge hadde vært litt usikre på hva begrepet «frankofoni» innebar. De presiserte at de raskt forstod det så snart undervisningen kom i gang, men foreslo å eventuelt endre emnenavnet for å unngå frankofoni-begrepet, og heller bruke uttrykk som «den franskspråklige verden», «franskspråklig kultur i og utenfor Frankrike», «fransk i verden», osv. For min del er dette emnenavnet svært tydelig, men det er interessant å merke seg at det ikke er tilfelle for alle studenter.

Studieprogrammets undervisnings- og vurderingsformer kommenteres nærmere nedenfor.

Strukturendringen som ble foretatt i 2019 virker logisk og gjennomtenkt og gir et mer tydelig bilde av årsstudiet som helhet, studentantallet er relativt stabilt, og jeg har p.t. ikke noen forslag til ytterligere tiltak på programnivå for å bedre studieopplegg og gjennomføring. Man bør uansett la denne nye ordningen vare ved et par år før den evalueres på nytt.

3. Evaluering av emner

Jeg evaluerer her emnene som utgjør årsstudiet nå: FRAN120, FRAN121, FRAN122, FRAN123, FRAN124 og SEK100. Da det vil være repetitivt og kreve mye ekstra plass å evaluere dem hver for seg, ser jeg dem hovedsakelig samlet, og kommenterer eventuelt spesifikke aspekter ved det ene eller det andre emnet der det er relevant.

Læringsutbyttet for de seks emnene er gjennomgående delt opp i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og inneholder både generelle og konkrete mål som alle virker relevante. Målene er også progressive der det er naturlig (for eksempel fra FRAN120 til FRAN121 og i noen grad fra FRAN122 til FRAN123). Ettersom det som nevnt over er et uttalt samlende mål at studentene skal lære «å bruke språket til kritisk refleksjon, ut over det reint kommunikative», burde imidlertid dette også tydelig inngå som ferdighet i de enkelte emnene, eller i alle fall i noen av dem. Bortsett fra dette, er emnenes forventede læringsutbytte dekkende og tydelig.

Pensum på nettsidene er oppdatert til nåværende semester. Jeg vet ikke hva det har vært tidligere semestre. For FRAN123, FRAN124 og SEK100 har jeg dermed ikke tilgang til pensum via nettsidene. Pensum på FRAN120 og FRAN121 (V21) er referanseverket *Ny fransk grammatikk* (Helland, 2006); på FRAN122 (V21) et utvalg tekster av ulike sjangre (essays, dikt, sanger, noveller, skuespill, korte romaner/prosatekster) som kjernelitteratur, samt to franske litteraturhistorier som tilleggslitteratur. For FRAN120, FRAN121 og FRAN122 virker pensuminnhold og mengde tilfredsstillende. Spesifikt angående FRAN122: Utvalget av ulike, relativt korte tekster våren 2021 er både variert og spennende. Jeg vet som nevnt ikke hva som er på pensum på FRAN123, men ettersom Gaël Faye's musikkalbum *Pili pili sur un croissant au beurre* er på pensum på FRAN122, ville det være en fin og logisk fortsettelse at hans roman *Petit pays* analyseres i FRAN123. Liautaud fortalte meg at den foreløpig ikke er på pensum i det emnet, men at han bruker utdrag fra denne romanen allerede i FRAN122, selv om hovedfokuset er på sangene – eller diktene – til Faye, som er av svært høy litterær kvalitet.

Følgende arbeidskrav gjelder for de seks emnene:

- FRAN120: Fransk grammatikk 1. Undervisning: 3 timer i uken i 8 uker (i praksis endret til flere timer i uken over 5 uker), 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: to obligatoriske øvingsoppgaver; eksamen: 5 timers skriftlig eksamen hjemme (tidligere skoleeksamen)
- FRAN121: Fransk grammatikk 2. Undervisning: 3 timer i uken i 8 uker (i praksis endret til flere timer i uken over 5 uker), 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: to obligatoriske øvingsoppgaver; eksamen: 5 timers skriftlig eksamen hjemme (tidligere skoleeksamen)
- FRAN122: Innføring i fransk litteratur. Undervisning: 3 timer i uken i 10 uker, 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: 10-15 minutters muntlig presentasjon; eksamen: en ukes skriftlig hjemmeeksamen på fransk (1500 ord)
- FRAN123: Fransk litterær analyse. Undervisning: 4-6 timer i uken i 8 uker, 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: obligatorisk øvingsoppgave på fransk (ca. 1000 ord); eksamen: 5 timers skriftlig eksamen hjemme (tidligere skoleeksamen)

- FRAN124: Fransk kulturkunnskap og frankofoni. Undervisning: 7 uker i Caen eller 24 forelesningstimer + 12 timer muntlige øvinger og konversasjon, 75% tilstedeværelse; kvalifiseringskrav: skriftlig arbeid på ca. 1000 ord i fransk kulturkunnskap eller frankofoni, muntlig framføring på om lag fem minutt i den disiplinen man ikke leverer skriftlig oppgave i; eksamen: muntlig eksamen på fransk i fransk kulturkunnskap og frankofoni på ca. 30 minutter
- SEK100: Samanliknande europeiske kulturstudium. Undervisning: 2 timer i uken i 8 uker, 70% tilstedeværelse; eksamen: sju dagers hjemmeeksamen på ca. 2500 ord (norsk)

Total arbeidsmengde for studentene virker stort sett å være passe, det er en god variasjon med både muntlige og skriftlige vurderinger, og undervisnings- og vurderingsformer bidrar på en hensiktsmessig måte til at studentene oppnår læringsutbyttet og virker dekkende for å måle det. Eneste aber: en ukes skriftlig hjemmeeksamen på 1500 ord på fransk for førstesemesterstudenter (FRAN122) kan imidlertid være litt for omfattende, og man kan risikere at det blir vanskelig å vurdere hvilke kunnskaper studentene har tilegnet seg dersom de språklige ferdighetene ikke er gode nok. En mulig løsning kan være å gjøre om dette til en mappeeksamen, der den muntlige presentasjonen også inngår i karaktergrunnlaget. På den andre siden er mappeeksamen mer ressurskrevende, og både de ansatte og studentene jeg snakket med opplevde eksamen i dette emnet som velfungerende.

Emnenes gjennomføringsprosent virker god. Jeg har ikke noe sammenlikningsgrunnlag med andre fagområder ved HF/UiB, så jeg kan ikke uttale meg om hvorvidt den er høy eller lav i forhold til snitt ved HF/UiB, men av antallet påmeldte studenter er det, avhengig av emne, og delvis etter mine egne utregninger, mellom 80 % (høyest, FRAN123, 2019) og 47% (lavest, FRAN124, 2020 – dette er betraktelig lavere enn tidligere år og andre emner, og jeg vil derfor anta at det har sammenheng med pandemien) som har møtt til eksamen. Dette er imidlertid tall det er vanskelig å forholde seg til, fordi man ikke vet hvor mange av de påmeldte studentene som faktisk hadde som intensjon å gå opp til eksamen. Som nevnt, kan pandemien også ha hatt innflytelse på disse tallene i 2020. Strykprosenten ved alle emnene er lav, mellom 0% og 14%.

I egenvurderingene fra emneansvarlige, som også nevner midtveisevalueringer fra studentene, kom det blant annet frem at studentene stort sett var fornøyde med undervisningen i emnene, men det var også mye annen interessant informasjon i disse rapportene. Av de mest relevante vil jeg trekke frem (1) bruken av gjesteforelesere i FRAN122, som virker å ha vært en stor suksess; (2) utfordringene knyttet til pandemien i 2020, der det blir tydelig at emneansvarlige har gjort en stor innsats for å tilpasse undervisningen og undervisningsformene slik at man mistet så få studenter som mulig og fikk gitt dem et fullverdig tilbud; (3) det pågående arbeidet med det tverrfaglige emnet SEK100, der det reflekteres aktivt rundt hvordan dette emnet kan bli så nyttig som mulig for studentene fra de forskjellige språkfagene (se også informasjon om dette under 2. Evaluering av studieprogrammet).

De to studentene jeg snakket med bekreftet at de var svært fornøyde med undervisningen i de forskjellige emnene. De hadde hørt fra andre studenter at undervisningen i FRAN120 og

FRAN121 kunne oppleves som for teoretisk, at det kunne oppleves som mer krevende enn det de anbefalte forkunnskapene skulle tilsi, og at flere kunne tenke seg et større fokus på praktisk fransk også i disse emnene. Selv var de imidlertid veldig glade for dette teoretiske perspektivet, og syntes de fikk øve seg på å snakke, lese og skrive fransk i emnene FRAN122, FRAN123 og FRAN124. De var også veldig fornøyd med hvordan litteraturpensumet blandet franske litterære klassikere og nyere litteratur, og opplevde pensum som givende og spennende. De syntes videre at pensum på de forskjellige emnene var passe, kanskje bortsett fra FRAN123, der de opplevde pensum som litt omfattende. For å gjøre det enklere for studentene å komme seg gjennom pensum, foreslo de opprettelse av tydelige leselister i disse emnene, der det ble gjort klart hva man burde lese til hvilket tidspunkt.

Jeg ser ikke noe behov for å sette i gang store tiltak for å bedre undervisningsformer, vurderingsformer eller gjennomføringsprosent. Enkelte detaljer nevnt ovenfor (evne til å bruke språket til kritisk refleksjon inn som læringsutbytte i alle eller enkelte av emnene; eventuelt opprette leselister med tidspunkter for når man bør lese de enkelte tekstene) kan imidlertid vurderes videre av fagmiljøet. Ettersom den strukturelle omleggingen av årsstudiet er såpass ny, kan man også avvente situasjonen noe.

4. Evaluering av vurderingsordninger

Informasjonen som gis om vurderingsordningene på emnesidene er tydelig, og vurderingsformene i de forskjellige emnene er varierte og virker hensiktsmessig sammensatt for å kunne oppnå studieprogrammets samlede læringsutbytte (se også ovenfor, under punkt 3).

Jeg har fått tilsendt sensorveiledninger for seks emner: FRAN120, FRAN121, FRAN122, FRAN123, FRAN124 og SEK100. Nedenfor følger først en kort presentasjon av relevant innhold i hver sensorveiledning (i kulepunkter), deretter refleksjoner rundt innholdet:

- FRAN120 (V19): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen, og om hvordan undervisningen har foregått; detaljert sensorveiledning med krav til hver enkelt oppgave.
- FRAN121 (V20): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen, og om hvordan undervisningen har foregått; detaljerte forventninger til besvarelser for hver enkelt oppgave, med refleksjoner om hva studentene eventuelt kan svare og hvor mange poeng de får for forskjellige aspekter, samt avslutningsvis hvor mange poeng som må til for å få karakteren A, B, C, osv., på besvarelsen som helhet.
- FRAN122 (V20): informasjon om forventet læringsutbytte (tilsvarer kulepunktene under «ferdigheter» fra emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått og om hvor mye tid som har blitt brukt på de forskjellige typene tekster; minstekrav for karakteren E

- FRAN123 (H19): informasjon om forventet læringsutbytte (omtrent det samme som på emnesiden) og om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen; presentasjon av de gitte oppgavene
- FRAN124 (H20): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva som har blitt gjennomgått i undervisningen og om hvor mye tid som har blitt brukt på henholdsvis kulturkunnskap og frankofoni; minstekrav for karakteren E
- SEK100 (H19): informasjon om forventet læringsutbytte (det samme som på emnesiden), om hva det har vært fokus på dette spesifikke semesteret; presentasjon av de gitte oppgavene med lengdekrav; informasjon om hvordan sensur skal foregå, men ikke om hvilke kriterier som legges til grunn

Av disse fire sensorveiledningene er FRAN120 og FRAN121 ganske komplette og absolutt faglig betryggende, mens FRAN123 og SEK100 er noe mangelfulle. FRAN122 og FRAN124 er midt imellom, med nødvendig minimumsinformasjon, men ikke mye mer. I FRAN120 og FRAN121 kan man eventuelt presisere noe om forventet læringsutbytte utover det som står på emnesidene, men dette er ikke absolutt nødvendig. I FRAN122, burde informasjonen om forventet læringsutbytte også inneholde noe om kunnskaper (selv om dette også kan finnes på emnesiden), informasjonen om hvordan undervisningen har blitt gjennomført kunne ha vært litt mer utfyllende, og man kunne også tenke seg litt informasjon om krav for karakterene A og C (selv om dette ikke er oppført som obligatorisk). De to siste punktene gjelder også FRAN124. I FRAN123 kan det eventuelt opplyses noe om hvordan undervisningen har foregått (om det har vært spesielt fokus på tekstlesing, litteraturhistorie, osv.). Dette er imidlertid ikke særlig problematisk. Det som derimot er noe problematisk, er at feltet «forventning til besvarelsene» er tomt. Her burde det være informasjon om hva som forventes av studentenes besvarelse, og omtrent hvilken karakter forskjellige prestasjoner vil tilsvare, eventuelt, litt enklere, hva som vil vektlegges (grad av klarhet/struktur i fremstillingen, grad av presisjon i språk og analyser, grad av kjennskap til språklige virkemidler, osv.). Det samme gjelder SEK100. Her er ikke feltet «forventning til besvarelsene» tomt, men det inneholder kun informasjon om hvordan sensuren vil gjennomføres i praksis, ikke, slik det etterlyses i skjemaet, hvilke forventninger sensor skal ha til besvarelsene. Her kan dette også settes opp enten detaljert, med tydelige krav til forskjellige karakterer (eventuelt bare A, C og E), eller mer generelt, med informasjon om hva som vil vektlegges. En sensorveiledning bør inneholde mer enn kun forventet læringsutbytte.

Jeg har fått tilsendt alle leverte eksamensoppgaver i emnene FRAN121 (12) og FRAN122 (10) fra våren 2019. Av disse har jeg sett nærmere på fire eksamensoppgaver (med karakterene A, C, E og F) fra FRAN122 for å få et inntrykk av nivået og om karaktersettingen tilsvare kriteriene i sensorveiledningen og nivået slik jeg kjenner det fra min egen erfaring som intern sensor ved UiO og ekstern sensor ved UiB, NTNU, UiT og UiA. Jeg vil presisere at min erfaring skriver seg fra sensorarbeid innen litteratur og områdekunnskap, ikke språk, og at jeg derfor ikke har sett nærmere på besvarelsene i FRAN121.

I FRAN122 har jeg lest kandidat 112 (A), 103 (C), 113 (E) og 127 (F). Sensorveiledningen (OBS! sensorveiledningen er for vår 2020, besvarelsene fra 2019, men ettersom det er en generell

sensorveiledning – med unntak fra informasjon om oppgavene – forholder jeg meg likevel til den) gir kun konkrete minimumskrav for karakteren E, men basert på min erfaring er kandidat 112 absolutt en klar A. Både språklig, strukturelt og analytisk sett holder den et svært høyt nivå. Kandidat 103 (C) er derimot en besvarelse det er mer komplekst å vurdere. Den inneholder flere språkfeil og har en del strukturelle svakheter, men innholdsmessig holder den et ganske godt nivå. Jeg vil si meg enig i at det samlet sett kan være en C, men det kan hende kandidaten kan mer enn hen får vist i denne besvarelsen. Dersom eksamensordningen hadde vært mappeeksamen (som nevnt ovenfor), kunne kanskje den muntlige presentasjonen ha trukket karakteren opp – eller ned, det vet man jo ikke, men vurderingsgrunnlaget ville i alle tilfeller ha vært noe bredere. Besvarelsen til kandidat 113 (E) er preget av en rekke grunnleggende språkfeil, men teksten er hovedsakelig forståelig, kandidaten har forstått og svart på oppgaven, og besvarelsen kan derfor sies å tilfredsstille minimumskravene til karakteren E (men ikke mer) som nevnt i sensorveiledningen. Man kunne ha diskutert nærmere om hvorvidt de svært mange alvorlige språkfeilene gjør at kandidaten kanskje burde ha fått karakteren F, men i henhold til sensorveiledningen er altså E riktig karakter. Besvarelsen til kandidat 127 er en klar F. Den inneholder svært mange alvorlige språkfeil, svarer i liten grad på oppgaven, og er for kort. Den tilfredsstiller altså ikke minimumskravene til karakteren E.

Hele karakterskalaen er brukt på begge emner. I FRAN121 er det to A, to B, to C, to D, to E og to F. I FRAN122 er det to A, to B, to C, to D, en E og en F. Ut fra statistikk og stikkprøver ser man at nivået på prestasjonene i emnet er varierende, men at det er flere svært gode besvarelser (to A og to B i hvert emne). Vurdering og karaktersetting i emnet FRAN122 er etter mitt syn satt på et riktig nivå i forhold til tilsvarende studier.

De to sensorveiledningene jeg har lest som jeg ikke fant tilfredsstillende, er fra høsten 2019. Det kan hende manglene jeg påpeker ovenfor er utbedret for høsten 2020. Hvis det ikke er tilfelle, burde fagmiljøet i fellesskap arbeide mer med sensorveiledningene for FRAN123 og SEK100, slik at de inneholder tydeligere forventninger til besvarelsene.

5. Oppsummering

Alt i alt virker årsstudiet i fransk ved UiB meget solid. Omstruktureringen i 2019 har gjort det svært tydelig hva studentene skal arbeide med i de forskjellige emnene og hvordan dette henger sammen. Viktige områder er tydelig dekket, og ikke bare innen fransk, men også innen europeisk kulturhistorie generelt. Læringsutbyttet både for årsstudiet som helhet og for hvert enkelt emne er tydelig gjort rede for på nettsidene, arbeidsmengden virker passende, gjennomføringen er stabil, tilbudene om studentutveksling er varierte og virker nyttige for studentene som benytter seg av dem. Jeg har foreslått enkelte små tiltak. Det viktigste er å gå grundig gjennom enkelte sensorveiledninger.

Angående rollen og oppgavene som ekstern fagfelle, har det dessverre tatt litt tid for meg å komme i gang med arbeidet, grunnet store arbeidsoppgaver på eget arbeidssted. Jeg har imidlertid hele tiden fått relevant informasjon fra fagkoordinator, og – når jeg først kom i gang

med arbeidet – raskt svar når jeg har bedt om tilleggsopplysninger. Malen for rapporten har vært til stor hjelp for å organisere gjennomgangen av det relativt omfattende materialet jeg har fått tilsendt og innhentet.

Ettersom årsstudiet relativt nylig har gjennomgått en omstrukturering, burde det evalueres på nytt om noen år, for å se om denne omstruktureringen har hatt noen synlige virkninger på litt lenger sikt. Det vil da også være interessant å se nærmere på de nye digitale variantene av de forskjellige emnene.

Oslo, 18.3.2021

Geir Uvsløkk
Førsteamanuensis i fransk litteratur og områdekunnskap
Universitetet i Oslo

5-årig programevaluering for bachelorprogrammet i historie ved AHKR (UiB), perioden 2018 til 2022

Innhold

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene.....	2
Opptakskrav og opptakstall	2
Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon	3
Vurdering av læringsmiljø	6
Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften	8
System for kvalitetssikring	8
Studieplan	9
Nivå på læringsutbyttet	10
Læringsutbytte og infrastruktur.....	10
Undervisnings- og vurderingsformer	12
Faglig innhold	15
Arbeidsomfang.....	16
Kobling til forskning	17
Internasjonalisering	17
Praksis	18
Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften	18
Fagmiljøets størrelse.....	18
Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse	19
Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse	20
Internasjonalt og nasjonalt samarbeid	20

Vedlegg 1: Søkjar- og studenttal

Vedlegg 2: Fullføring og fråfall

Vedlegg 3: Studiebarometeret

Vedlegg 4: Rapport frå eksterne fagfellar, BAHF-HIS

Ny studieplan for BAHF-HIS (vedeken hausten 2022, gjeldande frå våren 2023) vert ettersendt når han er teknisk implementert.

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

Studenttalet ved bachelorprogrammet i historie ved AHKR har hatt ei negativ utvikling i femårsperioden 2018 til 2022. Talet på studentar som har søkt på programmet som fyrsteprioritet har gått ned med om lag 1/3, frå 149 hausten 2018 til 100 studentar hausten 2022. Trenden er endå meir negativ om vi ser på talet på studentar som faktisk vert registrerte på programmet; dette har gått ned med 45 prosent, frå 160 hausten 2018 til 87 hausten 2022. Talet på studieplassar har gjennom heile perioden lege på 115. Medan talet på registrerte studentar var høgare, og til dels mykje høgare enn talet på studieplassar fram til og med 2020, har talet på registrerte studentar vore lågare både i 2021 og i 2022.¹

Ser ein desse tala isolert sett, synest dei uttrykkje ein svært uheldig trend. Det er likevel grunn til å understreke at vi må sjå utviklinga i rekrutteringa til BAHF-HIS i lys av den ålmenne interessa for å studere lågaregradsemne på historie. Det går føre seg ei forskyving mellom dei ulike kategoriane av studentar, slik at bachelorstudentane utgjer ein mindre del av den totale studentmengda på lågare grad. Det samla studenttalet er stort, og skapar ein pressa ressurssituasjon. Undervisningsaktiviteten og oppfølginga av studentane har difor ikkje det omfanget vi skulle ynskje.

Lektorprogrammet i historie vart oppretta i 2017, og nedgangen i talt på studentar som følgjer bachelorprogrammet må forståast i dette lyset. Både dei som tek historie som fag 1 og som fag 2 har ei rekkje fag i porteføljen sin som er felles for alle studentar på 100- og 200-nivå. I perioden var det jamt over om lag 60 lektorstudentar som vert tekne opp kvar haust (63 studentar i 2018 og 61 studentar i 2022),² og dette er vel å merke ei studentgruppe med høg gjennomføringsgrad. Interessa for å ta historieemne som frie studiepoeng eller som del av andre studieprogram, er dessutan framleis stor. I sum er altså talet på lågaregradsstudentar meir stabilt enn ein skulle tru.

Vi kan illustrere dette poenget ved å vise til HIS102, som er eit 15-poengs oversynsemne i moderne historie, og det største emnet på faget. Det har ein del variasjon i oppmeldingstala frå år til år, men det er ingen eintydig negativ trend (talet på oppmeldte endra seg frå 359 (i 2019) til 292 (i 2020), 301 (i 2021) og 322 (i 2022) – dette er altså tal som inkluderer alle studentkategoriar). Ser vi på utviklinga av den totale studiepoengproduksjonen for historieemna på 100- og 200-nivå, syner også denne stabilitet. Her er det (enno) ikkje tilgjengeleg statistikk for alle åra i evalueringsperioden, men det vart «produsert» 18 705 poeng i 2019, 19 120 poeng i 2020 og 20 250 poeng i 2021.³

Når dette er sagt, skal det likevel understrekast at det er urovekkjande med nedgangen i kandidatproduksjon på bachelor, ikkje minst sidan dette er ein viktig finansieringsindikator. Historie bør ha som ei klår målsetjing å fylle alle plassane på programmet med motiverte studentar.

Historiefaget har over lengre tid hatt ei markant kjønnsubalanse blant studentane, med ei overvekt av mannlege studentar. På bachelorstudiet var det i snitt 73 prosent mannlege og 27 prosent kvinnelege studentar i dei fem åra frå 2018 til 2022. Til samanlikning er det eit lite kvinneoverskot blant lektorstudentane i historie, kvinnene utgjorde 56 prosent av dei nye studentane (34 av 61) i 2022.⁴ Sidan

¹ Sjå vedlegg 1, Søker- og studenttall for BAHF-HIS.

² Tal henta frå FS.

³ Tal henta frå FS.

⁴ Sjå vedlegg 1, Søker- og studenttall for BAHF-HIS; tal for lektoropptaket er henta ut frå FS.

undervisninga på 100- og 200-nivå skjer integrert for fleire studentgrupper, bidreg lektorprogrammet til å gjere studiekvardagen noko mindre mannsdominert enn han elles ville ha vore. Det bør poengterast at fakultetet under eitt også har ein kjønnsbalanse, men då med motsett forteikn: Om lag seks av ti studentar på HF er kvinner.⁵ Ein kan med andre ord seie at kjønnsbalansen til fordel for menn på historie er med på å dempe kjønnsbalansen til fordel for kvinner på fakultetsnivå.

Det finst også andre former for skeivfordeling blant studentane på BAHF-HIS. Vi har ingen tal på etnisk og kulturell samansetnad, men mykje tyder på at innvandrarungdom er sterkt underrepresentert, samanlikna med norsk ungdom i dei aktuelle aldersgruppene reint ålment. Vi har ikkje grunnlag for å seie noko om andre sosiale bakgrunnsvariablar blant studentane på programmet.

Det har ikkje vore iverksett særskilde rekrutteringstiltak for BAHF-HIS i femårsperioden, men leiarskapen ved AHKR har signalisert at alle fag på instituttet må styrkje rekrutteringsarbeidet i 2023 og framover, grunna svakare prognosar for studenttilgangen. I fagstrategien for historie for perioden 2023 til 2027, heiter det: «*Historiestaben skal bidra aktivt til å styrke rekrutteringen til faget. I rekrutteringsstrategier bør det legges særlig vekt på at studiene våre skal appellere også til grupper som er underrepresenterte blant studentene, særlig med sikte på å øke andelen av kvinnelige studenter.*»⁶

Det Humanistiske fakultet har den lågaste inntakskvaliteten av alle fakultet på UiB (4,02 median snittkarakter for møtte studentar for åra 2018 til 2021, mot t.d. 4,44 på Det samfunnsvitskaplege fakultet i same periode). På BAHF-HIS er tala endå lågare, med eit snitt på 3,73.⁷ Dette inneber i praksis at ein god del av studentane på programmet har svakare faglege føresetnader enn vi skulle ynskje for å gjennomføre ein bachelorgrad i historie på normert tid. Det har frå instituttets side ikkje vore teke initiativ for å styrkje inntakskvaliteten på BAHF-HIS i føregåande femårsperiode. Medan fagmiljøet har vore oppteken av å stille høge/høgre opptakskrav på masternivå, har dette ikkje vore sett som realistisk på bachelornivå.

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon⁸

Som nemnt ovanfor, er det ein jamn og markant nedgang i talet på registrerte studentar på BAHF-HIS, og tala syner også at talet på *fråfalne* bachelorstudentar i den same femårsperioden har vorte monaleg større. Skiljet er særleg stort mellom studentane som tok fatt på studiane hausten 2017 på den eine sida og seinare kull av bachelorstudentar på den andre sida. Av 2017-kullet var det noko i underkant av halvparten som stod registrerte som fråfalne etter åtte semester. For seinare kull er fråfallskurva brattare, og 2018-kullet og 2019-kullet står att med rundt rekna 2/3 fråfall etter åtte semester. Berre om lag 1/6 (16,3 prosent) av dei opptekne studentane fullfører graden på normert tid, og talet på fullførte bachelorgrader aukar berre med tre prosentpoeng om vi reknar med dei som er eitt eller to år på overtid. Talet på kvalifikasjonar, altså studentar som gjennomfører programmet, går opp og ned frå år til år: Innan femårsperioden var 2020 eit toppår, med 72 kvalifikasjonar, medan 2021 var eit botnår, med 50 kvalifikasjonar. Statistikken syner at talet på fullførte studiepoeng per aktive student er nokolunde jamt over tid, med noko i underkant av 40 studiepoeng per år per student i snitt (dvs. litt i underkant av 2/3 av normert krav til

⁵ Basert på fig. 1, Antall studenter ved UiB i 2021, fordelt på fakultet og kjønn, Likestillingsstatistikk for UiB 2021.

⁶ Fagstrategien for historiefaget ved AHKR, perioden 2023 til 2027 (vedteken 15.11.2022), sitert etter s. 3.

⁷ Tal henta ut frå [Tableau](#).

⁸ Heile dette avsnittet byggjer på statistikk som går fram av vedlegg 2, Fullføring og fråfall. Tala for 2022 er ikkje fullstendige, og vert difor ikkje omtala i teksten.

studentane). Botnåret var 2019, med 37,45 studiepoeng per aktive student, medan toppåret var 2020, med 41,85 studiepoeng per aktive student. Det er truleg at eksamensavviklinga (skuleeksamenar vart i hovudsak gjort om til heimeeksamenar som følgje av pandemien) er ein viktig del av forklaringa på den ekstra høge poengproduksjonen nett i 2020.

Når det gjeld den markante *auken i fråfall*, er det sannsynleg at mykje av forklaringa ligg i pandemi-nedstenginga i mars 2020, og dei restriksjonane som prega undervisninga og studenttilværet reint ålment dei neste tjue månadene. Men sett vekk frå dette, er det krevjande å peike på opplagte tolkingar og årsaksforklaringar, og dermed også å vurdere i kva grad fråfallet representerer eit problem som må finne ei løysing – og i kva grad det representerer noko vi må leve med, eller endåtil verdsetje.

Om vi legg til grunn at høg gjennomføringsgrad er *idealet* og burde vere det *normale*, er det nærliggjande å tenkje at tala vitnar om ein eller annan form for systemfeil; at det finst ein svikt ein eller annan stad i systemet. Vi kan ikkje avvise at dette iallfall delvis er tilfelle. Når det gjeld tilbodet frå instituttets side, er det viktig å erkjenne – som det vil verte påpeika andre stader i denne evalueringa – at det finst rom for forbetringar. Studentane er ei differensiert gruppe. Det er godt mogleg at det på den eine sida finst studentar som hoppar av programmet fordi dei ikkje er nøgde med innhaldet, oppfølginga eller det faglege nivået, og søker mot tilbod der dei meiner at dei får sterkare eller meir relevante faglege utfordringar. På det andre sida kan det vere studentar som hoppar av fordi dei faglege krava er for høge, eller at faget viser seg å vere noko anna enn dei trudde då dei søkte seg til programmet. Historie er eit fag studentane kjenner godt frå skuleverket, men det har andre former og eit anna innhald når dei møter det som universitetsfag. Vi har allereie konstatert, på grunnlag av den låge gjennomsnittlege inntakskvaliteten, at mange av studentane truleg har svake faglege føresetnader for å gjennomføre programmet. Det kan vere at vi tiltrekkjer oss ein del studentar som har urealistiske forventningar om kor lite dei må arbeide for å få ein grad. Emneevalueringar avslører iallfall *ein del* av bachelorstudentane fell i denne kategorien,⁹ og tal frå Studiebarometeret syner at respondentane i snitt brukar 23–24 timar dagleg til studiane (sjå vedlegg 3), noko som er berre knappe 60 prosent av kva UiB forventar av ein heiltidsstudent.

Som allereie indikert, er det det likevel ikkje opplagt at alt fråfall uttrykkjer at noko er «feil». Noko fråfall kan vere normalt, og til og med ynskeleg eller naudsynt. Fråfallet kan t.d. handle om studentar som, gjennom erfaringar dei vinn seg gjennom møtet med studiet og akademia, finn ut at det finst utdannings- eller karrierevegar som er betre for dei personleg, eller det kan handle om studentar som av andre private grunnar ynskjer å flytte vekk frå Bergen. Desse studentane kan gjerne ha fullført fleire emne på historie, og ta med seg det faglege utbyttet frå desse vidare i studieløpet – samstundes som dei produserer studiepoeng for oss. I desse tilfella er bachelorprogrammet i historie ikkje ein blindveg, men eit viktig steg på vegen i utdanningsløpet og livsløpet. Vi har ikkje tilstrekkeleg kunnskap om kva studentar som «hoppar av» bachelorprogrammet vårt gjer i etterkant, men vi veit at ein god del av dei går over til andre studieløp på UiB – og vi veit dessutan at det er langt færre som skiftar frå BAHF-HIS til andre bachelorprogram på UiB, enn dei som går den andre vegen.¹⁰ Naturlegvis kan fråfallet òg delvis lesast som eit uttrykk for at vi maktar å halde oppe dei faglege minimumskrava på programmet, og ikkje slepp gjennom dei som ikkje

⁹ Slike haldningar var m.a. avdekte gjennom ei intervjuundersøking blant eit representativt utval av bachelorstudentar på oversynsemnet HIS102 våren 2019. Einskilde studentar gav her uttrykk for at det burde vere mogleg å gjennomføre emnet berre ved å følgje undervisninga, og utan å lese pensum – eventuelt ved å gjennomføre studiet gjennom langt mindre arbeidsinnsats enn det som vert forventa av fulltidsstudentar.

¹⁰ Vi har tilgang på talmateriale som syner skifte av studieprogram frå og til BAHF-HIS internt på UiB. I 2022 var det totalt 37 studentar som forlét BAHF-HIS til fordel for andre bachelorprogram på UiB – medan det var 70 studentar som skifta frå andre bachelorprogram til BAHF-HIS.

syner seg å vere kvalifiserte. BAHF-HIS *skal ikkje* vere eit program som «alle» kan gjennomføre, uavhengig av innsats og prestasjonar.

Sjølv om tala altså kan tolkast på ulike vis, er det viktig å poengtere at fagmiljøet tek dei på alvor, og ynskjer å styrkje gjennomføringsgraden og å redusere fråfallet. Det er ikkje aktuelt å gjere noko med kvalifikasjonskrava, men vi kan gjere ein del for å tydeleggjere oppbygging, innhald og krav knytt til BAHF-HIS som heilskap, slik at vi kan hjelpe studentane til å forstå kva dei gjev seg ut på – og vi kan gjere ein del med innhaldet i einskildemna for å styrkje kvaliteten. I femårsperioden er det ikkje iverksett større reformer som eksplisitt har teke sikte på å styrkje gjennomføring og kandidatproduksjon og å redusere fråfallet, men historiefaget har arbeidd målretta og på brei front med å vri ressursar frå vurdering til undervisning, og det har gjennomført fleire endringar i einskildemne som kan seiast å ha hatt auka gjennomstrøyming som delmål eller som sideordna motiv. På det store oversynsemnet HIS101 har vi skifta frå eit vurderingsformat basert på kombinasjonen av heime- og saleksamen til mappevurdering, noko som gjer at skriveprosessen kjem meir i sentrum for emnet. Vi har dessutan innført eit eige kurs i oppgåveskriving (inkludert referansebruk) på den andre store oversynsemnet, HIS102. Tiltaket har vore godt motteke blant studentane, og har vonleg bidrege til å betre prestasjonane ved eksamen (sjå også seinare omtale). Ålment har historiefaget gjort fleire tiltak for å styrkje informasjonsarbeidet, mellom anna ved å gje konkrete råd knytt til dei ulike fasane av einskildstudium (dette skjer m.a. i form av ei skriftleg rettleiing i korleis ein arbeider med bacheloroppgåva).

Ved overgangen til 2023 vert det gjennomført gjennomgripande endringar i bachelorprogrammet i historie. Dette skjer som eit produkt av UiB FRAM-prosessen, som primært tek sikte på å styrkje vilkåra for forskinga i fagmiljøet – men ved historie har prosessen i stor grad gjeve seg til uttrykk gjennom reform av undervisninga, med eit mål om å auke studiekvaliteten. Hovudtrekka i reforma er at vi innfører blokkundervisning, og samstundes stokkar om på rekkjefølgja på emna, slik at oppbygginga vert meir logisk og gjev tydelegare uttrykk for progresjon: For bachelorstudentane vert semester 1 eit innføringssemester, semester 2 handlar om oversyn, semester 3 om fordjuping, og semester 4 om spesialisering kombinert med teoretisk og metodisk skulering. Reforma inneber dessutan at studentane møter eldre historie før nyare historie (det motsette har vore tilfelle fram til no). I sum har vi god tru på at dette er ei oppbygging som er enklare å forstå, både for potensielle studentar og studentar som allereie er inne på programmet. Blokkformatet inneber at studentane kan konsentrere seg om eitt emne om gangen, og ha hyppigare undervisning innanfor kvart emne. Historie har også gjort endringar knytt til obligatoriske komponentar og vurderingsformat på fleire emne. Ambisjonen vår er at dette skal ha positive faglege og sosiale effektar, og dermed styrkje evna studentane har til å gjennomføre – her under å gjennomføre på normert tid (sjå også seinare omtale av FRAM-reforma, og sitat frå fagstrategien under punktet «Kvalitetssikring»).

Vurdering av læringsmiljø

Kunnskapane vi har om læringsmiljøet på MAHF-BAS – eller for å vere presis, av læringsmiljøet slik studentane oppfattar det – byggjer på Studiebarometeret (sjå resultat i vedlegg 3) og diverse målingar og evalueringar gjort av fagmiljøet sjølv. Talmaterialet som ligg til grunn for Studiebarometeret har ikkje den kvaliteten ein skulle ynskje, som følgje av uvisst representativitet: I femårsperioden er det årleg berre om lag 20 studentar på programmet som svarar på spørjeundersøkinga, og vi veit ikkje om respondentane har ei slagside i den eine eller andre retninga. Med dette viktige atterhaldet er det likevel grunn til å understreke at den låge scoren på nokre av indikatorane er uroande. Resultata for bachelorprogrammet vårt er jamt over monalege svakare enn for masterprogrammet vårt, som scorar høgare på alle indikatorar på Studiebarometeret (jf. omtale i fjorårets evaluering av MAHF-HIS).

Innan samlekategorien «Overordnet tilfredshet» kan tala rett nok karakteriserast som akseptable. På ein skala frå 1 til 5 scorar bachelorprogrammet 3,7 i 2021, som er det beste året i undersøkingsperioden (opp frå 3,2 i 2019 og 3,3 i 2020). Men ser vi på dei einskilte indikatorane, er tilbakemeldingane paradoksalt nok meir negative enn kva samlekategorien gjev uttrykk for. Det er særleg indikatoren «Faglig og sosialt læringsmiljø» som utmerker seg negativt, med ein score på høvesvis 2,1 (i 2020) og 2,0 (i 2021). Dette var rett nok pandemiåra, der framfor alt det sosiale læringsmiljøet var sterkt skadelidande, men resultata hadde ein nedettergåande tendens også før 2020. Når det gjeld kategorien «Tilbakemelding og veiledning», er resultata stabilt låge, på rundt 2,5 – noko som elles samsvarar med resultata i kategorien «Medvirkning» der vi berre har tal for 2018 og 2019. Dette gjev grunn til å tru at historie av mange vert oppfatta som eit fag der einskildstudenten forsvinn litt i mengda, og der det er for lite høve til tovegskommunikasjon knytt til det faglege arbeidet til einskildstudenten. Meir spesifikt er det grunn til å tru at mange studentar ynskjer meir tilbakemelding og rettleiing knytt til skriftlege arbeid (sjå seinare omtale, særleg knytt til vurderingar utført av eksterne fagfellar). For instituttet har det vore krevjande å skaffe seg meir eksakt kunnskap om kva som ligg til grunn for dei lite tilfredsstillande tala i Studiebarometeret. For å illustrere: I april 2019 inviterte instituttet alle studentar som hadde starta på BAHF hausten 2019 til allmøte for å diskutere resultata i barometeret. Ingen møtte opp, utanom medlemmane av fagutvalet.

Inntrykket frå Studiebarometeret vert til ein viss grad modifisert gjennom evalueringar som fagmiljøet sjølv har gjennomført knytt til einskildemne og program. Sidan våren 2019 har alle studentar ved AHKR fått høve til å gi tilbakemelding på alle emne og program kvart semester. Her får BA-programmet i historie vesentleg betre score enn i Studiebarometeret. Ein viktig skilnad her er at Studieprogrammet inviterer studentar i tredje semester til å svare, medan instituttets fellesevaluering har tilbakemelding uavhengig av semester.

Både i 2021 og i 2022 vart det gjennomført ei omfattande spørjeundersøking blant studentar på HIS102 (oversynsemnet i moderne historie, som er obligatorisk for alle bachelorstudentar), og med ein ganske god svarprosent. I 2022 var det 67 studentar som svarte, noko som motsvarar 31 prosent av alle som tok eksamen dette året. Bachelorstudentar utgjorde vel å merke berre ein del av denne studentgruppa. Tilbakemeldinga her var svært god når det gjaldt den faglege kvaliteten på førelesingane og av det faglege tilbodet meir ålment. Vurderingane var meir blanda når det gjaldt oppfølginga på dette emnet, som fram til no ikkje har hatt obligatoriske komponentar, og dermed ingen mekanismar for tilbakemelding på skriftlege arbeid: Der nokre studentar set stor pris på fridomen, var det mange andre som ynskje tettare oppfølging og tydelegare krav. Det synest nærliggjande å konkludere med at studentane er nøgde med den undervisninga dei får, medan misnøya særleg er knytt til undervisning dei *ikkje* får. Sjølv om svaret berre gjeld dette einskildemnet, er dette i tilfelle eit interessant mønsteret. Dette er nemleg ein distinksjon som

er vanskeleg eller uråd å lese ut frå dei lunkne eller negative vurderingane som gjev seg til kjenne gjennom Studiebarometeret.

Studentane var jamt over langt meir kritiske til eigeninnsatsen sin enn til undervisninga. Det mest urovekjande er at mellom ein firedel og ein tredel av studentane samtykka i at dei kjende seg einsame og overlatt til seg sjølve under studiane på HIS102.¹¹

Det faglege og sosiale læringsmiljøet på BAHF-HIS er til ein viss grad hemma ved at historiefaget ikkje har nokon definert fysisk «heimstad» eller naturlege møteplassar for tilsette og studentar utanom undervisningssituasjonane. Staben sit spreidd på fleire hus og etasjar i Øysteinsgate/Dokkeveien, medan lesesalane er på Sydneshaugen skole.

Historie har eit aktivt fagutval for studentane. Verksemda i utvalet vart, som studentlivet elles, sterkt svekka under koronanedstenging og -restriksjonar, men aktiviteten tok seg tydeleg opp hausten 2021, med filmkveldar, quiz-kveldar, faglege føredrag, møte med erfaringsoverføring frå tidlegare masterstudentar, osb.

Når det gjeld tiltak for å betre læringsmiljøet, viser vi i hovudsak til det som vart skrive avslutningsvis under førre avsnitt, om gjennomføring, fråfall og kandidatproduksjon. Tiltak for å betre læringsmiljøet er jamleg tema på fagmøta, og vridinga til meir skrivetrening er eit viktig tiltak for å få til ei tettare oppfølging (sjå nærare omtale under punktet «Undervisnings- og vurderingsformer»). Blant konkrete tiltak for å betre læringsmiljøet, kan vi nemne innføringa av såkalla fredagsseminar på HIS102. Dette vart oppretta våren 2020 som eit digitalt forum for fagleg diskusjon etter pandemiedstenginga, men føremålet var like mykje at det skulle fungere som ein sosial arena i eit tid då studentmiljøet gjekk på sosialt lågbluss. Tiltaket var såpass velfungerande at det har blitt vidareført – framleis på ein digital plattform – etter gjenopninga (også dette vert nærare omtala under punktet «Undervisnings- og vurderingsformer»).

¹¹ Undersøkingane vart gjennomført på slutten av semesteret. Skalaen i denne undersøkinga er den same som ved Studiebarometeret, altså 1-5. Dette er den gjennomsnittlege scoren for åra 2021 og 2022 m.o.t tilslutnad til eit utval påstandar:

- «Førelasingane har jamt over halde høg fagleg kvalitet.» (4,4)
- «Førelingar har jamt over evna å engasjere og å motivere studentane.» (3,8)
- «HIS102 har i sum vore velorganisert, logisk oppbygd og konsistent.» (4,1)
- «Eg sit att med gode kunnskapar og godt læringsutbyte av HIS102.» (4,0)
- « Dei faglege krava og forventningane til meg som student har vore klårt og tydeleg formidla.» (3,8)
- «Eg er godt nøgd med min eigen studieinnsats på HIS102.» (3,1)
- «Eg skulle ynskje at eg fekk tilbakemelding på eigne faglege prestasjonar undervegs i studiet.» (3,6)
- «Fridomen på HIS102 er alt for stor, eg skulle ynskje at instituttet stilte tydelegare arbeidskrav til studentane.» (3,0). Denne indikatoren skilde sterkt. I 2022 svara 27 prosent 1 eller 2, og ville altså ikkje ha tydelegare arbeidskrav, medan 42 prosent svare 4 eller 5, og ville ha tydelegare arbeidskrav.
- «Eg har kjent meg einsam og overlatt til meg sjølv under studiane på HIS102.» (2,6)

Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften

System for kvalitetssikring

§ 4-1 Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet (3): Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4 og kapittel 2 i denne forskrift.

Kvalitetssikring

Historiefaget har arbeidd systematisk med sikring av studiekvaliteten på programmet i heile femårsperioden. Dette arbeidet har vore forankra i fagmøta, altså programstyret, som gjer prinsippvedtak og vedtak om større og mindre reformer. Normalt vert det avvikla fagmøte om lag éin gong for månaden. Diskusjonane og vedtaka har i all hovudsak kome til på bakgrunn av utgreiingar, kartlegging og framlegg, gjennomført på oppdrag frå programstyret anten av fagkoordinator, andre medlemmer av staben eller eksterne fagfellar. Den aller største reforma som vart førebudd i femårsperioden – og som altså vert gjennomført frå inngangen til 2023 – er overgangen til blokkundervisning, som har gjennomgripande konsekvensar, særleg på andre, tredje og fjerde semester på bachelorstudiet. I tillegg til at dei ytre rammene for emna vert endra (inkludert endra rekkjefølgje i programmet), vert det gjennomført endringar i obligatoriske komponentar og vurderingsform på mange av emna.

Historiemiljøet har dei seinaste åra skjerpa rutine for å gjennomføre evalueringar (eigenevalueringar, studentevalueringar) også på emnenivå, og vedtok i 2021 ein rulleringsplan som skal sikre at alle emne ver evaluerte minst kvart tredje år. Sidan 2019 har AHKR gjennomført fellesevalueringar som har gjeve alle studentar høve til å gje tilbakemelding på alle emne ved instituttet. På denne måten har instituttet ein reiskap for å fange opp spesielle utfordringar i einskildemne som er blitt evaluerte det inneverande året. Evalueringane og studiekvalitetsrammeverket er ein viktig ressurs for fagmiljøet, enkelt sagt fordi dei er heilt sentrale kjelder til kunnskap om den faktiske stoda på programma, og dermed også ei hjelp til å identifisere problem og årsakene til problema. Oppfølginga følger ikkje noko fast mønster. Den viktigaste funksjonen er at dei fungerer som eit kunnskaps- og drøftingsgrunnlag til dømes ved fagsamlingar (som til dømes instituttseminar), i UUI eller på fagmøtet (dvs. programstyret for BAHF-HIS og andre program), og dessutan at dei fungerer som ein praktisk reformreiskap: Både arbeidet for å kartlegge og justere ressursbruken til undervisning på historie og heile den FRAM-relaterte omlegginga til blokkundervisning har hatt kunna støtte seg til evalueringane.

I november 2022 vedtok fagmøtet ein ny fagstrategi for historie i perioden 2023 til 2027, og denne gjev på fortetta form uttrykk for ambisjonane for undervisninga, og korleis vi skal sikre kvaliteten på denne. Strategien understrekar m.a. idealet om tett samanheng mellom forskning og undervisning på alle nivå. På lågare grad vil vi, innan rammene av det som er praktisk og ressursmessig mogleg, hegne om ein modell som sikrar ein variabel meny av fordjupingsemne, tett knytt til dei forskingsmessige satsingane i staben. For bachelorstudentane handlar dette om at dei skal ha ein stor grad av valfridom – og møte undervisarar som òg driv forskning innanfor temaet dei underviser i – på tredje semester (fordjupingsemna) og fjerde semester (bacheloroppgåva). Vidare understrekar fagstrategien at det vil vere eit hovudmål for dei komande fire åra å få den FRAM-relaterte omlegginga til blokkundervisning og ny semesterorganisering til å fungere godt. «Den nye organiseringen av undervisningen er på papiet mer logisk med eldre historie før nyere historie, og med en klarere progresjon fra innføring, til oversikt, fordypning og spesialisering. Vi må dra nytte av den nye modellen til å synliggjøre sammenhenger på tvers av emner, og til å prøve ut nye undervisningsformer med mer rom for studentaktivitet. Vi må også hjelpe studentene til å se faglige og sosiale fordeler med den nye organisasjonsformen, og dermed bidra til å styrke gjennomføringsgraden.»¹²

¹² Fagstrategien for historiefaget ved AHKR, perioden 2023 til 2027 (vedteken 15.11.2022), sitert etter s. 8.

Sagt med andre ord: I dei neste par åra vil kvalitetssikringa i stor grad handle om å få det nye systemet til å fungere, og elles å gjere dei endringar som måtte tvinge seg på gjennom røynsle. Elles viser vi til det som står seinare i denne evalueringa knytt til innspel frå eksterne fagfellar.

Studentinvolvering

Det er krevjande å få dei «breie lag» av studentane til å involvere seg i arbeidet for å styrkje studiekvaliteten, anten det er ved å gje tilbakemelding gjennom evalueringar eller – som tidlegare poengtert – ved å delta på allmøte der studiekvaliteten vert diskutert. Heldigvis er det ein del studentar som engasjerer seg på arenaer for styrking av studiekvaliteten. Studentane har fast representasjon på fagmøtet, dvs. i programstyret, og referat frå dei siste fem åra syner at studentrepresentantane i hovudsak deltek på møta. Studentane har òg representantar i UUI, Utval for undervisning og internasjonalisering. Det går føre seg ein nokså hyppig utskifting blant studentrepresentantane, noko som gjer det vanskelegare for studentane å engasjere seg i einskildsaker over lengre tid. Men studentrepresentantane er ein ressurs, mellom anna gjennom innspel i saker der studentperspektivet er særleg interessant. I samband med omlegginga til blokkundervisning var det svært nyttig å ha studentane til stades for å formidle deira problemforståing og gje deira innspel til kva endringar som er tenlege. Fagmiljøet har elles kontakt med studentane gjennom rettleiing (på bacheloroppgåva) og anna undervisning, noko som òg kan vere eit kjærkome høve til å diskutere og å få tilbakemelding som kan vere relevant for kvalitetsarbeidet. Det er eit tett samarbeid mellom instituttet og fagutvalet når det gjeld arrangement og fagleg-sosiale tiltak.

Studieplan

§ 2-1 Forutsetninger for akkreditering (2): Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.

Studieplanen for BAHF-HIS vert gjort tilgjengeleg på nett, og er presentert i ei form som bør vere enkel å orientere seg i for studentane. Planen tydeleggjer kva som er obligatorisk og valfritt, og han synleggjer hovudtrekk i innhald i dei einskilde komponentane (med lekkjer vidare til dei einskilde emnebeskrivingane) og krav til progresjon.

Etter *gamal ordning* (som ligg til grunn for denne femårsevalueringa) tok bachelorstudentane innførings-emnet HIS100 i fyrste semester, saman med ex-fac.-emna. I andre semester tok dei parallelt eit oversynsemne (HIS102) og eit fordjupingsemne i nyare i historie (diverse emnekodar), i tredje semester tok dei parallelt eit oversynsemne (HIS101) og eit fordjupingsemne i eldre i historie (diverse emnekodar), og i fjerde semester tok dei parallelt teori- og metodeemnet HIS203 og HIS250, som er emnekoden for bacheloroppgåva. Femte og sjette semester var tilrettelagt for å ta frie studiepoeng eller delstudium i utlandet.

Etter ny ordning frå 2023 skjer det ingen endringar på fyrste semester, men dei tre resterande semestera ser annleis ut enn tidlegare: Oversynsemna HIS101 og HIS102 vert samla i andre semester, og dei går ikkje parallelt, men i blokk (dvs. at HIS101 vert slutført før ein startar på HIS102). I tredje semester tek studentane to fordjupingsemne i blokk, fyrst i eldre historie, og deretter i nyare historie. Fjerde semester har dei same emna som etter gamal ordning, men HIS203 vert undervist og slutført i fyrste undervisningsblokk. Tanken er at emnet i større grad skal kunne fungere som ein ressurs i arbeidet med bacheloroppgåva. Femte og sjette semester er framleis tilrettelagt for å ta frie studiepoeng eller delstudium i utlandet.

Med den nye ordninga følgjer alle bachelorstudentar dei same emna i fyrste og andre semester. Valfridomen slår inn på tredje semester, når studentane skal velje to fordjupingsemne. På fjerde semester har studentane stor fridom i val av tema for bacheloroppgåva.

Studentane har elles høve til å velje ein variant av bachelorprogrammet i historie, nemleg ei spesialisering i Midt-Austens historie. Etter den gamle ordninga hadde desse studentane eit spesialopplegg også i andre semester. Etter den nye ordninga skal desse studentane ta to emne i Midtaustens historie i tredje semester (oversynsemnet HIM101 og eitt fordjupingsemne), og dessutan skrive bacheloroppgåva innanfor dette temaområdet (med emnekoden HIM250).

Studieplanen for BAHF-HIS poengterer høvet til å ta delstudium i utlandet, og viser til utvekslingsavtalar som UiB har. Planen poengterer at utanlandsopphaldet bør planleggjast i god tid på førehand, og at studie-konsulenten kan vere til hjelp. Av planen går det òg fram at både femte og sjette semester er tilrettelagt for delstudium i utlandet.

Våren 2022 tok fagmøtet/programstyret initiativ til å få vurdert samanhengen mellom studieplanen for BAHF-HIS og dei einskilde emnebeskrivingane, med eit særleg auge for om mål til læringsutbytte vert innfridde. Oppdraget vart gjevne til dei to eksterne fagfellane, professor Erik Opsahl og professor Magne Njåstad ved NTNU. (Sjå utdjuping om dette under «Læringsutbytte og infrastruktur», jf. vedlegg 4).

Nivå på læringsutbyttet

§ 2-2 Krav til studietilbudet (1): Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

<https://www.nokut.no/norsk-utdanning/nkr/beskrivelser-av-laringsutbytte-for-nivaene-i-nkr/>

Læringsutbyttet slik det er definert i studieplanen for BAHF-HIS, både når det gjeld kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse, korresponderer i stor grad med krava slik dei er definerte for studiar på denne nivået i NKF. Orda og vendingane er i all hovudsak dei same som dei som er nytta NKF, med visse språklege tilpassingar ut frå den spesifikke, faglege konteksten (sjå nærare omtale under «Innhald og oppbygging» nedanfor).

Navn

Det har ikkje skjedd namneendring på studieprogrammet gjennom perioden. Namnet (Bachelor i historie; BAHF-HIS Historie, bachelor, 3 år) er dekkande, og neppe til å misforstå.

Læringsutbytte og infrastruktur

§ 2-2 Krav til studietilbudet (4): Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Innhald og oppbygging

Studieplanen for historie inneheld innleiingsvis ein komponent om Mål og innhald, som har formuleringar knytt til kva historie faget er, kva dette konkret studiet vektlegg og korleis det er tilskore (m.a. tidsmessig og i geografisk rom), og nokre hovudtrekk ved organiseringa av programmet. Dette ovordna målformuleringane vert tekne opp i oversynet over læringsutbytte, som har følgjande innhald:

Kunnskapsmåla for programmet er knytt til 1) eit krav om «god oversikt» over norsk og internasjonal historie frå antikken til i dag, og 2) at studenten gjennom fordjupingar skal ha særskild god inn sikt nokre sentrale historiske tema, teoriar og forskningstradisjonar både i eldre og nyare historie (eit skilje som vert sett ved 1750), 3) at studenten skal ha god kunnskap om sentrale kjelde- og metodespørsmål.

Ferdighetskrava handlar om at studenten skal kunne 1) drøfte historiske problemstillingar og kritisk vurdere historiske framstillingar, og 2) analysere historiske data, kjelder og litteratur, og trekkje sjølvstendige konklusjonar basert på dette materialet.

Læringsmåla knytt til *generell kompetanse* er ei liste på fire punkt som handlar om at kandidaten skal ha 1) erfaring med å handsame store informasjonsmengder og å formidle historisk kunnskap både munnleg og skriftleg; 2) kompetanse til å setje set inn i nye problemfelt og å analysere saker frå fleire sider, 3) kompetanse i akademisk argumentasjonsteknikk og å dokumentere skriftleg arbeid på ein vitskapleg måte, og 4) kunne nytte kombinasjonen av fag i spesialisering og frie studiepoeng i vidare utdanning eller yrkesplanar.

Våren 2021 gav fagmøtet i historie dei eksterne fagfellane Erik Opsahl og Magne Njåstad i oppdrag å vurdere samanhengen mellom studieplanen på BAHF-HIS og dei einskilde emnebeskrivingane for programmet. På dette tidspunktet var det opplagt at det ville skje endringar både i studieplanen og i einskildemne i samband med overgangen til blokkundervisning, men dei faktiske endringane vart ikkje formelt avklåra før relativt seint på året. Fagfellane har arbeidd med studieplanen og emnebeskrivingar slik dei har sett ut fram til og med 2022, altså i perioden som vert dekt i denne programevalueringa.

Denne delen av oppdraget til fagfellane utgjer punkt 1 i den vedlagde evalueringsrapporten, dagsett 18. november 2022 (vedlegg 4), og er understøtta av ein matrise som synleggjer samanhengen mellom målformuleringar på studieplannivå og i dei einskilde emna (er redigert inn direkte i forlenginga av vedlegg 4). Fagfellane har i denne samanhengen avgrensa seg til dei obligatoriske emna på programmet. Her er eit punktvis samandrag av viktige observasjonar og vurderingar:

- a) Det overordna målet i programmet inneheld ei formulering om at studiet særleg rettar merksemda mot betydninga av kjønn, klasse, nasjonalitet og etnisitet. Denne målformuleringa speglar seg ikkje i målbeskrivinga på nokre av dei obligatoriske emna.
- b) Det overordna målet om at historiefaget femnar om studiar «på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå frå antikken til i dag» er dekt i målbeskrivinga for HIS101 og HIS102, men elles ikkje.
- c) For klårleiken sin del bør beskrivingane i HIS101 og HIS102 vere så like som råd.
- d) Målformuleringar knytt til innsikt i metodiske tilnærmingar og korleis metodar påverkar tolkingar er godt dekt i overordna mål for alle obligatoriske emne.
- e) Kunnskapslæringsmål knytt til innsikt i nokre sentrale historiske tema, teoriar og forskningstradisjonar viser uklårt att som læringsmål på HIS101 og HIS102.
- f) Ferdighetslæringsmål knytt til analysar av data/kjelder og litteratur, og å trekkje sjølvstendige konklusjonar basert på materialet, viser uklårt att som læringsmål på HIS101 og HIS102.
- g) Det generelle kompetansemålet knytt til argumentasjonsteknikk og dokumentasjon av skriftlege arbeid på ein vitskapleg måte er berre heilskapleg til stades i emnebeskriving for HIS250.
- h) Av Ex.fac.-emna er det vanskeleg å vurdere relevansen av «Språk og kommunikasjon», sidan det ikkje har oppgeve mål. «Akademisk skriving», som er tilrådd saman med HIS100, har stor grad av samannfall med programmets mål.

- i) Samanfattande peikar fagfellane på at samsvar mellom mål på eit overordna nivå og på emnenivå ikkje er fullstendig klårt formulert. Dette inneber ikkje at samsvaret ikkje er der; går ein inn i læringsmåla på einskildemne er det openbert at overordna mål for programmet vert svara ut. Ein gjennomgang av pensum og førelesingsplanar vil kunne stadfeste dette ytterlegare.

Fagmøtet har enno ikkje teke stilling til rapporten frå dei eksterne fagfellane, men fagkoordinator ser innspela som fornuftige, og meiner at dei bør liggje til grunn for revisjon av emnebeskrivingar i løpet av næraste framtid. Dette er fyrst og fremst eit arbeid av redaksjonell karakter, for å tydeleggjere eit innhald som allereie finst der. Samstundes må fagmøtet ta stilling til om det er naudsynt at alle overordna mål og læringsmål speglar seg i kvart einskild obligatorisk emne. Når det t.d. gjeld det som ovanfor står lista opp som punkt b i vurderingane frå fagfellane, kan det vere naturleg at dette målet om å dekkje «heile tidsaksen» og alle nivå frå det lokale til det internasjonale, syner tydelegast nettopp på oversynsemna HIS101 og HIS102. Emna på BAHF-HIS skal vere komplementære, og det er naturleg å tenkje seg at dei i ulik grad svarar til dei overordna måla og krava til læringsutbyte slik dei er utforma i studieplanen. Det er elles grunn til å understreke at dei ikkje-obligatoriske emna utgjer ein viktig del av BAHF-HIM. Her har studentane i røynda valet mellom om lag ti ulike emnekodar (alle vert rett nok ikkje tilbodne kvart år), og bak nokre av emnekodane gøymer det seg fleire alternative tematiske spesialiseringar. Den tematiske, metodiske og teoretiske spennvidda er stor, men alle tilboda bidreg til å realisere måla bak studieplanen – om enn med svært ulik vektlegging av dei einskilde komponentane i målformuleringane.

Infrastruktur

Timeplanlegging og å skaffe tilgang på eigna undervisningslokale kan ålment vere krevjande på HF, og utvikling av undervisning på BAHF-HIS er ikkje noko unntak. Undervisningslokala vi får tildelt er ikkje alltid eigna for føremålet, til dømes ved at auditorium med fastmonterte stolar kan gjere det krevjande å få til dei kommunikasjonsformer ein ynskjer mellom undervisar og student, organisere gruppearbeid, osv. Lesesalplassar og annan fysisk infrastruktur er i hovudsak tilfredsstillande, men som nemnt, sit historikarmiljøet (stab og studentar) spreidd, utan gode møteplassar utanfor undervisning.

Den digitale infrastrukturen fungerer i all hovudsak godt for føremålet vårt. For mange i staben har «tvangsdigitaliseringa» som følgje av koronanedstenginga gjeve langt betre kompetanse til å handtere – og å sjå det føremålstenlege ved – digitale undervisningsverktøy. Det mest problematiske har vore hybride løysingar, som er teknisk og pedagogisk krevjande å gjennomføre. Rettleiing av bachelorstudentar fungerer ofte like godt på digitale plattformer som gjennom fysiske møte.

Studentar får i all hovudsak tilgang til dei bibliotektenester dei treng, men det kan stundom vere komplisert for dei å få tilgang på ressursar som det er knytt opphavsmessige restriksjonar til, til dømes på Nasjonalbiblioteket. Dette gjeld i hovudsak studentar som skriv på bacheloroppgåva.

Undervisnings- og vurderingsformer

§ 2-2 Krav til studietilbudet (5): Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Bachelorprogrammet er sett saman av 18 ulike emnekodar, der av dei fleste er ikkje-obligatoriske. Dei eksterne fagfellane fekk òg i oppdrag å vurdere i kva grad undervisningsformene ved programmet er utforma for å gje studentane læringsutbyttet dei skal ha, og i kva grad vurderingsformene er eigna til å måle læringsutbyttet. Som allereie poengtert, vart fagfellevurderinga gjort med utgangspunkt i studieprogrammet og

emnebeskrivingane slik dei såg ut i 2022, og det vart difor ikkje teke høgde for endringar som vart vedtekne i løpet av 2022, og enno ikkje implementerte då rapporten vart skriven. Dette inneber m.a. at rapporten vurderinga tek utgangspunkt i emnerekkefølga som var gjeldande i 2022. Denne delen av oppdraget til fagfellane utgjer punkt 2 i den vedlagde evalueringsrapporten, dagsett 18. november 2022 (vedlegg 4). Her er eit punktvis samandrag av viktige observasjonar og vurderingar:

Om undervisningsformer:

- a) Førelesingar er grunnstammen i alle emne.
- b) Variasjonen mellom emna ligg i kva obligatoriske aktivitetar som finst; frå ingen obligatoriske aktivitetar via obligatoriske skriftlege arbeid (med eller utan rettleiing) til relativt stor valfridom.
- c) Fyrste semester får studentane berre eitt potensielt emne med krav om skriftlege fagspesifikke arbeid («Akademisk skiving»); slike aktivitetar finst ikkje på HIS100.
- d) På våren har HIS102 ingen obligatorisk aktivitetar. Valfrie emne same vår har alle obligatoriske aktivitetar, stort sett skriftlege oppgåver, men det er uklårt om det er tilbakemelding eller rettleiing knytt til oppgåver.
- e) Tilbakemelding og helst rettleiing er naudsynt for trening og progresjon. Ein bør tenkje gjennom om det bør vere ei meir systematisk eller obligatorisk skrivetrening på HIS102 for å førebu studentane på 7-dagarseksamen.
- f) Spesialisering i Midt-Austens historie har berre obligatoriske aktivitetar på eitt emne, og kan i prinsippet gjennomførast utan andre obligatoriske skriftlege arbeid enn mappeoppgåvene på HIS101 og sjølv bacheloroppgåva.
- g) Som oppsummering på dette punktet vert verdien av obligatorisk fagspesifikk trening understreka, m.a. fordi den er viktig for bacheloroppgåva og som eit overordna læringsmål. Læringskurva kan vere særleg bratt i andre [semester]. Større grad av obligatorisk skriftleg øving på HIS102 er ei mogleg løysing.

Om vurderingsformer:

- h) Det er god variasjon i vurderingsformene på dei obligatoriske emna.
- i) HIS101 har mappeevaluering, som gjev høve til skrivetrening og i å observere og vektlegge fagleg modning.
- j) HIS102 har kombinasjonen av 7-dagars heimeeksamen og 2-timars skuleeksamen som i prinsippet kombinerer djupne- og breiddelæring.
- k) Røynsle tilseier at løysinga ikkje er heldig, fordi stryk på 2-timars skuleeksamen gjev stryk på heile emnet. Det tilfeldige ved kortsvarseksamen vert for utslagsgjevande. I staden bør stryk på denne eksamenen gje éin karakter trekk på heilskapen på emnet, med utgangspunkt i heimeeksamen.
- l) Munnleg justering av skriftleg karakter på [HIS250], bacheloroppgåva gjev ytterlegare variasjon i vurderingsformer på obligatoriske emne – og inntrykket av variasjon vert stadfesta i valfrie emne (dette er spesifisert)
- m) Samla sett vert ein student som gjennomfører programmet vurdert på ei rekkje ulike måtar, noko som er positivt læringsmessig, og sikrar at studenten i studieløpet kan få vist potensialet sitt.
- n) Unntaket er studiespesialiseringa i Midt-Austens historie, der alle emne har 6-timars skuleeksamen. Tilrådinga er at ein varierer vurderingsformene noko.

Fagfellane vart òg bedne om å peike på andre forhold ved BA-HIS der dei ser forbettringspotensial, og som historiefaget ved AHKR bør prioritere å reformere. Hovudbodskapen kan summerast slik:

- o) Fagfellane understrekar igjen verdien av tidleg skrivetrening med eit minimum av rettleiing og tilbakemelding for at studentane skal nå læringsmåla.
- p) Røynsle frå NTNU gjev tru på kontinuerleg skrivetrening frå fyrste semester; fyrste førelesingar i emnet er vigd til innføring i akademisk skiving, og ein har gruppesamlingar der studentane leverer to skriftlege arbeid som både får individuell tilbakemelding, og der den andre får obligatorisk individuell rettleiing på fyrsteutkast. Ein arbeider også med kjeldeanalyse, tett knytt til tema som vert handsama i plenumsførelesingar.
- q) Erfaringar frå opplegget på NTNU er gode, men det er ressurskrevjande. Om opplegget ikkje nødvendigvis er overførbart, bør UiB styrkje elementet av skrivetrening med rettleiing og tilbakemelding gjennom heile studiet.

Observasjonane og innspela frå dei eksterne fagfellane er gode og velfunderte. Det skal her fyrst igjen poengterast at det har skjedd visse endringar i bachelorprogrammet og i einskildemna, og at det allereie er sett i verk tiltak som reelt sett svarar på nokre av utfordringane fagfellane peikar på.

Oversynsemna HIS101 og HIS102 er nemnde i fleire av punkta, og særleg vert det peikt på at HIS102 ikkje har obligatoriske komponentar/skrivetrening, og at vurderingsformatet er uheldig. Både i 2021 og i 2022 innførte vi eit kurs i skrivetrening på HIS102. Ei veke av undervisninga (totalt fem timar) handla om korleis ein går fram ved å skrive akademiske tekstar; disposisjon, utarbeiding av problemstillingar, referanseteknikkar/dokumentasjon, osb. Kurset har vorte svært godt motteke av studentane, syner evalueringane. Frå 2023 endrar vi rekkjefølgja på emna, slik at HIS101 (med mappevurdering) kjem i blokk ein, og HIS102 i blokk to. Vi vidarefører kurset i oppgåveskriving, men no som ein komponent i HIS101, slik at bachelorstudentane har nytte av dette på både oversynsemna.

HIS102 har endra vurderingsformatet sitt med verknad frå 2023. 7-dagars heimeeksamen vert bytt ut med ei semesteroppgåve med same omfang (3000 ord). Tema for semesteroppgåva vert gjort kjent relativt tidleg i undervisningsblokka, slik at studentane skal kunne ha høve til å arbeide med oppgåva gjennom større delar av emnet. Oppgåva vil bli utforma slik at store delar av undervisninga og pensum kan trekkjast inn på eitt eller anna vis. Semesteroppgåva vert åleine vurderingsgrunnlaget. Vi fjernar med andre ord 2-timars skuleeksamen (der studentane måtte svare på seks spørsmål frå pensum), dels fordi vi reknar eksamenen som problematisk av dei same grunnar som fagfellane peikar på (punkt k) – men òg fordi eksamensformatet kan skape inntrykk av historiefaget handlar om å pugge og reprodusere fakta. Vi går på HIS102 over til ein alternativ måte til å teste kunnskapar og ferdigheiter. Vi innfører vi to obligatoriske prøver (elektroniske spørjeskjema) som må gjennomførast med tilfredsstillande resultat før studentane får levere semesteroppgåva. Desse prøvene vil vere utforma på ein måte som krev at studentane har oversikt over/klarar å finne fram i pensum og å tileigne seg innhaldet der for å kunne gje dei rette svara.

Fagfellane nemner spesialiseringa i Midtaustens historie i punkt f og punkt n. Emnet har gått gjennom ei visse endringar i samband med overgangen til blokkundervisning. Der emnet tidlegare var sett saman av eitt eige oversynsemne og to fordjupingsemne i tillegg til bacheloroppgåva (HIM250), er modellen no forenkla til eitt oversynsemne og eitt fordjupingsemne i tillegg til HIM250. Forenklinga er gjort for at også desse studentane skal få plass i studieløpet til å ta HIS203, altså teori-, metode- og kjeldeemnet. Det er òg gjort endringar i einskildemna, slik at vurderingsformatet vert meir variert. På oversynsemnet HIM 101 endrar vi frå eit 6-timars skuleeksamen til ein 7-dagars heimeeksamen (same omfang, 3000 ord). I tillegg må studentane svare på tre sett av fleirvalsoppgåver med spørsmål frå pensum. På fordjupingsemnet vert det framleis skuleeksamen, men studentane må òg skrive ei obligatorisk øvingsoppgåve på 1500 ord.

Fagfellane konstaterer at førelesingar er grunnstammen i alle emne (punkt a). Dette er for så vidt rett, basert på dei gamle emnebeskrivingane – og førelesingane kjem også i framtida til å vere ein viktig læringsarena, særleg på dei store oversynsemna. Men i samband med overgangen til blokkundervisning har vi formulert oss annleis, særleg på fordjupingsemna. Der vi tidlegare gjerne spesifiserte at det vart (cirka) to førelesingar, heiter det no (med emnebeskrivinga til HIS114, eit fordjupingsemne i eldre historie, som døme): «Undervisninga vert normalt gjeven i form av førelesingar, men andre undervisningsformat kan verte aktuelle (om lag 25 undervisningstimar totalt)». Føremålet er å opne for større variasjon i undervisninga, særleg der gruppene er overkomelege i storleik og der den fysiske infrastrukturen legg til rette for det. Fleire gonger vil det vere meir tenleg å organisere undervisninga som seminar – og innanfor blokkformatet kan det vere enklare å la undervisninga ta form av eit fåtal samlingar i staden for å spreie henne tynt utover. Ved visse emne/tema tek vi no i 2023 i bruk førhandsinnspelte førelesingar eller faglege presentasjonar som studentane følgjer kvar for seg, og som så ligg til grunn for felles diskusjon ved seminar. Føremålet er å aktivisere studentane i større grad i læringssituasjonane.

Som nemnt under punktet om læringsmiljø, har vi innført eit digitalt fredagsseminar på HIS102. Historie har fleire gonger freista å etablere eit seminartilbod på oversynsemna, men det har vore vanskeleg å få til å fungere. Det har dels vore på grunn av store studenttal og dermed også store kostnader, men også fordi interessa for å delta ofte har vore forbigåande for mange. Ved å gjennomføre seminar digitalt, er tiltaket ikkje sårbart for manglande oppmøte. Sidan vi diskusjon i plenum og deretter eit par omgangar med diskusjon i tilfeldig samansette grupper, fungerer formatet anten det er 100 eller 30 som møter fram. Tiltaket vert vidareført i digital form nettopp fordi det har synt seg å vere ein velfungerande arena for fagleg diskusjon mellom studentar som prioriterer å vere aktive.

Dei vektigaste kommentarane frå dei eksterne fagfellane går på skrivetreninga, eller for å vere presis: at programmet i for liten grad legg opp til skriving kombinert med rettleiing og tilbakemelding. Vi er langt på veg samde i forståinga av utfordringa, sjølv om vi vil understreke at det vert gjeve meir individuell oppfølging av studentane i samband med obligatoriske, skriftlege arbeid på fordjupingsemne som HIS113 og HIS115. Fagmiljøet har arbeidd for å betre stoda, fyrst og fremst ved å sjå korleis ressursar (dvs. tidsbruken) kan vridast frå vurdering til undervisning og tettare oppfølging av studentane. For oss er dette fyrst og fremst eit spørsmål nettopp om ressursar, og å finne den rette balansegangen mellom ulike aktivitetar. Det store talet på studentar gjer ressursbruken på sensur stor, nesten 40 prosent av undervisningsressursane går no med til vurdering. På dei store emna våre (til dømes på HIS102, der det kan vere nærare 300 kandidatar, og 230- til 250 som gjennomfører eksamen), kan sjølv små endringar få store konsekvensar: Ei ein-skild obligatorisk oppgåve på 1500 ord med ei kort individuell tilbakemelding inneber 60 timesverk per 100 studentar, og tidsbruken aukar naturlegvis monaleg om alle i tillegg skal ha rettleiing.

Faglig innhold

§ 2-2 Krav til studietilbudet (2): *Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.*

Dersom mastergradsstudier:

Krav til akkreditering i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-2. Akkreditering av mastergradsstudier

(1) Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde.

Faglig oppdatert studietilbud

Staben på historie er tilfredsstillende dimensjonert, fagleg differensiert, og med gode faglege kvalifikasjonar på sine respektive felt (sjå nærare omtale under «Fagmiljøets størrelse»). Fagmiljøet bør ha dei beste føresetnader for å sikre at BAHF-HIS er relevant for kunnskapsutvikling innan fagområdet, og at kandidatane våre har ei utdanning som er tenleg ute i arbeids- og samfunnslivet. Sidan undervisninga vår i hovudsak er forskingsbasert, er det eit mål for all undervisning at den skal vere fagleg oppdatert på sine respektive felt. Dette avspeglar seg gjennom endringar i undervisningsopplegg og pensumlitteratur på dei einskilde emna. Historiefaget er ikkje berre orientert mot fortida, det er òg samtidsorientert, t.d. ved å sjå nettopp korleis historia vert forstått, formidla og brukt av samfunnet kring oss. Dagsaktuelle spørsmål vil ofte vere eit referansepunkt i undervisninga.

Relevans

I studieplanen heiter det at BAHF-HIS gjev gode, solide allmennkunnskapar som kan nyttast i ei rekkje yrkessamanhengar, og at studiet opnar for arbeid i skuleverket, kultursektoren, arkiv, bibliotek og museum, medieverksemdar, offentleg administrasjon og integrasjon arbeid. For dei fagleg sterkaste kvalifiserer studiet naturlegvis også for opptak på masterprogram i historie, og i neste omgang til å gå vidare til doktorgrad og eit tilvære som faghistorikar.

Det er vanskeleg å peike på einskilde tiltak frå dei siste åra som er sette i verk særleg med tanke på å styrkje arbeidslivs- eller samfunnsrelevansen av programmet, men dei ålmenne fagstrategiane spring djupast sett ut frå ei fagleg behovsvurdering som òg tek omsyn til samfunnsoppdraget til UiB. Eitt døme på dette, kan vere at fagmiljøet i 2021 utlyste ei ny stilling øyremerka feltet *miljøhistorie*. Den nye miljøhistorikaren startar i januar 2022, og er m.a. ansvarleg for eit fordjupingsemne innan tematikken.

Det kan ikkje seiast at fagmiljøet har sett i verk særlege tiltak for å synleggjere relevansen av faget overfor studentane. Slik formidling skjer, om enn ikkje systematisk, som ein integrert del av undervisning og seminar i møte med studentane. Studierettleiaren i historie ved AHKR er jamleg i samtale med studentar som ynskjer studie- og karriereråd. Studentar vert ofte viste vidare til rettleiingstenesta Sammen Karriere. Det kan elles leggjast til at studentar på BAHF-HIS kan ta praksisemnet AHKR201, Praksis i arbeidslivet, som gjev studentane både relevant arbeidsrøynsle og forståing for korleis fagkompetansen kan brukast i arbeidslivet.

Arbeidsomfang

§ 2-2 Krav til studietilbudet (3): Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

BAHF-HIS er dimensjonert ut frå ei forventning om at studentane arbeider fulltid, i samsvar med universitetets eigne normer/måltal (om lag 26–27 timar per studiepoeng, altså 1600 timar årleg). Studiet er organisert med tydeleg progresjon – særleg i etterkant av omlegginga av studieplanen frå 2023 – og skal hjelpe studentane med å disponere arbeidsinnsatsen på ein fornuftig måte. Innleveringsfristar og eksamensavvikling vert planlagt ut frå tanken om at studentane skal unngå alt for mange fristar tett innpå kvarandre. Den nye modellen med blokkundervisning inneber at studentane kan konsentrere seg om eitt emne om gangen, og at det vert mindre tiltalende å utsetje arbeidsoppgåver til ein semesterslutt som er langt vekke: Blokkformatet inneber at all aktivitet på emnet, inkludert vurdering (og eventuelle eksamenar) går føre seg innan rammene av eit halvt semester. Blokkformatet (frå og med andre semester) inneber òg at risikoen for uheldige kollisjonar i aktivitetar, arbeidskrav o.a. forsvinn.

Som tidlegare poengtert, syner Studiebarometeret at respondentane i snitt brukar 23–24 timar dagleg til studiane (sjå vedlegg 3) noko som er knappe 60 prosent av kva UiB forventar av ein heiltidsstudent.

Kobling til forskning

§ 2-2 Krav til studietilbudet (6): *Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.*

Studietilbudet på BAHF-HIS har gjennomgåande ei sterk og tydeleg kobling til forskning. Allereie på HIS100 møter dei undervisarar som dei finn att på pensum, og på oversynsemna i andre semester er store delar av staben inne som undervisarar, tett kopla til sine spesialitetar. Koplinga vert endå tydelegare i tredje semester med fordjupingsemna, som oftast ligg tett på tema som undervisaren har forska på eller enno forskarar på – og i fjerde semester, der dei tilgjengelege rettleiarane har definert ei ytre ramme for rettleiingstema som oftast også ligg tett på eiga forskning. Bacheloroppgåva er i seg sjølv eit forskingsarbeid for studentane – og stiller krav til at dei orienterer seg i og nyttiggjer seg forskingsarbeid.

Internasjonalisering

§ 2-2 Krav til studietilbudet (7): *Studietilbudet skal ha ordningar for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.*

§ 2-2 Krav til studietilbudet (8): *Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordningar for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.*

Sjølv om den internasjonale dimensjonen er markant til stades på BAHF-HIS, ved at mykje av undervisninga (her under fleire heile einskildemne og studiespesialiseringa i Midtaustens historie) handlar om temattikkar som heilt eller delvis går føre seg utanfor landets grenser. Likevel må konstatere at studieprogrammet i liten grad er internasjonalt. I utgangspunktet er BAHF-HIS godt tilrettelagt for utveksling. Dei reelle utvekslingstala på BAHF-HIS er likevel svært låge. Om vi tek det siste året før pandemien som døme, var det berre sju studentar som reiste på utvekslingsopphald over tre månader (fire til Nederland, og dei resterande tre til Egypt, Austerrike og Frankrike). Ingenting tyder så langt på at utfordringa er særleg mykje større etter «normaliseringa» det siste året.

Historiefaget var i 2021 involvert i ein pilot leia frå Studieavdelinga ved UiB, der målet har vore å kartleggje årsakene til den låge utvekslingsgraden, og å føreslå tiltak. Ei spørjeundersøking som vart gjennomført blant BA-studentane tyder på at interessa for utveksling er til stades i utgangspunktet, men at tilbodet ikkje vert tilstrekkeleg synleggjort. Fleirtalet av studentar har lite kunnskap om kva utveksling vil ha å seie for dei sjølve. Fagmøtet gav ved utgangen av 2021 grønt lys til ei vidareføring av arbeidet som vart starta gjennom piloten, med sikte på å finne effektive tiltak for auka studentmobilitet innanfor alle programma våre.

Vi har prøvd å gjere ein framstøyt ved å informere om utveksling på ei HIS100-føreling (dvs. overfor dei aller ferskaste studentane på BA-studiet), men dette var lite vellukka (fordi alle studentar som oppfatta at dette ikkje var relevant for dei, forlét salen). Sannsynlegvis må alle vitskapleg tilsette engasjere seg meir fortløpande, og bruke undervisninga til å framsnakke utveksling.

Våren 2023 skal representantar for fagmiljøet gjennomføre ei reise til Tyskland saman med eit utval studentambassadørar. Føremålet er at dei skal «sjekke ut» nokre universitet og formidle inntrykka vidare til medstudentane. Administrasjonen kontaktar andre norske universitet for å kartleggje korleis dei arbeider for å styrkje utvekslinga.

Praksis

§ 2-2 Krav til studietilbudet (9): For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

§2-3 Krav til fagmiljø (7): For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.

Studentane på BAHF-HIS kan, som tidlegare poengtert, ta emnet AHKR201 Praksis i arbeidslivet (inngår ikkje i spesialiseringa). Gjennom praktikantopphald vert den faglege kunnskapen til studentane utvikla overfor aktuelle samfunnsaktørar og arbeidsgjevarar. Studentane deltek i arbeidsoppgåvene i den verksemda eller institusjonen dei vert utplasserte i.

Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften

Studietilsynsforskriften kapittel 2. Akkreditering av studietilbud, § 2-3. Krav til fagmiljø

Fagmiljøets størrelse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (1): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

§ 2-3 Krav til fagmiljø (4): Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

a) For studietilbud på bachelorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.

b) For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

c) For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

For mastergradsstudier: § 3-2 Akkreditering av mastergradsstudier i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning

(2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.

(3) Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

Historiemiljøet er eitt av dei største fagmiljøa på HF, med 23 heile stillingar ved utgangen av 2022. Av desse var det 15 med professorkompetanse. Staben har stor kronologisk, geografisk og tematisk breidde, med om lag 1/3 tilknytt forskning og undervisning på eldre tid, og elles spreidd på ei rekkje faglege spesialitetar. Staben er godt eigna til å dekkje dei faga og emna som inngår i studietilbodet. Grunna frikjøp/permisjonar i den faste staben har faget eit fåtal tilsette i bistillingar og i vikariat. Også stipendiatar bidreg til undervisninga på BAHF-HIS. I sum ligg langt over halvparten av årsverka tilknytt til studietilbodet til tilsette i hovudstilling.

Fagmiljøet har gjennomgått eit generasjonsskifte dei siste ti åra. Om lag 1/3 av den faglege staben har gått av i perioden 2016–22. Dei planlagde utskiftingane er få i åra som kjem: Tre medlemer av staben (motsvarande 2,5 stillingsressursar) går av for aldersgrensa i inneverande tiår. Fagstrategien for perioden 2023 til 2027 munnar ut i eit innspel til bemanningsplan som inneber at avgangane vert erstatta på ein måte som sikrar fagleg kontinuitet, særleg knytt til behovet for å vidareføre forskning og undervisning innanfor kjønns-historie og norsk mellomalderhistorie. Idealet om forskingsbasert undervisning ligg i botnen for strategien, så behova knytt til studieprogrammet miljøet har ansvar for er sterkt vektlagt ved utforming av bemanningsplanar. Staben på eldre tid er etter strategien sikra ei definert minimumsbemanning knytt til antikken, mellomalder og tidleg moderne tid. Historiemiljøet dreg elles faglege vekslar på samarbeidet med andre disiplinar på instituttet.

Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (2): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Alle vitenskapleg tilsette i historie møter dei ålmenne krava om å gjennomføre universitetspedagogisk basisutdanning i løpet av dei fyrste tre åra etter tilsetjing. Dette kravet vert etterlevd. Staben er involvert i undervisningsutvikling og kvalitetsutvikling i ulike samanhengar og på ulike arenaer. Undervisningsforum fungerer som ein arena for tverrfagleg diskusjon om undervisningsutvikling på instituttet. I fagmiljøet går det også føre seg ein god del uformell diskusjon om undervisningsutvikling.

Faglig ledelse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (3): Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Historie ved AHKR har ein eigen fagkoordinator som vert utpeika for to år om gangen, og har eit hovudansvar for undervisninga innanfor faget. Vedkomande er leiar for programstyret, som møtest om lag fem gonger i semesteret. Fagkoordinator har tett kontakt med instituttstyret og instituttadministrasjonen, både når det gjeld faglege/prinsipielle og praktiske/organisatoriske spørsmål knytt til undervisninga. Vedkomande er òg medlem av UUI, Utval for undervisning og internasjonalisering, som mellom anna handsamar alle spørsmål knytt til endringar i studietilbodet ved dei fire faga på AHKR.

Fagmiljøet har eksterne fagfellar som vert oppnemnte for to år om gangen. Erik Opsahl og Magne Njåstad har sidan mars 2021 delt på oppgåva.

Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse

§ 2-3 (5): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Dei faglege tilsette har ein variert fagleg bakgrunn, og har alle ein rett og ei plikt både til å forske, å undervise og ivareta forskingsadministrative plikter. Staben er gjennom fleire år forma ut frå fagstrategiske vurderingar der nettopp omsynet til å alle plikter innanfor undervisningsporteføljen har stått sterkt. Samstundes har undervisningstilbodet -og særleg utvalet av fordjupingsemne – vorte forma av den kompetansen og dei interessene som er representerte i staben. Ved dei fleste utlysingar til faste stillingar har det vore ei relativt stor søkjarmengd og hard konkurranse. Forskingskvalifikasjonar vert sterkt vektlagt ved tilsetjing, og krava til dokumentert undervisningskompetanse har vorte meir nærgåande og sterkare vektlagt dei seinaste åra.

Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

§ 2-3 (6): Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Dei faglege tilsette ved AHKR inngår i mange titals faglege samarbeid og nettverk, både nasjonalt og internasjonalt: Det handlar både om langvarige eller permanente samarbeid knytt til felles forskingsinteresser, og om tidsavgrensa samarbeid, mellom anna knytt til konkrete forskings-/bokprosjekt eller utgjeving av tidskrift. Nokre av samarbeida går føre seg innanfor historiefagets rammer, men svært mange av dei tilsette melder om at dei òg inngår i tverr-/fleirfaglege samarbeid, som regel med fagfolk innan for andre delar av humaniora, samfunnsvitskapen eller rettsvitskapen. Arbeidet i slike nettverk er naturlegvis med på å forme oss alle, og påverkar både forskning og undervisning. Samarbeidet slår til dømes direkte inn i tilbodet ved BAHF-HIS ved nokre emne knytt til antikkens historie som vert tilbodne ved Det norske institutt i Athen (UiB) og Det norske institutt i Roma (UiO). Som medlemmer av råd og utval av ulike slag (som Nasjonalt fagråd for historie) og gjennom sensurarbeid knytt til andre utdanningsinstitusjonar med eit bachelorprogram i historie, er staben med på å påverke dei nasjonale rammene for programmet, og hentar inn impulsar og idear utanfrå. Gjennom HIFO, Den norske historiske forening, samarbeider faglege tilsette ved AHKR og kollegaer lokalt og nasjonalt om å styrkje historieforskinga og historiefaget.

Vedlegg 1: Søkjar- og studenttal

BAHF-HIS Bachelorprogram i historie

Søker- og studenttal

Søking og opptak

Studieprogram	Årstall	Termin	Studieplasser	1.prioritet	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud	Svart ja	Registrert	Andel registrert av tilbud	Termin
BAHF-HIS Bachelorprogram i h..	2017	HØST	115	162	1.4	218	167	143	65.6%	HØST
	2018	HØST	115	149	1.3	259	180	160	61.8%	
	2019	HØST	115	136	1.2	208	149	134	64.4%	
	2020	HØST	115	113	1.0	201	134	122	60.7%	
	2021	HØST	115	132	1.1	197	132	109	55.3%	
	2022	HØST	115	100	0.9	148	94	87	58.8%	

Årstall
Multiple values

Termin
HØST

STUDIERETNINGNAVN_B.
All

Kjønn
All

Poenggrense

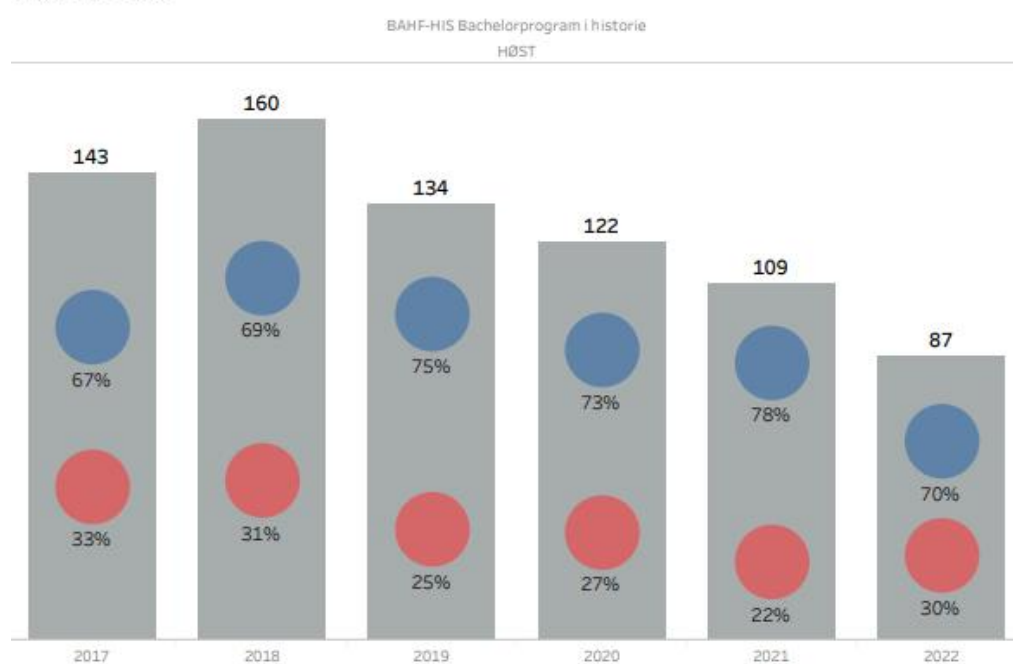
Studieprogram	Årstall	Termin	Registrert		Kvote	Min. Poenggrense	
			Ordkvote	Ukjent		Ordkvote	Ukjent
BAHF-HIS Bachelorprogram i historie	2017	HØST	134	9		0.0	
	2018	HØST	150	10		0.0	
	2019	HØST	130	4		0.0	
	2020	HØST	115	7		0.0	
	2021	HØST	106	4		0.0	
	2022	HØST	83	5		0.0	

OPPTAKSTYPEKODE
All

CAMPUSKODE
All

MOTTSTATUS
All

Antall startende

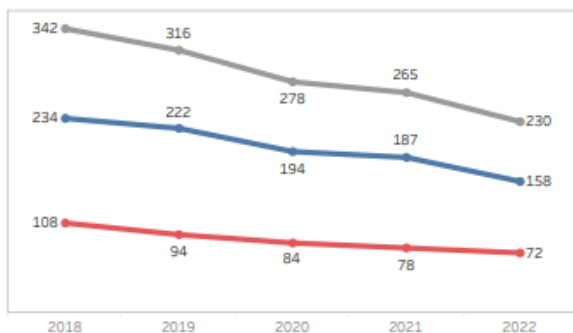

Vedlegg 2: Fullføring og fråfall

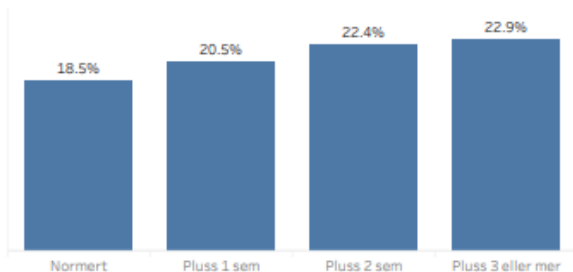
BAHF-HIS Bachelorprogram i historie

Antall studenter - fullføring og fråfall

Antall studenter

Andel studenter som fullfører en grad

Kvalifikasjoner og utveksling

År	Antall kvalifikasjoner	Antall kvalifikasjoner med utveksling	Andel kvalifikasjoner med utveksling
2018	67	3	4.5%
2019	54	6	11.1%
2020	72	6	8.3%
2021	50	2	4.0%

Årstall
Multiple values

Termin
HØST

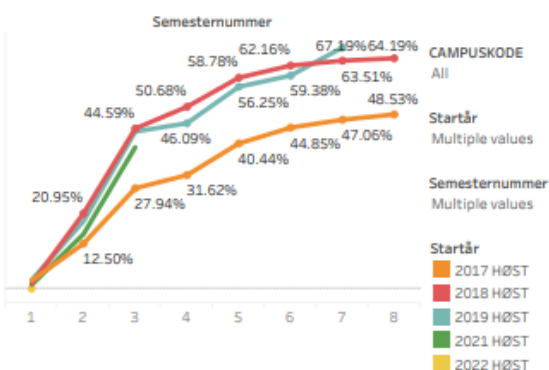
STUDIERETNINGNAVN_B.
All

Kjønn
K M

Årstall
Multiple values

Kjønn
All

Andel fråfall

CAMPUSKODE
All

Startår
Multiple values

Semestertall
Multiple values

Startår
2017 HØST 2018 HØST 2019 HØST 2021 HØST 2022 HØST

Utreisende utvekslingsstudenter med avtale

Studieprogram	Årstall fra	Årstall til	Land	Utreisende utvekslingsstudenter med avtale	Utreisende utvekslingsstudenter med avtale
BAHF-HIS Bachelorprogram i historie	2019	2019	EG Egypt	1	10
			GR Hellas	1	10
			AT Østerrike	1	10
			IT Italia	1	10
			NL Nederland	4	10
			FR Frankrike	1	10
	2020	2020	HU Ungarn	1	10
			JP Japan	1	10
			FR Frankrike	2	10
			ES Spania	1	10
	2020	2020	EG Egypt	1	10
			JP Japan	1	10
			IT Italia	1	10
			DE Tyskland	1	10
			US USA	1	10

Årstall fra
Multiple values

Årstall til
Multiple values

Kjønn
All

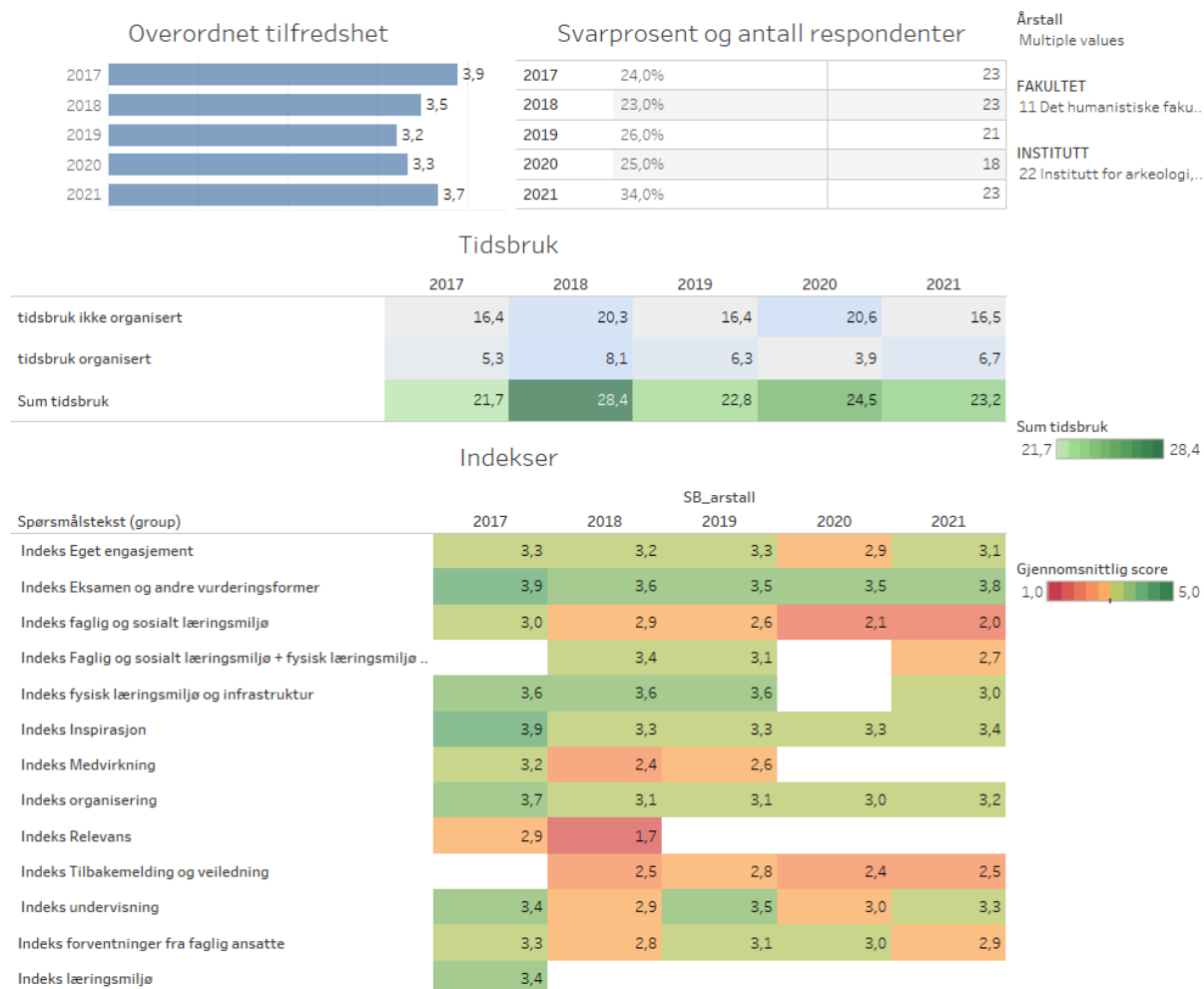
Beståtte studiepoeng

Årstall	Termin / Studieprogram					
	VÅR			HØST		
	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per situ...	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per st...
2018	5,970	285	20.95	6,260	338	18.52
2019	5,410	289	18.72	5,830	312	18.69
2020	5,886	264	22.30	5,375	275	19.55
2021	4,785	237	20.19	4,850	262	18.51
2022	3,515	224	15.69	4,260	223	19.10

Vedlegg 3: Studiebarometeret

BAHF-HIS Bachelorprogram i historie

Velg studieprogram her!

Vedlegg 4: Rapport frå eksterne fagfellar (Mange Njåstad og Erik Opsahl, NTNU), med tilhøyrande matrise som synleggjer samanheng mellom overordna mål og læringsutbytte på programnivå og motsvarande på dei obligatoriske emna.

Evaluering Bachelor historie Bergen

1. Vurdere sammenhengen mellom studieplanen på BA-HIS og de enkelte emnebeskrivelsene for programmet med tanke på om emnebeskrivelsene gir grunnlag for å oppfylle det overordna målet og læringsutbyttet til programmet ([Studieplan for BAHF-HIS Historie, bachelor, 3 år, vår 2022 | Universitetet i Bergen \(uib.no\)](#))

Her har vi valgt å gå fram på samme måte som ved fjorårets vurdering av masterprogrammet. Det vil si at vi har satt opp en matrise som langs den ene aksen dekker overordnete mål og læringsutbytte, og de obligatoriske emnene langs den andre. Gjennom det vil vi kunne se om det er overordnede mål og læringsutbytte som mangler dekning i emnebeskrivelsene. Det er to matriser -én for de obligatoriske emnene og én for Ex.fac-emnene. Matrisene er vedlagt.

Observasjoner:

Når det gjelder programmets overordnete mål finner vi målsettingen « Særleg retter studiet merksemda mot betydninga av kjønn, klasse, nasjonalitet og etnisitet». Dette er mål som ikke gjenspeiler seg i målbeskrivelsen til de spesifikke emnebeskrivelsene på noen av de obligatoriske emnene.

Målsettingen «Historiefaget ved UiB famnar om studiar på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå frå antikken til i dag» er dekket i målbeskrivelsen for HIS101 og HIS102, ellers ikke. Vi vil likevel mene at det vil være en fordel for klarhetens skyld å gjøre beskrivelsene i HIS101 og HIS102 så like som mulig

Målsettingen «I tillegg vil studiet gi innsikt i ulike metodiske tilnærmingar til studiet av fortida og korleis metodane påverkar sjølve tolkninga av fortida» er godt dekket i de overordnete målene for alle fire obligatoriske emner.

Når det gjelder samsvaret mellom læringsmål for programmet og læringsmålene for de enkelte HIS-emnene gjør vi følgende observasjoner:

-«Læringsutbytte» Kunnskapslæringsmålet «særskild god innsikt i nokre sentrale historiske tema, teoriar og forskningstradisjonar både i eldre historie (før 1750) og nyare historie» er ikke bare delvis formulert som læringsmål for HIS101 og HIS102 (men er klarere til stede for HIS203 og HIS250).

-Ferdighetslæringsmålet «analysere historiske data, kjelder og litteratur, samt trekkje sjøvstendige konklusjonar basert på dette materialet» er ikke klart gjenspeilt i HIS101 og HIS102 (men er til stede for HIS203 og HIS250)

-Generell kompetanse-målet «kompetanse i akademisk argumentasjonsteknikk og til å dokumentere skriftleg arbeid på ein vitenskapleg måte» er bare å gjenfinne i sin helhet for HIS250.

For EX-fac-emnene finner vi det vanskelig å vurdere relevansen av emnet «Språk og kommunikasjon» for bachelorgraden, ettersom det (paradoksalt nok) ikke har oppgitte mål på noen av områdene. For emnet «Akademisk skriving» er det stor grad av sammenfall mellom programmets mål og emnets mål. Emnet er anbefalt sammen med HIS100.

Sammenfattende kan vi peke på at samsvaret mellom de angitte overordnede målene for programmet og for de enkelte obligatoriske emnene ikke er fullstendig klart formulert. Det betyr ikke at samsvaret ikke er der; går man dypere inn i læringsmålene (kunnskap, ferdigheter, kompetanse) på de enkelt emnene er det åpenbart at programmets overordnede mål svares ut. En gjennomgang av pensum og forelesningsplaner ville kunne bekrefte dette ytterligere.

2. Vurdere i hvilken grad undervisningsformene ved programmet er utformet for å gi studentene læringsutbyttet de skal ha, og i hvilken grad vurderingsformene er egnet for å måle læringsutbyttet. Ved behov kan også konkret undervisningspraksis ved de aktuelle enkeltemner på programmet trekkes inn i vurderingen.

Her har vi gjort følgende observasjoner:

Undervisningsformer

Grunnstammen i alle emner, både obligatoriske og valgfrie, er forelesninger. Variasjonen i emnene ligger først og fremst i hvilke, om noen, obligatoriske aktiviteter som ligger i tillegg til forelesningene. Her varierer det fra ingen obligatoriske aktiviteter via obligatoriske skriftlige arbeider (med eller uten veiledning) til relativt stor valgfrihet. Innenfor det anbefalte studieløpet legger vi imidlertid merke til at det i første studieår bare er ett potensielt emne der studentene møter krav om skriftlige fagspesifikke arbeider. I høstsemesteret er kurset «Akademisk skriving» anbefalt, mens innføringsemnet HIS100 ikke har obligatoriske aktiviteter. I vårsemesteret utgjør HIS102 (moderne historie) hovedtyngden. Her er det ingen obligatoriske aktiviteter, men det anbefales at man bruker skrivetrening for arbeidsspørsmål knyttet til de enkelte forelesninger. De valgfrie emnene som

tilbys i vårsemesteret har alle obligatoriske aktiviteter, stort sett skriftlige oppgaver. Det går ikke klart fram av emnebeskrivelsene om alle har tilbakemelding eller veiledning knyttet til oppgavene. Vi vil framheve at skrivetrening forutsetter tilbakemelding og helst veiledning for å få effekt som trening og ikke minst for å oppnå progresjon. Her mener vi det kan være grunn til å tenke over om det børe en mer systematisk eller obligatorisk skrivetrening knyttet til HIS102 for å kunne forbedre studentene på den 7-dagers skriftlige eksamenen.

Spesialisering i Midtøstens historie avviker noe fra dette. Her har samtlige emner forelesning som grunnform, men det ser ikke ut til å være knyttet obligatoriske aktiviteter til mer enn ett av emnene (HIM104). I prinsippet kan graden gjennomføres uten andre obligatoriske skriftlige arbeid enn arbeidene til mappeevalueringen på HIS101 og selve bacheloroppgaven.

Vi har fokusert noe på graden av obligatorisk fagspesifikk skriftlig trening med tanke på at dette er en viktig del av læringen, både med tanke på de enkelte eksamenene, men også med tanke på den avsluttende bacheloroppgaven, og i siste instans som et overordnet læringsmål for graden. Vi tror det kan være en vel bratt læringskurve i studiets andre år i så måte. Vi vil peke på en større grad av obligatorisk skriftlig øving på HIS102 som en mulig løsning på dette.

Vurderingsformer: Det er god variasjon i vurderingsformene på de obligatoriske emnene. De to basisemnene HIS101 og HIS102 har henholdsvis mappeevaluering og en kombinasjon av 7-dagers hjemmeeksamen og totimers skoleeksamen. Mappeevalueringen gir mulighet for skrivetrening, og i å observere og vektlegge faglig modning over et semester. Kombinasjonen av 7-dagers hjemmeeksamen og totimers skoleeksamen vi i prinsippet gi mulighet for å kombinere vurdering av «dybdelæring» (hjemmeeksamen) og «breddelæring» (totimers skoleeksamen). Erfaring, både som eksternsensor ved UiB og med forsøk med samme eksamensform ved NTNU, tilsier at denne løsningen ikke bare er heldig. Dersom stryk på totimers eksamen innebærer sammenlagt stryk på hele emnet, kan tilfeldigheter ved kortsvarseksamen bli alt for utslagsgivende. En *mulig* annen løsning er å la stryk på kortsvarseksamen bety et trekk på én karakter på helheten for emnet (C på hjemmeeksamen og stryk på kortsvar gir D samlet). Muntlig justering av skriftlig karakter på HIS203 (bacheloroppgave) gir ytterligere variasjon i vurderingsformer innenfor de obligatoriske emnene. Inntrykket av variasjon bekreftes i de valgfrie emnene. I tillegg til variantene på de obligatoriske emnene er det 6 timers skoleeksamener etter godkjenning av obligatorisk skriftlig arbeid (HIS108, HIS114, HIS116, EUR 103). Varianten med 7 dagers hjemmeeksamen pluss to timers skoleeksamen (som i HIS102) gjenfinnes i HIS113 og HIS115, mens en ren hjemmeeksamen (5 dager) finnes

for HIK117. Mappeevaluering er også her en variant. Alt i alt vil en student som gjennomfører programmet bli vurdert på en rekke forskjellige måter, noe som må sees på som positivt både læringsmessig og som en sikkerhet for at studenten i løpet av et studieløp kan få vist potensial i et format som passer hen.

Et unntak er bachelorprogrammet med fordypning i Midtøstens historie. Her har samtlige emner 6 timers skriftlig skoleeksamen (med forbehold om at det for HIM104 ikke er angitt om det er snakk om skole- eller hjemmeeksamen). En slik ensidighet i vurderingsformer kan være uheldig. Her vil vi anbefale at man vurderer å variere vurderingsformene noe.

3. Peke kortfattet på andre forhold ved BA-HIS der fagfellene ser forbedringspotensial, og som historiefaget ved AHKR bør prioritere å reformere. Refleksjonene kan ta utgangspunkt i fagfellenes erfaringer fra egen institusjon, og kan ellers støtte seg til Synne Corells notat med noen hovedtrekk ved organiseringen av bachelorstudier i historie i Norge (se vedlegg).

Vi vil understreke poenget med tidlig skrivetrening under et minimum av veiledning og tilbakemelding for at studentene skal tilegne seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanse som angitt i studieplanen. Vår egne erfaring fra bachelorstudiet i historie ved NTNU har gitt oss stor tro på kontinuerlig skrivetrening fra første semester som et godt verktøy for å oppnå gode resultater for studentene. Basisemnet i eldre historie (HIST1300) undervises første semester. De to første forelesningene i dette emnet er viet innføring i akademisk skriving. Emnet består i tillegg til 36 plenumsforelesninger også av ti gruppetimer, der studentene er delt inn i grupper på ca. 20 personer. Gruppene blir ledet av faste vitenskapelige ansatte. I løpet av de ti gruppesamlingene skal studentene levere to skriftlige arbeider. Det blir gitt tilbakemelding på begge, og for den andre og største av oppgavene er det også obligatorisk individuell veiledning på første utkast av oppgaven. I tillegg arbeides det med kildeanalyse i disse timene. Temaene det arbeides med er koblet til temaene som behandles i plenumsforelesningene i samme periode. Erfaringene med denne undervisningsformen er svært gode, men det må legges til at det også er ressurskrevende. Opplegget er ikke nødvendigvis overførbart, men vi finner at programmet ved UiB bør styrke dette elementet av skrivetrening med veiledning og tilbakemeldinger gjennom hele studiet.

Trondheim, 18.november 2022

Magne Njåstad og Erik Opsahl

Vedlegg til rapport frå eksterne evaluatarar

Bachelorprogram Bergen: Obligatoriske emner

Overordnete mål

Programmet	Ex. phil	HIS101	HIS102	HIS203	HIS250
Lokalt, regionalt, nasjonalt, internasjonalt		X	X		
Kjønn, klasse, nasjonalitet, etnisitet					
Ulike metodiske tilnærmingar		X	X	X	X

Kunnskaper

Programmet	Ex. Phil.	HIS101	HIS102	HIS203	HIS250
-God oversikt i norsk og internasjonal historie fra antikken til i dag		-Grunnleggende kunnskaper om hendelser, institusjoner, system og prosesser -Europeiske, globale og norske referanserammer	-Grunnleggende kunnskaper om hendelser, institusjoner og prosesser	-Kjent med et bredt utvalg historiske kilder fra flere historiske perioder	-Gode kunnskaper om tematikken for oppgaven
-Innsikt i sentrale historiske tema, teorier og forskningsstradisjoner				-Kjennskap til hvilken plass teorier har i historieforskninga,	-Kjenne til historiografi og sentrale teorier innenfor tematikken for oppgaven
-Kunnskap om sentrale kilde- og metodespørsmål		-Grunnleggende kunnskap om historiefagets metode	--Grunnleggende kunnskap om arbeidsmetoder i historiefaget	-Kjennskap til ulike metoder og de grunnleggende prinsippene for kildekritikk -Kjent med problem knyttet til kilder fra ulike historiske perioder	

Ferdigheter

Programmet	Ex. Phil	HIS101	HIS102	HIS203	HIS250
-Drøfte historiske problemstillinger	-Bruk av filosofiske begrep i analytisk og kritisk drøfting av problemstillinger fra de humanistiske vitenskapene og offentlig debatt	-Evne til å drøfte historiske problemstillinger	-Evne til å drøfte historiske problemstillinger		-Selvstendig evne til å utvikle, avgrense og formulere fruktbare historiske problemstillinger
-Vurdere historiske framstillinger kritisk			-Evne til kritisk lesning av faglitteratur		-Kartlegge relevant forskningslitteratur -Ferdigheter i å analysere forskningslitteratur og kilder, posisjonere forskningslitteratur historiografisk
-Analysere historiske data, kilder og litteratur				-Demonstrerer teoretiske og metodiske ferdigheter og evne til å bruke kildematerialet på en kritisk og konstruktiv måte	-Kartlegge relevant forskningslitteratur og kilder.
-Trekke selvstendige konklusjoner		-Evne til å trekke egne konklusjoner	-Evne til å trekke konklusjoner	-Svare på historiske problemstillinger	-Trekke egne konklusjoner på grunnlag formidlet i skriftlig arbeid

Generell kompetanse

Programmet	Ex. phil	HIS101	HIS102	HIS203	HIS250
-Behandle store informasjonsmengder			-Evne til å sette seg inn i omfattende faglitteratur		
-Formidle historisk kunnskap skriftlig og muntlig	-Grunnleggende normer for skriftlig og muntlig akademisk framstilling		-Evne til å formidle kunnskap		
-Kompetanse i historisk argumentasjonsteknikk	-Bruk av språk- og argumentasjonsteori på tekster innenfor de humanistiske vitenskapene og offentlig debatt		-Evne til å argumentere for egne konklusjoner		-Selvstendig evne til å resonner, syntetisere og dokumentere i faglige framstillinger
-Dokumentere skriftlige arbeid på en vitenskapelig måte					-Kompetanse i å utvikle og gjennomføre et lengre selvstendig og skriftlig arbeid
				-Bruke kildekritikk overalt i samfunnet der verdien av informasjon og representativitet i en informasjonsmengde skal vurderes	
				-Kjennskap til ulike metoder for å løse problemer og etablere ny kunnskap	

				-Ha en systematisk treing i kildekritikk og metodebruk	
					-Kompetanse i faglig kommunikasjon ved å få og gi skriftlige tilbakemeldinger
	Kjennskap til utvalgte filosofiske emner som har relevans til de humanistiske vitenskapene				

Ex. Fac-emner (ett til tre emner)

Overordnede mål

Programmet	Akademisk skrivning	Språk og kommunikasjon	HIS100
-Lokalt, regionalt, nasjonalt, internasjonalt			
-Kjønn, klasse, nasjonalitet, etnisitet			
-Ulike metodiske tilnærminger			

Kunnskaper

Programmet	Akademisk skrivning	Språk og kommunikasjon	HIS100
-God oversikt i norsk og internasjonal historie fra antikken til i dag			
-Innsikt i sentrale historiske tema, teorier og forskningstradisjoner			-Kunnskap om sentrale utfordringer historisk forskning står ovenfor når det gjelder å utvinne kunnskap om fortida
-Kunnskap om sentrale kilde- og metodespørsmål			-Kunnskap om hvordan menneskers plassering i tid og rom påvirker synet på fortida
			-Kunnskap om hvordan historie har blitt brukt og brukes til politiske formål
	Kjenne prinsippene for redelig bruk av litteratur og andre kilder		
	Bred kunnskap om sentrale kjennetegn ved den akademiske sjangeren		
	Kjennskap til prosessorientert skriveteori		
	Kunnskap om ulike former for respons til fagtekster		

Ferdigheter

Programmet	Akademisk skrivning	Språk og kommunikasjon	HIS100
-Drøfte historiske problemstillinger	-Utvikle faglige problemstillinger -Argumentere og dokumentere akademisk		
-Vurdere historiske framstillinger kritisk	-Finne, vurdere g bruke litteratur aktivt		-Evne til å kritisk vurdere historiske framstillinger
-Analysere historiske data, kilder og litteratur	-Finne, vurdere g bruke litteratur aktivt		
-Trekke selvstendige konklusjoner			
			-En viss evne til å formidle historiefaglig kunnskap skriftlig og muntlig
	Bruke ulike skrivemåter som f. eks. referende, analyserende og drøftende		
	Strukturere og utarbeide tekster med god tekstbinding		
	Produsere tekster som tilfredsstiller typografiske krav i den akademiske sjangeren ved hjelp av digitale hjelpemidler		

Generell kompetanse

Programmet	Akademisk skrivning	Språk og kommunikasjon	HIS100
-Behandle store informasjonsmengder			
-Formidle historisk kunnskap skriftlig og muntlig			
-Kompetanse i historisk argumentasjonsteknikk			-Evne til å drøfte historiske problemstillinger og trekke egne konklusjoner
-Dokumentere skriftlige arbeid på en vitenskapelig måte	-Kunne utvikle, revidere og ferdigstille en faglig tekst		

5-ÅRIG PROGRAMEVALUERING AV BA-PROGRAMMET I KLASSISK FILOLOGI

INNHALDSOVERSYN

<i>Innleiing</i>	2
Opptakskrav og opptakstal	3
Gjennomføring, fråfall og kandidatproduksjon.....	5
Vurdering av læringsmiljø	6
<i>Krav til studietilbod i studietilsynsføresegna</i>	7
System for kvalitetssikring	7
Studieplan	8
Læringsutbytte	8
Arbeidslivsrelevans	10
Omfang, innhald og oppbygging	10
Undervisnings- og vurderingsformer	12
Fagleg innhald og tilknytning til forskning.....	13
Internasjonalisering.....	15
Praksis	16
<i>Krav til fagmiljø i Studietilsynsføresegna</i>	17
Storleik på fagmiljøet	17
Utdanningsfagleg kompetanse i fagmiljøet	17
Fagleg leiing.....	17
Fagmiljøets kompetansenivå	18
Forsking og fagleg utviklingsarbeid	18
Nasjonalt og internasjonalt samarbeid	18
<i>Konklusjon</i>	19

INNLEIING

BA-programmet i klassisk filologi vart oppretta av universitetsstyret 2015. Det er eit tilbod til studentar med interesse for dei klassiske språka og litteraturen i antikken, gresk og latin, og den latinske språk- og kulturhistorie i mellomalderen. BA-programmet har to studieretningar: ei i gresk og ei i latin, og kom til som ei samanslåing av dei tidlegare åtskilde programma i gresk og latin. Studietilbodet er eitt av ni program på bachelornivå ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium. Alt etter fordjupinga på BA-programmet eller tilsvarende studium kan studentane ta ein MA-grad i gresk eller latin dersom dei vil studera vidare.

Latin og gresk er rekna som grunnleggande fag ved norske universitet, òg som reiskapsfag i andre utdanningar.¹ Av dei norske universiteta er det berre Bergen og Oslo som i dag tilbyd bachelorkompetanse både i gresk og latin, medan NTNU har latin. Tilbodet i mellomalderlatin ved UiB er unikt i nasjonal samanheng, og går attende til opprettinga av det første norske professorat i mellomalderlatin i Bergen i 1970.

Det er fem førstestillingar på seksjon for klassiske fag, to på gresk og tre på latin. Av desse har ein av professorane i latin i førre femårsperiode brukt halve stillinga si til å leia Mellomalderklynga ved universitetet. I tillegg går om lag ei halv førstestilling med til undervising i tre ikkje-språklege emne (RET102, ANT202, KUN209). Det står altså att omkring fire førstestillingar til språkemna i gresk og latin.

Det er god tilstrøyming av studentar til nybyrjarkurset i latin (LAT100), med kring 40 studentar i snitt dei siste fem åra, men det er også god og stabil oppslutnad om andre enkeltemne. Undervisinga er i stor mun forskingsbasert, og vi har dei siste åra arbeidd med både tradisjonelle og nye former for studentaktiv læring. Vi ser det som eit strategisk mål å arbeide for at så mange som råd skal ha eitt eller to semester med latin og gresk som støttefag, og arbeider for å rekruttera eit endå større tal studentar til nybyrjarkursa og få endå fleire til å ta kurs på høgare nivå. At fleire har eit grunnlag i latin, er viktig for forståing av omgrepsbruk og historiske kjelder.

Medan latinen er sentral for studium i mellomalder og tidleg nytid, var gresk lingua franca i store deler av Europa, Nord-Afrika og Asia i antikken. Forskingsmiljøa for både antikk- og mellomalderstudium ved UiB er i dag blant dei sterkaste i landet, med mellom anna forskargruppene Antikkens filosofi ved FoF, Mellomalderfilologi ved LLE, og antikkmiljøa ved AHKR som no har oppretta ei ny tverrfagleg forskargruppe i antikkstudium med deltakarar frå mellom anna arkeologi, historia, religionsvitskap, og gresk. Latin og gresk er nyttige støttefag for historie, arkeologi, filosofi, kunsthistorie, litteraturvitskap eller ymse språkfag. Studentar frå historie, filosofi, litteraturvitskap og andre fag tek emne i gresk og latin, og i ved somme høve har dei teke fulle bachelorlørp. Samstundes ser vi det som viktig å halda ved

¹ [Meld. St. 25 \(2016-2017\)](#) Melding til Stortinget: Humaniora i Norge, s. 34

lag eit programtilbod for dei som ynskjer å fokusera på filologien og gå vidare innanfor dette fagfeltet.

Kunnskap i klassiske språk førebur studentar til alt arbeid der ein må ordleggja seg skriftleg, og særleg latinkunnskapar er etterspurde kvalifikasjonar i mellom anna arkiv og bibliotek, og andre samlingar der ein også arbeider med til dømes utgjeving av mellomalderske kjeldetekstar. I og med at færre kan lesa kjeldetekstar på originalspråket, trengst det fleire omsetjingar av desse frå latin til norsk. Somme av studentane finn vegen til skuleverket, til forvalting eller offentlege etatar.

OPPTAKSKRAV OG OPPTAKSTAL

Tradisjonelt har dei klassiske språkfaga trekt til seg studentar med svært ulik bakgrunn og interesse. Dei fleste brukar elementærkurs og dei andre 100-emna til støttefag for studiar i historie, religionsvitenskap, filosofi, arkeologi, litteraturvitenskap, lingvistikk og moderne språk. Men det har òg kome studentar frå juss, psykologi og matematisk-naturvitenskaplege fag. Andre er først og fremst nyfikne på kva latin og gresk har å by på som studiefag.

Dei klassiske faga ved Universitetet i Bergen har historisk sett aldri hatt store studenttal som tek heile bachelorløpet eller ein master. Dei noverande tala, som både på gresk og latin inneber ei auke i høve til førre periode, tilsvarar truleg eit gjennomsnitt gjennom åra frå byrjinga.

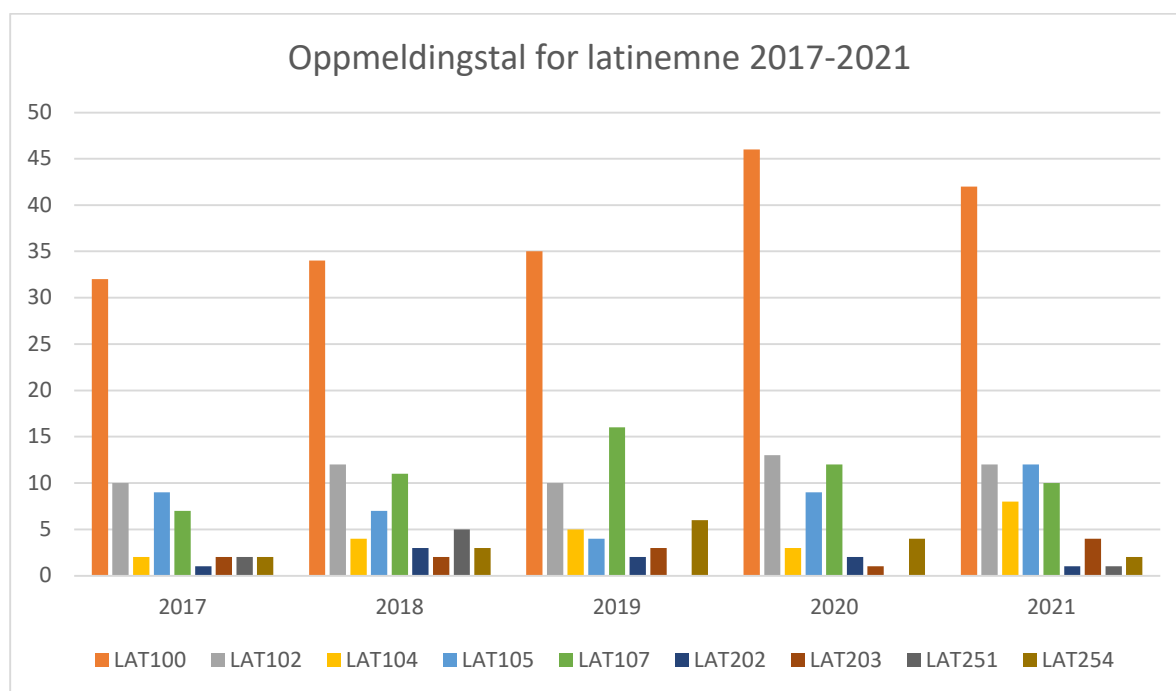
Opptakskrava til BA-programmet i klassisk filologi er generell studiekompetanse, og det er ingen tilrådte forkunnskapar. Berre få vidaregåande skular gjev tilbod om undervisning i latin. Jamvel om gresk i prinsippet òg er eit fag i det norske skulestellet, er det i dag ingen skular i Noreg der det vert undervist i dette språket.

På BA-programmet i klassisk filologi er det ti tilgjengelege studieplassar, og i snitt kring halvparten tek imot plassen (sjå vedlegg 1: Søker- og studenttall). Einskildemne, særleg i latin, har ei jamn tilstrøyming av studentar, og det er langt fleire studentar som søker seg til latin og gresk enn det søknadstala for studieprogrammet syner. Særleg nybyrjarkurset i latin (LAT100) er populært blant studentane, med eit snitt på 40 studentar årleg dei siste 5 åra, og ein stigande trend (sjå tabell 1). Kurset i mellomalderlatin med handskriftstudium (LAT107), trekkjer jamt over dobbelt så mange studentar som i førre femårsperiode, og det er no tre gonger så mange som gjennomfører eksamen. Vi har dei seinaste åra (også i åra før coronaepidemien) hatt vanskar med at det vert lagt ei sperre i systemet på ti studentar for kvart emne. Dersom fleire studentar enn dette freistar å melda seg opp på våre fag, får dei melding om at faget er fullt og opptaket stengt. Jamvel om vi har fått forsikringar om at dette ikkje skal skje, opplever vi dette på nytt og på nytt. Det er uheldig at tekniske sperrer stenger ute interesserte studentar. Det er ingen grunn til å redusera talet studentar på våre emne. No har vi heldigvis fått nye forsikringar om at eventuelle sperrer (som truleg blir automatisk lagde inn på grunn av undervisningsrommet) skal fjernast.

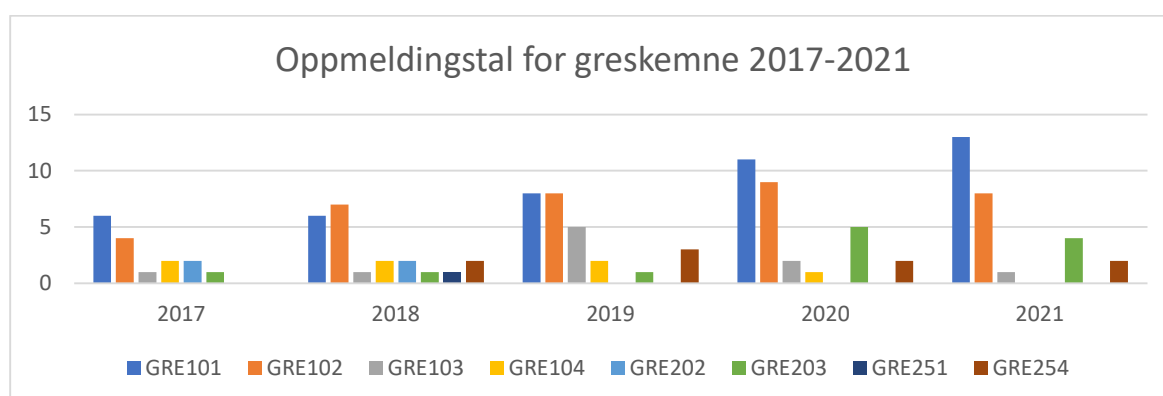
For emna som blir tilbodne i studieretninga i gresk, har det dei seinaste åra vore ei stigning i oppmeldingstala, særleg for introduksjonskurset i gresk (sjå tabell 2).

Klassisk har to frittståande emne etla til alle som vil vita meir om viktige sider ved antikken: Klassisk retorikk (RET102) og Antikkens litteratur (ANT202). Ingen av dei krev kjennskap til gresk eller latin. Dei kan brukast i BA-graden i klassisk filologi eller i andre studieprogram. Studenttala på b  e emne er gode, jamvel om dei ikkje er obligatorisk del av nokon BA-grad.

TABELL 1

TABELL 2

GJENNOMFØRING, FRÅFALL OG KANDIDATPRODUKSJON

Med omsyn til gjennomføring, fråfall og kandidatproduksjon har klassisk filologi gode resultat på einskildemne. Sett over eitt har likevel både einskildemne og programmet i klassisk filologi relativt stort fråfall (sjå tabell 3 og vedlegg 2: Fullføring og frafall). På somme emne er fråfallet i snitt på over 50 prosent. På sjølve programmet ser det ut til at fråfallet særleg kjem mellom 3. og 4. semester.

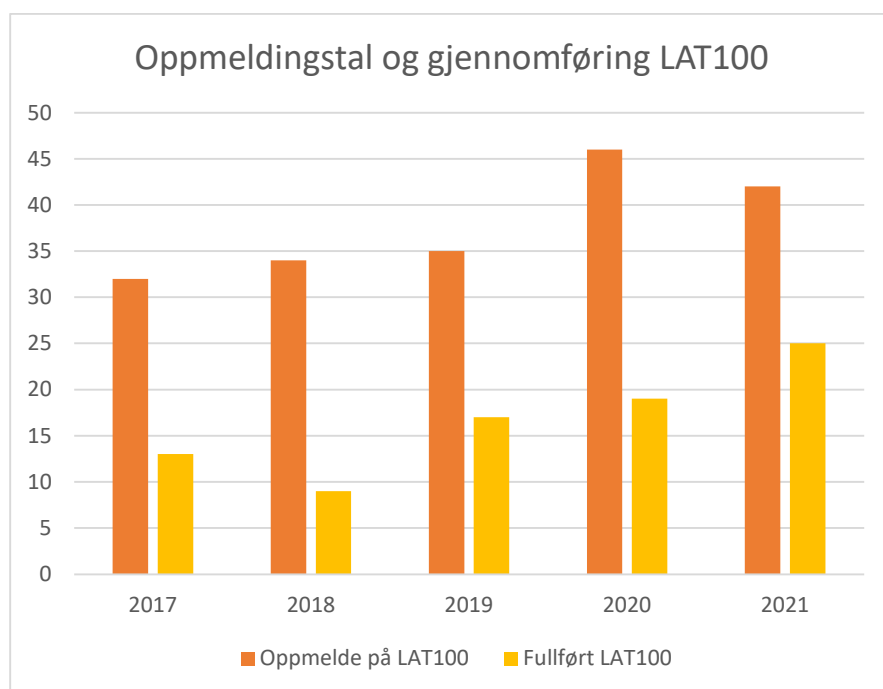
På gresksida er kandidatproduksjonen normalt noko lågare enn på latin. Etter ein periode på byrjinga og midten av 2010-åra med fleire bachelorkandidatar som også gjekk vidare til master, har det dei siste åra vore enkeltkandidatar som har fullført løpet i gresk. Introduksjonskurset (GRE101) og fordjupingskurset (GRE102) har alltid studentar som fullfører, men ser også ein del fråfall.

Årsakene til fråfallet er nok samansette. Klassiske språk er krevjande emne der ein treng både gode grammatikkunnskapar og god motivasjon. Under innlæringa av klassiske språk får ein lite drahjelp av såkalla språkøyra, og det tek tid å komma opp på eit nivå der ein kan setja pris på litterære kvalitetar i tekstane ein les. Å læra latinsk eller gresk grammatikk og byggja opp eit ordtilfang ber i seg både intensiv øving i timane og monaleg innsats i form av sjølvstudium mellom førelesingane.

Mange studentar kjem no utan særleg grunnlag i grammatikk og syntaks, og i både latin og gresk (som, sikkert, i andre språkfag) diskuterer vi stendig grep for å tilpassa grammatikkundervisinga til det nivået som studentar i dag ligg på, frå eit reint pragmatisk synspunkt. At grammatikk over tid har fått mindre rom i norsk skule, fekk òg merksemd i tilknytning til den nye læreplanen i 2020.² Til dømes får vi no attendemeldingar om at standardgrammatikken i latinundervisinga, Eitrems latinske grammatikk, tek for gjeve kunnskap som dei ikkje har, slik at dei får problem med å henga med allereie frå byrjinga. Skal vi få opp gjennomføringa på faget, må vi blant anna tilpassa oss denne nye røyndomen med omsyn til kva vi kan gå ut frå at studentane kan.

² «Når elevene kan så lite grammatikk fra skolen at foreleserne på universitetene må forklare de enkleste ting, er det på tide å gjøre noen grep,» uttalte Åse Wetås, direktør i Språkrådet 2/2018: <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/spraknytt-22018/sprakundervisningen-som-forsvant/>

TABELL 3

Det burde vera råd å betra studentrekrutteringa til både program og einskildemne. Det har synt seg at studentar som tek føre seg antikken eller mellomalderen i andre fag, kan lata seg lokka over til klassisk filologi. Ikkje få av dei som i dag underviser i dei klassiske språka, har bakgrunn frå andre studium. Den nære kontakten mellom lærarar og studentar på alle nivå ved faget bør brukast endå meir medvite til å få særskilt motiverte studentar på einskildemne over til studieprogrammet. I arbeidet med rekruttering bør det berast fram at studentane både får læra seg eit framandspråk og vinna seg tekstvitskapleg dugleik når dei studerer gresk eller latin.

VURDERING AV LÆRINGSMILJØ

Læringsmiljøet på klassiske fag har fleire attraktive sider. Undervisninga går i dei fleste tilfella føre seg i grupper på kring ti studentar eller færre. Undervisninga vert oftast halde på klassisk referansebibliotek, som har undervisningshjelpemiddel i form av datamaskin med stor veggskjerm og tusjtafle. Studentar som skriv oppgåve, kan få åtgang til rommet til sjølvstudium og kollokvier. Då får dei òg tilgjenge på handbilioeket med referanselitteratur og ei god samling med greske og latinske tekstar og omsetjingar.

Å vera etter måten få studentar har den føremunen at ein får mykje merksemd av førelesaren, og dei tilsette er alltid tilgjengelege for studentane når det gjeld faglege spørsmål og førespurnader. Ei utfordring med å ta kurs med få studentar, kan vera at det vert meir krevjande for studentane å skapa eit miljø. Det rår likevel eit sterkt sosialt samhald mellom studentane på faget. Avdi dei er få, vert det lett å få oversyn over miljøet og å vinna

innpass. Studentane er svært flinke til å integrera det sosiale med det faglege og forvaltar dette sjølve på uformelt vis. Dei møtest til intensivt arbeid med faget og kombinerer dette med sosialt samvær. Kollokviegruppa på latin som blei driven av ein masterstudent før korona, blei av studentane vurderte til å vera både fagleg veldig bra samtidig som gruppa skapte eit latinmiljø. Vi vil gjerne hjelpe til med å reetablere eit liknande tilbod.

Studentmiljøet har somme tider vore både aktivt, entusiastisk og sosialt, og bidrog blant anna med å lage ein fin promosjonsvideo: <https://www.uib.no/studier/BAHF-KLA>

I dag er det ikkje noko fagutval på klassisk filologi. Jamvel om dei faglege og sosiale aktivitetane i stor mun går føre seg utanfor den formelle ramma som eit fagutval gjev, har studentane lukkast godt i å halda kontinuiteten ved lag. Denne delen av læringsmiljøet kan styrkast og førast vidare dersom ein freistar å få med seg fleire studentar, særskilt frå elementærkursa. Jamvel om arbeid med fagutval først og fremst er eit ansvar som kviler på studentane, kjem det i nær framtid, tidleg i vårsemesteret, til å takast eit initiativ frå faget til å få skipa eit fagutval. På alle førelesingar skal vi ta opp spørsmålet om fagutval og knyta kontakt med interesserte studentar.

I pandemiåra var undervisinga og læringsmiljøet på skjermen. Vår røynsle var at dette miljøet fungerte tolleg bra i kurs med avgrensa tal på studentar og aktiv studentmedverknad. Studentane har likevel gjeve uttrykk for at fysisk undervising i klasserommet fungerer betre.

KRAV TIL STUDIETILBOD I STUDIETILSYNSFØRESEGNA

SYSTEM FOR KVALITETSSIKRING

[Studietilsynsføresegna § 4-1: Systematisk kontroll av studietilbod]

Faget følgjer dei vanlege framgangsmåtane for evaluering av emne og program. Våren 2022 utarbeidde fagkoordinator og studiekonsulent eit årshjul for å sikra ei systematisk gjennomføring av dei tre-årige evalueringane på klassisk. Årshjulet tryggar at ein på førehand veit kva som skal evaluerast og gjer det lettare å få samla inn evalueringsskjema frå studentane før undervisinga er slutt. Dette gjev erfaringsmessig ei monaleg høgare deltaking blant studentane. Rutinane for kvalitetssikring (i.e. innhenta studentevalueringar, skriva ut evalueringsrapport, godkjenna evalueringsrapportane i programstyret og laste dei opp i UiBs studiekvalitetsbase) fungerer langt betre no enn før. Tidlegare studentevalueringar har blitt gjennomførte både munnleg og skriftleg på dei ulike kursa, og sende inn, men blei ikkje systematisk førte inn i studiekvalitetsbasen.

Attendemeldingane frå studentane er både generelle (kor nøgde dei er med kurs og læringsutbytte) og konkrete (pensumutval og -mengde, konkrete undervisningsformer), med ulike framlegg til betringar. Døme på framlegg vi har fått dei seinaste åra inkluderer meir

øving i munnleg latin, endå større variasjon i oppgåveformer og undervising, færre skifte mellom ulike pensumtekstar, fleire vitjingar ved samlingar med originalmateriale, og, ikkje minst, grammatikkundervising som byrjar på eit meir grunnleggande nivå, med utgangspunkt i norske døme.

Undervisningsopplegga på ulike kurs er ikkje statiske, men under stendig evaluering innanfor rammene av studieplanen. Tilbakemeldingar frå studentar, anten fortløpande eller i emneevalueringar, forsøker vi å fylgja opp så godt vi kan, men det er rom for å arbeida endå meir med resultata av dei innkomne evalueringane. Somme av svara er gjerne så generelle at dei har avgrensa nytte til kritisk vurdering av emna. Difor vil vi arbeida for å forbetra evalueringsrutinane våre for å få endå meir konkret og konstruktiv kritisk attendemelding på undervisningstilbodet.

Faget har ein ekstern programsensor (Matilde Skoie, UiO), som kjenner miljøet godt. Vi er i dialog med henne om ekstern evaluering, og fortset dette arbeidet våren 2023. Førre eksterne programevaluering var i 2016.

STUDIEPLAN

§2-1: (2) Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.

Studieplanen for BA-graden med både studieretningar i klassisk filologi ligg på nettet (i kortfatta form på www.uib.no/studier/BAHF-KLA og meir omfattande på www.uib.no/studier/BAHF-KLA/plan#laringsutbyte). Der vert både fagområdet ålment sett og studiet ved UiB presentert (sjå også vedlegg 3).

Gangen i studiet er gjort greie for i stutte drag. Meininga er å gjera det så greitt som råd for studentane å få oversyn over emna og rekkjefølgja dei bør takast i. Frå kvart emne i oversynet er det lenke til komplett informasjon om det aktuelle emnet.

Det er informert om at det er mogleg å ta delstudium ved dei norske institutta i Athen og Roma slik at studentane er klar over at det er mogleg å bruke kurstilbod her til å fylle frie studiepoeng.

LÆRINGSUTBYTE

§2-2: (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

I BA-studiet skal kandidatane tileigna seg nok dugleik i latin eller gresk til å lesa originaltekstar og omsetja dei til norsk på eiga hand. Dei skal òg øva opp dugleik i omsetjing til det klassiske språket som dei fordjupar seg i, slik at dei kan vurderer stil og målbruk i tekstar frå antikken og mellomalderen. På dette grunnlaget skal dei kunna tolka tekstane

med syn for den litterære og kulturelle samanhengen dei står i. Kandidatane skal òg ha kunnskapar om historia til den klassiske filologien og til det som særmerker fagfeltet.

Alle kursa i programmet har, i til liks med programmet som heilskap, spesifisert læringsutbyte i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Det forventast læringsutbytet etter BA-programmet i klassisk filologi er gjort greie for etter NKR nivå 6,2 (bachelorgrad). I alle tre læringskategoriane gjev kursinnhaldet på dei respektive kursa eit læringsutbyte som motsvarar emneskildringane. Ein kandidat med avslutta bachelorprogram skal ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskapar, dugleikar og generell kompetanse:

Kunnskapar

Kandidaten

- har brei generell kunnskap om sentrale tema, teoriar, problemstillingar, prosessar, verktøy og metodar innan gammalgresk eller latinsk språk, litteratur og kulturhistorie
- har tileigna seg gode språkkunnskapar som trengst for å skjønne tekstar på gresk eller latin
- har inngåande kjennskap til eit representativt utval tekstar på gresk eller latin
- er i stand til å oppdatere kunnskapen sin innanfor fagområdet
- har kjennskap til forskings- og utviklingsarbeid innanfor faget
- har kunnskap om fagområdets historie, tradisjonar, eigenart og plass i samfunnet

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan lese greske eller latinske tekstar sjølvstendig
- kan omsetje greske eller latinske tekstar til norsk
- kan bruke det kritiske apparatet i tekstutgåvene og ta stilling til problem knytte til forståing og omsetjing av tekstane
- kan tolke tekstane med syn for deira eiga kulturelle og litterære kontekst
- kan arbeide sjølvstendig med problemstillingar på grunnlag av faglege kunnskapar
- har bygd opp ei sjølvstendig og reflekterande haldning til stoffet

Generell kompetanse

Kandidaten

- har opparbeidd seg ferdigheiter til å dra nytte av vekselspelet mellom dei to disiplinane språk og litteratur.
- har medvit om dei konkrete uttrykka for korleis det greske og latinske språket og den antikke kulturen påverkar den vestlege kulturen i samtida
- har medvit om korleis språklege og kulturelle faktorar påverkar omsetjingsprosessar
- kan formidle sentralt fagstoff som teoriar, problemstillingar og løysingar både skriftleg, munnleg og gjennom andre relevante uttrykksformer

I perioden sidan førre evaluering har bachelorprogramma i latin og gresk vortne samanslegne til eitt program med namnet Klassisk filologi med studieretningar i dei respektive språka. Namnet er dekkande for innhaldet i studiet, men kan verke framandgjerande på studentar. Me vil vurdere om eit byte av namn på programmet kan gjere det lettare å skjønne innhaldet for studentar som kjem rett frå vidaregåande skule. Det har tidlegare vore diskutert om «klassisk filologi» burde erstattast av «klassiske språk».

Fagmiljøet vil til neste år vurdere om eit anna namn vil gjer det klårare for studentar kva programmet har å tilby.

ARBEIDSLIVSRELEVANS

§2-2: (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Gjennom heile studiet får studentane innsyn i både eldre og nyare forskning tilknytt tekstane vi går gjennom. Samarbeid med kunsthistorie gjev fagleg breidd og nye impulsar. Studiet legg vekt på relevansen for arbeidslivet, jamfør studieplanen:

Ved dette studiet får du ein kompetanse som er etterspurd i institusjonar over heile verda der eldre historie er ein del av området for verksemda.

Arbeidsplassar der kunnskap i latin og gresk er etterspurde, er for eksempel:

- museum og andre antikvariske samlingar og institusjonar, som museumsvert, konservator og formidlar
- kyrkja, som formidlar
- universitetet, som forskingsassistent og undervisar
- bibliotek, som formidlar
- skuleverk, som lærar

Evna til både å tenkja sjølvstendig og kritisk og evna til å samarbeida er viktig for mange arbeidsgjevarar. Begge deler får du på dette studiet.

Klassisk er i dialog med andre fagmiljø ved LLE om å involvera eit utvida kulturarvomgrep i studiet for å oppnå eit endå meir arbeidslivsretta program. Kulturarv syner i denne samanhengen til både tekstar, språk, bygnader og kunstverk frå antikken, mellomalderen og tidleg nytid. Ein vil kunne laga praksisemne som sameinar kulturhistorisk og filologisk kompetanse. På denne måten vert studietilbodet knytt nærare til forvaltninga av kulturminne utan at det vert kasta vrak på den spesialkompetansen som klassisk filologi representerer.

OMFANG, INNHOLD OG OPPBYGGING

§2-2: (3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

(4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

BA-programmet er normert til 3 år og 180 studiepoeng. Arbeidsomfanget på fulltidsstudium tilsvarar rundt 1600 timar i året.

Dei to studieretningane i BA-programmet har om lag same oppbygging. Den viktigaste skilnaden mellom dei ligg i elementærkursa. Medan elementærkurset i gresk har 15 studiepoeng og vert avslutta etter halve vårsemesteret med studium på fulltid, går

elementærkurset i latin gjennom heile haustsemesteret og har eit omfang på 10 studiepoeng. Dette vart gjort for å kunna tilby latin som del av førstesemesterstudiet.

Det er ein tydeleg progresjon mellom 100- og 200-nivå. Dei ulike obligatoriske kursa er sette saman slik at dei gjer studentane fortrulege med den språklege og litterære utviklinga frå antikk til mellomalder. Dertil gjev dei røynsle med ulike sjangrar i eit representativt utval prosa og poesi.

Frå instituttleiinga har det kome førespurnader om å gjera studiestrukturen enklare, særskilt når det gjeld studieretninga i latin. Eitt av kursa i latin, LAT251: Latinsk historieskriving med bacheloroppgåve, kan leggjast ned utan at det får negative følgjer for valfridomen til studentane. Kandidatar som vil ta føre seg latinsk historieskriving, kan like gjerne skriva BA-oppgåva si på det vanlege BA-oppgåvekurset, LAT254: Fordjupingsstudium med bacheloroppgåve. Ei anna løysing kan vera å laga eit nytt BA-emne til avløyning for dei to sistnemnde emna. Dette kurset skal jamsides individuelt rettleidd oppgåve innehalda seminarundervisning. Sameleis kan eit nytt BA-emne i gresk opprettast til avløyning for GRE251 og GRE254.

Undervisningslokala som faget har og får til rådvelde, er i det store og heile gode. Som nemnt ovanfor, er faget mellom dei som kan halda storparten av undervisninga i sitt eige handbibliotek. Eit unnatak er elementærkurset i latin der ein i somme semester har måtta bruka ulike lokale på alle fakultet utanom medisin. Handbiblioteket er vanlegvis låst, men studentar kan få åtgang. Såleis kan dei få øving i og høve til å bruka tekstutgåver og spesialiserte kommentarar som elles ikkje er så lette å få tilgjenge på.

I undervisninga stør vi opp om dei digitale løysingane innførte ved UiB (Canvas (MittUiB), Inspira og Leganto), og vart i omlegginga til digital undervisning under pandemien også fortrulege med Zoom. Vi har også fagspesifikke digitale hjelpemiddel, til dømes databasen *Thesaurus Linguae Graecae*, som studentane har særskilt god hjelp av under oppgåveskriving, fleire av Brills nettbaserte ordbøker inklusive den etymologiske ordboka på gresk; likeleis ei rekkje fritt tilgjengelege webbaserte ressurser som the Perseus project, PHI Latin texts, PHI Greek inscriptions, Logeion, og Theoi.

<http://stephanus.tlg.uci.edu/Iris/inst/csearch.jsp>

<https://dictionaries.brillonline.com/iedo>

<http://www.perseus.tufts.edu/>

<https://latin.packhum.org/>

<https://inscriptions.packhum.org/>

<https://logeion.uchicago.edu/%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%BF%CF%82>

<https://www.theoi.com/>

UNDERVISNINGS- OG VURDERINGSFORMER

§2-2: (5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Undervisningsformene ymsar mellom tradisjonelle førelesingar, seminarøvingar med tekstgjennomgang og språkøvingar. Eitt og same emne kan ha ei rekkje ulike slag undervisning. På denne måten vert dei ulike krava til læringsutbyte stetta når det einskilde emne femner etter måten breidt. Til BA-oppgåvene får studentane personleg rettleiing og har stor fridom til å velja oppgåvetema.

Klassiske språk har tradisjonelt praktisert studentaktiv undervising i og med at studentane sjølve må lesa høgt, omsetja og svara på spørsmål om syntaks og grammatikk. Den nødvendige dupleikskomponenten i læringsutbyttet er så stor og sentral at monologførelesingar ikkje gjev nok utbyte. Vi arbeider med greske og latinske tekstar gjennom heile studiet, og studentane er venta å ha førebudd den teksten som skal gjennomgåast på førelesinga. Undervisaren må ha førebudd seg i endå større mun og kunna innhald, kulturell kontekst, syntaks, ordtyding og, på høgare nivå, stilistikk, i dei aktuelle tekstane. I timane ber vi studentane som har førebudd seg, lesa og omsetja teksten ut frå eigne føresetnader. Vi hjelper til så godt vi kan og freistar å halda det på eit lettleg nivå utan innslag av kritikk i timane, slik at studentar med ulike føresetnader kan følgje undervisinga. Her kan ein jamføra med praksis i andre land med ei meir eksaminatorisk undervisningsform i klassiske språk, der det blir stilt meir direkte krav til studentane. Sjølv om vi forsøker å vera særskild inkluderande, kan denne studentaktiviteten òg vera problematisk. Han kan berrleggja kor varierende nivå studentane ligg på. Det kan òg kjennast sosialt tyngande for studentar å verta eksponerte, kva nivå dei enn ligg på. Vi har stor forståing for at nokon ikkje ynskjer å lesa høgt eller snakka i timane, og pressar ingen til det.

Førelesaren kjem òg inn på innhald og kulturell bakgrunn, og seminardiskusjon om tekstane går føre seg gjennom heile all undervisning. Dette slag øvingar er turvande om våre ferdigutdanna kandidatar skal kunne tevla på den internasjonale arenaen på vårt akademiske felt. Medan klassisk filologi vert bygd ned i Noreg og resten av Norden, står filologien sterkare som eit sentralt og stort humanistisk fagfelt i Europa og Vesten elles, og det er viktig at våre studentar er internasjonalt tevfleføre.

Dei seinaste fem åra har vi eksperimentert med ulike former for studentaktiv læring: grammatiske øvingsoppgåver i plenum eller grupper der studentane også kan teste kvarandre, heimeoppgåver, kryssord, infofilmar og oppgåver av meir praktisk type. I mellomalderlatin (LAT107) har studentane fått praktiske oppgåver knytt til bokproduksjon i mellomalderen (som å laga blekk eller sy saman bokhefte, såkalla «legg»), og det har vore samarbeid med norrøn filologi om undervising eller kalligrafikurs. Samstundes har me hatt eit godt samarbeid med Manuskript- og lib.rar.-samlinga, som har teke imot latinstudentar kvar haust til ei innføring i mellomaldermateriale, inkludert syning av originalmateriale. Me har også arrangert gjesteførelesingar ved masterstudentar, stipendiatar eller gjester som ein del av undervisinga, slik at studentane får sjå kva dei brukar faget til om dei går vidare.

Figur 1: Frå venstre: Kalligrafikurs med Bas Vlam på LAT107 i samarbeid med NOFI110 hausten 2019; Konservator Ekaterina Pashnak gjev studentane ei innføring i originalmateriale ved manuskript og lib.rar.-samlinga; Aidan Conti demonstrerer bokbinding etter mellomaldersk metode.

Omlegginga til digital undervisning gjennom nedstenginga i pandemien gav idear til bruk av digitale verktøy òg i ein normalsituasjon. Etter framlegg og attendemelding frå studentane kjem einskilde av oss til å laga stutte videoar med innhald som skal letta tileigninga av visse dugleikar der det er tenleg. Dette er allereie prøvd ut på mellomalderlatin, og videoane vert nytta i undervisninga kvart semester. Dei kan òg vera grunnlag for drøfting av tekstar og ulike tilnærmingsmåtar i undervisninga.

Vurderingsformene er varierende, og inkluderer tradisjonell skriftleg saleksamen, munnleg eksamen, og oppgåveskriving med kompletterande munnleg eksamen. I sistnemnde tilfelle er den munnlege eksamen turvande for å avgjera at kandidaten har lese pensum på originalspråket, og ressursituasjonen gjev rom for den doble eksamensforma. I mellomalderlatin (LAT107) er vurderingsforma mappeoppgåver, der studentane løyser både språklege oppgåver og leverer eit skriftleg eller praktisk arbeid relatert til handskriftskultur i mellomalderen. Dei får attendemelding på oppgåvene før endeleg innlevering, og dette fungerer bra. Òg på ANT202 og RET102 er det obligatoriske innleveringsoppgåver som studentane får individuell attendemelding på.

FAGLEG INNHOLD OG TILKNYTING TIL FORSKING

§2-2: (6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

I elementærundervisninga ligg vekta på oppøving av grunnleggjande dugleik i språka avdi det ikkje er krav om forkunnskapar i gresk og latin for dei som byrjar på studieprogrammet. Her er det lagd vinn på å stimulera studentane til å gå vidare med faget ved å gje dei innsyn i det breie spekteret av tema og tekstar som fagfeltet har å by på.

Etter elementærkursa i gresk og latin har kvart emne si eiga tematiske vektlegging, til dømes attisk tragedie eller studiar i latinske retoriske og filosofiske tekstar med omsetjing frå norsk til latin. Det er meininga at studentane skal få kjennskap til den klassiske kanon. Dette syner

seg i det samla kurstilbodet. Når det gjeld latinsk filologi, har òg mellomalderlitteraturen monaleg rom innanfor undervisninga.

Kvar og ein av dei vitskapleg tilsette legg opp tekstar som har relevans i eiga forskning når dette er mogleg og tenleg for studentane og deira læring. Dette gjeld mellom anna gresk tragedie, hellenistisk litteratur, augusteisk poesi, paleografi og kodikologi, der fagmiljøet har spesifikk forskingskompetanse. Denne kompetansen er relevant for nær sagt all undervisning ved faget.

På latinsida har det alltid lege stor vekt på mellomalderfilologi, og det syner seg òg i undervisningstilbodet. Det finst eit eige kurs i mellomalderlatin som er etla til alle med interesse for språk, tekst og kultur frå denne perioden (LAT107). Før hausten 2018 blei både innhald og undervisningsopplegg sterkt revidert for å oppnå tre ting: trekkje fleire studentar til faget, få opp gjennomføringa, og gjere kurset meir direkte forskingsbasert gjennom å inkludera handskriftsstudium (paleografi og kodikologi) som ein integrert del av latinundervisninga. Det blei også i større mun enn før lagd vekt på å gjera undervisninga studentaktiv på nye måtar. Det «nye» kurset meir enn dobla studentmassen i høve til tidlegare semester, og både tre- og firedobla talet på studentar som gjennomførte eksamen. Dette syner at faglege revideringar av eksisterande emne kan gjere kurs meir attraktive for studentane. Å undervisa litt større studentgrupper er også meir gjevande for både oss og dei.

I greskundervisninga på høgare nivå (GRE103) har vi hatt høve til å knyta undervisninga opp til eiga forskning tilknytt dei sentrale periodane i den greske kulturhistoria. Denne forskinga tek mellom anna føre seg språkbruk hjå Platon og hans syn på dette med tanke på religiøse skikkar i Hellas.

Det er ein målsetnad at alle kursa skal auka kunnskapen om og den praktiske dugleiken til kandidatane i dei klassiske språka. Dei språklege krava bør truleg definerast meir noggrant enn dei er i dag. I latinundervisninga har det kome reaksjonar frå studentar på det dei ser som vantande jamvekt mellom tekstgjennomgang og systematisk opplæring i språket. Dette bør få følgjer for det faglege opplegget i særskilt LAT102 og LAT105, kursa i latinsk prosa etter elementærkurset.

Forskinga ved faget har sjølv sagt òg rom i dei skriftlege arbeida studentane skriv gjennom studiet. Dette gjeld både BA-oppgåvene og tekstane dei produserer i andre kurs. I desse kommenterer kandidatane originaltekstar og analyserer ulike dimensjonar ved dei.

Fagmiljøet har lagt mykje arbeid i å byggja opp eit undervisningstilbod i retorikk, og gjeve ut fleire lærebøker som òg vert nytta ved UiO. Den seinaste er innføringsboka *Klassisk retorikk* (2018). Retorikkemnet RET102 vart oppretta som vårt bidrag til retorikkprogrammet, men trekkjer til seg studentar frå ulike fag og er verdt å føra vidare ubunde av dette. På det meste har det hatt 30 avlagde eksamenar, men dei seinare år har talet lege på 10–15.

Litteraturemnet ANT202 har dei seinaste åra hatt eit stabilt studenttal med 5–10 avlagde eksamenar. Mange av studentane kjem frå litteraturvitskap og brukar kurset til

fordjupingsemne på 200-nivået. Undervisninga fungerer òg som litteraturhistorisk innføring for våre studentar i gresk og latin. I tillegg til desse to emna står fagmiljøet for om lag 40 prosent av undervisninga i kunsthistorieemnet KUN209.

Det er vår røynsle at studentar som tek RET102, ofte tek ANT202 og KUN209 mèt. Studentane på desse emna er sjeldan programstudentar på gresk og latin, men dei er likevel ein viktig del av det samla studentmiljøet vårt. Eit velfungerande kurstilbod i Athen ville vera attraktivt for både grupper.

INTERNASJONALISERING

§2-2 (7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. (8) Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Det er lagt til rette for at studentar kan bruka UiBs utvekslingsavtalar, særleg i femte og sjette semester av BA-programmet. Dei mest naturlege reisemåla er Hellas og Italia. Studierettleiaren kan hjelpa med å setja opp individuelt tilmåta planar for utveksling.

Klassiskmiljøet har ein separat Erasmusavtale med University of the Peloponnese, Kalamata (sjå vedlegg), som sist blei fornya for perioden 2020/2021. På grunn av pandemien er det usikkert om avtalen har blitt fornya. Det har ikkje vore stor oppslutning blant studentar. Informasjonen vert gjeven munnleg og er ikkje kunngjort på nettsida til universitetet, avdi det er uklårt kven som har ansvar for å oppdatera desse for klassiske fag.

Somme av latinstudentane har nytta seg av andre tilbod om utanlandsopphald, slik som kursa om Antikkens Roma (AHKR210 og AHKR215) som går i Roma i februar og mars. Dette kurset er eit samarbeid mellom UiB, UiO og Det norske instituttet i Roma. Tidlegare har studentar kunna ta noko latin i forkant av opphaldet, men eksamen kolliderer diverre med Romakurset. Dette viser seg å vera vanskeleg å koma unna. Det er difor betre å ta latinkurset som går etter at Romaopphaldet er over. Vurderingsforma på dette kurset er digital heimeeksamen med innlevering via Inspira.

Eit kurs som er nytta av enkeltstudentar under pandemien, er *Vivarium novum*, eit Italiabasert kurs som legg vekt på den pedagogiske effekten av talt latin, og som etter pandemien ser ut til å ha vorte eit reint nettilbod (<https://vivariumnovum.net/en/distance-learning>).

På mellomalderlatin har fleire av studentane teke sommarskolen i handskriftstudium, som er eit samarbeid mellom fleire institusjonar i Reykjavík og København. Fleire av studentane har også norrønt i fagkretsen, og kjenner til dette kurset av den grunn. Sommarskolen (som blir arrangert i august) er annakvart år i Reykjavík og annakvart år i København, og gjev trening i paleografi, kodikologi og transkripsjon av skandinaviske handskrifter så vel som tekstutgjeving og tekstkritikk.

Andre som har interesse for mellomalderlatin og handskriftsstudium kan ta Fidems diplomkurs i Roma (Fédération Internationale d'Études Médiévales) som også har plass til studentar frå Bergen og inngår i Erasmus+. Sjølv om kurset er ope for bachelorstudentar, er dette i praksis noko ein gjerne gjer seinare i løpet.

Elles kan studentane som nemnt søkja på dei vanlege utvekslingsordningane ved UiB. Det er usikkert i kor stor mun studentane nyttar dette tilbodet. Så langt har altså internasjonaliseringa i høg grad vore avhengig av at studentane sjølve tek initiativ og brukar dei tilboda som finst tilgjengelege, og i liten grad vore ein del av opplegget for programmet.

Ein bør merka seg at institutta i Roma og Athen vil kunna nyttast betre til undervisningsføremål enn dei gjer i dag. Viljen ved instituttet i Roma til å kopla seg på medlemsinstitusjonane til undervisningssamarbeid i latin er stor, og vi har allereie diskusjonar kring eit latinkurs på høgare nivå. Når det gjeld instituttet i Athen, er det laga planar om eit konkret kurs. Faget ynsker i samarbeid med kunsthistorie å oppretta eit nytt tverrfagleg emne. Innhaldet i emnet vert gresk kultur frå bronsealder til tidleg nytid. Undervisninga skal haldast i lokala til Det norske instituttet i Athen, i museum og ved sentrale kulturminne.

GRE102, GRE203, GRE251 og GRE254 vert utlyste til innreisande utvekslingsstudentar og kan undervisast på engelsk ved høve.

PRAKSIS

§2-2: (9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

Det er i dag ikkje noko praksisordning for studiet, men praksis er noko vi vil arbeida for å få på plass i næraste framtid. Me kjenner til at latinstudentar i andre nordiske land har fått praksisplassar ved bibliotek og samlingar (blant anna har Universitetsbiblioteka i Uppsala og Helsinki slike praksisplassar).

Ei uformell undersøking gjort ved Mellomalderklynga synte at det er stor vilje til å ta inn studentar på praksis ved andre institusjonar i Bergen, men initiativa må koma frå oss ved Universitetet. Delar av klassiskmiljøet arbeider for å få på plass forskningssamarbeid med Sunnhordland museum i samband med Halsnøy kloster. Her vil me vere merksame på å involvere studentar slik at også dei kan nyte godt av eit slikt yrkesnært samarbeid.

Klassisk er, som nemnt ovanfor, i dialog med andre delar av fagmiljøet ved LLE med omsyn til å utvida perspektivet i retning kulturarv. Det vil vere mogleg å sameina den kulturhistoriske og filologisk kompetansen i miljøet og samstundes bruke våre kontaktar inn mot lokale samlings- og forvaltingseiningar for å skapa eit unikt studietilbod som også omfattar praksis ved relevante institusjonar i byen.

KRAV TIL FAGMILJØ I STUDIETILSYNSFØRESEGNA

STORLEIK PÅ FAGMILJØET

§2-3: (1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

Faget har fem fast tilsette. To av dei underviser i gresk, tre i latin. Ressursane i ei av stillingane i latin har hatt 50 prosent av arbeidstida knytt opp til stillinga som fagleg leiar i Mellomalderklynga.

Dette miljøet dekkjer greitt krava til undervisninga på alle delar av studieprogrammet, både den språklege og kulturhistoriske.

UTDANNINGSFAGLEG KOMPETANSE I FAGMILJØET

§2-3: (2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Dei tilsette undervisarane i latin og gresk har teke kurs i universitets- og høgskulepedagogikk, og er opptekne av undervisning. Det er sterkt medvit hjå dei om at gode førelesingar og seminar har mykje å seia for studentrekrutteringa.

Den klassiske faggruppa måtte til liks med dei andre universitetsfaga leggja om undervisninga på grunn av pandemien. Lærarane overførde i stor mun dei vanlege undervisningsformene til det digitale formatet. Dette har likevel i sin tur stimulert til eksperimentering der digitale hjelperåder vert nytta ikkje berre til erstatning, men òg til supplement for den ordinære undervisninga. Til dømes vert stutte videoar nytta til førebuing for studentane. Røynslene med digital undervisning kan systematiserast og brukast til å modernisera undervisninga på faget.

FAGLEG LEIING

§2-3: (3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Programstyret for klassisk filologi har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet, og er leia av fagkoordinator. Programstyret har jamlege møte og diskuterer saker som måtte vere relevant for utviklinga av faget og faglege spørsmål. Alle dei fem førelesarane er medlemmer i programstyret, og styret har i tillegg fått tilskot av eit medlem frå kunsthistorie. Leiarskapet av programstyret går på omgang blant dei tilsette.

Programstyret ser til at studiet vert gjennomført i tråd med studieplanen, og er staden for å godkjenna eventuelle endringar og tilpassingar i studietilbod eller emnepresentasjonar. Emne- og programevalueringar vert godkjende i programstyret før innsending og opplasting til studiekvalitetsbasen.

FAGMILJØETS KOMPETANSENIVÅ

§2-3: (4) Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet.

All undervising ved studieprogrammet i klassisk filologi blir halde av fast tilsette ved UiB. Alle dei fem tilsette ved klassiske fag har førstestillingskompetanse, og fire av fem er tilsette i full professorstilling. Masterstudentar som har tent som kollokvieleiarar, har fått kompensasjon for arbeidstida, men dette tilskotet har vore rekna som eit tilbod om arbeidspraksis.

FORSKING OG FAGLEG UTVIKLINGSARBEID

§2-3: (5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Alle fem tilsette som arbeider med undervising i programmet for klassisk filologi, er aktive forskarar innanfor sine felt. Forskinga inngår i to ulike forskargrupper: Forskargruppe for mellomalderfilologi og Forskargruppa Antikken og den klassiske tradisjonen. Vi driv med omsetjingar/gjendiktingar, tekstutgjevingar, vitskaplege artiklar, fagleg kritikkverksemd, og populærvitskapleg forskingsformidling. Publikasjonane dei seinaste fem år er registrerte i Cristin.

NASJONALT OG INTERNASJONALT SAMARBEID

§2-3: (6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Fagmiljøet for klassisk filologi i Bergen samarbeider aktivt både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Faget samarbeider med St. Paul gymnas i latinundervisninga. Elevar som tek faget antikkens språk og kultur ved den katolske vidaregåande skulen, har høve til å følgja førelesingane og ta eksamen i elementærkurset i latin. Dertil gjester lærarkrefter frå universitetet skulen og held føredrag med kulturhistorisk innhald for elevane. Oppslutnaden kring tilbodet vekslar år om anna. Det har ikkje alltid vore lett å samordna undervisningstidene, og føresetnadene hjå elevane er ulike. Like fullt er ordninga liv laga. Ho gjer sitt til å knyta saman vidaregåande opplæring med høgare utdanning ålment sett og spesifikt til å laga større rom for dei klassiske språka.

Faget samarbeider med kunsthistorie om det breie kulturhistoriske emnet KUN209. Dette emnet tek føre seg den vestlege kulturhistoria frå antikken til tidleg nytid.

Fagmiljøet på klassisk ved UiB har i ei årrekke vore med i Nasjonalt fagråd for gresk og latin og har fast representant i rådet.

I 2022 vart Nordisk nettverk for mellomalderlatin oppretta i Stockholm med representantar frå alle nordiske land, inkludert latinmiljøet ved UiB. Eit av føremåla er å sikra rekrutteringar til mellomalderlatin blant studentar på våre respektive lærestader.

Innanfor paleografi og handskriftstudium har vi eit stort internasjonalt nettverk, òg med omsyn til å utveksla erfaringar med undervising.

KONKLUSJON

BA-programmet i klassisk filologi er eit viktig tilbod for studentane ved Universitetet i Bergen, og tala på studentar som søker seg til oss, syner om noko ein stigande trend. Studiepoengproduksjonen på enkeltemne på latin og gresk er langt høgare enn tala på programmet skulle tilseia. Det blir arbeidd for å forbetra rekruttering og gjennomføringstal på både emne- og programnivå.

Eit ledd i dette er å tilpassa undervisinga til nye studentkull med andre føresetnader og kunnskapar med omsyn til grammatikk og syntaks. Fagmiljøet arbeider aktivt med kvalitetssikring og oppdatering av kurs og undervisningsmetodar, samstundes som det er viktig å halda fast på faglege tradisjonar som omfattar aktiv deltaking frå studentane si side. Ressursbudsjetta for dei fast tilsette går i balanse, og ein betalar ikkje eksterne for undervising.

Verdien for miljøet av å ha bachelorprogrammet er stor – ikkje minst med tanke på rekruttering av nye klassiskfilologar på både MA- og PhD-nivå. Endå større er likevel verdien for det utvida kunnskapsmiljøet regionalt og nasjonalt. Eit universitet som UiB bør ha eit studietilbod i gresk og latin som er omfattande nok til å kunne fullføre løpet utan å måtte flytta over til UiO. Latin og gresk er viktige støttefag, men dersom dei skal gå over til *berre* å vera støttefag, har ein tapt noko viktig på vegen. Kompetansen som kjem gjennom kunnskap og forskning direkte gjennom gresk og latin, er særskild verdifull. Dette er språk som gjev tilgang til opphavet for heile den akademiske tradisjonen med røter i antikken. Å ha eit fullverdig tilbod i dei klassiske språka ved UiB, i form av eit BA-program, er viktig for heile Vestlandsregionen som tradisjonsrik forskings- og kunnskapsregion.

Velg studieprogram her!

BAHF-KLA Bachelorprogram i klassisk filologi

Søker- og studenttall

Søknings og opptak

Studieprogram	Årstall	Termin	Studieplasser	1.prioritet	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud	Svart ja	Registrert	Andel registrert av tilbud
BAHF-KLA Bachelorprogram i klassisk filologi	2017	HØST	10	8	0.8	9	5	5	55.6%
	2018	HØST	10	5	0.5	6	3	3	50.0%
	2019	HØST	10	5	0.5	6	4	3	50.0%
	2020	HØST	10	4	0.4	4	4	4	100.0%
	2021	HØST	10	11	1.1	12	8	8	66.7%

Årstall

Multiple values

Termin

HØST

STUDIERETNINGNAVN_B..

All

Kjønn

All

Poenggrense

Studieprogram	Årstall	Termin	Registrert		Kvote		Min. Poenggrense	
			Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent
BAHF-KLA Bachelorprogram i klassisk filologi	2017	HØST	5	0	0.000			
	2018	HØST	3	0	0.000			
	2019	HØST	3	0	0.000			
	2020	HØST	4	0	0.000			
	2021	HØST	8	0	0.000			

OPPTAKSTYPEKODE

All

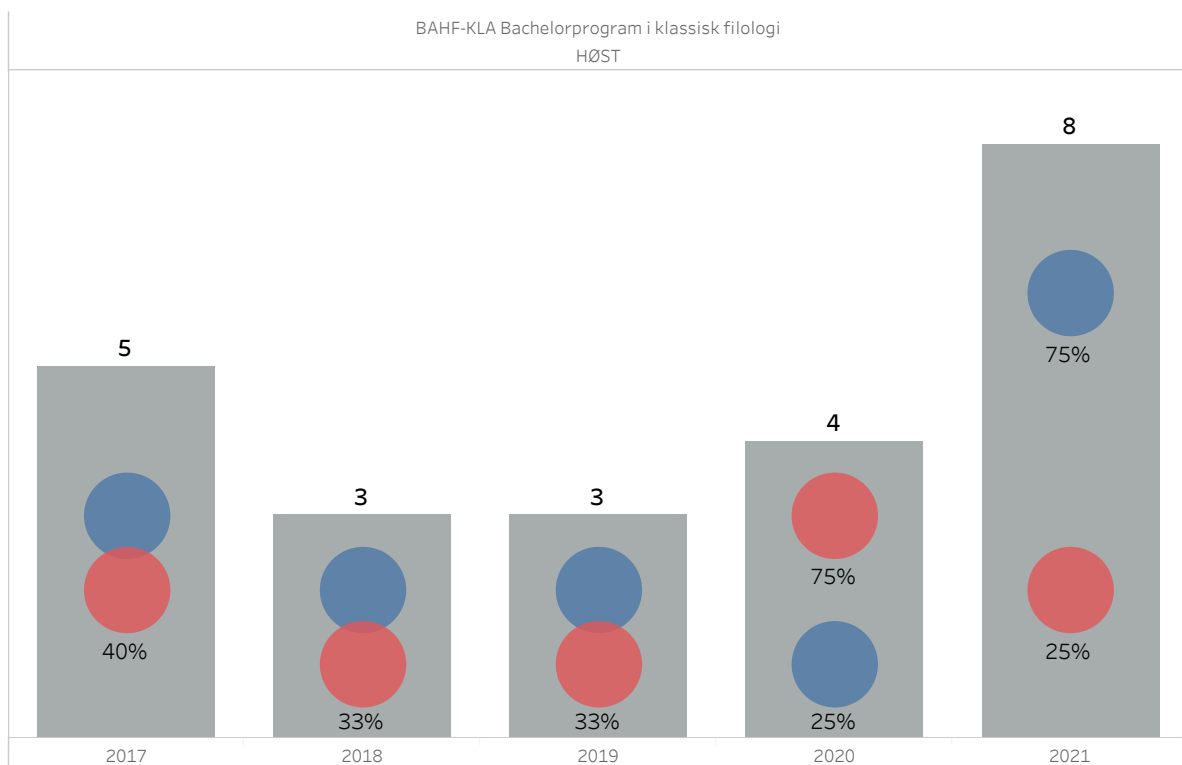
CAMPUSKODE

All

MOTTSTATUS

All

Antall startende

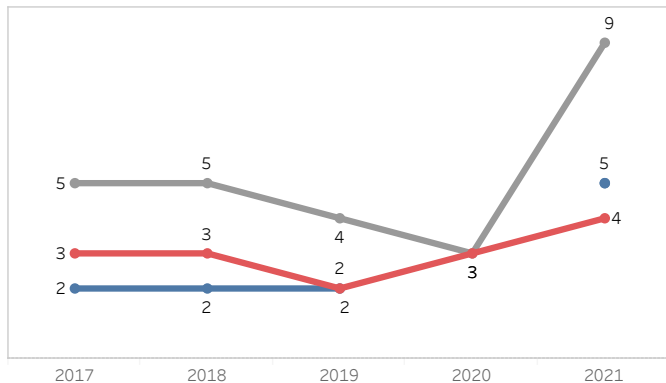

Velg studieprogram her!

BAHF-KLA Bachelorprogram i klassisk filologi

Antall studenter - fullføring og frafall

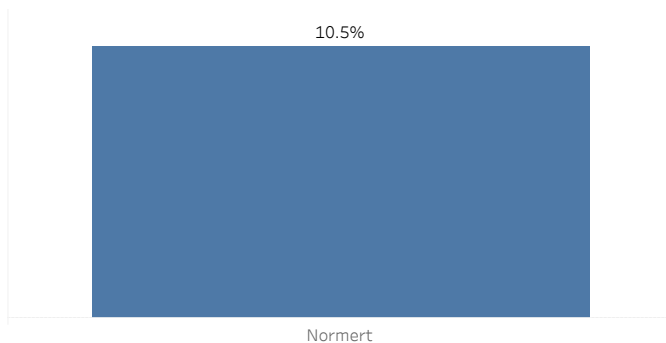
Antall studenter

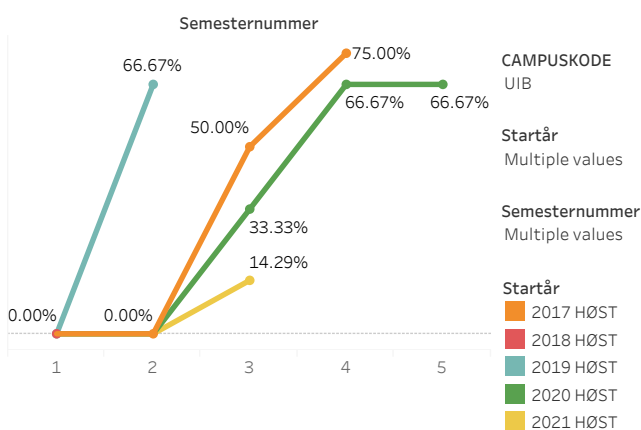
Kvalifikasjoner og utveksling

	Antall kvalifikasjoner	Antall kvalifikasjoner med utveksling	Andel kvalifikasjoner med utveksling	Årstall Multiple values
2018	3	0	0.0%	Termin HØST
2019	1	0	0.0%	STUDIERETNINGNAVN_B.. Multiple values
2020	2	0	0.0%	Kjønn K M
2021	2	0	0.0%	Årstall Multiple values

Andel studenter som fullfører en grad

Andel frafall

Utreisende utvekslingsstudenter med avtale

Beståtte studiepoeng

Årstall	Termin / Studieprogram					
	VÅR			HØST		
	BAHF-KLA Bachelorprogram i klassisk filologi			BAHF-KLA Bachelorprogram i klassisk filologi		
	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per stu..	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per st..
2017	15.0	1	15.00	65.0	5	13.00
2018	145.0	6	24.17	105.0	5	21.00
2019	15.0	2	7.50	30.0	4	7.50
2020	15.0	2	7.50	85.0	3	28.33
2021	105.0	3	35.00	170.0	9	18.89

Årstall fra
Multiple values

Årstall til
Multiple values

Kjønn
All

Studieplan for BAHF-KLA Klassisk filologi, bachelor, 3 år, haust 2022

Namn på grad

Bachelor i klassisk filologi

Omfang og studiepoeng

Bachelorprogrammet i klassisk filologi har et omfang på 180 studiepoeng og er normert til 3 år.

Fulltid/deltid

Programmet er organisert som eit fulltidsstudium, men kan etter melding til instituttet også takast som eit 50 % deltidstudium.

Undervisningsspråk

Norsk eller anna skandinavisk språk. Engelsk ved behov.

Studiestart - semester

Haut

Mål og innhald

Innhaldet i studieprogrammet er avhengig av om studenten vèl spesialisering i gresk eller i latin.

Spesialisering i latin:

Målet med bachelorstudiet i latin er å gjere studentane i stand til å lese hovudverk innan den latinske litteraturen på originalspråket og kunne forstå dei språklege og litterære kvalitetane som tekstane har. Studentane skal få dei kunnskapane i antikk, mellomalderleg eller tidleg moderne kultur som dei treng for å sette tekstane inn i den historiske samanhengen dei høyrer heime i. Den latinske litteraturen oppstod i det tidlege Romarriket (oml. 200 f. Kr.) og utvikla seg opp gjennom antikken, mellomalderen og heilt inn i tidleg moderne tid. Latin var såleis det dominerande litterære og vitskaplege språk i Vest-Europa frå antikken og opp til det 18. hundreåret.

Gjennom bachelorstudiet vert dei latinske tekstane sette inn i sin litteratur- og kulturhistoriske samanheng, med gradvis aukande krav til forståing og tolkingsevne.

Spesialisering i gresk:

Bachelorstudiet i gresk har som mål å gjere studentane i stand til å lese hovudverk innan den antikke greske litteraturen på originalspråket og kunne forstå dei språklege og litterære kvalitetane som tekstane har. Studentane skal få dei kunnskapane i antikkens kultur som dei treng for å setje tekstane inn i den historiske samanhengen dei høyrer heime i. Studiet konsentrerer seg om tekstar frå den arkaiske og klassiske perioden (800-323 f.Kr.), men kan også omfatte seinare tekstar, både frå antikken og frå bysantisk tid (til 1453). Gjennom bachelorstudiet vert tekstane sette inn i sin litteratur- og kulturhistoriske samanheng, med gradvis aukande krav til forståing og tolkingsevne.

I programmet vert det greske språket studert slik det vart nytta i tale og skrift i antikken og i skrift i mellomalderen til moderne tid. Gresk er det eldste litteraturspråket i Europa, og den greske skjønnlitteraturen ligg til grunn for den europeiske og vestlege litterære kanon. Gresk filosofi, litteratur, medisin og naturvitskap ligg til grunn for europeisk og vestleg intellektuelt liv. Gresk er språket som Det nye testamente og den eldste kristne litteraturen er skriven på.

Læringsutbytte

Ein kandidat med avslutta bachelorprogram i klassisk filologi skal ha følgjande læringsutbytte definert i kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar

Kandidaten

- har brei generell kunnskap om sentrale tema, teoriar, problemstillingar, prosessar, verktøy og metodar innan gammalgresk eller latinsk språk, litteratur og kulturhistorie
- har tileigna seg gode språkkunnskapar som trengst for å skjønne tekstar på gresk eller latin
- har inngåande kjennskap til eit representativt utval tekstar på gresk eller latin
- er i stand til å oppdatere kunnskapen sin innanfor fagområdet
- har kjennskap til forskings- og utviklingsarbeid innanfor faget
- har kunnskap om fagområdets historie, tradisjonar, eigenart og plass i samfunnet

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan lese greske eller latinske tekstar sjølvstendig
- kan omsetje greske eller latinske tekstar til norsk
- kan bruke det kritiske apparatet i tekstutgåvene og ta stilling til problem knytte til forståing og omsetjing av tekstane
- kan tolke tekstane med syn for deira eiga kulturelle og litterære kontekst
- kan arbeide sjølvstendig med problemstillingar på grunnlag av faglege kunnskapar

- har bygd opp ei sjølvstendig og reflekterande haldning til stoffet

Generell kompetanse

Kandidaten

- har opparbeidd seg ferdigheiter til å dra nytte av vekselspelet mellom dei to disiplinane språk og litteratur.
- har medvit om dei konkrete uttrykka for korleis det greske og latinske språket og den antikke kulturen påverkar den vestlege kulturen i samtida
- har medvit om korleis språklege og kulturelle faktorar påverkar omsetjingsprosessar
- kan formidle sentralt fagstoff som teoriar, problemstillingar og løysingar både skriftleg, munnleg og gjennom andre relevante uttrykksformer

Opptakskrav

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Tilrådde forkunnskapar

Ingen

Innføringsemne

Det første semesteret i bachelorprogrammet i klassisk filologi skal innehalde 10 studiepoeng Examen philosophicum og 10 studiepoeng Examen facultatum. Språkkunnskap er det tilrådde emnet som Examen facultatum. For dei som skal ta spesialisering i latin og som ikkje har latin frå vidaregåande skule er det sterkt tilrådd å ta [LAT100: Innføring i latin](#) som dei siste 10 studiepoenga i første semester. Andre kan velje å ta eit anna emne på 10 studiepoeng, anten eit examen facultatum-emne eller eit valfritt fagemne.

- EXPHIL Examen philosophicum (10 sp)
- [EXFAC00SK](#) Språkkunnskap (10 sp)
- [LAT100](#) eller valfritt fagemne eller valfritt examen facultatum-emne

Spesialisering

Studentane kan velje spesialisering i gresk eller latin.

Spesialisering i gresk:

Spesialiseringa krev til saman tre semester (90 studiepoeng) og er sett saman av dei fire 100-emna [GRE101](#), [GRE102](#), GRE 103 og [GRE104](#) og to emne på 200-nivå.

100-nivået:

[GRE101](#): Gresk elementærkurs (15 stp)

[GRE102](#): Gresk prosa og grammatikk (15 stp)

[GRE103](#): Gresk: Attisk prosa (15 stp)

[GRE104](#): Gresk: Epikk og lyrikk (15 stp)

På 200-nivået kan studenten velje mellom følgjande emne:

[GRE202](#): Gresk: Attisk drama (15 stp)

[GRE203](#): Gresk: Stilskrivning og attiske talarar (15 stp)

[GRE251](#): Gresk: Jonisk og etterklassisk prosa med bacheloroppgåve (15 stp)

[GRE254](#): Gresk: Fordjupingsstudium med bacheloroppgåve (15 stp)

Eitt av emna på 200-nivå må ha bacheloroppgåve som eksamensform ([GRE251](#) eller [GRE254](#)). Dette for å tilfredsstille gradskravet om eit sjølvstendig skriftleg arbeid på 15 studiepoeng, jr. Utfyllande reglar for Det humanistiske fakultet.

Også relevante eksamenar frå andre universitet og høgskular kan, etter særskild søknad, innpassast i dei 90 studiepoenga som utgjer spesialiseringa.

Spesialisering i latin:

Spesialiseringa krev til saman tre semester(90 studiepoeng) og er sett saman av dei fire 100-emna [LAT102](#), [LAT104](#), [LAT105](#), og [LAT107](#) og to emne på 200-nivå.

100-nivået:

[LAT102](#) / Latin: Prosa og grammatikk I

[LAT104](#) / Latin: Romersk poesi, Catull og Ovid

[LAT105](#) / Latinsk prosa og grammatikk II

[LAT107](#) Middelalderlatin

På 200-nivået kan studenten velje mellom følgjande emne:

[LAT202](#) / Latin: Romersk poesi, Horats og Vergil

[LAT203](#) / Latin: Stilskrivning og romersk retorikk og filosofi

[LAT251](#) / Latin: Romersk historieskriving med bacheloroppgåve

[LAT254](#)/ Latin: Fordjuping med bacheloroppgåve

Eitt av emna på 200-nivå må ha bacheloroppgåve som eksamensform ([LAT251](#) eller [LAT254](#)). Dette for å tilfredsstille gradskravet om eit sjølvstendig skriftleg arbeid på 15 studiepoeng, jf. Utfyllande reglar for Det humanistiske fakultet.

Også relevante eksamenar frå andre universitet og høgskular kan, etter særskild søknad, innpassast i dei 90 studiepoenga som utgjer spesialiseringa.

Tilrådde valemne

Studenten kan, i tillegg til spesialiseringa, velje emne innanfor skulefag, språkfag, historie- og kulturfag, estetiske fag eller andre fag som er relevante for studenten si vidare utdanning eller yrkesplanar.

Rekkefølgje for emne i studiet

Tilrådd progresjon:

1. semester (haust):

Examen philosophicum, [EXFAC00SK](#): Språkkunnskap og eit tredje emne på 10 studiepoeng. Om kandidaten skal ta spesialisering i latin og ikkje har latin frå vidaregåande skule er det sterkt tilrådd å ta [LAT100](#).

2.semester (vår):

[LAT102](#): Prosa og grammatikk I (15 stp) eller [GRE101](#): Gresk elementærkurs (15 stp)

[LAT105](#): Latinsk prosa (15 stp) eller [GRE102](#): Gresk prosa og grammatikk (15 stp)

3.semester (haust):

[LAT104](#): Romersk poesi, Catull og Ovid (15 stp) eller [GRE103](#): Gresk attisk prosa (15 stp)

[LAT107](#): Middelalderlatin (15 stp) eller [GRE104](#): Gresk epikk og lyrikk (15 stp)

4.-6. semester:

To spesialiseringsemne på 200-nivå, til saman 30 stp. (Sjå under «spesialisering»)
60 frie studiepoeng.

Delstudium i utlandet

Dei norske institutta i Athen og Roma arrangerer kurs i gresk og romersk kultur på BA-nivå, utan krav om språkkunnskapar. Desse kursa høver godt som frie studiepoeng.

Arbeids- og undervisningsformer

Bachelorprogrammet omfattar ulike undervisningsformer; til dømes forelesing, seminar, gruppeundervisning og individuell rettleiing. For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det einskilde emnet.

Vurderingsformer

Emna som inngår i studieløpet, nyttar hovudsakleg ulike kombinasjonar av følgjande vurderingsformer: skriftleg skuleeksamen, munnleg eksamen, mappevurdering, heimeeksamen, og rettleidd oppgåve. For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det einskilde emnet.

Karakterskala

Ved sensur kan det verte nytta ein av to karakterskalaer:

- 1) Karakterskala A-F
- 2) Bestått/ikkje bestått

For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det einskilde emnet.

Vitnemål og vitnemålstillegg

Vitnemål vert skrive ut etter at graden er fullført.

Grunnlag for vidare studium

Bachelorprogrammet i klassisk filologi med spesialisering i latin kvalifiserer for opptak til masterprogrammet i latin. Med spesialisering i gresk kvalifiserer programmet for opptak til masterprogrammet i gresk.

Relevans for arbeidsliv

Det å studere klassiske språk er ei oppøving i tolking av framande kulturuttrykk, det legg vekt på ei nøyaktig og analytisk tilnærming til stoffet og har praktisk forståing som mål. Det gjev eit godt grunnlag i alle yrke der slike eigenskapar er etterspurde, t.d. innan informasjons- og kommunikasjonsarbeid, offentleg forvaltning, undervisning, reklame, journalistikk og ei rekkje former for skribent- og tekstarbeid.

Grunnleggjande kjennskap til gresk og latin vil dessutan vere ein nyttig bakgrunn i alle fag som gjer bruk av greske eller latinske tekstar, t.d. historie, litteraturvitskap, allmenn språkvitskap, kunsthistorie og filosofi. Ein meir inngåande kjennskap til gresk og latin vil setje ein i stand til å arbeide direkte med mangslungne tekstar frå europeisk kultur i antikken og mellomalderen.

Evaluering

Bachelorprogrammet vert kontinuerleg evaluert i tråd med retningslinene for kvalitetssikring ved UiB. Emne- og programevalueringar finn ein på kvalitetsbasen.uib.no

Programansvarleg

Programstyret for klassisk filologi har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet

Administrativt ansvarleg

Det humanistiske fakultet v/ institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium har det administrative ansvaret for studieprogrammet.

Kontaktinformasjon

Ta gjerne kontakt med studierettleiar på programmet dersom du har spørsmål: Studierettleiar@lle.uib.no
Telefon: 55 58 24 00

Femårig progamevaluering, bachelorprogram religionsvitenskap

Om progamevaluering og reakkreditering av studieprogram

Studietilsynsforskriften setter krav til at utdanningsinstitusjonene har ordninger som sikrer at også de etablerte studieprogrammene tilfredsstiller de nasjonale kravene på lik linje med nyopprettede program. Prosessen ved UiB bygger på progamevalueringene som gjennomføres minst hvert 5. år.

Progamevalueringen skal danne grunnlag for at Studiekvalitetskomiteen ved fakultetet kan vurdere om studieprogrammet tilfredsstiller de nasjonale kravene til akkreditering (Studietilsynsforskriften kapittel 2, og § 3-2 i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning) og UiB sin studieforskrift. Studiekvalitetskomiteen gir så anbefaling om reakkreditering til fakultetsstyret. Det er fakultetsstyret som vedtar om programmet kan reakkrediteres eller om det må gjennomføres endringer i studieprogrammet for at forskriftens krav skal være tilfredsstilt. Rapporten lagres i Studiekvalitetsbasen sammen med informasjon om tiltak for oppfølging.

Programstyret (programstyreleder) har ansvar for å gjennomføre progamevaluering av eksisterende studieprogram minst hvert 5. år.

Studenter, eksterne fagfeller, samt representanter fra arbeids- eller samfunnsliv som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene.

Grunnlagsmaterialet for og vedlegg til progamevalueringen skal være:

- Studieplanen for programmet
- Årlige egenvurderinger av emner og studieprogram
- Emneevalueringer
- Progamevurderingsrapporter fra ekstern fagfelle
- Oversikter over studiepoengproduksjon, opptak, gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon.
- Relevante rapporter fra Tableau og STAR til delen av evalueringen:
 - Studieprogramledere <https://rapport-dv.uhad.no/#/workbooks/1573/views>
Herunder:
 - GST1 Gjennomstrømming hovedprogram - fullføring og frafall
 - GST3 Andel kvalifikasjoner av antall startende
 - GST5 Studiepoeng per student
 - GSTM1 – Studenter med intern mobilitet Om denne rapporten: <https://www.fellesstudentsystem.no/applikasjoner/star/studieprogramledere.html>

Andre relevante data/kilder:

- SHOT
- Studiebarometeret (dersom det foreligger resultater på programnivå)
- Annet
- Oppsummeringer av tilbakemeldinger fra studenter og involverte undervisere, inklusive studentevalueringer
- Praksisavtaler (dersom relevant)

Innhold

Om programevaluering og reakkreditering av studieprogram	1
Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene	2
Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon	2
Opptakskrav og opptakstall	3
Vurdering av læringsmiljø	3
Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften	3
System for kvalitetssikring	3
Tilhørende forskrifter	3
Studieplan	4
Nivå på læringsutbyttet	4
Læringsutbytte og infrastruktur	4
Undervisnings- og vurderingsformer	5
Faglig innhold	5
Arbeidsomfang	5
Kobling til forskning	6
Internasjonalisering	6
Praksis	6
Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften	6
Fagmiljøets størrelse	7
Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse	7
Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse	8
Internasjonalt og nasjonalt samarbeid	8

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

- Veiledning: Gi en kort vurdering av studieprogrammets resultater når det gjelder opptak. Fyller studieprogrammene studieplassene sine? Planlegger fagmiljøet eller har fagmiljøet gjennomført tiltak for å øke rekrutteringen til og/eller inntakskvaliteten på programmet?

Religionsvitenskap har dei seinaste åra opplevd vekst i studentar på lektorprogrammet, medan det har vore ein svak nedgang i studenttalet på det disiplinifagretta bachelorprogrammet (43 studentar i 2017, 33 studentar i 2018, 37 studentar i 2019, 35 studentar i 2020 og 33 studentar i 2021).

Sidan emna og undervisninga stort sett er felles på tvers av programma, samt for årsstudiet, så er det samla studenttalet og storleiken på studiemiljøet i røynda nokså stabilt dei seinaste fem åra. Undervisninga og studiemiljøet inkluderer dessutan mange studentar frå andre program som tek einskildemne i religionsvitenskap og fleire innvekslingsstudentar kvart semester. På somme emne, som RELV101 Kva er religionsvitenskap?, RELV102 Jødedommen, kristendommen og islam, og RELV103 Hinduismen, buddhismen og andre asiatiske religionar, har vi kring 100 studentar kvart semester.

Religionsvitenskap er med andre ord eit populært studie. Bachelorprogrammet i religionsvitenskap må sjåast i denne større samanhengen, som ein ryggrad for heile studietilbodet vår på lågare grad.

Bachelorprogrammet i religionsvitenskap har 27 studieplassar. Opptakskravet er generell studiekompetanse. I 2017 starta 13 studentar på programmet, i 2018 15 studentar, i 2019 25 studentar, i 2020 19 studentar og i 2021 9 studentar. I tillegg kjem det jamleg studentar som melder overgang til bachelorprogrammet i religionsvitenskap frå andre studieprogram. I 2019 var dette åtte studentar, i 2020 sju studentar, i 2021 to studentar og i 2022 (tal frå august) fem studentar, altså 22 studentar over denne fireårsperioden.

Fagmiljøet i religionsvitenskap arbeider aktivt for å rekruttere fleire studentar til bachelorprogrammet. Vi deltek på ulike arrangement retta mot skuleelevar, som Open dag, med korte presentasjonar, føredrag og filmframsyningar. Vi er ofte ute i skulane, særleg i samband med praksisbesøk for lektorstudentane, noko som også gjer faget og studietilbodet vårt kjent blant potensielle søkarar. Den populære podcast-serien Religionsoraklene, som fagmiljøet lagar, er retta mot blant andre lærarar og elevar i den vidaregåande skulen. Vi har dessutan nyleg revidert programnettsidene våre nettopp med tanke på studentrekruttering.

Vi har særleg stor tru på at studentar sine eigne forteljingar, om interessante emne, inspirerende undervisning og godt studiemiljø, er viktige for rekruttering av nye studentar. Difor har vi mellom anna arrangert fagleg-sosiale filmframsyningar i samarbeid med fagutvalet, samt pizzakveld og lunsj med studentane. I kjølvatnet av pandemien er det ekstra viktig å få studentane til å finne saman att.

Det viktigaste tiltaket er likevel redesign av bachelorprogrammet vårt, ikkje berre for å få det til å passe best mogleg med den nye modellen for lektorprogrammet som snart blir klar, men for å lage eit endå betre fagleg program som kan tiltrekke seg fleire studentar. Dette inneber også å revidere programmet slik at det i større grad får spegle undervisnings- og forskingskompetansane til fagmiljøet som har endra seg vesentleg etter fleire avgangar og påfølgjande nytilsetjingar dei seinaste fem åra. Drøftingar av denne omlegginga er allereie godt i gang i fagmiljøet. I løpet av 2022 vart alle emna i bachelorprogrammet presentert, evaluert og diskutert på fagmøter. Heilskapen i programmet vart også diskutert på eit to-dagars fagstrategiseminar i mai. Prosessen med redesign av bachelorprogrammet vil bli intensivert straks modellen for lektorprogrammet er klar, og vonleg fullført i løpet av 2023.

Sjå vedlegg 1: Tableau søkar- og studenttal

Sjå vedlegg 2: Overganger til BAHF-RELV

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

- Veiledning: Gjør en vurdering av programmets resultater i perioden etter forrige programevaluering når det gjelder gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon. Rapporter fra Tableau skal benyttes ved vurdering av programmet. Omtal kort relevante tiltak som er gjennomført i perioden og hvilke tiltak som skal gjennomføres i kommende periode.

Mellom 2017 og 2021 har 15,4 % av studentane på bachelorprogrammet i religionsvitenskap fullført bachelorgraden på normert tid, 15,4 % har brukt eitt semester ekstra og 15,4 % har brukt to semester ekstra. Den påbegynte revisjonen av bachelorprogrammet har som målsetjing å forbetre dette vesentleg for komande periode.

Årsakene til at ikkje fleire studentar fullfører er komplekse. Somme årsaker er eksterne, for eksempel det faktum at mange studentar må arbeide ved sida av studia, noko som gjer at dei ikkje alltid finn nok tid i kvardagen til å gjennomføre studiet. Andre studentar blir forsinka eller gir seg på grunn av endra familiesituasjonar eller sjukdom. Pandemien har påverka livet til mange sterkt dei seinaste åra. Difor må gjennomføringstala som føreligg no bli lest med stor varsemd og høgde for at dei speglar tilhøva i ei ekstraordinær tid.

Nokre studentar melder overgang til delstudiar, andre melder overgang til andre program, medan somme sluttar å studere. Fagmiljøet og administrasjonen drøftar kontinuerleg tiltak som kan få fleire til å fullføre studiet. Særleg ønsker vi å få i stand fleire fagleg-sosiale tiltak som kan føre studentane meir saman og få dei til å motivere kvarandre til å fullføre. Det seinaste året har vi i samarbeid med fagutvalet gjennomført fleire slike tiltak, som religionsvitenskapleg filmkveld og pizzakveld, og fleire arrangement er planlagte for året som kjem.

Kvart år kjem det også studentar som meldingar overgang til bachelorprogrammet i religionsvitenskap frå andre program. Mange studentar er gjerne innom fleire program før dei endar med ein fullført bachelorgrad. Det er viktig at studentane får høve til å byte program dersom dei finn ut at det er rett for dei.

Sjå dei følgjande vedlegga:

Vedlegg: Tableau- Antallstudenter- fullføring og frafall

Vurdering av læringsmiljø

- Veiledning: Gi en vurdering av det faglige og sosiale læringsmiljøet på programmet, og beskriv tiltak og eventuelle tilbakemeldinger på eller undersøkelser om læringsmiljø som er gjennomført i perioden. Eksempler på læringsmiljøtiltak: egne lesesaler, filmklubb, sosiale tiltak osv. Mulige kilder: SHOT, Studiebarometeret e.l.

Studentane på bachelorprogrammet i religionsvitenskap deler læringsmiljø med studentar på

lektorprogrammet, studentar som tek årsstudium, studentar som tek einskildemne og innvekslingsstudentar. Fagutvalet er aktivt og har skipa til ei rekke arrangement etter at det vart råd å halde fysiske samlingar att etter pandemien. Fleire tilsette, både vitskaplege og administrative, har samarbeida aktivt med fagutvalet om slike arrangement fordi vi er opptekne av å få studentane til å ha meir fagleg samkvem seg imellom og slik forbetre læringsmiljøet.

Mange av studentane våre tek sjølv fagleg-sosiale initiativ, noko som er veldig positivt for læringsmiljøet. Men det er ei utfordring å få endå fleire til å kome saman og skape ei meir utbreidd kjensle av tilknytning til fagmiljøet. Nokre bachelorstudentar har fortalt at dei saknar fagleg-sosialt fellesskap seg imellom, og at det særleg er lektorstudentane som dominerer læringsmiljøet no. Dette kjem tydeleg fram både i fagmiljøet sine samtaler med studentar og i eit møte som ekstern programfagfelle hadde med studentrepresentantar hausten 2022. Fagmiljøet tek desse tilbagemeldingane på alvor og er i ferd med å setje i verk tiltak, mellom anna eigne seminargrupper for studentar på bachelorprogrammet i emne som har seminarundervisning. Samstundes er det viktig å understreke at det er særst verdifullt for alle at læringsmiljøet omfattar fleire ulike studentgrupper, som alle studerer religionsvitskap i lag.

Fagutvalet for religionsvitskap er aktivt og bidreg til eit inkluderande studentmiljø. Dei stiller også med representant frå bachelorprogrammet i fagmøta og kjem der med viktige innspel til faglege spørsmål av ulik art, ikkje minst til alt som gjeld undervisninga og planlagte studentaktivitetar. Fagmiljøet freistar å støtte fagutvalet sine initiativ så ofte og så mykje som råd. Ekskursjonar, filmframsyningar, pizzakveld og faglunsj er blant tiltaka vi saman står bak for å skape eit endå betre læringsmiljø.

Både dei vitskapleg tilsette og dei administrativt tilsette i fagmiljøet er genuint opptekne av å skape eit best mogleg læringsmiljø for studentane, noko som mellom anna inneber å gjere oss sjølve tilgjengelege for studentane og oppmode dei om å kontakte oss om alt som har å gjere med studia deira og faget. I fagmiljøet er alle flinke til å hjelpe kvarandre med å legge best mogleg til rette for studentane sitt læringsmiljø. Alle initiativ har fått stønad i fagmiljøet dei seinaste åra, og vi snakkar kontinuerleg med kvarandre om kva vi kan gjere for å skape eit endå betre læringsmiljø for studentane våre.

Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften

System for kvalitetssikring

§ 4-1 Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet (3): Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4 og kapittel 2 i denne forskrift.

Kvalitetssikring

Rapporten skal inneholde forslag til forbedringer der det er behov for det.

- Hvordan har de årlige egenvurderinger, emneevalueringer, programevalueringer og evalueringer fra ekstern fagfelle blitt fulgt opp og hvilke tiltak har blitt iverksatt?

Årlege emneevalueringar, programrapportar og innspel frå ekstern fagfelle har blitt følgt opp

så fort som råd etter at dei har kome inn. Dei emneansvarlege skriv regelmessig emneevalueringar på bakgrunn av studentevalueringar som dei gjennomfører, tilbakemeldingar dei kontinuerleg får frå studentane, samtaler dei har med alle som underviser på emnet, samt egne erfaringar. Desse blir delt med alle som er involverte i undervisninga på emnet og dessutan sendt til fagkoordinator og studiekonsulent som går gjennom dei og lastar dei opp i Studiekvalitetsbasen. Alle som underviser deler også erfaringar og evalueringar munnleg, formelt i fagmøte, men ofte også elles i samtaler med kollegaer og med fagkoordinator.

I løpet av 2022 har vi på fagmøta for religionsvitskap systematisk gått gjennom alle emna i bachelorprogrammet. Dei emneansvarlege har presentert emna og erfaringane sine, før vi har drøfta dei i fellesskap, i lys av dei andre i emna og heilskapen i programmet. Vi har gjort dette mellom anna for å førebu ei større revidering av programmet straks den nye modellen for lektorprogrammet blir klar.

Hovudføremålet, både med den systematiske gjennomgangen av emna og med den slik påbegynte revisjonen av programmet, er å forbetre kvart enkelt emne og programmet som heilskap med von om å få fleire studentar til å gjennomføre det med endå betre resultat. Vi håpar samstundes å gjere einskildemna og programmet meir attraktive for fleire og betre studentar, mellom anna ved å synleggjere forskinga og forskingsfeltet til dei tilsette endå meir i emnetema og undervisninga. Dette handlar også om å nytte ressursane til fagmiljøet endå betre, å skape fleire synergjar mellom undervisning og forskning, og å lage endå betre undervisningsopplegg, samstundes som det blir lagt til rette for meir samanhengande forskningstid for dei vitskapleg tilsette (jf. FRAM-prosessen).

Det er viktig å understreke at pandemien har skapt ekstraordinære tilhøve og ekstraordinære utfordringar både for studentane og for fagmiljøet som har stått for undervisninga dei seinaste åra. Det er difor heilt avgjerande å ikkje evaluere programmet i åra som har gått som om det skulle ha vore gitt under normale omstende. Dette må ein ta høgde for når ein vurderer å setje i verk tiltak for endring og forbetring.

Jamvel, blant dei konkrete utfordringane som vi gjennom emne- og programrevisjonen no tek tak i – utfordringar som syner seg i tilbakemeldingar frå studentar, i tilbakemeldingar frå dei som underviser, delvis i rapportane frå ekstern fagfelle, og dessutan i talmaterialet som er tilgjengeleg – er følgjande dei viktigaste:

Forholdet, og særleg skildnaden, mellom RELV100 Religion, kultur og samfunn og RELV101 Kva er religionsvitskap? må i praksis bli endå meir avklara. Vi må i større grad unngå dobbel introduksjon til faget, og særleg tematisk og teoretisk overlapping. Det eine emnet kan samstundes ikkje føresetje at studentane har tatt det andre. Dei som allereie har tatt det eine emnet bør heller ikkje få uforholdsmessige store fordelar på eksamen i det andre emnet.

RELV102 Jødedommen, kristendommen og islam er no for omfattande og krevjande for å vere eit emne på 15 studiepoeng på 100-nivå, samstundes som studentane med dette emnet ikkje får ei grundig nok innføring i verdas aller største og mest mangfaldige religiøse tradisjonar. Løysinga blir truleg å dele det opp i fleire emne.

Fråfallet på RELVI250 Bacheloroppgåve i religionsvitskap er for stort. Mange studentar byrjar ikkje å skrive på bacheloroppgåva si før mot slutten av semesteret. Opplegget på dette emnet bør bli justert for å få fleire til å fullføre både emnet og programmet.

Valemnet RELV105 Midtaustens og Middelhavsområdets eldste religionshistorie, og norrøn og samisk religion, som har blitt gitt kvart vårsemester, er også særskilt omfattande i dag samanlikna med andre emne på same nivå. Dei andre valemna, alle på 200-nivå, har blitt gitt mykje meir uregelmessig. Undervisningstilbodet på desse emna er mykje mindre, trass i at dei også er på 15 studiepoeng. For å skape meir forutsigbarheit og gjere det lettare å planlegge eit studieløp for studentane og eit undervisningsløp for fagmiljøet og administrasjonen, og for å skape betre balanse mellom emna med tanke på arbeidsmengde og læringsutbytte, er det tenleg å revurdere statusen til dei ulike valemna i programmet, å justere valemneporteføljen slik at den samsvarar betre med forskingsfeltet til den noverande staben, og gjerne å redusere talet på valemne og tilby dei meir regelmessig.

Storleiken på dei ulike emna, og kor vidt dei skal gå om hausten eller våren, må bli tilpassa lektormodellen for å få til mest mogleg samdrift. Dette er viktig med tanke på både best mogleg læringsmiljø og best utnytting av ressursane til fagmiljøet. Konflikter mellom undervisning i emna på bachelorprogrammet og lektorstudentane sine praksisperiodar må unngås. Undervisningstilbodet til bachelorstudentane har i seinare år ikkje alltid vore godt nok medan lektorstudentane har hatt praksis. Bachelorstudentane må i framtida få ta eigne emne medan lektorstudentane er opptekne med praksis.

Å få dei faste vitskapleg tilsette til å dele endå meir på undervisninga i dei obligatoriske emna innleiingsvis og avslutningsvis i programmet (særleg RELV101 Kva er religionsvitskap? og RELVI250 Bacheloroppgåve i religionsvitskap), er også ei målsetjing. Slik vil studentane få møte fleire faglege perspektiv og heilskapen i programmet kan bli styrka.

Somme av utfordringane, tilhøva og tiltaka som er skisserte ovanfor har også blitt påpeika eller føreslått av ekstern fagfelle. Andre tilhøve som ekstern fagfelle har bemerkast har blitt retta opp umiddelbart så sant det har vore praktisk mogleg, for eksempel uklarheiter eller feil på nettsider og presiseringar av undervisningsomfang på somme emne. I 2022 ga fagmiljøet to oppdrag til den eksterne fagfellen, professor Anne Stensvold frå Universitetet i Oslo. I vårsemesteret gikk ho kritisk gjennom emna og programplanane våre og såg på skildringane av læringsutbytte. På bakgrunn av rapporten hennar gjorde fagmiljøet straks justeringar i emneskildringane der dette var naudsynt eller tenleg. I starten av haustsemesteret vitja ho UiB fysisk og hadde separate møter med fagkoordinator, studentrepresentantar og dei tilsette på faget. Også på bakgrunn av rapporten frå desse møta har vi allereie gjort tiltak, medan vi tek med oss dei meir omfattande utfordringane ho påpeikar inn i programrevisjonsarbeidet som vi er i gang med.

Vedlegg to rapportar frå ekstern fagfelle frå 2022

- Forslag: Hvilke forhold påvirker kvaliteten på programmet (ressurser, infrastruktur osv.) og hva bør endres for å heve kvaliteten? Er det behov for å heve kvaliteten i programmet? I så fall, hvilke tiltak bør gjennomføres?

Det er behov for ein gjennomgang og ei justering av emneportefølgjen og heilskapen i programmet med tanke på arbeidsomfang, rekkefølge, innhald, læringsmål, undervisnings- eller læringsformer og vurderingsformer for alle emna, samt tilpassing til den nye modellen for lektorprogrammet. Jamfør utgreiinga om evalueringar og tiltak ovanfor. Denne gjennomgangen vart starta i 2022 og revideringa av emna og programmet vil vonleg bli fullført i løpet av 2023. Endringane vi er i ferd med å gjennomføre vil heve kvaliteten i programmet.

Bachelorprogrammet i religionsvitenskap er i veldig stor grad påverka av lektorprogrammet og dei praktiske rammene for det, særleg gjennomføringa av praksisperiodar. At lektorstudentane i dag utgjer ei langt større studentgruppe enn dei som går på bachelorprogrammet, samstundes som undervisninga deira er samkøyr, påverkar læringsmiljøet for bachelorprogramstudentane aller mest positivt (større studentmiljø, større mangfald, fleire perspektiv), men også på somme måtar negativt (bachelorstudentane, som er i mindretal, opplever at mykje i studiet deira blir styrt av tilretteleggingar for lektorstudentane).

Ytre tilhøve, som studentane sin økonomi (mange må jobbe ved sida av studia), familiesituasjonar (som gjer det vanskeleg å studere på kveldstid) og helseutfordringar (dei seinaste åra forårsaka eller forsterka av pandemien), påverkar naturlegvis studiekapasiteten til studentane, og omsyn vi må ta til dette påverkar i sin tur kvaliteten i programmet.

Den digitale undervisninga som vi har utvikla og gitt under pandemien har ikkje vore ei fullgod fagleg erstatning for den fysiske undervisninga som programmet skal vere basert på, men nokre delar av dei digitale opplegga vil vi vidareutvikle som positive supplement til undervisning med fysisk frammøte.

Ressurssituasjonen til fagmiljøet påverkar sjølvstendig kvaliteten i programmet. Fagmiljøet er eit særst sterkt og internasjonalt orientert forskingsmiljø. For å kunne halde fram med å levere like mykje framifrå forskning samstundes som vi vidareutviklar og hever kvaliteten i alle studieprogramma våre, mellom anna ved å knyte undervisninga endå tettare til forskinga, er vi avhengige av å få erstatta stillingane etter dei som går av med pensjon i åra som kjem.

Studentinvolvering

- Veiledning: Hvordan involveres studentene i utvikling av programmet, og tilbakemeldinger på programmet?

Studentevalueringar blir gjennomført jamleg i alle emne, ikkje berre skriftlege evalueringar som vi registrerer og arkiverer som del av det formelle systematiske kvalitetsarbeidet, men også munnlege evalueringar, somme planlagte og innbakte som læringsaktivitetar i emna, andre meir ad hoc i samband med avrunding av undervisningsøkter. Studentevalueringane er læring både for fagmiljøet og for studentane og høve til å reflektere saman med studentane kring kvifor vi gjer det vi gjer i undervisninga og læringsaktivitetane. Sjølvevalueringar og medstudentevalueringar er dessutan læringsformer for studentane i fleire av emna våre.

I samband med undervisning og fagleg-sosiale samankomstar spør vi ofte studentane direkte: Kva kan bli betre? Kva kunne vi gjort annleis? Kva bør vi endre på til neste gong? I den grad det er råd freistar vi alltid å gjere endringar som framstår som fornuftige i lys av tilbakemeldingane vi får frå studentane.

Studie- og eksamenskonsulentane våre får ofte verdifulle tilbakemeldingar frå studentane i samband med

studierettleiing og eksamensavvikling. Då formidlar dei alltid dette til fagmiljøet på konstruktive måtar slik at vi saman kan vurdere og eventuelt gjere tenlege tilpassingar.

Då ekstern fagfelle, professor Anne Stensvold frå UiO, vitja fagmiljøet i september 2022 arrangerte vi eit eige møte mellom studentane og ho, slik at dei fekk høve til å gi ho kritiske tilbakemeldingar utan at nokon av dei som underviser i programmet var til stades. Tilbakemeldingane ho då fekk samsvarte med tilbakemeldingar vi allereie hadde fått frå studentar, noko som vonleg tilseier at studentane har tillit til at dei kan kome med kritiske tilbakemeldingar direkte til fagmiljøet.

På fagmøta våre er representant for studentane på bachelorprogrammet og fagutvalet aktivt med og gir viktige innspel til alle sakene vi diskuterer. Fagutvalet og studentar på bachelorprogrammet vil bli involverte kontinuerleg i revisjonsarbeidet som vi skal gjennomføre framover.

Tilhørende forskrifter

<i>§ 2-1 Forutsetninger for akkreditering (1): Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.</i>

- Veiledning (*om relevant*): Dersom utdanningen er underlagt rammeplaner, krav til å tildele titler (sivilingeniør osv.), RETHOS, sertifiseringskrav eller andre krav utover ordinære krav til bachelor-

og mastergrader, må dette spesifiseres. Det må også gjøres en vurdering av om kravene er oppfylt.

Ikkje relevant.

Studieplan

§ 2-1 Forutsetninger for akkreditering (2): *Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.*

- Veiledning: Oppdatert versjon av studieplan for programmet må legges ved. Gi en kort vurdering av om punktene omtalt i paragrafen er oppfylgt.

Bachelorprogrammet i religionsvitenskap har fire obligatoriske emne, kvart av dei på 15 studiepoeng, altså til saman 60 studiepoeng. Tre av desse emna er på 100-nivå: RELV101 Kva er religionsvitenskap?, RELV102 Jødedommen, kristendommen og islam og RELV103 Hinduismen, buddhismen og andre asiatiske religionar. Dei gir ei grunnleggande innføring i faget og dekkjer sentrale tema som faget fannar. Det obligatoriske fjerde emnet er RELV1250 Bacheloroppgåve i systematisk religionsvitenskap, der studentane får velje og samanlikne avgrensa fenomen frå to forskjellige religionar, og skrive ei rettleia semesteroppgåve om dette. Før studentane får ta RELV1250 må dei ha tatt RELV101 samt minst to andre religionsvitenskaplege emne tilsvarande 30 studiepoeng.

I tillegg må studentane i programmet ta minst eitt valemne i religionsvitenskap tilsvarande 15 studiepoeng på 200-nivå. Kvart semester dei seinste åra har fagmiljøet tilbydd mellom tre og åtte forskjellige valemne på 200-nivå som studentane kan velje mellom. Gjennom desse får studentane fordjupe seg i eit avgrensa fagfelt eller tema som er nært knytt til ein eller fleire av dei tilsette si forskning.

RELV105 Midtaustens og Middelhavsområdets eldste religionshistorie, samt norrøn og samisk religion blir dessutan gitt som valemne kvart vårsemester, og fagmiljøet har i mange år sterkt tilrådd studentane å ta dette emnet ved sida av dei obligatoriske emna på 100-nivå, fordi det gir studentane ei brei innføring i den lange og samanvevde religionshistoria til Europa, Nord-Afrika og Midtausten. Tilrådinga heng også saman med at fagmiljøet har hatt og framleis har framifrå spesialistar på nettopp desse fagfelt.

I tillegg har fagmiljøet tilbydd og tilrådd ferske studentar å ta RELV100 Religion, kultur og samfunn som er eit førstesemesteremne på 10 studiepoeng.

Utteksling eller frie emne er det lagt særskilt til rette for i femte og sjette semester av programmet, men det er også råd å gjere det tidlegare i studiet. Men for å få reise på utveksling må studentane først ha tatt 60 studiepoeng på UiB.

Til saman må studentane i programmet ta minst 90 studiepoeng religionsvitenskaplege emne, og altså minst 30 av desse må vere på 200-nivå. Ex.phil og ex.fac må dei også ta.

Programmet slik det føreligg i dag innfrir alle punkta som er omtala som føresetnader for akkreditering.

Sjå **vedlegg: oppdatert studieplan for programmet**

Nivå på læringsutbyttet

§ 2-2 Krav til studietilbudet (1): *Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.*

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

- Veiledning: Vurder om læringsutbyttet er i samsvar med og på rett nivå i henhold til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Nivåbeskrivelser for bachelor og master i NKR: <https://www.nokut.no/norsk-utdanning/nkr/beskrivelser-av-laringsutbytte-for-nivaene-i-nkr/>

Læringsutbyttet for bachelorprogrammet i religionsvitenskap er formulert som følger i studieplanen:

Kandidaten skal ved avslutta program ha følgende læringsutbytte definert i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskaper

Kandidaten

- *har kunnskap om eldre og nyare religionar og deira roller i samfunn og kultur i historie og notid*
- *har kunnskap om sentrale vitenskaplege forskingsperspektiv på religion og ulike forståingar av religion*
- *har innsikt i sentrale religionsvitenskaplege omgrep og teoriar*

Ferdigheter

Kandidaten

- *kan kritisk drøfte religionsvitenskaplege problemstillingar*
- *kan kritisk analysere religionshistoriske kjelder*
- *kan sjå samanheng mellom teori og data frå ulike kontekstar*
- *kan sjølvstendig teoretisk tenking*

Generell kompetanse

Kandidaten

- *kan forstå menneskeleg åtferd i sine kulturelle og religiøse kontekstar*
- *kan handsame store informasjonsmengder*
- *kan argumentere munnleg og skriftleg med utgangspunkt i dokumentasjon og vitenskapleg forskning*
- *kan utvikle perspektiv på religion og samfunn som ikkje tar det eurosentrisk verdssynet for gitt*
- *kan nytte sin kombinasjon av fag i spesialisering og frie studiepoeng i vidare utdanning eller yrkesplanar*

Desse skildringane av læringsutbytte er i samsvar med og på rett nivå i høve til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Dei vil likevel bli vurdert på nytt og eventuelt justert i samband med revisjonen som fagmiljøet er i ferd med å gjere av programmet.

Navn

- Veiledning (om relevant): Gi en kort redegjørelse for endringer i studieprogrammets navn i perioden og vurder om studiets navn er dekkende.

Namnet til studiet er uendra og dekkande.

Læringsutbytte og infrastruktur

§ 2-2 Krav til studietilbudet (4): *Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.*

Innhold og oppbygging

- Veiledning: Uttrykker læringsutbyttet på programnivå på en god måte de kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse studenten har oppnådd i emnene som inngår i programmet? Redegjør for eller legg ved et studieprogramkart som viser hvordan emnene, sammen med progresjonen fra semester til semester, fører fram til læringsutbyttet for studiet.

Læringsutbytteskildringane på programnivå uttrykker på ein god måte kunnskapar, dugleikar og den generelle kompetansen som studentane oppnår gjennom alle emna som inngår i programmet.

Bachelorstudiet i religionsvitenskap kan sjå slik ut:

1. semester

- Ex.phil. Vel enten [seminarmodell](#) eller [skulemodell](#) (10 studiepoeng)
- Ex.fac. Vel enten [akademisk skriving](#) eller [språkkunnskap](#) (10 studiepoeng)
- [RELV100 - Religion, kultur og samfunn](#) (10 studiepoeng)

2. semester

- [RELV101 - Kva er religionsvitenskap?](#) (obligatorisk emne, 15 studiepoeng)
- [RELV105 - Midtaustens og Middelhavsområdets eldste religionshistorie, og norrøn og samisk religion](#) (15 studiepoeng)

3. semester

- [RELV102 - Kristendommen, jødedommen og islam](#) (obligatorisk emne, 15 studiepoeng)
- [RELV103 - Hinduismen, buddhismen og andre asiatiske religionar](#) (obligatorisk emne, 15 studiepoeng)

4. semester

- [RELV1250 - Bacheloroppgåve i systematisk religionsvitenskap](#) (obligatorisk emne, 15 studiepoeng)
- [Valfritt emne](#) (15 studiepoeng)

5. semester

- [Frie emne](#)/utveksling (30 studiepoeng)

6. semester

- [Frie emne](#)/utveksling (30 studiepoeng)

Dette er emnerekkefølgja som fagmiljøet tilrår. Men studentane kan av praktiske omsyn delvis velje ei anna rekkefølge på emna, utan at det er til hinder for læringsutbyttet og progresjonen i studiet. Studierettleiaren for programmet hjelper dei som ønsker det med å sette opp ein fagleg forsvarleg plan som sikrar at dei får tatt RELV101 og nok andre religionsvitenskaplege emne før dei melder seg opp til RELV1250.

Til saman inneheld emna vi tilbyr, i ulike tillatte kombinasjonar, ei breitt utval religionsvitenskaplege tema,

teoriar, perspektiv og metodar, varierte undervisningsformer, læringsformer og vurderingsformer, eit vidt spekter fagleg litteratur, andre media eller kjelder og ei rekke ulike praktiske øvingar, som utfyller og bygg på kvarandre og leiar fram til læringsutbyttet som studentane sit att med når dei har fullført programmet.

Emnerekkefølga, progresjonen frå semester til semester, og læringsutbyte både i kvart einskild emne og i programmet som heilskap vil bli revidert og delvis justert av fagmiljøet i løpet av det komande året.

Ambisjonen vår er å skape eit endå meir dynamisk og oppdatert, men likevel enklare, meir oversikteleg og endå meir målretta program, både for studentane og for fagmiljøet inkludert administrasjonen.

Infrastruktur

- Veiledning: Har studiet tilstrekkelig tilgang til nødvendig og egnet infrastruktur? Med infrastruktur menes egnede lokaler, utstyr, bibliotektenester, administrative og tekniske tenester, tilstrekkelige og egnede IKT-ressurser, nettstøtte, egnet læringsplattform etc. som understøtter studentens læring og læringsmiljø og den faglig ansattes undervisning og forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.

Ja, naudsynt og eigna infrastruktur er på plass.

Undervisnings- og vurderingsformer

§ 2-2 Krav til studietilbudet (5): Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

- Veiledning: Hvilke undervisnings-, lærings- og vurderingsformer benyttes i studiet? Gjør en vurdering av om disse i tilstrekkelig grad legger til rette for at studentene oppnår læringsutbyttet som er beskrevet for studiet.

Ei rekke ulike undervisnings-, lærings- og vurderingsformer blir nytta i studiet.

Undervisnings- og læringsformer inkluderer førelesingar, seminar, rettleiing individuelt og i grupper, medstudentrettleiing, diskusjonsgrupper, poster workshop (på RELVI250), ekskursjonar både fysisk og digitalt, filmvisning, arbeid med primærkjelder (særleg religiøse tekstar), kvissar, samt øvingsoppgåver i ulike format og sjangrar. Størsteparten av undervisninga går føre seg i fysiske samlingar, men nokre delar av somme emne skjer digitalt (for eksempel i RELVI250, særleg av omsyn til lektorstudentar som har praksis i skulen).

Studiet krev dessutan, i likskap med dei fleste andre studiar i humaniora og samfunnsvitskapar på norske universitet, mykje sjølvstendig lesing av utvalde lærebøker, forskingslitteratur og primærkjelder. Det er ei utfordring å få alle studentane til å lese nok, å få dei til å lese som førebuing til undervisninga og å få dei til å lese godt. Dei fleste studentane treng meir lesetrening og betre lesevaner. Eit nytt og godt initiativ for å hjelpe studentane meir med dette kjem frå førsteamanuensis Christian Bull som saman med Spesialsamlingane på Universitetsbiblioteket er i ferd med å lage eit "log off og les"-tilbod. Fagmiljøet vil i større grad hjelpe studentane med å organisere kollokviegrupper framover, noko som også vil skape fleire møteplassar og vonleg meir samkjensle blant studentane på bachelorprogrammet.

Til saman er alle dei nemnde undervisnings- og læringsformene godt eigna til å gi studentane det læringsutbyttet som er forventa i programmet, særleg i kombinasjon med vurderingsformene som også er undervisnings- og læringsformer. Sagt annleis, arbeidskrav og eksamen er tiltenkt som særskilte viktige aktivitetar for læring.

Vurderingsformene i programmet inkluderer skuleeksamen, heimeeksamen, semesteroppgåve og munnleg, samt arbeidskrav av ulik art og omfang som må vere fullførte og godkjente før studentane får gå opp til eksamen. Nokre arbeidskrav og eksamenar krev at studentane svarar kort på fleire konkrete spørsmål. Andre arbeidskrav og eksamenar fordrar meir komplekse refleksjonar og lengre presentasjonar eller drøftingar. Somme eksamenar kombinerer kortsvarsoppgåver og drøftingsoppgåver. I nokre av arbeidskrava får studentane samarbeide med kvarandre eller gi og få medstudentvurdering. Fleire arbeidskrav og eksamensoppgåver gir studentane høve til å skrive sjangrar som dei vil treffe på att i vidarekomne studiar eller arbeidslivet, som samandrag av vitskaplege undersøkingar, bokmelding eller leksikonartikkel.

I revisjonen av bachelorprogrammet som fagmiljøet er i gang med vil vi etterstreve å koordinere og balansere undervisnings-, lærings- og vurderingsformer i dei ulike emna i endå større grad for å maksimere læringsutbyttet i programmet som heilskap.

- Gi en kort omtale av eventuelle gjennomførte eller planlagte endringer i undervisnings-, lærings- og vurderingsformene. Gi en beskrivelse av hvordan fagmiljøet legger til rette for at studentene kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Justeringar av undervisnings-, lærings- og vurderingsformer i dei ulike emna har funne stad regelmessig gjennom dei siste fem åra på bakgrunn av evalueringar og innspel frå studentane.

Etter dei brå omleggingane til digital undervisning under pandemien, og dei nye eller tilpassa undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som vi tok i bruk då, har det siste året vore prega av tilbakevendinga til fysisk undervisning på campus. Med det følgjer nye vurderingar både av undervisnings-, lærings- og vurderingsformene som var i bruk før pandemien og av kor vidt noko av det vi utvikla og lærte under pandemien bør bli vidareført under no meir normale tilhøve. Dette er spørsmål som fagmiljøet no tek med seg inn i den større revisjonen av bachelorprogrammet.

I samband med revisjonen av programmet er vi i fagmiljøet sær opptekne av at studentane skal bli endå meir aktive i eigne læringsprosessar. Utstrakt bruk av seminargrupper der studentane er aktive med ulike øvingar har vore vanleg på alle emna våre på 100-nivå og på fleire emne på 200-nivå i mange år. Fleire av dei vitskapleg tilsette ønsker i samband med revisjonen av programmet å legge opp til at meir av undervisninga vår skal bli “omvendt undervisning” eller “flipped classroom” for å kunne nytte meir av tida vi har saman med studentane til øvingsoppgåver og diskusjon, altså meir aktive læringsformer enn den tradisjonelle førelesinga.

Samstundes er det viktig å understreke at også førelesingar føreset aktive studentar. Dei må øve seg på og lære seg å aktivt førebu seg til førelesingar, følgje konsentrert med i førelesingane, ta notatar, stille spørsmål og dessutan bidra med eigne erfaringar og synspunkt på det som det blir førelest om både i diskusjonar med medstudentar og i plenum.

Faglig innhold

§ 2-2 Krav til studietilbudet (2): Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Dersom mastergradsstudier:

Krav til akkreditering i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-2. Akkreditering av mastergradsstudier

(1) Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde.

Faglig oppdatert studietilbud

- Veiledning: Beskriv kort hvordan fagmiljøet arbeider for å sikre at programmet er relevant i forhold til kunnskapsutviklingen innen fagområdet og i arbeids- og samfunnsliv. Er det foretatt endringer i programmet som følge av endringer i kunnskapsutviklingen og/eller i arbeids- og samfunnsliv?

Fagmiljøet består av forskarar som alle er verksame i forskingsfronten på sitt spesialfelt. Til saman dekker vi fleire av dei største og viktigaste felt i faget. Somme i staben kan dessutan reknast som

generalistar i faget, til dømes professor Michael Stausberg som mellom anna er medredaktør for tidsskriftet *Religion*, eitt av dei aller mest prestisjefulle tidsskrifta i det tverfaglege feltet internasjonalt. Gjennom forskinga vår er vi alltid oppdaterte på den seinaste kunnskapsutviklinga innan fagområdet. Dette speglar seg så i undervisninga vår, som stadig blir endra for å ta høgde for ny forskning og nye retningar innan faget.

Kva som til ei kvar tid er relevant kunnskap om religionsfeltet er det ofte delte meiningar om, både i fagmiljøet og i arbeids- og samfunnslivet utanfor universitetet. Oppgåva til vårt studieprogram handlar ikkje om å ta endeleg stilling til den eine eller den andre av dei delte eller udelte meiningane, men om å vise fram mangfald og meningsbrytingar og å undersøke ulike aspekt ved korleis og kvifor ulike meiningar om religionsfeltet blir danna. Det same gjeld praksisar og praksisbrytingar i det mangfaldige religionsfeltet. Slik førebur vi studentane til å bidra med kritisk kompetanse til forståingar av komplekse situasjonar knytt til religion og religiøsitet, noko det stadig er større behov for på fleire felt i arbeids- og samfunnslivet.

Undervisninga i programmet blir sjølvstendig kontinuerleg oppdatert med døme frå og drøftingar av samtidige tilhøve som utspelar seg. Religionsvitenskap er stadig eit særskilt aktuelt fag som bidreg med kritiske analyser av komplekse situasjonar i samtida. Samstundes er kjennskap til religionshistoriske hendingar og tilhøve alltid særskilt viktig i faget, og likeins for arbeids- og samfunnslivet all den tid dei påverkar, liknar eller skil seg frå religiøse forståingar og praksisar i samtida i mykje større grad enn det folk gjerne trur.

Fagmiljøet sitt ønske om å tilby eit oppdatert og relevant bachelorprogram står i sentrum av det pågåande revisjonsarbeidet.

Relevans

- Veiledning: Gi en kort beskrivelse av programmets arbeidslivsrelevans og studentenes karrieremuligheter, og beskriv hvordan denne relevansen formidles til studentene på programmet. Gi også en kort beskrivelse av studiets relevans for videre studier, og av ordninger for samhandling med arbeids- og samfunnsliv.

Jamfør kommentarane i punktet over.

Bachelorprogrammet i religionsvitenskap er ikkje eit profesjonsstudium, men eit studie som rustar studentane til eit breitt spekter av oppgåver og roller i arbeids- og samfunnslivet. Karrieremoglegheitene er mange, både nasjonalt og internasjonalt, og vi veit at våre tidlegare studentar har fått svært ulike jobbar og samfunnsroller. Dei grunnleggande dugleikane som studentane tileignar seg gjennom studiet, i lesing, skriving, informasjonssøk, kjeldekritikk og anna informasjonshandsaming, kritisk tenking, analytisk distanse og sakleg drøfting, har svært stor arbeidslivsrelevans.

Dei mest fagspesifikke kunnskapane og dugleikane som studentane tileignar seg gjennom programmet får dei aller mest nytte av i vidare studiar (på masternivå og endå vidare), men dei kjem også direkte eller indirekte til nytte i ulike yrker og samfunnsroller kvar gong forhold knytt til religion eller religiøsitet dukkar opp. Fullført bachelorgrad i religionsvitenskap med minimum C i snitt på dei fagspesifikke emna gjer at studentane kan søke seg inn på masterprogrammet vårt, og dei som så gjer det godt der kan sidan søke seg vidare til forskarutdanning.

Vi i fagmiljøet snakkar stadig med studentane om moglegheiter som programmet kan opne for dei, både i arbeids- og samfunnslivet og med tanke på vidare studiar. Dette står sjølvstendig sentralt i studierettleiinga som studentane får av studiekonsulentane våre og i karriererettleiinga som Sammen tilbyr, det er tematisert på programnettsidene våre, det blir nemnt på orienteringsmøter, og ikkje minst blir det stadig tatt opp i samband med undervisninga i ulike emne. Vi er stolte av å stå for eit program som gir studentane mange moglegheiter, både nasjonalt og internasjonalt.

Felles undervisning med studentar som går på lektorprogrammet, og med studentar frå andre program som tek einskildemne i religionsvitskap, bringer ofte fram spørsmål om aktualitet og relevans i ulike undervisningssituasjonar. Mange studentar som går på bachelorprogrammet vil også kome til å arbeide som lærarar, medan mange av lektorstudentane vil ende opp med andre yrker, deriblant forskaryrket, noko som gjer at vi i fagmiljøet er opptekne både av at studentane skal tenkje på kva dei kan og vil bli, men også halde dører opne for meir eller mindre uventa moglegheiter som kan by seg under og etter studiet.

Arbeidsomfang

§ 2-2 Krav til studietilbudet (3): *Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.*

- Veiledning: Gi en vurdering av arbeidsomfang i studiet, herunder om det er enkelte emner, semestre e.l. der det er behov for å fordele arbeidsbelastningen. Hvordan sikres samkjøring av arbeidsbelastning i undervisning, arbeidskrav og vurdering mellom emner som er obligatorisk i

samme semester? Der disse tallene finnes på studieprogrammet: Kommenter tall fra Studiebarometeret om hvor mye tid studentene oppgir å bruke på studiet.

Det samla arbeidsomfanget i studiet er etter den gjeldande målestokken høveleg for eit fulltids bachelorprogram, men ytre faktorar som økonomi, familiesituasjonar og helse gjer at mange studentar likevel strevar med å finne nok tid til å fullføre det.

Somme emne, særleg RELV102, er i skrivande stund altfor omfattande med tanke på både innhald og undervisningsomfang, og dermed også arbeidsmengde for studentane. Også RELV105 fordrar uforholdsmessig mykje arbeid i forhold til andre emne på same nivå med like mange studiepoeng. Valemna på 200-nivå kan til samanlikning framstå som delvis underdimensjonerte, med mindre ein på dei føreset meir sjølvstudier frå studentane, noko som tilsynelatande berre i varierende grad er tilfelle. På RELV1250 må det vurderast nøye kor vidt innføring av fleire arbeidskrav har tatt fokus vekk frå arbeidet med bacheloroppgåva i første del av emnet eller om det har fått studentane fortare i gang med bacheloroppgåveskrivinga.

I fleire emne har kollisjonar med praksisperiodar for lektorstudentar og organisering av undervisninga for bachelorstudentar i og rundt desse periodane også vore krevjande, og fordelt arbeidsbelastninga skeivt i ulike periodar av semesteret, både for studentane og for dei som underviser.

Den påbegynte revisjonen av bachelorprogrammet som heilskap – og med det av emneporteføljen og emnestrukturen, samt innhaldet, arbeidsformene og storleiken på dei einskilde emna – tek sikte på å skape mykje betre balanse mellom arbeidsmengda i dei ulike emna og i dei ulike semestera i programmet.

Kobling til forskning

§ 2-2 Krav til studietilbudet (6): *Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.*

- Veiledning: Beskriv kort hvordan studentene møter forskning og faglig utviklingsarbeid i studieprogrammet

Tema, teoriar, perspektiv og metodar som vi underviser om reflekterer på fleire måtar forskingsfelt og forskningsinteressene til faggruppa og kvar einskild undervisar.

I ulike former for undervisning dreg vi vekslar på pågåande forskingsprosjekt, mellom anna om kontroversielle tema og fordommar, religiøse minoritetar, urfolks religionar, eller relasjonar mellom muslimar og kristne, i aller størst grad i val- eller fordjupingsemna vi tilbyr på 200-nivå, men også gjennomgåande i emna våre på 100-nivå. Vi deler stadig problemstillingar, hendingar, eksempel frå kjeldemateriale og metodiske utfordringar frå forskinga vår med studentane. Når vi har gjesteforskarar på besøk i Bergen arrangerer vi som regel gjesteførelingar. Slik lærer studentane om og av forskingsprosjekta og forskingsnettverka våre, medan vi får spørsmål og kommentarar frå studentane som hjelper oss vidare i forskinga.

Internasjonal forskningslitteratur utgjør eit ufråvikeleg fundament for emna, undervisninga og programmet som heilskap, både for studentane og for dei som underviser. Undervisninga tek utgangspunkt i, kommenterer og lærer studentane å arbeide aktivt med aktuell forskningslitteratur. Litteraturen på dei ulike emna blir stadig byta ut slik at studentane skal få bli kjente med ny forskning.

Øvingar, arbeidskrav og eksamensoppgåver blir laga med tanke på at studentane skal få prøve å utføre eller simulere avgrensa metodiske grep eller operasjonar som kunne inngått i meir komplekse forskingsprosjekt. Slik lærer dei å bruke forskningslitteratur og til ein viss grad også primærkilder. Forskingsetiske problemstillingar blir jamleg tatt opp i samband med slike øvingar.

Førstehandsmøter med pågåande forskning og oppdatert forskningslitteratur, samt øvingar som speglar forskning, gjer at studentane etter fullført program har fått ei grunnleggjande forståing av kva religionsvitskapleg forskning er. Dei har fått eit sett enkle erfaringar med kva religionsvitarar gjer når dei forskar, og dessutan kjennskap til somme nye rørsler eller retningar og spørsmål som pregar forskinga i faget. Denne grunnleggjande innsikta i forskning er blant det viktigaste studentane bringer med seg til vidare studiar og ikkje minst ut i arbeidslivet.

Internasjonalisering

§ 2-2 Krav til studietilbudet (7): Studietilbudet skal ha ordningar for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

§ 2-2 Krav til studietilbudet (8): Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordningar for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

- Veiledning: Gi en kort redegjørelse for status for internasjonalisering, og eventuelle tiltak for å øke omfanget og relevansen av internasjonaliseringen.
- Veiledning: Hvordan tilrettelegges det for faglig relevant utveksling i studieprogrammet?

Studentane blir heilt frå dei første orienteringsmøta for nye studentar, og stadig gjennom heile programmet i samband med både undervisninga og studierettleiing, oppmuntra til å reise på utveksling. Religionsvitskap er eit svært internasjonalt orientert fag, med tanke på både tema, språk og faglege nettverk, og studentar som reiser på utveksling får alltid stort fagleg utbytte av det. Difor er fagmiljøet særskilt opptatt av å få flest mogleg studentar til å reise på utveksling.

Studieplanen er fleksibel og vi strekk oss langt for å gjere tilpassingar slik at alle studentar som ønsker det skal få reise ut, eitt semester eller eit heilt år. På utveksling kan studentane ta religionsvitskaplege emne og anten få desse innpassa som tilsvarande eitt eller fleire av dei obligatoriske emna i programmet eller som valemne/fordjupingsemne. Eventuelt kan dei ta emne i andre humanistiske eller samfunnsvitskaplege fag og få desse godkjent som frie studiepoeng i graden.

Før dei får reise på utveksling må studentane ha tatt minst 60 studiepoeng ved UiB. Vi tilrår helst utveksling i femte og/eller sjette semester. Studentar som er interesserte i utveksling får tilbod om rettleiing med studiekonsulent og samtale med fagkoordinator eller ein annan fagtilsett for å planlegge utanlandsopphaldet sitt og eventuelt få førehandsgodkjent emneval. Fakultetet sine Internasjonale dagar er også nyttige for studentar som vurderer utveksling og lurar på kva for moglegheiter som finst for det. Vi

opplever jamleg at studentar tek kontakt for å snakke om utvekslingsmoglegheiter. Vi freistar alltid å oppmuntre studentane til å følgje egne faglege interesser og reise til ein stad der dei får utvikle desse. Då er det nyttig å ha både våre egne utvekslingsavtaler med sterke fagmiljø i utlandet som vi kjenner godt (for eksempel Aarhus, Groningen og SOAS i London) og tilgang til det store utvalet av utvekslingsavtaler som andre fag på UiB har, og som studentane våre får nytte dersom det finst ledige plassar.

Kvart semester mottek vi dessutan ei rekke innvekslingsstudentar som tek eitt eller fleire emne hjå oss. Dei gjer at undervisninga i Bergen blir meir internasjonalt orientert. Dei bringer også med seg interessante faglege perspektiv og erfaringar som dei deler, noko som fører til meir fagleg læring og inspirasjon for alle.

Fagmiljøet deltek i mange internasjonale nettverk og har ofte besøk av framifrå forskarar frå andre land som gjerne held gjesteførelingar for studentane våre. Vi reiser også mykje og gir gjesteførelingar sjølve, noko som gir oss erfaringar som vi jamleg deler med studentane våre. Slik freistar vi å inspirere studentane våre og syne dei korleis faget vårt er internasjonalt orientert på nesten alle måtar, og slik får vi vonleg også fleire tilreisande studentar til fagmiljøet vårt.

Likevel er det relativt få av våre studentar som reiser på utveksling (I 2018 var tre studentar på utveksling, i 2019 og 2020 ingen, og 2021 og 2022 to). Dei seinaste åra har sjølvstendig covid-19-pandemien i stor grad stått i vegen for reising. I tida framover vil vi i endå større grad oppmuntre studentane til å reise på utveksling og vi vil aktivt leite etter og støtte alle tiltak som kan få fleire til å reise.

Praksis

§ 2-2 Krav til studietilbudet (9): For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

§2-3 Krav til fagmiljø (7): For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.

- Veiledning (om relevant): Gi en kort beskrivelse av praksis, praksisens faglige relevans, andel studenter som har praksis og eventuelle planer for utvikling av tilbudet.
- Veiledning (om relevant): Gi en kort vurdering av fagmiljøets kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.

I likskap med dei andre studentane på AHRK, får studentane i religionsvitenskap høve til å søke på AHRK201 Praksis i arbeidslivet (15 studiepoeng) etter at dei har fullført minst 60 i eitt av faga ved instituttet. Dei som får plass på emnet blir utplasserte i cirka 200 timar i ei bedrift eller ein institusjon som driv med ei relevant verksemd og som instituttet har oppretta særskilt avtale med. Der får studentane delta i ulike gjeremål som er viktige for bedrifta eller institusjonen. Frå dette arbeidet skriv studentane ein rettleia praksisrapport.

Fagmiljøet skulle ønske at fleire av studentane våre søkte på dette emnet. Vi vil i tida framover freiste å opprette praksisavtaler med fleire institusjonar som er særleg relevante for studentar i religionsvitenskap og vi vil i endå større grad oppmuntre studentane våre til å søke på dette emnet.

Sjå vedlegg: emneskildring AHKR201 Praksis i arbeidslivet

Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften

Studietilsynsforskriften kapittel 2. Akkreditering av studietilbud, § 2-3. Krav til fagmiljø

Fagmiljøets størrelse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (1): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

§ 2-3 Krav til fagmiljø (4): Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

a) For studietilbud på bachelorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.

b) For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

c) For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

For mastergradsstudier: § 3-2 Akkreditering av mastergradsstudier i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning

(2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.

(3) Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

- Veiledning: Gi en kort vurdering av om fagmiljøet tilknyttet studietilbudet har en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, er kompetansemessig stabilt over tid og har en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.
- Har fagmiljøet den sammensetningen som er beskrevet i § 2-3 (4)?

Fagmiljøet i religionsvitenskap har dei seinaste åra hatt ti faste vitenskaplege stillingar. Denne storleiken er naudsynt for å ivareta studentane skikkeleg og tilby undervisning i tråd med fagets eigenart. I tillegg til disiplinprogram på alle nivå tilbyr fagmiljøet årsstudium i religionsvitenskap, lektorprogram med religionsvitenskap som fag I og fag II, praktisk-pedagogisk utdanning, og eit heildigitalt engelskspråkleg masterprogram om religiøse minoritetar. Dei ulike programma våre er tett innvevde i kvarandre, med høg grad av emnesamkøyring, noko som er tenleg med tanke på både studiekvalitet, kompetanse og ressursbruk. Bachelorprogrammet i religionsvitenskap er særleg innvevd i og samkøyrert med lektorprogrammet og årsstudiet.

I 2022 var åtte av dei faste tilsette professorar og to førsteamanuensar, alle ti internasjonalt leiande på sine fagfelt. Religionsvitenskap er eit særskilt omfattande fag ettersom det ideelt handlar om alle religionar til alle tider i alle verdsdelar. Fagmiljøet har kompetanse som dekker dei fleste av dei største religionane i verda (kristendom, islam, hinduisme og buddhisme), samt fleire mindre religionar (mellom anna jødedom, zoroastrisme, ulike urfolks religionar og nyreligiøsitet), ulike historiske periodar (antikken, tidleg nytid,

notida), ulike geografiske regionar (Noreg, Sápmi, Skandinavia, Europa, Middelhavsområdet, Midt-Austen, Iran, India, Sentral-Amerika), mange fagleg sentrale tema (som religionsdidaktikk, interreligiøse relasjonar og minoritetar) og ulike metodar (deriblant filologi, diskursanalyse og feltarbeid). Dette gjer oss i stand til å gi eit fagleg solid og relativt breitt studietilbod.

Fagmiljøet har nyleg hatt stor utskifting etter ei rekke avgangar med pensjon (Gilhus, Natvig, Thomassen) og ein overgang til eit anna universitet (Endsjø). Nok ein avgang med pensjon skal skje våren 2023 (Rydving), og det er avgjerande for opprettholdinga av studietilboda at denne stillinga blir erstatta. Som erstatning for dei som har gått av har fire nye fagpersonar blitt tilsett i løpet av dei seinaste fire åra (van der Haven 2019, Mauder 2020, Tafjord 2021, Bull 2022). Emneporteføljen og den faglege heilskapen i alle programma våre er no i ferd med å bli revidert også for å ta høgde for utskiftingane i staben og dei endringane dette medfører for den samla kompetansen til fagmiljøet. Dette revisjonsarbeidet vil bli intensivert og fullført så fort som råd etter at den nye modellen for lektorprogrammet har blitt klar.

Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (2): *Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.*

- Veiledning: Har fagmiljøet tilknyttet studietilbudet godkjent utdanningsfaglig kompetanse iht UiBs regelverk? Hvordan jobbes det for å ivareta kravene til utdanningsfaglig kompetanse i fagmiljøet?

Alle dei ti faste vitenskapleg tilsette har relevant og godkjent utdanningsfagleg kompetanse, ni av ti har dessutan gjennomgått formell opplæring i universitetspedagogikk.

Fagmiljøet deler jamleg erfaringar frå ulike undervisningsopplegg seg imellom. Dette skjer mellom anna i vårt felles fagforum, som innimellom sett særskilt fokus på nettopp undervisningsopplegg og då gjerne blir kalla undervisningsforum, og på fagmøter. Begge deler blir arrangert om lag ein gong i månaden. I ulike emne prøver vi stadig ut delvis nye pedagogiske opplegg for å legge til rette for best mogleg læring for studentane.

Fagdidaktikk er eit prioritert fagfelt i kollegiet, viktig i både forskinga og undervisninga vår, og sjølvstøtt sentralt for kreative og kritiske diskusjonar om vår eiga undervisningsverksemd. Fleire i fagmiljøet har også vore aktive internasjonalt i diskusjonar om undervisning og program i faget (von der Lippe, Undheim, Stausberg).

Faggruppa ønsker seg fleire tilbod om universitetspedagogisk påfyll, til inspirasjon og ettertanke, gjerne på tvers av fagmiljøa ved instituttet, fakultetet og universitetet.

Faglig ledelse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (3): Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

- Veiledning: Har studieprogrammet en tydelig faglig ledelse med ansvar for kvalitetssikring og utvikling som definert i kap. 2.3 i UiB sitt kvalitetssystem for utdanning?

Fagmøtet, med alle dei tilsette på faget, fungerer som programstyre og kjem saman cirka ein gong i månaden.

Fagmiljøet har ein fagkoordinator som også er programstyreleiar. Fagkoordinator er utpeika for to år om gangen. I 2022 og 2023 er det professor Bjørn Ola Tafjord. Han avløyste professor Knut Jacobsen, som før der igjen tok over vervet etter professor Håkan Rydving. Fagkoordinator har oversyn over all undervisninga i faget og utfører oppgåvene som er spesifiserte i kvalitetssystemet i samarbeid med faggruppa og studieadministrasjonen. Fagkoordinator møter i UUI og har jamleg kontakt med undervisningskoordinator, studieleiar og instituttleiar.

Kvart emne har ein emneansvarleg som organiserer undervisninga og evalueringa på emnenivå.

Programmet har også ei ekstern fagfelle som fører tilsyn og kjem med tilrådingar. Dei seinaste åra har det vore professor Anne Stensvold frå Universitetet i Oslo.

Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse

§ 2-3 (5): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

- Veiledning: Gjør en kort vurdering av fagmiljøets fagspesifikke kompetanse, med vekt på sammenhengen mellom fagmiljøets forskningsfelt og programmets innhold og nivå.

Dei faste vitenskapleg tilsette hevdar seg alle i forskningsfronten internasjonalt på sine fagfelt. Vi er spesialistar på egyptisk religion og andre religionar kring Middelhavet i antikken (Bull), hinduisme og andre religionar i eller frå India, også i Noreg (Jacobsen), sentral-europeiske og indiske religionar i nyare tid (Keul), islam og kristendom i Midt-Austen, Nord-Afrika og Europa i mellomalderen og tidleg nytid (Mauder), samisk religion og misjonshistorie, norrøn religion, samt religion og estetikk (Rydving), zoroastrisme og religionsvitenskaplege teoriar og metodar (Stausberg), kristendomar og andre religionar blant urfolk i Sentral-Amerika og Skandinavia (Tafjord), romersk religion, nyreligiøsitet og religionsdidaktikk (Undheim), jødedommar og religiøse minoritetar (van der Haven), religionsdidaktikk og kontroversielle tema i samtida i Noreg (von der Lippe).

Emna som inngår i bachelorprogrammet i religionsvitenskap speglar i stor grad fagmiljøet sin forskningskompetanse. Det gjeld emna på 100-nivå: RELV100 Religion, kultur og samfunn; RELV101 Kva er religionsvitenskap?; RELV102 Jødedommen, kristendommen og islam; RELV103 Hinduismen, buddhismen og andre asiatiske religionar; og RELV105 Midtaustens og Middelhavsområdets eldste religionshistorie, og norrøn og samisk religion. Og det gjeld i endå større grad dei roterande valemna på 200-nivå som er knytt

direkte til spesialkompetansen til ein eller nokre av oss. Kva for valemne som blir gitt på 200-nivå varierer frå år til år, avhengig av tilgjengelege ressursar.

Faggruppa arbeider stadig med å gjere undervisninga så forskingsnær som råd. Evalueringa og revisjonen av emneporteføljen som vi har starta, men ikkje enno fullført i påvente av vedtak om modell for lektorprogrammet, skal føre til endå fleire og tettare samanhengar mellom dei fagleg tilsette sine spesialkompetansar og emnetilbodet vårt. Særleg vil forskingskompetansane til dei seinast tilsette få større plass i emna og studieprogrammet i tida framover.

Faggruppa forstår emneporteføljen og heilskapen i programmet som eit felles ansvar og noko som skal spegle den samla forskingskompetansen vår. Alle dei faste vitenskapleg tilsette kan ha emneansvar for og undervise i fleire av emna våre.

Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

§ 2-3 (6): *Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.*

- Veiledning: Gi en kort vurdering av internasjonalt og nasjonalt samarbeid og nettverk som er relevante for programmet.

Det religionsvitenskaplege fagmiljøet deltek aktivt i ei rekke nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbodet.

Gjennom Erasmus+ reiser somme av våre studentar på utveksling (vi har som mål at talet på studentar som reiser ut skal auke i åra som kjem), samstundes som vi er vertskap for fleire internasjonale studentar (og vi vil arbeide for å tiltrekke oss endå fleire framover). Covid-19 pandemien gjorde studentutveksling vanskeleg og tidvis umogleg mellom 2020 og 2022.

Sommarskulen i Zoroastrian Studies som blir arrangert i Roma, som Stausberg står bak i samarbeid med kollegaer og spesialistar på fagfeltet frå SOAS i London, er eit anna døme på internasjonalt samarbeid og studentutveksling som bachelorstudentane våre kan delta i.

Medlemmane i faggruppa er dessutan involverte i mange ulike forskingsprosjekt som inneber både nasjonale og internasjonale samarbeid, og i samband med fleire av desse kjem framifrå forskarar kvart semester på besøk til Bergen. Då inviterer vi som regel til gjesteførelsing, ofte på eitt eller fleire av emna som inngår i bachelorprogrammet. Til dømes hadde vi hausten 2022 gjesteførelsingar på RELV103 med professor Ruby Sain (Adamas University, India) og professor Gregory D. Alles (McDaniel College, USA), på RELV102 og RELV240 med professor Martin Tamcke (Georg-August-Universität Göttingen, Tyskland), og på RELV232 med førsteamanuensis Roald Kristiansen (UiT Noregs arktiske universitet). Sain kom for å søke samarbeid med Jacobsen, Alles deltek i GOVMAT-prosjektet som Tafjord lei, Tamcke har vore rettleiar og rådgivar for Mauder, medan Kristiansen har skrive ei lærebok om verdsfilosofiar saman med Jacobsen og Rydving. Slik får studentane treffe og lære om den pågåande forskinga til framifrå forskarar frå fleire andre universitet.

Forskningsprosjektet "Skolen som mulighetsarena: demokratiforståelse og forebygging av gruppebaserte fordommer" (NFR/SAMKUL 2018–2021), leia av von der Lippe, skapte mange relevante aktivitetar og

læringsarenaer for studentane våre medan det pågikk. I åra som kjem vil særleg GOVMAT-prosjektet ("The Governmateriality of Indigenous Religions", NFR/FRIPRO 2020–2025) bringe gjesteforskarar til Bergen og skipe til arrangement som er relevante også for studentane på bachelorprogrammet vårt. Det same vil andre nye nasjonale og internasjonale samarbeidsprosjekt som er i ferd med å vekse fram i fagmiljøet gjere, mellom anna gjennom dei nydanna tverrfaglege forskargruppene som fokuserer på religionar i antikken (leia av Bull), kontroversielle tema (leia av von der Lippe), Midtausten og islamske studiar (leia av Mauder) og minoritetar (leia av van der Haven). Alle desse forskargruppene bygg på og vidareutviklar lokale, nasjonale og internasjonale forskningssamarbeid og nettverk som også studentane våre får kjennskap til gjennom undervisninga vår og gjennom gjesteførelesarar.

Ein annan stad der slike samarbeid og nettverk kjem godt til syne, også for studentane våre, er i den omfattande og stadig veksande podcast-serien Religionsoraklene.

Dei aller fleste i fagmiljøet deltek også aktivt i forskingsprosjekt og forskarnettverk som er leia frå andre universitet, samt i ei rekke mindre nettverk og individuelle samarbeid med forskarar ved andre institusjonar i Noreg eller utanlands, og erfaringar frå dette deler vi også jamleg med studentane våre. Somme tider fører også slike personlege samarbeid og nettverk til ekstra arrangement i Bergen for studentane våre, som for eksempel gjesteførelsingane med Tamcke og Kristiansen hausten 2022.

Velg studieprogram her!

BAHF-RELV Bachelorprogram i religionsvitenskap

Søker- og studenttall

Søking og opptak

Studieprogram	Årstall	Termin	Studieplasser	1.prioritet	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud	Svart ja	Registrert	Andel registrert av tilbud
BAHF-RELV Bachelorprogram i ..	2017	HØST	30	16	0,5	33	15	13	39,4%
	2018	HØST	27	18	0,7	25	17	15	60,0%
	2019	HØST	27	21	0,8	35	27	25	71,4%
	2020	HØST	27	21	0,8	28	20	19	67,9%
	2021	HØST	27	12	0,4	15	11	9	60,0%

Årstall

Multiple values

Termin

HØST

STUDIERETNINGNAVN_B..

All

Kjønn

All

Poenggrense

Studieprogram	Årstall	Termin	Registrert		Kvote		Min. Poenggrense	
			Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent
BAHF-RELV Bachelorprogram i religionsvitenskap	2017	HØST	12	1	0,00			
	2018	HØST	13	2	0,00			
	2019	HØST	22	3	0,00			
	2020	HØST	18	1	0,00			
	2021	HØST	9	0	0,00			

OPPTAKSTYPEKODE

All

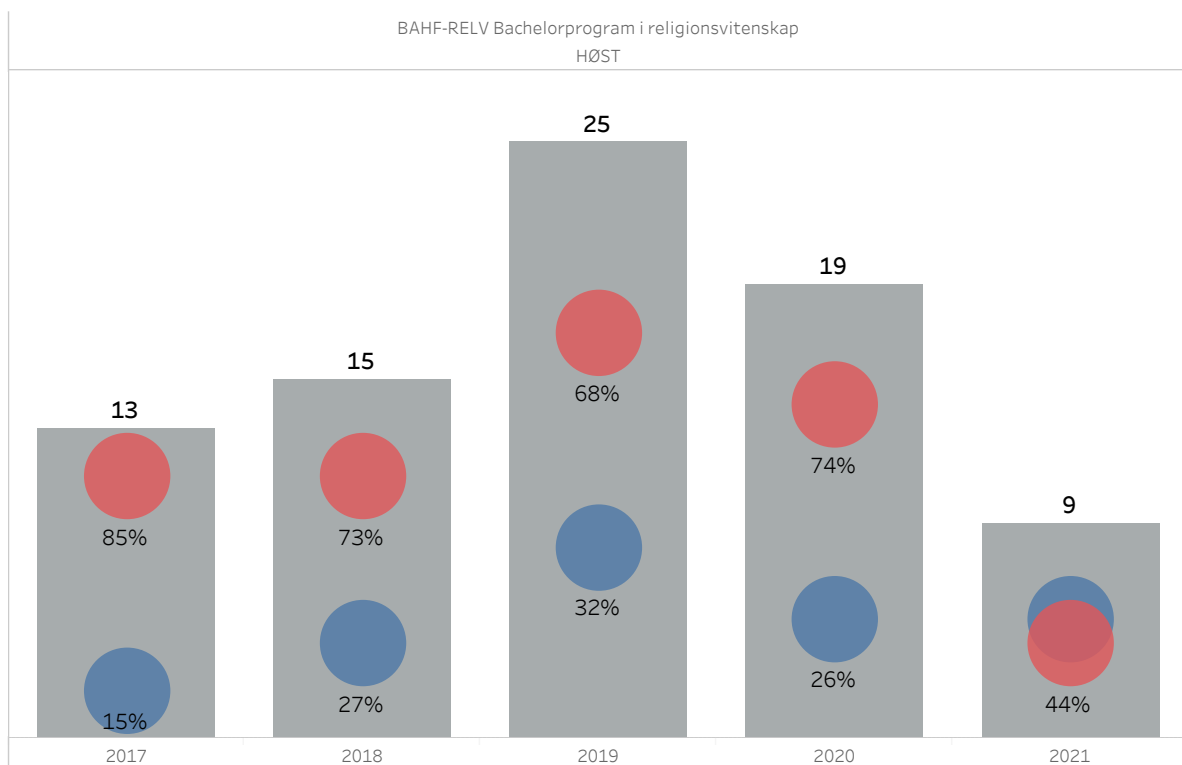
CAMPUSKODE

All

MOTTSTATUS

All

Antall startende

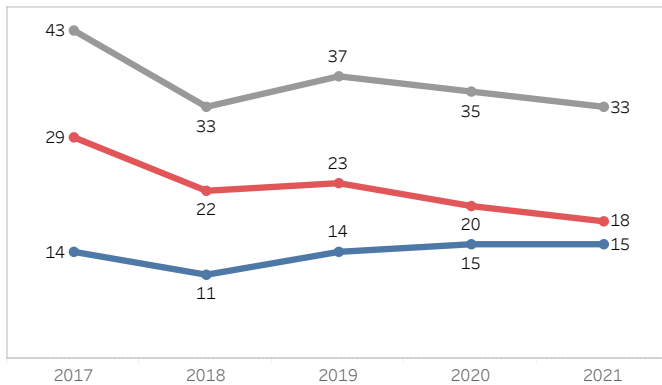

Velg studieprogram her!

BAHF-RELV Bachelorprogram i religionsvitenskap

Antall studenter - fullføring og frafall

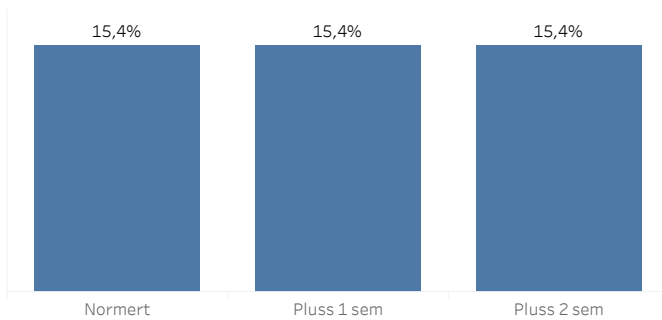
Antall studenter

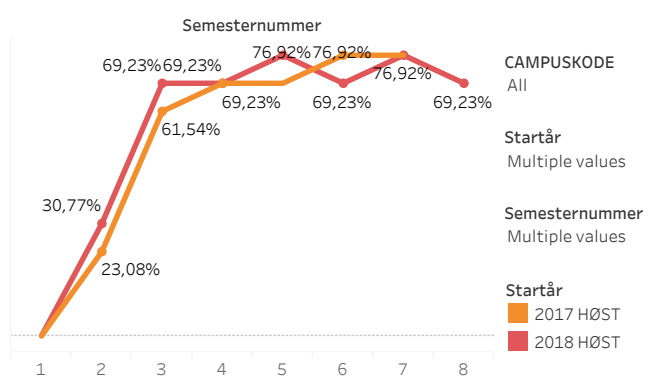
Kvalifikasjoner og utveksling

	Antall kvalifikasjoner	Antall kvalifikasjoner med utveksling	Andel kvalifikasjoner med utveksling	Årstall Multiple values
2018	9	0	0,0%	Termin HØST
2019	9	1	11,1%	STUDIERETNINGNAVN_B.. All
2020	6	0	0,0%	Kjønn K
2021	8	0	0,0%	M
				Årstall Multiple values

Andel studenter som fullfører en grad

Andel frafall

Utreisende utvekslingsstudenter med avtale

Studieprogram	Årstall fra	Årstall til	Land	Utreisende utvekslingsstudenter med avtale	Årstall fra
BAHF-RELV Bachelorprogram i religionsvitenskap	2018	2018	AU Australia	1	Multiple values
			GR Hellas	1	
			DE Tyskland	1	
	2019	2019	IT Italia		Årstall til
	2021	2022	IT Italia	1	Multiple values
			NL Nederland	1	
	2022	2022	IT Italia		Kjønn
					All

Beståtte studiepoeng

Årstall	Termin / Studieprogram					
	VÅR			HØST		
	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per stu..	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoeng per stu..
2017	1 145	52	22,02	785	43	18,26
2018	830	39	21,28	525	33	15,91
2019	675	31	21,77	695	37	18,78
2020	630	27	23,33	725	34	21,32
2021	690	33	20,91	410	28	14,64
2022	360	27	13,33	33	22	1,48

Egenvurdering på emne- og programnivå

Emnenivå: Fylles ut av emneansvarlig

Programnivå: Fylles ut av programstyreleder (fagkoordinator)

Emne/program	Religionsvitenskap, Bachelor
År	2020
Emneansvarlig/ Programstyreleder (fagkoordinator)	Knut Axel Jacobsen (fra høst 2020)
Samlet vurdering av gjennomføringen av emnet/programmet	Til tross for restriksjoner på grunn av covid ble alle de planlagte undervisningsemnene gjennomført, mest på zoom, men også med fysisk undervisning og videonotat der dette mulig. Det var dessverre store tekniske problemer med videonotat. Plutselige endringer i undervisningsopplegg ble oppfattet som ubehagelig. Undervisning ble foretatt fysisk den tid dette var var forsvarlig og mulig, også seminarundervisning. Som en unntakssituasjon fungerte undervisningen, men læring på universitetet er også en sosialiseringssprosess, og undervisning uten fysisk tilstedeværelse er ikke en holdbar måte å drive et universitet på i lengden. Eksamen ble på flere emner endret fra skole-eksamen til to dagers hjemme-eksamen. Oppgavespørsmålene måtte utformes mer finurlig og kravene heves siden studentene besvarte oppgavene med åpne pensumbøker, og i sensureringen var det større forventning om god forståelse og kløkt i bruk av materialet. Hovedinntrykket var at dette fungerte greit. Flere rapporterer at studentpresentasjoner på zoom har fungert bra.
Emne: Er emnet student- evaluert? Hva kom i så fall fram der? Program: Funn i eventuelle programsensorrappporter sist år.	RELV101 ble studentevaluert våren 2020 og RELV102 høsten 2020. Kommentarene er gjennomgående positive. Det var også variasjon i svarene. En del studenter foretrekker mer av pensum på norsk, og mer pensum av ikke-vestlige forskere blir også nevnt. Det har ikke vært ekstern fagfelle for religionsvitenskap for 2020. Ekstern fagfelle for religionsvitenskap begynner

	våren 2021. Hun har fått i oppgave å først særlig vurdere masterprogrammet.
Var det noe som ikke fungerte godt nok? Er det behov for å foreta justeringer eller sette inn tiltak for å forbedre emnet/programmet? Hvilke?	Videonotat fungerte for dårlig, og plutselige endringer i undervisningsopplegg ble oppfattet som ubehagelig. Men mye har fungert etter forholdene greit til tross for covid-epidemien og tekniske problemer. En vedvarende utfordring er å gjøre undervisningen optimal for både programstudenter i religionsvitenskap og årsstudenter, og de som går på lektorprogrammet. Lektorstudentenes praksisperioder kan vanskeliggjøre planlegging av undervisning og føre til rokering i rekkefølgen av temaer i undervisningen, noe som kan skape pedagogiske vanskeligheter.
Andre kommentarer eller innspill	

RAPPORT OM BA-STUDIET I RELIGIONSVITENSKAP

BA-programmet i religionsvitenskap er fokus for årets tilsynsrapport. På invitasjon fra fagmiljøet, hadde jeg den 28. september 2022 to separate møter med studenter og fagmiljø. I møtene gjennomgikk vi «anbefalt studieløp», og jeg stilte spørsmål om undervisningsopplegg og læringsmiljø.

Jeg snakket med to studentrepresentanter fra fagutvalget, en 5.semester BA-student og en førstesemester Lektorstudent. Uttalelsene deres er selvfølgelig ikke representative, og jeg gjengir derfor bare de temaene som ble identifisert som problematiske både av studentene og faggruppen.

Her følger rapporten, som også baserer seg på den kritiske gjennomgangen av emnebeskrivelser og læringsmål jeg gjorde før sommeren (se rapport 30.juni 2022).

Beskrivelse av programstruktur med kommentarer

BA-undervisningen er felles for to studieprogrammer, BA i Religionsvitenskap og Lektorprogrammet. I tillegg kommer årsstudiet samt enkelttemnestudenter.

Strukturen og emnetilbudet på BA-programmet ble utviklet før Lektorprogrammet ble opprettet. Tilpasningen fremstår imidlertid nærmest som sømløst, og begrenser seg til lektorstudentenes fravær fra deler av undervisningen på ett emne (reduisert variant av RELV103 med 5 sp. istedenfor 15), og et nytt innføringsemne (RELV 100 på 10 sp.) som er valgfritt for BA-studentene.

I praksis viser det seg å være flere utfordringer knyttet til tilstedeværelsen av to distinkte studentgrupper i undervisningen, noe som særlig oppleves som problematisk for BA-studentene fordi lektorstudentene utgjør en så stor majoritet. Mer om læringsmiljø nedenfor.

Forholdet mellom obligatoriske og valgfrie emner på BA-programmet balanserer godt (60/30sp), og anbefalt studieløp fører studentene på en logisk måte inn i faget. Det tilbys 4 emner à 15 sp. på grunnnivå hvorav 3 er obligatoriske. Disse 15 sp. emnene har en tydelig komparativ profil, gir en systematisk innføring i sammenlignende religionsvitenskap og en grundig opplæring i fagets empiri.

Det tilbys en rekke valgfrie fordypningsemner (tema-emner på 200-nivå) på 15 sp. Disse emnene har felles undervisning med tilsvarende emner på MA-nivå. Dette er en ypperlig modell for å sikre et bredt studietilbud med begrensede undervisningsressurser.

Hvilke topic-emner på 200-nivå som tilbys hvert semester varierer avhengig av tilgjengelige undervisningsressurser, men det gjør det vanskelig for studentene å planlegge et 3-årig studieløp.

Valgfriheten på programmet (60/30) er som sagt god, men oppleves i praksis som relativt begrenset/styrt. BA-studenten fortalte om medstudenter som hadde møtt opp til undervisningen på topics-emner, og blitt rådet til heller å velge emner på 100-nivå. Dersom

det stemmer vil jeg anta at det skyldtes manglende forkunnskap. Man burde vurdere å innføre bestått eksamen i relevant 100-nivå emne som obligatorisk forkunnskap.

Læringsmiljø

Antallet BA-studenter som deltar i undervisningen på de ulike emnene er svært viktig. På de obligatoriske emnene på 100-nivå er BA-studentene en liten minoritet sammenlignet med lektorstudentene. Jeg fikk imidlertid inntrykk av at BA-studentene var i klart mindretall på tema-emnene (200-nivå).

Forslag: Egne seminarer til hver studentgruppe: en gruppe for BA-studenter, en eller flere for Lektorstudenter, og en for Årsenhet og andre. Sistnevnte kan eventuelt den slås sammen med BA-gruppen hvis de er for få (5-8 studenter er vel en kritisk grense?).

*

Jeg spurte studentene inngående om synspunkter på undervisning, pensum og studiemiljø. Begge var svært fornøyd med forelesningsformen og med foreleserne og ville anbefale religionsvitenskap til alle andre «som er interessert i religion». Dette til tross for at BA-studenten rapporterte om et nærmest fraværende studiemiljø, og fortalte at når de hadde break-out rooms på zoom under corona-pandemien, var hen den eneste BA-studenten. Alle de andre var Lektor-studenter, og slik er det også på forelesningene nå.

I arbeidet med denne rapporten har jeg oppdaget noen problemer på BA-programmets nettside fremgår det ikke at studentene kan velge topics-emner. Under Oppbygging av studieløp står det kun referert til «valfritt emne (15 sp)» i 3. og 4. semester. Nettsiden har for øvrig en ikke-fungerende link «den detaljerte planen for programmet». Det er uheldig. Det mangler også link til 200-nivå emner i anbefalt «Oppbygging» av BA-graden.

Til sist et litt annet tema: Studentene fortalte at de ikke leser Emnebeskrivelsene annet enn helt unntaksvis (hvis emnenavnet virker spennende og man ikke kan gjette hva det handler om). Det er derfor heller ingen grunn til å tro at de er kjent med Læringsmålene – noe som kan forklare hvorfor de ber om karakterbegrunnelser.

Anne Stensvold professor i religionsvitenskap, Universitet i Oslo

Egenvurdering på programnivå

Programnivå: Fylles ut av programstyreleder (fagkoordinator)

Program	Bachelor i religionsvitenskap
År	2019
Programstyreleder (fagkoordinator)	Håkan Rydving
Samlet vurdering av gjennomføringen av programmet	Undervising og vurdering på programmet er gjennomført etter planane med interesserte studentar og i hovudsak gode eksamensresultat. Det er god variasjon mellom dei ulike emna som bli tilbode, mellom obligatoriske emne og valemne, mellom emne som gjev introduksjonar i enkelte religionar og emne som er komparative og tematiske, og mellom emne med undervising på norsk (skandinavisk) og på engelsk. Dei ulike lærarane har lagt ned mykje tid på å fornye både innhald, litteratur og undervisningsformer etter erfaringane frå tidlegare semester. Fleire emne har blitt evaluert og resultata har i hovudsak vore mykje positive. Dei kritiske merknadene om einskilde bøker og undervisningsformer vil det bli teke omsyn til i planlegginga av undervisninga i 2020.
Program: Funn i eventuelle programsensorrapporter sist år.	Det var ikkje nokon ekstern fagfelle i religionsvitenskap i 2019, men den nye eksterne fagfellen som byrjar i 2020 skal som hovudoppgåve evaluere det ordinære masterprogrammet. Bachelorprogrammet vil i følge planane bli evaluert av neste eksterne fagfelle.
Var det noe som ikke fungerte godt nok? Er det behov for å foreta justeringer eller sette inn tiltak for å forbedre emnet/programmet? Hvilke?	Alt fungerte i hovudsak godt, men eit problem har vore å tilpassa undervisinga så at den blir optimal for både programstudentar i religionsvitenskap (inklusive dei som tek religionsvitenskap som årsstudium) og dei som går lektorprogrammet. At lektorstudentane har praksis fleire veker kvart semester krev mykje ekstra arbeid av både administrasjon og lærarar og det årsakar ein heil del kritikk frå dei andre studentane som opplever at lektorstudentane blir prioritert; samstundes er lektorstudentane misnøgde med at undervisingstilbodet deira ikkje er godt tilpassa praksisperiodane og dei spesielle behova deira.
Andre kommentarer eller innspill	

LAVEREGRADSEMNE

Praksis i arbeidslivet

Studiepoeng	Undervisningssemester	Emnekode	Talet på semester	Språk
15	Vår	AHKR201	1	Norsk

Ressursar[Timeplan \(https://tp.educcloud.no/uib/timeplan/timeplan.php?id=AHKR201&type=course&sort=week&sem=23v&lang=no\)](https://tp.educcloud.no/uib/timeplan/timeplan.php?id=AHKR201&type=course&sort=week&sem=23v&lang=no)[Eksamensinformasjon \(/nb/emne/AHKR201?sem=2023v#block-uib-study-study-exam-info\)](https://nb.emne/AHKR201?sem=2023v#block-uib-study-study-exam-info)

Studiepoeng, omfang

15 stp

Studienivå (studiesyklus)

Bachelor

Undervisningssemester

Vår

Undervisningsstad

Bergen

Mål og innhald

Mål

Praktikantopphaldet skal bidra til å utvikla den faglege kunnskapen til studentane i forhold til aktuelle samfunnsaktørar og arbeidsgivarar. Gjennom observasjon, samhandling, rettleiing og praktisk utøving skal studentane få høve til å verta meir medvitne om eiga yrkesrolle og om korleis det er å arbeida ved bedrifter/institusjonar der utdanninga er relevant.

Innhald

Studentane deltek i arbeidsoppgåvene i den bedrifta/institusjonen dei er utplassert i. Det er ein føresetnad at dei får høve til å delta i arbeidsoppgåver som er relevante for deira faglege kompetanse og arbeidsstaden sine behov. Arbeidsoppgåvene til den enkelte student vil verta konkretiserte i ein kontrakt mellom studenten og den enkelte institusjon/bedrift.

Sjå informasjon om dei ulike bedriftene/institusjonane som deltek i emnet her:

<http://www.uib.no/ahkr/45357/ahkr201-%E2%80%93-praksisemne-ved-ahkr>

<http://www.uib.no/ahkr/45357/ahkr201-%E2%80%93-praksisemne-ved-ahkr>

Læringsutbytte

Kunnskapar

Gjennom praksisopphaldet har kandidaten tileigna seg erfaringar og kunnskapar relevante for den bedrifta/institusjonen han har praksisopphald ved, og dei arbeidsoppgåvene han blir sett til. Kandidaten har kunnskap om korleis bedrifter/institusjonar organiserer arbeidet sitt, og relaterer faglege spørsmål til reelle og aktuelle situasjonar i arbeidslivet.

Ferdigheiter

Kandidaten kan nytta fagleg kunnskap i ein praktisk arbeidssituasjon og reflektera over dei val som vert gjorde. Kandidaten kan bruke presentasjonsverktøy til formidling.

Generell kompetanse Kandidaten kan planleggja og gjennomføra varierte arbeidsoppgåver som strekkjer seg over tid, aleine og som deltakar i ei gruppe. Kandidaten kan utveksla synspunkt og erfaringar om fagleg verksemd og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis og kan også reflektera over eiga rolle i arbeidssituasjonen. Kandidaten kan formidle kunnskapar og erfaringar munnleg og visuelt på ein konsis måte til ei større gruppe.

Krav til forkunnskapar

-Minst 60 studiepoeng i eitt av faga det vert undervist i ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitskap (AHKR) eller tilsvarande.

Studiepoengsreduksjon

Ingen

Krav til studierett

Emnet har eit eige opptak, og har plass til inntil 15 studentar.

Søknadsprosedyre

Ein søker gjennom eit digitalt skjema frå AHKR's nettsider her:

<https://skjemaker.app.uib.no/view.php?id=2926566> (<https://skjemaker.app.uib.no/view.php?id=2926566>)

Søknaden skal mellom anna innehalda ein motivasjonstekst som saman med karakterar og studieprogresjon vil verte vurdert i opptaksprosessen.

Søknadsfrist

15.januar for opptak i følgjande semester.

Arbeids- og undervisningsformer

Form: Seminar og rettleiing i grupper

Tal veker: om lag 16 veker

Ved semesterstart vert det halde eit orienteringsmøte med fokus på å førebu studentane på praksis, der ein viktig del er å gjera studentane medvitne om sin eigen kompetanse og korleis dei kan nytte denne i praksisen. På orienteringsmøte vil også deltakande bedrifter/institusjonar presentera seg og dei tilbod dei har til studentane.

Studentane får rettleiing både frå bedrifta/institusjonen og frå Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap. Kvar student får individuelle tilbakemeldingar på presentasjonar i grupper på instituttet. Det vert lagt opp til fleire fellessamlingar der studentane drøftar og presenterer institusjonane/bedriftene og arbeidsoppgåvene dei har hatt der. I tillegg til dette vert eksamen arrangert som eit avslutningsseminar der studentane held innlegg og munnleg presenterer erfaringar frå praksisopphaldet sitt for alle medstudentane og representantar frå praksisplassane..

I den endelege presentasjonen (eksamen) skal studentane presentere praksisinstitusjonen, greia ut om arbeidsoppgåvene sine, drøfta sin eigen kompetanse i forhold til praksisen og reflektera over praksissemesteret.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Studenten må ha oppfylt følgjande arbeidskrav:

- Deltaking på all undervisning
- Om lag 200 timars praksisperiode i ein godkjend institusjon/bedrift etter ein kontrakt inngått mellom student, AHKR og institusjonen/bedrifta. Arbeidet med presentasjonen vert ikkje inkludert i

dei 200 timane.

- Levere to presentasjonar skriftleg (som fil frå powerpoint eller liknande presentasjonsverktøy) og framføre desse munnleg på seminar. Framføringane skal vere på om lag ti minuttar.
- Kommentera deiandre studentane i gruppa sine presentasjonar munnleg på to seminar.
- Innlevering av loggbok godkjent av institusjonen/bedrifta
- Godkjent litteraturliste av emneansvarleg

Obligatoriske arbeidskrav er gjeldande i to semester inkludert undervisningssemesteret.

Vurderingsformer

Eksamen er ein munnleg presentasjon av erfaringar frå praksisopphaldet (om praksisplassen, praksisarbeidet og ein refleksjon over praksisen). Presentasjonen skjer på avslutningsseminaret framfor medstudentar og inviterte representantar frå praksisinstitusjonane. I forkant av sjølve presentasjonen skal studenten ha ein skriftleg versjon av presentasjonen i form av powerpoint-fil eller liknande. Framføringa skal vere på omlag 15 minuttar. Studentar som har samarbeida tett i praksisperioden kan presentere saman om dei ønsker det, og framføringa blir forlenga i tid tilsvarande 15 minuttar pr student som presenterer saman. Studentane får individuell karakter.

Hjelpemiddel til eksamen

Alle

Karakterskala

I vurderinga av emnet nyttar ein karakterskalaen greidd/ikkje greidd.

Vurderingssemester

Vår

Litteraturliste

Studenten legg opp ei sjølvvalt litteraturliste på om lag 600 sider. Litteraturlista må godkjennast av emneansvarleg.

Emneevaluering

Emnet vert evaluert jamleg.

Programansvarleg

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet og alle emna der.

Administrativt ansvarleg

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

KONTAKT

Studierettleiar@ahkr.uib.no (mailto:Studierettleiar@ahkr.uib.no)

EKSAMENSINFORMASJON

Vurderingsordning: Munnleg eksamen

Dato

06.06.2023

Trekkfrist

23.05.2023

[Dette bør du vite om eksamen \(/nb/eksamen/\)](/nb/eksamen/)

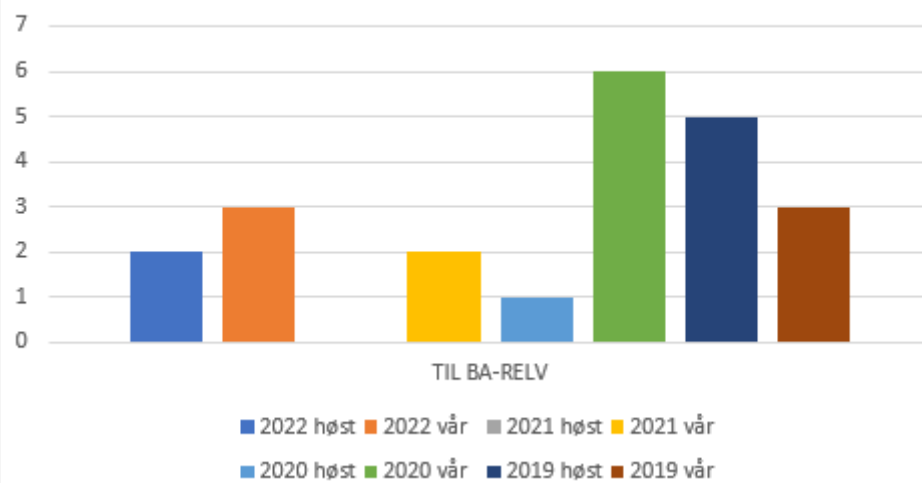
VEL SEMESTER

[Haust 2022 \(Sist semester\) \(?sem=2022h\)](?sem=2022h)

[Vår 2023 \(Inneverande semester\) \(?sem=2023v\)](?sem=2023v)

[Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap \(/nb/ahkr/\)](/nb/ahkr/)

Overganger til BAHF-RELV

5-årig progamevaluering av bachelorprogram i tysk HS17- VS22

Denne 5-årige progamevalueringen av bachelorprogram i tysk dekker perioden fra og med høstsemesteret 2017 til og med vårsemesteret 2022. Den er skrevet med utgangspunkt i pdf-en «Mal for progamevaluering» med støtte i pdf-en «Veiledning for progamevalueringer».

Innholdsfortegnelse

1	Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene.....	2
1.1	Opptakskrav og opptakstall.....	2
1.2	Gjennomføring, frafall, kandidatproduksjon (og mobilitet)	2
1.3	Vurdering av læringsmiljø	3
2	Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften	3
2.1	System for kvalitetssikring	3
2.2	Tilhørende forskrifter	5
2.3	Studieplan.....	6
2.4	Nivå på læringsutbyttet.....	6
2.5	Læringsutbytte og infrastruktur	7
2.6	Undervisnings- og vurderingsformer	9
2.7	Faglig innhold	10
2.8	Arbeidsomfang	11
2.9	Kobling til forskning.....	11
2.10	Internasjonalisering.....	12
2.11	Praksis.....	12
3	Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften.....	13
3.1	Fagmiljøets størrelse	13
3.2	Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse	13
3.3	Faglig ledelse	14
3.4	Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse	14
3.5	Internasjonalt og nasjonalt samarbeid	15
4	Vedlegg	16
4.1	Opptak, gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon	16
4.2	Studiepoeng per student.....	18
4.3	Mobilitet.....	18
4.4	Utveksling.....	19

1 Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

1.1 Opptakskrav og opptakstall

Det er ingen spesifikke opptakskrav for bachelor i tysk. Det formelle antallet plasser har vært 10, og bachelor i tysk har hatt lave opptakstall («antall startende») i lengre tid:¹

- HS2017: 8
- HS2018: 7
- HS2019: 2
- HS2020: 4
- HS2021: 9

Det er ikke godt å si hva som kan gjøres for å bedre rekrutteringen. Vi gjør oss attraktive ved å delta på *Ka vil DU bli?* og Åpen dag ved IF, men effekten av dette er trolig ikke stor. Fra januar starter DAAD-lektor Lea Bramsiepe og DAAD-undervisningsassistent Eliza Grabek opp igjen prosjektet *Europa macht Schule* i norske skoler, noe som også kan være en rekrutteringsmulighet.

1.2 Gjennomføring, frafall, kandidatproduksjon (og mobilitet)

Den følgende oversikten viser at det er mye som kan gjøres for å holde på studentene, altså at frafallet er stort:²

- Av de 8 som startet høsten HS17, ble 2 ferdige til normert tid VS20, mens 1 ble ferdig VS22 (= 3 kvalifikasjoner, 37,5%), mens 5 har sluttet (62,5%).
- Av de 7 som startet høsten HS18, ble 2 ferdige på normert tid VS21 (= 2 kvalifikasjoner, ca. 29%). 1 er fortsatt aktiv, mens 4 har sluttet (ca. 57%).
- Av de 2 som startet høsten HS19, ble 1 ferdig allerede VS20 (= 1 kvalifikasjon), mens den andre har sluttet.
- Av de 4 som startet høsten HS20, var 2 fortsatt aktive VS22, mens 2 hadde sluttet.
- Av de 9 som startet høsten HS21, var 8 fortsatt aktive VS22, og 1 hadde sluttet. (HS22 er 3 fortsatt aktive, 6 har sluttet.)

Dette er ikke gode tall, og det hadde vært bra å vite hva som ligger bak, men det er ikke mulig å finne ut av dette for de ansatte på faget. Samtidig må vi prøve å gjøre studiene våre mest mulig spennende og interessante for å holde på studentene.

¹ Se vedleggene i 4.1.

² Se vedleggene i 4.1.

Antallet studiepoeng per student per år vises i den følgende oversikten:³

- 2017: 38
- 2018: 37,7
- 2019: 36,3
- 2020: 37
- 2021: 39,6

På bakgrunn av at normen tilsier 60 studiepoeng per år, er det mye å gå på her.

Mobiliteten til og fra bachelor i tysk skal også nevnes her: I femårsperioden har 2 studenter meldt overgang til et annet bachelorprogram ved HF, i 2018 til Nordisk språk og litteratur, i 2020 til Språkvitenskap. Samtidig har 5 studenter meldt overgang til tysk fra et annet bachelorprogram ved HF, i 2017 fra Filosofi og Fransk, i 2018 fra Filosofi, og i 2020 fra Historie og Russisk. Tysk går altså beskjedent i pluss her.⁴

1.3 Vurdering av læringsmiljø

Læringsmiljøet hadde vært bedre om det var større, men det vurderes som positivt at avstanden mellom undervisere og studenter blir liten når det er få studenter og underviserne har mer tid til den enkelte student, både i undervisningen, i øvingsgrupper og når det gjelder veiledning i oppgaveskriving.

Det finnes ingen resultater fra Studiebarometeret for bachelor i tysk.

Gjennomførings- og rekrutteringsproblematikken behandles også i rapporten fra 2020 fra ekstern fagfelle Christian Janss (se dens avsnitt 2.7.) som peker på at det ville være verdifullt å finne ut hva Høgskolen i Østfold har gjort for å rekruttere så sterkt til sitt tilbud.

2 Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften

2.1 System for kvalitetssikring

2.1.1 Kvalitetssikring

Det jobbes grundig med kvalitetssikringsarbeidet ved faget, og det har blitt skrevet egenvurderinger av emner årlig (tidligere under navnet «Emnerapport»). Disse rapportene har først og fremst hatt som intern funksjon at man har forbedret informasjonen som gis til studentene (gjennom bruk av moduler i Mitt UiB), at man har endret pensum etter diskusjoner i programstyre og lærermøte på bakgrunn av egenvurderinger.

Etter at det ble et krav har vi også skrevet 3-års emneevalueringer av emner etter en plan vedtatt av programstyret, og for våren 2022 finnes det slike evalueringer av TYS201/TYS251 og TYS206/TYS256.

³ Se vedlegg i 4.2. – Tableau tillot ikke uttak for 2022, så derfor er 2017 med «i stedet».

⁴ Se vedlegg i 4.3.

Vår eksterne fagfelle Christian Janss (UiO) leverte fagfellerapport både for 2020 og 2021. [Rapporten for 2020](#) (levert i februar 2021) er en bredt anlagt rapport om hele programmet og er gjennomgående positiv, men peker på 3 forbedringspotensial (som kommenteres fortløpende):

1. «Avdelingen bør fortsette arbeidet med å få alle sensorveiledningene på plass i et ryddig system.»

→ Dette er et punkt der det nok er en del å hente, men som blir stadig bedre. Men det er et krevende punkt fordi merarbeidet med å lage brukbare sensorveiledninger ikke alltid oppleves som «regningssvarende».

2. «Det som gjøres/planlegges med flipped classroom, er interessant, og kan bety endel for gjennomføringen, men må også tenkes gjennom med tanke på at arbeidet med å lage gode forberedelsespakker bør stå i et fornuftig forhold til gevinsten faglig og pedagogisk.»

→ Dette er noe vi jobber med, og det er heller ikke alle emnene som må gjennomføres med forberedelsespakker: På TYS106 åpner emnebeskrivelsen for to muligheter, én med og en uten forberedelsespakker i Mitt UiB, og på emnene på 200-nivå er ikke forberedelsespakkene nevnt i emnebeskrivelsen, og Mitt UiB blir brukt til dette i varierende grad.

3. «I et lengre perspektiv bør avdelingen tenke gjennom rekrutteringssituasjonen for tyskfaget, dvs. særlig til BA-løpet – noe som imidlertid er et felles anliggende for mange av språkfagene nasjonalt.»

→ Å «tenke gjennom rekrutteringssituasjonen» er det ikke så mye hjelp i. Vi jobber for å gjøre emnene våre stadig mer attraktive, men tror ikke det blir fart i rekrutteringssituasjonen før det tas grep på høyere nivå. (Det skal likevel nevnes at vi har fått mange nye studenter gjennom Kompetanse for kvalitet og gjennom de parallelle nettemnene på 100-nivå som ikke er en del av bachelorprogrammet.)

[Rapporten for 2021](#) (levert i mars 2022) fokuserer på endringer som ble gjort i programmet i løpet av 2021.

I oppsummeringen pekes det særlig på to ting som er viktige for bachelorprogrammet:

1. «De nye emnene på 100-nivå kan vise seg å bli ressurskrevende dersom de to variantene (campus og nett) ikke kan undervises av samme lærer. Dessuten viser det seg alt nå at det å håndtere større grupper på nett krever undervisningsassistenter slik at alle blir hørt og sett.»

→ Vi setter mye inn på at det skal være samme lærer på de to parallelle emnene. Hovedproblemet med undervisning på nett er fjernet nå, men vi håper fremdeles at den gode ordningen med undervisningsassistenter blir videreført så lenge som mulig.

2. «Øvingsgruppene i 100-emnene kan være en ulempe for studenter som baserer seg på å arbeide med studiene på dagtid og ha tid til andre sysler om kvelden (jeg baserer meg her på tilbakemelding fra én student). Avdelingen bør undersøke om campus-studentene i det store hele er fornøyde med dette.»

→ Dette er fortsatt et dilemma, men ressursituasjonen gjør det vanskelig å opprette egne øvingsgrupper for campusstudentene.

I tillegg kan det nevnes at det ved neste vedtaksmulighet våren 2023 planlegges å formalisere et samarbeid med Michael Grote om obligatorisk bibliotekskurs på de to emnene med veiledet semesteroppgave (bacheloroppgave) TYS251 og TYS256 (og muligens også på ett av emnene på 100-nivå, mest sannsynlig TYS107). Dette svarer på at den eksterne fagfellen anfører at masterstudentenes oppgaveskriveseminar også bør videreføres og at «[s]amarbeidet med UBs Michael Grote gir studentene viktige ferdigheter i å orientere seg i biblioteket (både det fysiske og virtuelle), finne riktig litteratur, kildekritikk, sitere riktig, og lage bibliografi».

Studentevalueringer gjøres godt innenfor kravet om evaluering ved hver 3. gang et emne undervises, ofte hyppigere. Et problem er at få svarer på evalueringene, og de blir derfor ofte lite representative, men det er selvsagt likevel mulig å få ut tips om ting som kan gjøres annerledes bedre. Et eksempel er en student som ønsket seg bedre muligheter for å laste ned og/eller få utskriftsvennlige versjoner av innholdet i forberedelsesmodulene på et av 100-emnene. Vi har nok mye å gå på når det gjelder å utnytte potensialet i Mitt UiB, men en plan, i første omgang på TYS107, senere også på TYS105 og TYS115, er å ta i bruk «sider»-funksjonen sammen med modulene, eventuelt erstatte modulene med sider, noe som forhåpentlig gjør innholdet mer tilgjengelig/brukervennlig.

2.1.2 Studentinvolvering

Studentene ved tysk har vært representert på alle programstyremøter (som avholdes minst en gang per semester). Dette er det forumet der studentene har mest formell påvirkningskraft og medbestemmelse siden det er der endringer i studieplaner og emnebeskrivelser blir vedtatt og studentenes stemmer teller like mye som de ansattes.

Studentene har selvsagt muligheter til å gi tilbakemeldinger til undervisere, både i direkte kommunikasjon og gjennom studentevalueringer av emner.

Dessuten har studentene muligheten til og blir oppfordret til å delta i fagutvalg, men det har vært problematisk å få folk til å være med i fagutvalget. I tillegg gjorde pandemien fagutvalgsarbeid vanskelig.

2.2 Tilhørende forskrifter

Det finnes ingen nasjonale rammeplaner, sertifiseringskrav eller retningslinjer for studiet.

2.3 Studieplan

[Studieplanen for tysk bachelor](#) endres i takt med endringer i emnesammensetningen, sist da emnet TYS107 ble utviklet og tatt i bruk første gang høsten 2018, men innholdet og beskrivelsen av studiet har ikke vært nevneverdig endret siden de store endringene i læringsutbyttebeskrivelsene som kom med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Etter programstyrets vurdering tilsvarer emnenes innhold og emnesammensetningen det som skisseres i studieplanen.

Et viktig spørsmål er om studentene er kjent med innholdet i studieplanen. Den er tilgjengelig på nettet, og det informeres om den på orienteringsmøtene, men mange er likevel ikke klar over hva som står der. Dette kan gjøres noe med ved at man lenker til den i modulene på de enkelte emnene.

2.4 Nivå på læringsutbyttet

2.4.1 Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Programstyret mener nivået på læringsutbyttet er i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), nivå 6.2 (= Bachelorgrad) og er her på linje med ekstern fagfelle Christian Janss i rapporten fra 2020 (se dens avsnitt 2.2.):

Kunnskap

Kandidaten ...

- har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innenfor fagområdet → Dette mener vi er dekket gjennom alle emnene.
- kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet → Dette dekkes først og fremst av emnene på 200-nivå, men også ellers, kanskje særlig TYS106, TYS107 og TYS116
- kan oppdatere sin kunnskap innenfor fagområdet → Ja, alle emnene viser utover seg selv. Dette vil bli enda bedre dekket når samarbeidet med Bibliotek for humaniora blir formalisert også på bachelornivå.
- har kunnskap om fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet → dette dekkes til en viss grad, men på et fremmedspråkprogram der språklige ferdigheter tar stor plass, kunne det ha vært mer av dette.

Ferdigheter

Kandidaten ...

- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg → Ja, og dette vises gjennom skrijving av veiledet semesteroppgave på 200-nivå.
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning → Ja, først og fremst samme sted som i punktet ovenfor.

– kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling → Ja, både på 200-nivå og på 100-nivå, kanskje særlig på emnene TYS106 og TYS116 der drøftende oppgaver er en del av opplegget.

– kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer → Dette dekkes av alle emnene.

Generell kompetanse

Kandidaten ...

– har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger → Noen studenter kommer borti etiske problemstillinger som har med personvern å gjøre i forbindelse med arbeidet med den veiledete semesteroppgaven, og ellers gjennom trening i sitering og henvisningsteknikk.

– kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe, og i tråd med etiske krav og retningslinjer → Dette gjøres først og fremst i arbeidet med den veiledete semesteroppgaven.

– kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer kan (sic) utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis → Dette dekkes av de fleste emner selv «andre relevante uttrykksformer» bare nyttes i liten grad.

– kjenner til nytenking og innovasjonsprosesser → Både på TYS107, TYS116 og TYS206/TYS256 kan man si at forberedelsespakkene (modulene) gjør at man kan bruke mindre tid på ferdighetskomponenten og mer tid på «mer avanserte» øvelser som målrettet sikter mot kritisk tenking og nytenking.

2.4.2 Navn

Studieprogrammets navn (Bachelor i tysk) er godt og dekkende for programmets innhold.

2.5 Læringsutbytte og infrastruktur

2.5.1 Innhold og oppbygging

- [TYS116](#) Tyskspråkleg litteratur (høst, 10 stp.) (tidligere navn: TYS114)
- [SEK100](#) Samanliknande europeiske kulturstudium (høst, 10 stp.)
- [TYS201](#) Fordjuping i tysk språk (vår, 15 stp.)
eller
- [TYS251](#) Fordjuping i tysk språk med semesteroppgåve (vår, 15 stp.)
- [TYS206](#) Fordjuping i tyskspråkleg litteratur (vår, 10 stp.)
eller
- [TYS256](#) Fordjuping i tyskspråkleg litteratur med semesteroppgåve (vår, 10 stp.)
- [LITIF200](#) Litteraturteori (vår, 5 stp.)

Vi mener at alle emnene gir god språklig trening, i tillegg spesifikt språklig kunnskap (TYS100, TYS105, TYS115), innføring i skriving og analyse (TYS107), oversikt over litt eldre og nyere tysk

historie og kultur (TYS106) og litteratur (TYS116). De to (fire) emnene på 200-nivå gir mulighet til å fordype seg i litt smalere temaer både språkvitenskapelig og litteraturvitenskapelig.

Ekstern fagfelle Christian Janss skriver følgende i rapporten fra 2020: "Nivåene og progresjonen oppover framstår avklart, rimelig og fornuftig." (avsnitt 2.2. i rapporten)

SEK100 og LITTIF200 er fellesemner for italiensk, spansk, russisk og tysk (et resultat av «HF2018»), og gir mindre språklig trening i fremmedspråket, men andre nyttige innsikter i de fire språkenes kultur og litteratur.

I det følgende knyttes læringsutbyttet for elementene *Kunnskaper*, *Ferdigheter* og *Generell kompetanse* til de enkelte emnene i Bachelor i tysk:

Kunnskap

Kandidaten..

- har gode kunnskaper i tysk grammatikk og lydlære, mellom anna kjennskap til viktige kontrastive aspekt tysk-norsk → Dette ivaretas gjennom emnene TYS105 og TYS115
- har kunnskap om hovudtrekk i utviklinga av den tyskspråklege litteraturen etter ca. 1750 → Dette ivaretas gjennom emnet TYS116.
- har grunnleggjande kunnskap om utvalte tema innan tyskspråkleg kultur i perioden frå opplysningstida fram til i dag → Dette ivaretas gjennom emnet TYS106.

Ferdigheter

Kandidaten..

- har opparbeidd grunnleggjande dugleik i språkleg, kulturell og litterær analyse gjennom varierte skriftlege og munnlege øvingsoppgåver → Dette ivaretas gjennom emnene TYS106, TYS107, TYS116, TYS201, TYS251, TYS206, TYS256.
- har god evne til å uttrykkje seg på tysk både munnleg og skriftleg → Dette ivaretas gjennom alle bacheloremnene.
- har god innsikt i språktilhøve og språkleg variasjon i dei tyskspråklege landa → Dette ivaretas særlig gjennom emnene på 200-nivå

Generell kompetanse

Kandidaten ...

- har utvikla ei reflektert og sjølvstendig haldning til lærestoffet gjennom analysar av ulike språklege, litterære og kulturelle uttrykk i historisk og samfunnsmessig samanheng → Dette ivaretas gjennom emnene TYS106, TYS107, TYS116, TYS201, TYS251, TYS206, TYS256.
- kan nytte sin fagkombinasjon i spesialisering og frie studiepoeng i vidare utdanning eller yrkesplanar

2.5.2 Infrastruktur

Det er generelt lite å utsette på infrastrukturen, og vi opplever at vi får bra støtte og hjelp til det meste.

Læringsplattformen Mitt UiB (Canvas) er et godt hjelpemiddel, men det er ulikt i hvilken grad det brukes av underviserne på faget.

UiB Læringslab har vist seg å være en velfungerende infrastruktur for innspilling av videoer til bruk i undervisningen.

En viktig del av infrastrukturen er Bibliotek for humanioras fagreferent for tysk Michael Grote. Han er aktiv på bokbestillingsfronten og tilbyr også ulike kurs for studentene som etter hvert også skal bli en formalisert del av enkelte emner (også med mulighet for «Bestill en bibliotekar» som en obligatorisk aktivitet).

Det er likevel noen ting som ikke er ideelle:

- Mange undervisningsrom har en skjerm montert PÅ TAVLEN slik at tavlen er ubrukelig.
- Det er også enkelte små undervisningsrom som rett og slett ikke er velegnet til undervisning, f.eks. rom 207 (Sydnesplassen 12-13).
- Det har også dukket opp noen problemer med Mitt UiB fra tid til annen i forbindelse med Blueprint-funksjonen som gjør det mulig å oppdatere f.eks. modulinnhold for campusemner og nettemner i én operasjon. Problemene har bestått i at ikke alt innhold har blitt oppdatert og at rekkefølgen på modulene har blitt rotet til, noe som har skapt en del ekstraarbeid for de emneansvarlige.
- Særlig i forbindelse med pandemien viste det seg et behov for bedre merking av hvilke rom som er utstyrt med rommikrofon og hvilke som «bare» har bøylemikrofon.

2.6 Undervisnings- og vurderingsformer

Bachelorprogrammet i tysk har varierte **undervisningsformer**:

På flere emner (TYS105, TYS107, TYS115) er det en kombinasjon av forelesning/seminar og øvingsgruppe (felles med de parallelle nettemnene) hver uke.

For TYS116 har øvingsgruppen blitt erstattet av en noe sjeldnere «Litteraturcafé» som i framtiden trolig kommer til å være avhengig av om ordningen med undervisningsassistenter blir videreført.

Flere av emnene (særlig språkemnene TYS105 og TYS115) har et omfattende opplegg med obligatoriske undervisningsaktiviteter. De to nevnte emnene har automatiserte øvinger på slutten av hver av de 12 undervisningsukene, og 8 må være gjort og bestått for at kandidatene skal kunne ta eksamen. På andre emner, f.eks. TYS107, har vi måttet redusere omfanget av obligatoriske aktiviteter av ressurs hensyn, men studentene tilbys fortsatt muligheten til å levere oppgaver.

På TYS106 og TYS116 er modulene svært sentrale, og særlig Birger Solheim har laget mange videoer – både «hjemme-/kontorlagde» og i samarbeid med UiB Læringslab – og moduler med faglig innhold og oppgaver, noe som gjør at seminarene er så å si «forelesningsfrie» og

for det meste avvikles etter omvendt klasserom-prinsippet i et forsøk på å sikre studentaktivitet.

Også på TYS105 og TYS115 er modulene viktige og inneholder mye faglig innhold og varierte oppgaver som inviterer til studentaktivitet.

Også **vurderingsformene** er varierte:

- skriftlig eksamen + muntlig (TYS100)
- 4-timers digital hjemmeeksamen (TYS105, TYS115)
- mappe (TYS107)
- sju dagers hjemmeeksamen (TYS106)
- sju dagers hjemmeeksamen + muntlig (TYS116)
- 6-timers skoleeksamen (TYS201)
- 4-timers skoleeksamen (TYS206)
- veiledet semesteroppgave + muntlig (TYS251, TYS256)

Ideelt sett burde det vært flere muntlige eksamener, men det har vært vanskelig pga. ressursituasjonen. Muligens må vi, nå som det er så store muligheter til å produsere tekst ved hjelp av kunstig intelligens, vurdere å gå over til mer bruk av muntlig på bekostning av for eksempel hjemmeeksamener.

Undervisnings- og vurderingsformene gir rikelig anledning til skriftlig tekstproduksjon, men det hadde vært ønskelig med større muligheter for muntlig øving. Det burde ideelt sett også vært flere mappe- og veiledningsbaserte vurderinger, men dette er en type vurdering som ofte har blitt valgt bort av ressurs hensyn.

2.7 Faglig innhold

2.7.1 Faglig oppdatert studietilbud

Den største delen av 100-nivået handler om å lære språkets strukturer, og de endrer seg sakte, men faget følger med på utviklingen av fagterminologien og forsøker å være på linje både med den norske og den tilsvarende tyske terminologien, noe som er utfordrende fordi tradisjonene er ulike og utviklingen ulik i de to språksamfunnene.

Emnet TYS107 er nylig (første gang høstsemesteret 2018) opprettet for å styrke studentenes evne til å gjøre litteratur- og språkvitenskapelige analyser med passende terminologi og en tekstutforming som tilsvarende fagets sjangerkrav. Planen er å gjøre et kurs ved Bibliotek for humaniora til en obligatorisk del av dette emnet, noe som vil heve kvaliteten og sikre at tyskfagets måte å gjøre tingene på blir prøvd mot et muligens noe annet opplegg ved biblioteket.

Som nevnt et annet sted i rapporten, skal det samme også gjøres for emnene TYS251 og TYS256 for å sikre at veien fram mot innlevering av den veiledete semesteroppgaven (bacheloroppgave) får kvalitetssikret assistanse «utenfra».

Noe som taler for, men selvsagt ikke er noen garanti for at, studietilbudet blir faglig oppdatert, er den omfattende bruken av moduler med tilknyttet innhold i form av nyinnspilte videoer som er omtalt ovenfor.

2.7.2 Arbeidslivsrelevans og karrieremuligheter

Siden det her ikke er snakk om et profesjonsstudium, er det svært mange ulike hensyn å ta på dette feltet, og det er vanskelig å si at alt som undervises på programmet, har en «direkte» arbeidslivsrelevans til et spesielt yrke. Men det er mange muligheter, og man kan jobbe i skolen (som tysklærer!), næringslivet, statsapparatet, media, kommunikasjons- og forlagsbransjen og internasjonale organisasjoner.

2.8 Arbeidsomfang

Vi regner med at studiets arbeidsomfang tilsvarer normen, men har ingen tall å underbygge dette med.

Det hadde vært interessant å vite om reduksjonen av undervisningstimer (organiserte læringsaktiviteter) og innføringen av relativt omfattende forberedelsesmoduler (selvstudium) samt seminarer som i større grad er preget av studentaktive arbeidsformer, har hatt noen innvirkning på tidsbruken på 100-emnene. Våre erfaringer og studentenes tilbakemeldinger på emnet TYS116 (fra høstsemesteret 2021 også det parallelle EVU-nettemnet TYS636) tyder på at studentene bruker mer tid på forberedelse i 2022 enn f.eks. i 2017. Dette ser altså til en viss grad ut til å veie opp for at antallet undervisningstimer fra høsten 2021 ble halvert. Fra og med våren 2023 blir også antallet undervisningstimer på 200-emnene redusert og etter hvert erstattet av modulinnhold.

Vi har heller ingen tall fra Studiebarometeret for tysk som sier noe om hvor mye tid studentene bruker på studiet, men vi har ingen grunn til å tro at tyskstudentene på bachelor bruker mer tid på studiene enn andre studenter ved HF. Det at de fleste studentene ved HF oppgir at de bruker relativt lite tid på studiene henger trolig sammen med at de også avlegger få studiepoeng per semester, men det er lite trolig at det er et signal om at studiene har for lite arbeidsomfang.

2.9 Kobling til forskning

Koblingen til forskning er relativt svak på språkemnene TYS105 og TYS115, men på TYS106 og TYS107 er den mer til stede i arbeidet både med sekundærlitteratur og skriving av oppgaver, det samme gjelder for litteraturemnet TYS116. På 200-nivå blir koblingen styrket, særlig gjennom arbeidet med den veiledete semesteroppgaven (bacheloroppgaven) på TYS251/TYS256. Forhåpentlig blir koblingen til forskning («forskningens verden») videre styrket når bibliotekskurs blir en obligatorisk del av TYS107 og TYS251/TYS256 (planlagt gjort obligatorisk fra og med vårsemesteret 2024).

Om kobling til forskning også har i seg spørsmålet om hvorvidt undervisningen forskningsbasert: Det er den på flere måter. Den bygger på andres forskning, dette gjelder særlig emnene på 100-nivå, men også på de ansatte ved fagets forskning, særlig på 200-nivå, der studentene som nevnt også får forsket litt selv i arbeidet med den veiledete semesteroppgaven.

2.10 Internasjonalisering

På et fremmedspråkstudium har internasjonalisering en selvsagt og nærmest automatisk plass. På Bachelor i tysk ses det tyskspråklige området fra et først og fremst norsk perspektiv på alle emner. En ekstra utvidelse av denne dimensjonen får studentene på emnet SEK100 der den internasjonale konteksten utvides til også å omfatte Frankrike, Italia og Russland.

På 100-nivå har studentene muligheten til å delta på et tre ukers kurs ved det tysk-norske studiesenteret (DNSZ) i Kiel i perioden mellom undervisningsslutt og eksamen (vanligvis uke 17, 18 og 19). Tidligere var dette kurset mer omfattende (6 uker), men det viste seg vanskelig å få studentene av gårde i 6 uker, og de siste årene har det også vært vanskelig å samle nok studenter til et tre ukers opphold. Våren 2022 endte det med at studenter ble «hentet inn» fra Agder og Østfold for å få nok studenter til at kurset kunne avholdes. Faget jobber blant annet derfor med å gjøre et Kiel-opphold til en integrert del av 2. semester, muligens kan et helt emne utvikles der, f.eks. begynnelsen eller mot slutten av semesteret.

På TYS100 har studentene vært med på en liten og uformell digital «utveksling» med studenter i Köln.

Ellers oppfordres alle bachelorstudentene til å dra på utveksling i et tyskspråklig land, først og fremst i 5. semester. Tyskfaget har avtaler med en rekke universiteter i tyskspråklige land.

Følgende oversikt viser hvor mange som hadde vært på utveksling da de gjorde seg ferdig med bachelorgraden i tysk:⁵

- VS18: 0 av 2
- VS19: 0 av 2
- VS20: 1 av 4
- VS21: 2 av 4
- VS22: 1 av 2

Om den «interne internasjonaliseringen»: For tiden har ingen av de ansatte ved tyskfaget tysk som morsmål eller bakgrunn fra et tyskspråklig land, men vi har heldigvis både en DAAD-lektor (for fire år om gangen) og en DAAD-læringsassistent (for ett år om gangen), og begge er tungt involvert i undervisning og øvingsgrupper på 100- og til en viss grad på 200-nivå.

2.11 Praksis

Praksis spiller ingen stor rolle for Bachelorprogram i tysk. Til og med høsten 2022 hadde studentene muligheten til å velge det tverrfaglige praksisemnet [Språkstudenter i arbeidspraksis](#) (SAP100), men det ble vedtatt nedlagt fra og med våren 2023 av UUI ved IF i møte 14. september 2022.

⁵ Se vedlegget i 4.4.1. – Vedlegget i 4.4.2 viser hvilke universiteter som har tatt imot bachelorstudenter fra Bergen på opphold lengre enn 3 måneder.

3 Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften

3.1 Fagmiljøets størrelse

Fagmiljøet har minket de siste årene, og vi er nå 4 fast ansatte på tyskfaget:

- Birger Solheim, førsteamanuensis, litteratur/kultur
- Kjetil Berg Henjum, professor, språk
- Torgeir Skorgen, professor, litteratur/kultur
- Åsta Haukås, professor, fagdidaktikk⁶

Alle de fast ansatte har altså førstekompetanse, tre av dem professorkompetanse, og den fjerde har inne en søknad om opprykk til professor.

I tillegg har vi siden 90-tallet hatt sendelektor fra DAAD (50% finansiert av DAAD og 50% av HF) og de siste årene også en undervisningsassistent fra DAAD (DAAD-Lehrassistentz, tidligere DAAD-Sprachassistentz):

- Lea Bramsiepe, DAAD-lektor
- Eliza Grabek, DAAD-undervisningsassistent

Uten dette storsinnede bidraget fra Tyskland hadde situasjonen vært svært vanskelig på språkdelen av programmet siden de to tar seg av det aller meste, ofte alt, på 100-nivå og også bidrar på 200-nivå.

Fagmiljøet dekker kravene i § 2-3, og den eksterne fagfellen vurderte i rapporten fra 2020 på bakgrunn av denne paragrafen de ansattes kompetanse som «oppfylt med god margin» (se avsnitt 2.4. i rapporten). Det er heller ingen mangel på kapasitet til veiledning.

Det ser ikke ut til å være noen utsikter til nyansettelser, og senest i august 2022 gikk en vitenskapelig ansatt av med pensjon uten at stillingen blir erstattet. Kravene til fagmiljøets størrelse vurderes likevel som dekket, særlig dersom ordningen med DAAD-lektor fortsetter. Vi har redusert betydelig på undervisningsmengden for å forebygge slitasje og for store overskudd i arbeidstidsregnskapet.

De ansattes hovedkompetanser dekker de ulike emnene på følgende måte:

- TYS100, TYS105, TYS115, TYS201/TYS251: Bramsiepe og Henjum
- TYS106, TYS116, TYS206/TYS256: Skorgen og Solheim
- TYS107: Bramsiepe, Henjum og Solheim

3.2 Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

Den utdanningsfaglige kompetansen er det først og fremst vår fagdidaktiker Åsta Haukås som har, men også Birger Solheim (litteraturviter) har «etterutdannet» seg i litteraturdidaktisk retning og har ikke minst blitt utnevnt til [fremragende underviser](#) av HF-fakultetet (2020). Solheim var dessuten leder for akademisk skrivesenter da det ble tildelt [spurveugleprisen](#) i 2015. Torgeir Skorgen har også utvidet sin kompetanse i fagdidaktisk retning og nylig publisert

⁶ Åsta Haukås er i liten grad involvert i bachelorprogrammet for tysk, mens de tre andre er tungt inne.

en fagdidaktisk orientert artikkel om litteraturundervisningens dialogisitet: «[Thresholds of dialogue in an age of rage and resentment](#)»

Alle ansatte har gjennomgått den krevde kursingen i universitetspedagogikk.

3.3 Faglig ledelse

Den faglige ledelsen ivaretas av programstyret under ledelse av fagkoordinator. Studentene har til nå alltid vært representert i programstyret, og på de fleste møtene med noen pandemiunntak har to studentrepresentanter møtt. Det avholdes minst ett programstyremøte hvert semester, og ved behov vedtas saker på sirkulasjon.⁷ Alle kan foreslå endringer i studieplan og emnebeskrivelser som legges fram for vedtak og til slutt legges inn i EpN av fagkoordinator for endelig godkjenning av fakultetet som melder tilbake om det er noe som må endres eller presiseres.

I tillegg avholdes det hvert semester minst to lærermøter der aktuelle saker diskuteres, gjerne som forberedelse av vedtakssaker.

3.4 Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse

De ansatte ved faget har følgende fagspesifikke kompetanser som kommer til særlig nytte med henblikk på faglig utviklingsarbeid for de ulike emnene i programmet slik det blir angitt:

- Birger Solheim: Tysk litteratur → TYS116, LITTIF200, TYS206/TYS256, tekstvitenskap/akademisk skriving → TYS107
- Kjetil Berg Henjum: Tysk som fremmedspråk → TYS100, TYS105, TYS115, tysk språkvitenskap → TYS105, TYS115, TYS201/TYS251
- Torgeir Skorgen: Tysk historie og kultur → TYS106, SEK100, tysk litteratur → TYS116, LITTIF200, TYS206/TYS256
- Åsta Haukås: Tysk som fremmedspråk: → TYS100, TYS105, TYS115, tysk språkvitenskap → TYS105, TYS115, TYS201/TYS251
- Lea Bramsiepe: Tysk som fremmedspråk → TYS100, TYS105, TYS115, tysk språkvitenskap → TYS105, TYS115, TYS201/TYS251
- Eliza Grabek: Tysk som fremmedspråk → TYS100, TYS105, TYS115

De fast ansatte er aktive i forskergrupper ved instituttet («[Med fleirspråklegheit i tankane](#)» ledet av Åsta Haukås, «[Europas grenser](#)» ledet av Torgeir Skorgen, «[Estetiske forestillinger](#)») og forsker og publiserer nasjonalt og internasjonalt på sine spesialområder (f.eks. Åsta Haukås om flerspråkighet og metakognisjon).

Vi anser at fagmiljøets forskningsmessige og fagutviklingsmessige kompetanse er tilstrekkelig til å opprettholde og også utvikle programmets innhold og nivå.

⁷ Innkallingene og sakspapirene til programstyremøtene i femårsperioden finnes [her](#), referatene finnes [her](#) (høsten 2018 ble det planlagte programstyremøtet omgjort til lærermøte fordi det ikke var noen vedtakssaker, våren 2020 måtte møtet fortsette uken etterpå, derfor to datoer, og til møtet høsten 2020 finnes det ingen innkalling, bare referat).

3.5 Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

Nasjonalt samarbeid på bachelornivå begrenser seg til bruken av eksterne sensorer. Faget deltar selvsagt også på de årlige møtene i Nasjonalt fagorgan for tysk, og fagets ansatte deltar dessuten jevnlig på nasjonale konferanser.

Internasjonalt samarbeid: Faget har utvekslingsavtaler med mange universiteter i tyskspråklige land. Dessuten er faget representert i Hjemmestyret for det tysk-norske studiesenteret i Kiel (DNSZ). Fagets ansatte deltar jevnlig på internasjonale konferanser.

Åsta Haukås er med i to NFR-prosjekter, MULTIWRITE og LANGUAGES (2021-2025) og har et bredt internasjonalt nettverk. Hun er medlem i *advisory board* for flere internasjonale forskningsprosjekter og publiserer jevnlig sammen med internasjonale partnere.

DAAD-lektor Lea Bramsiepe deltar i prosjektet *Unistart Deutsch* som undersøker kunnskap og motivasjon hos studenter med tysk som studiefag i de skandinaviske og baltiske landene.

Bergen, 15.12.22

Kjetil Berg Henjum

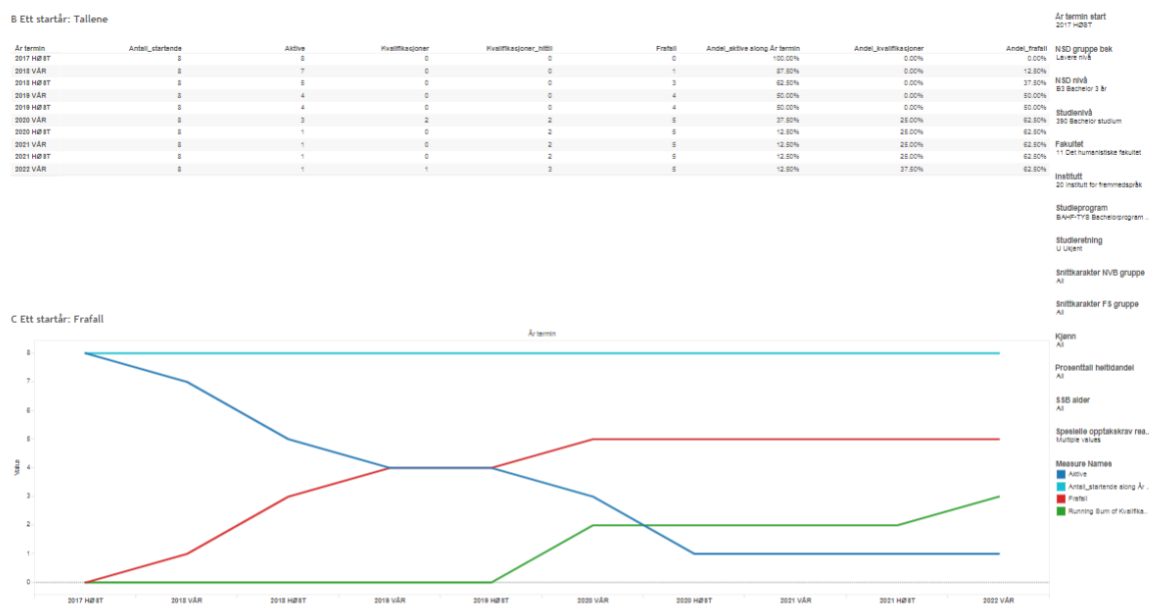
Kjetil Berg Henjum

(fagkoordinator)

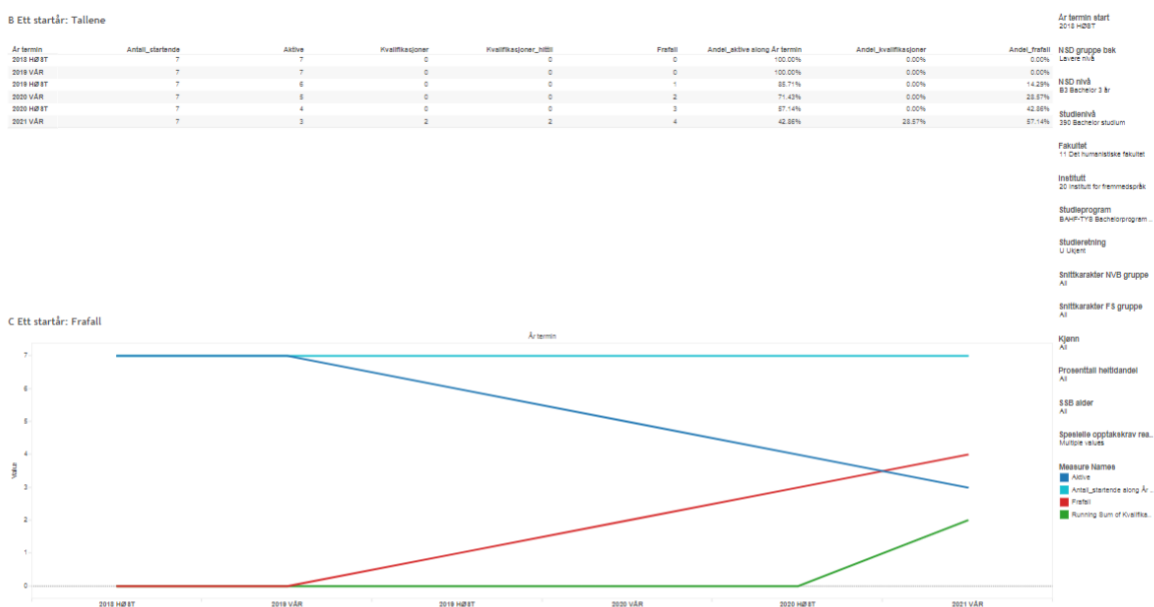
4 Vedlegg

4.1 Opptak, gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

4.1.1 HS2017

4.1.2 HS2018

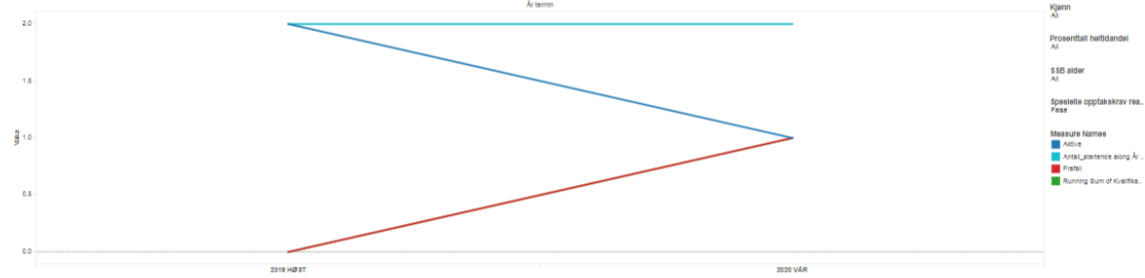

4.1.3 HS2019

B Ett startår: Tallene

År termin	Antal_startende	Aktive	Kvalifikasjoner	Kvalifikasjoner_helt	Prøbel	Andel_aktive along År termin	Andel_kvalifikasjoner	Andel_prøbel	År termin start 2019 HØST
2018 HØST	2	2	0	0	0	100.00%	0.00%	0.00%	NSD gruppe bok Lære nr 18
2020 VÅR	2	1	1	1	1	50.00%	50.00%	50.00%	NSD nivå B3 Bachelor 3 år

C Ett startår: Frafall

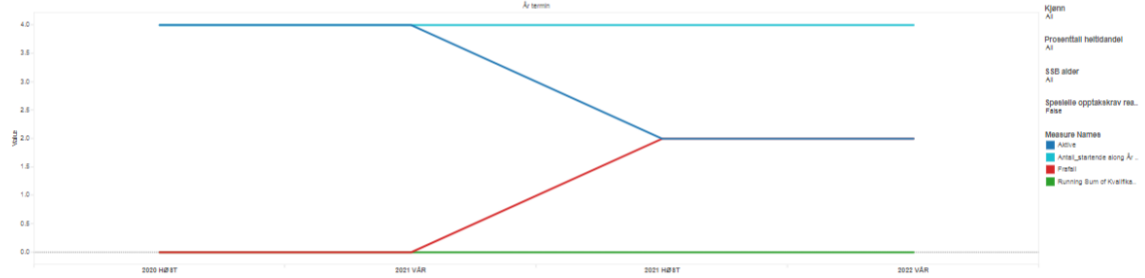

4.1.4 HS2020

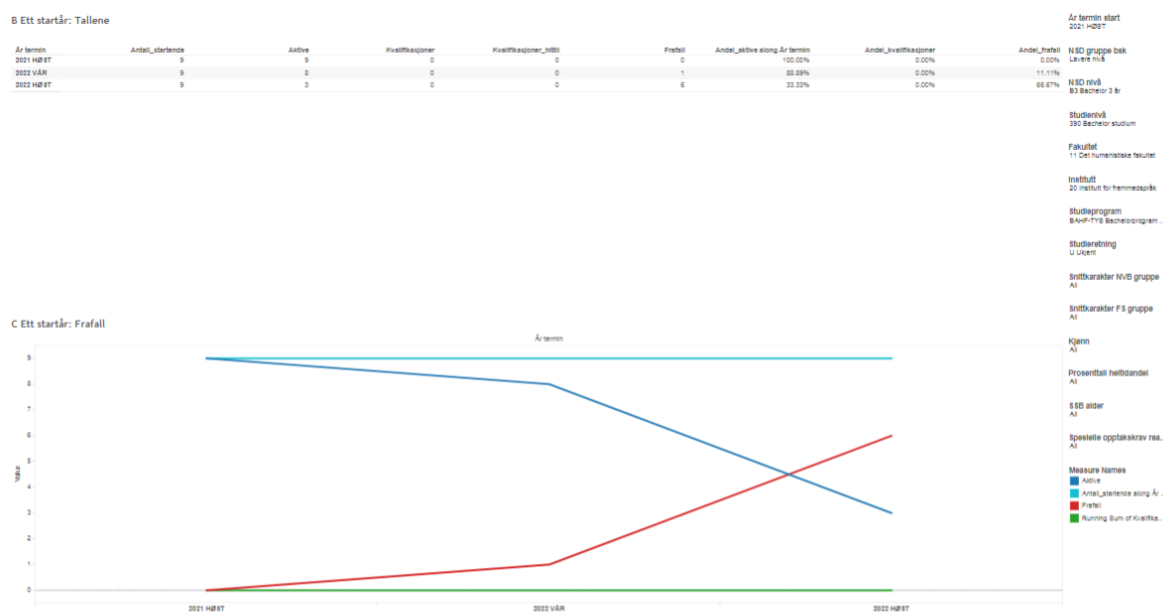
B Ett startår: Tallene

År termin	Antal_startende	Aktive	Kvalifikasjoner	Kvalifikasjoner_helt	Prøbel	Andel_aktive along År termin	Andel_kvalifikasjoner	Andel_prøbel	År termin start 2020 HØST
2020 HØST	4	4	0	0	0	100.00%	0.00%	0.00%	NSD gruppe bok Lære nr 18
2021 VÅR	4	4	0	0	0	100.00%	0.00%	0.00%	NSD nivå B3 Bachelor 3 år
2021 HØST	4	2	0	0	2	50.00%	0.00%	50.00%	NSD nivå B3 Bachelor 3 år
2022 VÅR	4	2	0	0	2	50.00%	0.00%	50.00%	NSD nivå B3 Bachelor 3 år

C Ett startår: Frafall

4.1.5 HS2021

4.2 Studiepoeng per student

M Studiepoeng per student (gjennomsnitt) per studieprogram per år sammenlignet (tabell)

		Årstall					
Fakult..	11 Det..	STUDIEPROGRAMKODE	2017	2018	2019	2020	2021
		BAHF-TYS	38.0	37.7	36.3	37.0	39.6
		MAHF-TYS	26.7	21.5	30.0	41.7	37.2

4.3 Mobilitet

4.3.1 Mobilitet fra bachelor i tysk

F Overganger på Studieprogramnivå

Fakultet fra	Studieprogram fra	Fakultet til	Studieprogram til	
11 Det humanistiske fakultet	BAHF-TYS Bachelorprogram i tysk	11 Det humanistiske fakultet	BAHF-NOLIS Bachelorprogram i nordisk språk og litter..	1
			BAHF-SPRKV Bachelorprogram i språkvitenskap	1
Grand Total				2

2018: BAHF-NOLIS (1)
2020: BAHF-SPRKV (1)

4.3.2 Mobilitet til bachelor i tysk

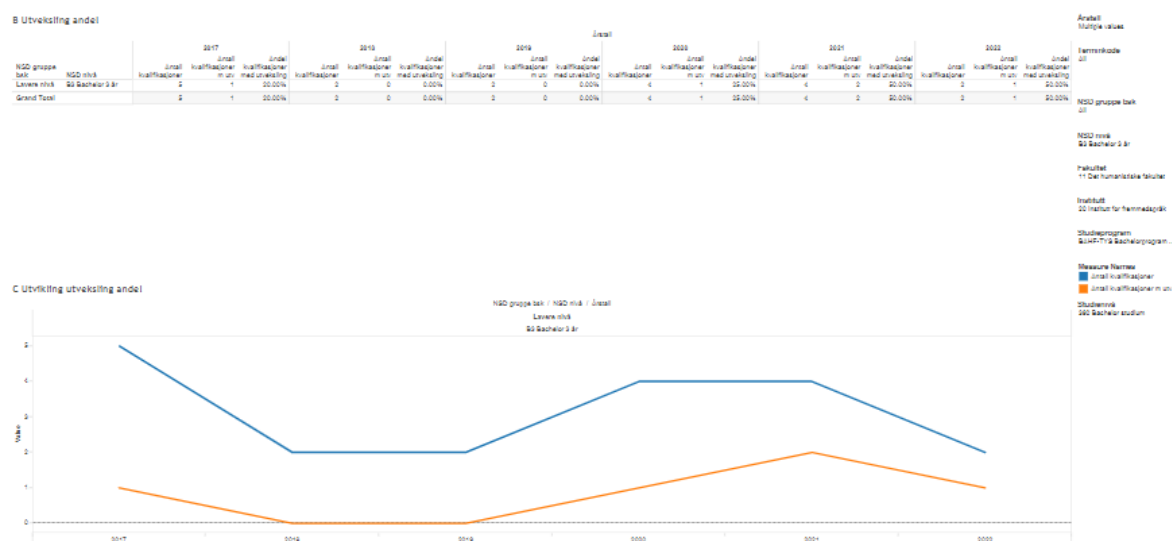
F Overganger på Studieprogramnivå

Fakultet fra	Studieprogram fra	Fakultet til	Studieprogram til	
11 Det humanistiske fakultet	BAHF-FILO Bachelorprogram	11 Det humanistiske fakultet	BAHF-TYS Bachelorprogram i tysk	2
	BAHF-FRAN Bachelorprogram	11 Det humanistiske fakultet	BAHF-TYS Bachelorprogram i tysk	1
	BAHF-HIS Bachelorprogram	11 Det humanistiske fakultet	BAHF-TYS Bachelorprogram i tysk	1
	BAHF-RUSS Bachelorprogram	11 Det humanistiske fakultet	BAHF-TYS Bachelorprogram i tysk	1
Grand Total				5

2017: BAHF-FILO (1), BAHF-FRAN (1)
 2018: BAHF-FILO (1)
 2020: BAHF-HIS (1), BAHF-RUS (1)

4.4 Utveksling

4.4.1 Oversikt bachelor

4.4.2 Mottaksuniversiteter i tyskspråklige land (opphold over 3 måneder)

RANK_utv3mnd+		
INSTITUSJONSAVN_BOKMAL	1	
Christian-Albrechts-Universität zu Kiel	1	
Humboldt-Universität zu Berlin	1	
Ludwig-Maximilians-Universität München	1	
Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	1	
Universität Greifswald	1	
Universität Konstanz	1	

5-års progamevaluering, MA i fransk, H2017 – V2022

Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Opptakskrav og opptakstall

Studieprogrammet har i varierende grad fylt studieplassene. Det har vært en klar nedgang fra 2020 til 2021, da kun 1 student ble tatt opp, men det må samtidig nevnes at det høsten 2021 var 13 studenter som tok eksamen, hvorav 2 var lektorstudenter og 9 var studenter fra Kamerun, i forbindelse med NORPART NORCAM-samarbeidet mellom UiB og Université de Yaoundé 1. Kombinasjonen av lektorutdanningen og samarbeidet med Kamerun gir med andre ord et rikt og mangfoldig studiemiljø på tross av variable opptakstall på masterprogrammet.

For å bedre rekrutteringen til masterprogrammet vil fagmiljøet invitere studenter på 100- og 200-nivå til masterseminar, hvor de kan få innblikk i fagmiljøets forskningsprosjekter, og se eksempler på masterstudentenes prosjekter.

Vedlegg: opptakstall

Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Tallene viser at det er vesentlig frafall, samt forsinkelser i gjennomføringen blant studentene som ikke faller ifra. Imidlertid opplever fagmiljøet at det er svært lite frafall blant studentene som stiller til første forelesning. Når det gjelder forsinkelser i arbeidet med masteroppgaven, kan noe av forklaringen være at flere av studentene er i fulltids lærerstilling, og dermed ikke har nok tid til å jobbe med prosjektet.

De siste fem årene har fagmiljøet arbeidet spesielt mye med omlegging av bachelornivå og etablering av nettstudier (se rapport for bachelorprogrammet). Utviklingen av tiltak for å bedre situasjonen blant studentene på masterprogrammet bør prioriteres fremover. Fagmiljøet har til hensikt å kontakte tidligere og nåværende studenter for å lære mer om grunnene til forsinkelser og frafall, og deretter utvikle tiltak. Parallelt med dette vil vi samarbeide med studentenes fagutvalg for å styrke læringsmiljøet (se neste punkt).

Vedlegg: gjennomføring

Vurdering av læringsmiljø

Fransk har i en årrekke hatt et aktivt og inkluderende fagutvalg som har bidratt til et godt faglig-sosialt miljø. Pandemien har imidlertid ført til tap av kontinuitet, noe som gjør at man for tiden er i en gjenoppbyggingsfase. Det er viktig at fagmiljøet, med fagkoordinator i spissen, samarbeider tettere med studentenes fagutvalg, for å utvikle nye faglig-sosiale tiltak fremover.

Fra fagmiljøets side har det vært vanlig å arrangere filmvisninger, med et program som er knyttet til pensum i litteratur og kultur på bachelornivå. Fagmiljøet organiserer også et masterseminar noen fredager i semesteret, hvor studenter som skriver masteroppgave presenterer prosjektene sine og får spørsmål og kommentarer fra medstudenter og forelesere. Enkelte ganger samles studenter og ansatte på kafé etter seminaret. Disse arrangementene har virket spesielt miljøskapende på masternivå.

Krav til studietilbudet i Studietilsynsfor skr iften

System for kvalitetssikring

Kvalitetssikring¹

Bemanningen i fagmiljøet er for lav til å sikre tilstrekkelig bred forskningsbasert undervisning på masternivå. Imidlertid har masterprogrammet siden 2014 vært gjenstand for et undervisningssamarbeid med NTNU, som en del av det nasjonale initiativet «Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i høyere utdanning (SAK). To av fire emner (à 15 stp) har vært delt likt mellom de to institusjonene, noe som betyr at UiB bruker egne ressurser på kun 75 prosent av undervisningen på dette studieprogrammet. Ikke overraskende var det en del vanskeligheter i forbindelse med etableringen av et slikt omfattende undervisningssamarbeid. Det første var omleggingen til digital undervisning, noe fagmiljøene hadde liten erfaring med tidligere. Det andre var administrative vanskeligheter, som kom av at NTNU-studentene skulle hospitere på UiB-emnet FRAN309, og at UiB-studentene skulle hospitere på NTNU-emnet FRA3100. Det første problemet er i stor grad løst, ved at det i dag er utstrakt bruk av digitale undervisningsverktøy som Zoom. De administrative problemene fikk en løsning i 2020, da samarbeidet gikk bort fra hostpiteringsmodellen, og heller etablerte to sett med parallelle emner, med felles undervisning og eksamen. Dermed har vi ved UiB emnene FRAN312 Fransk litteraturvitskap og FRAN313 Fransk språkvitskap, som ved NTNU tilsvarer hhv FRA3111 og FRA3211.

I forbindelse med den administrative omleggingen av SAK-samarbeidet ble også innholdet i emnene endret. Dette var et resultat av forelesernes egne evalueringer samt tilbakemeldinger fra studentene, som viste at emnene bar preg av fragmentering og for lite samhandling mellom forelesere. Resultatet er at man i dag har et tett samarbeid mellom litteraturvitere i emnet FRAN312 (FRA3111), hvor man har forskjellige teoretiske innfallsvinkler til ett litterært verk, mens de to institusjonene vekselvis har ansvar for lingvistikkemnet FRAN313 (FRA3211), og hvor det altså ikke er noe direkte samarbeid i forbindelse med undervisningen. Samarbeidsmodellen fungerer per i dag veldig godt, og kan med fordel vurderes som modell for andre fagmiljøer med lav bemanning.

De andre emnene på masterprogrammet er FRAN307 Språkleg sær emne og FRAN308 Litterært sær emne, hvor innholdet er basert på forelesernes egen forskning. Disse emnene gir dermed studentene innsikt i den siste utviklingen innen lingvistikk og litteratur, som en viktig forberedelse til masteroppgaven.

I 2016 ble det innført et masterseminar, hvor studenter som skriver masteroppgave presenterer prosjektene sine og får spørsmål og kommentarer fra medstudenter og forelesere. På seminaret får studentene gode innspill til teoretiske og metodologiske aspekter ved arbeidet videre, samtidig som andre studenter kan bli inspirert og få et innblikk i hva et masterprosjekt innebærer. I 2017 ble seminaret formalisert som en obligatorisk del av FRAN350 – for å få levere masteroppgaven må studentene presentere sitt masterprosjekt, samt kommentere en annen students presentasjon.

Studentinvolvering

¹ Dessverre har ekstern fagfelle vært forhindret fra å utarbeide en rapport for MA-programmet, p.g.a. sykdom. Planen er at rapport skal leveres tidlig våren 2023. Denne kan ettersendes dersom det er ønskelig.

Studentevalueringer blir jevnlig gjennomført og er blitt brukt aktivt som grunnlag for omlegging av emneportefølje og undervisningsformer. Programstyret vedtok i november 2022 at slike evalueringer skal gjennomføres hvert år for alle emner, fordi de er både verdifulle og lite krevende å gjennomføre. I tillegg oppfordres alle emneansvarlige til å gjennomføre midtveiseevalueringer, slik at studentene får anledning til å gi tilbakemeldinger som også kan komme dem selv til gode. I den forbindelse kunne det være hensiktsmessig for UiB å innføre referansegrupper, d.v.s. 2 til 3 studenter som er i dialog med emneansvarlig i løpet av semesteret. Dette har fagmiljøet gode erfaringer med på masternivå, i forbindelse med SAK-samarbeidet med NTNU, hvor slike referansegrupper utgjør et viktig element for å bedre studiekvaliteten. Tidligere har også fagutvalget spilt en viktig rolle, ved å bruke fagkritisk dag som et konstruktivt forum for diskusjon, med påfølgende tilbakemelding til fagmiljøet om mulige tiltak for å bedre undervisnings- og studiekvaliteten. Fagmiljøet vil i samarbeid med fagutvalget jobbe for at fagkritisk dag igjen kan bli et viktig verktøy i kvalitetssikringen av studieprogrammene.

Studieplan

Innhold: Studieplanen fremhever kunnskaper på høyt nivå innen fransk lingvistikk og franskspråklig litteratur, i tillegg til utviklingen av kritiske og selvstendige tilnærminger til teori og metode. Videreutvikling av muntlig og skriftlig språkkompetanse er også fremhevet. Disse elementene svarer til realitetene, da det er et tungt teoretisk-metodisk fokus i studiets kursemner. Samtidig er utvikling av språkkompetansen en viktig del av obligatorisk aktivitet og vurderingsformer: 3 av 4 emner har obligatoriske muntlige presentasjoner, og alle 4 emner har hjemmeeksamen som vurderingsform.

Videre nevnes det i læringsutbyttebeskrivelsen at masteroppgaven gir dybdekunnskaper i et avgrenset fagområde. Dette siste punktet er viktig, da det på franskfaget er tradisjon for å la studentene utvikle tverrfaglige masterprosjekter, hvor de kan kombinere litterære, lingvistiske og kulturfaglige problemstillinger og tilnærminger, noe som gir dem anledning til å utvikle dybdekunnskaper innenfor et fagfelt de selv har valgt, i samarbeid med veileder.

Oppbygging: Studieplanen deler emnene inn i tre deler:

- en basisdel på 30 stp, som består av FRAN312 Fransk litteraturvitenskap (15 stp) og FRAN313 Fransk språkvitenskap (15 stp). Dette er de to emnene som inngår i SAK-samarbeidet med NTNU.
- en hoveddel på 30 stp, som består av FRAN307 Språkleg særernne (15 stp) og FRAN308 Litterært særernne (15 stp).
- Masteroppgaven på 60 stp.

Progresjon: Høstsemesteret består av emnene FRAN307 Språkleg særernne (15 stp) og FRAN312 (Fransk litteraturvitenskap). I vårsemesteret følger studentene FRAN308 Litterært særernne (15 stp) og FRAN313 (Fransk språkvitenskap).

Fremstillingen av innhold, oppbygging og progresjon er tilfredsstillende

Studieplanen gir også en sterk anbefaling om å ta deler av programmet i et annet land. Det er lenket til relevante sider.

Vedlegg: Studieplan

Nivå på læringsutbyttet

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Kunnskaper: Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk beskriver 'avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område', samt 'inngående kunnskap om fagområdets vitenskapelige eller kunstfaglige teori og metoder'. Disse tre elementene er til stede i studieplanen, men beskrivelsen av dem avviker noe: Første punkt skisserer 'generell kunnskap innanfor disiplinane', 'grunnleggjande kunnskap om sentrale problemstillinger, teoriar og metodar', i tillegg til 'djupnekunnskapar i det avgrensa fagområdet masteroppgåva inngår i.

Det er samsvar mellom de to tekstene mht kunnskapene studenten tilegner seg i arbeidet med masteroppgaven ('spesialisert innsikt' og 'djupnekunnskapar'), men studieplanen er i for stor grad forsiktig mht den øvrige kunnskapsoppnåelsen: 'generell kunnskap' og 'grunnleggjande kunnskap' svarer ikke til NKR, og heller ikke til fagmiljøets egen oppfatning av studiets læringsutbytte. Denne delen av studieplanen bør derfor revideres.

Ferdigheter: Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk fremhever kritisk sans og analytiske ferdigheter i møte med informasjonskilder, samt evnen til å resonnerer og anvende teori og metode i et selvstendig faglig arbeid under veiledning. Dette samsvarer i stor grad med studieplanen for master i fransk, hvor det pekes på muntlig og skriftlige ferdigheter i formuleringen av problemstillinger, analyser og konklusjoner innen fagområdet, samt evnen til å sette seg inn i og kritisk vurdere tolkninger, teori og metode. Disse ferdighetene kan brukes i et selvstendig og langsiktig arbeid.

Generell kompetanse: Både kvalifikasjonsrammeverket og studieplanen peker på evnen til å gjennomføre et forsknings- eller utviklingsprosjekt i tråd med etiske normer. Ut over dette punktet er det en rekke avvik mellom de to tekstene. Studieplanen inkluderer evnen til å fortsette kompetanseutvikling og spesialisering, mens NKR inkluderer kommunikativ kompetanse, både i faglige sammenhenger og i møte med allmennheten, samt muligheten til å bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser. En studieplan for master i fremmedspråk burde inkludere et punkt om språklig og kommunikativ kompetanse.

Navn

Studieprogrammet har ikke endret navn i perioden. Navnet «Master i fransk» er kort og lite beskrivende, men det er også vanskelig å formulere en mer dekkende tittel uten at den blir lang og tung. Grunnen er at man ikke kan skrive «fransk språk, litteratur og kultur», siden man da vil ekskludere øvrige frankofone land og regioner. Termen 'frankofon' bør også unngås i studieprogrammets navn, fordi den for mange er ukjent.

Læringsutbytte og infrastruktur

Innhold og oppbygging

- 1. semester (høst): FRAN312 Fransk litteraturvitenskap (15 stp) og FRAN307 Språkleg særernne (15 stp). I FRAN312 får studentene innsikt i ulike litterære teorier og metoder og deres mulige anvendelse på et gitt litterært verk gjennom undervisning av ulike spesialister fra NTNU og UiB.

Lingvistikkemnet FRAN307 går inn på et tema som inngår i én forelesers egen forskning. Temaet for sistnevnte emne er m.a.o. variabelt.

- 2. semester (vår): FRAN313 Fransk språkvitskap (15 stp) og FRAN308. FRAN313 fokuserer primært på fransk grammatikk i et teoretisk-metodisk perspektiv, mens innholdet i FRAN308 er basert på forelesers egen forskning, etter samme modell som FRAN307.

Den faglige bredden sikres i emnene FRAN312 og FRAN313, mens FRAN307 og FRAN308 gir mer inngående kjennskap til spesifikke forskningsprosjekter, inkludert teori, metode og empiri.

- 3. og 4. semester: Masteroppgaven på 60 stp. Det er gjennom dette arbeidet at studenten oppnår teoretisk og metodisk dybdekunnskap, samt evnen til å jobbe langsiktig med et forskningsprosjekt.

Samlet gir emnene det læringsutbyttet som beskrives på programnivå. Det er en klar progresjon fra det første til det andre året, mht spesialisering og utvikling av evnen til selvstendig arbeid.

Infrastruktur

Studieprogrammet har ingen særskilte behov for infrastruktur, og de digitale ressursene fungerer tilfredsstillende. Imidlertid har ikke HF-bygget og Sydneshaugen skole en arkitektonisk utforming som tjener til å skape et godt faglig-sosialt miljø. Den mest uheldige konsekvensen av dette er at det er begrenset med arealer hvor studentene kan samles (Ad Fontes er et hederlig unntak).

Undervisnings- og vurderingsformer

2 av 4 emner er digitale, men undervisningen i alle emner er i stor grad basert på diskusjoner og oppgaveløsning. De obligatoriske arbeidskravene er også en viktig del av denne studentaktive læringen. I 3 av 4 emner må studentene holde et foredrag, noe som ikke bare er nyttig trening i muntlig formidling, men som også bidrar til det faglige innholdet i undervisningen, da de er på et nivå der de kan tilegne seg og formidle litterær og lingvistisk teori på egenhånd. På fran312 er dessuten resymé av forskningsartikkel en obligatorisk oppgave. Vurderingsformene i alle emner er hjemmeeksamener, med en varighet på 3 til 4 uker. Dette gir studentene nødvendig trening i strukturering av og selvstendig arbeid med lengre skriftlige arbeid, som en forberedelse til masterprosjektet.

Ut over omleggingen av SAK-samarbeidet, har det ikke blitt gjennomført noen endringer på masternivå. Ut fra studentevalueringene er det ikke noe tydelig behov for endringer i undervisnings-, lærings- og vurderingsformene, men det kan vurderes å frigjøre mer tid til diskusjon, ved hjelp av forhåndsinnspilte videoer og andre læringsressurser. Dette ville være spesielt nyttig i SAK-emnene FRAN312 og FRAN313, som er nettbaserte. Imidlertid vil ikke dette kunne gjøres i like stor grad som på bachelornivå, fordi det faglige innholdet i stor grad varierer avhengig av hvem som underviser, og som et resultat av utviklingen av fagfeltet. En gjennomgang av undervisnings-, lærings- og vurderingsformer vil være en naturlig del av prosessen for å redusere frafall og bedre gjennomføringen på masterprogrammet.

Faglig innhold

Faglig oppdatert studietilbud

En av hovedhensiktene med emneporteføljen i masterprogrammet er å gi studentene kunnskap om den aller siste utviklingen innenfor fransk lingvistikk og franskspråklig litteratur og litteraturteori. Dette gjelder i særlig grad FRAN307 og FRAN308. Det er ikke gjort noen endringer i programmets struktur som følge av kunnskapsutviklingen eller endringer i arbeids- og samfunnsliv, men innen både litteratur- og lingvistikkdelen av faget er det tverrfaglige perspektiver som er frembragt gjennom større forskningsprosjekter, og som kommer til uttrykk gjennom emnene FRAN307 og FRAN308 (se nedenfor for flere detaljer).

Relevans

MA-programmet i fransk har ingen direkte tilknytning til noen yrkesvei, men er kanskje sterkest assosiert med læreryrket. Imidlertid har faget en bred anvendbarhet i yrkeslivet, gjennom en del overførbare ferdigheter, i form av språk, interkulturell kompetanse, kritisk tenking, samt evnen til å analysere og syntetisere komplekse ideer i et langsiktig skriftlig arbeid. På nettsiden der MA-programmet presenteres, nevnes en rekke bransjer som relevante for uteksaminerte MA-kandidater: internasjonale organisasjoner, media, handel, turisme, kulturliv og utdanning. I tillegg nevnes muligheten for å ta en PhD etter mastergraden. Mulighetene man får gjennom en mastergrad i fransk formidles også til studentene på 200-nivå, i forbindelse med orienteringsmøter.

For mastergradsstudier

Studiet har en fagintern bredde, i form av bred kunnskap om litteratur og lingvistikk i emnene FRAN312 og FRAN313. I tillegg har studiet en tverrfaglig bredde i både lingvistikk- og litteraturdelen, gjennom fagmiljøets forskningsprosjekter (se punkt «Kobling til forskning»).

Arbeidsomfang

Det er få eller ingen konflikter i avviklingen av undervisning, obligatoriske arbeidskrav og vurdering. Sistnevnte er gjenstand for nøye planlegging semesteret før, slik at hjemmeeksamener i minst mulig grad kolliderer med hverandre. Det er lite i studentevalueringene som tyder på at arbeidsmengden oppleves som svært belastende. Det bør legges til at antallet undervisningstimer i de forskjellige emnene per i dag er på et minimum (2 timer i uken i 12 uker) og derfor ikke bør reduseres ytterligere.

Kobling til forskning

De senere årene har FRAN307 Språkleg særemne omhandlet 'klimanarrativer' spesielt, og narrativer i argumentasjon generelt. Dette temaet er et resultat av flere NFR-finansierte prosjekter tilknyttet forskergruppen Lingclim, hvor lingvistene i fagmiljøet har samarbeidet med klimaforskere, psykologer, retorikere, medievitere og statsvitere, for å forske på språkbruk i klimadebatten, både nasjonalt og internasjonalt. I FRAN308 Litterært særemne har fenomenet

aldring i litteraturen stått sentralt. Dette temaet er basert på forskningsprosjektet «Historicizing the ageing self: Literature, medicine, psychology, law». Dette emnet har også omhandlet temaet intermedialitet (våren 2019) som er basert på blant annet forskningsprosjektet «Litteratur och nya media mellan verklighet och fiktion: Den moderna text-och bilddialogen i fransk samtidsroman» (Akademiforskartjänst från Svenska Akademien 2011-2016).

Internasjonalisering

En hjørnestein i fagmiljøet er NORPART NORCAM-samarbeidet mellom UiB og Université de Yaoundé 1. Faget tar imot flere master- og PhD-studenter i året. Samarbeidet har nå eksistert i nesten 20 år, og har vært en uvurderlig berikelse av fagmiljøet generelt og studieprogrammene spesielt, især MA-programmet. I tillegg har flere enn 10 studenter fra Kamerun avlagt doktorgrad i fransk lingvistikk, litteratur og didaktikk.

I tillegg har UiB en bilateral avtale med Université de Québec à Montréal (UQAM) (se punkt under 'Praksis' nedenfor), samt Erasmus+-avtaler med 8 franske universiteter.

Fagmiljøet har ansatt en vitenskapelig assistent med tilknytning til et prosjekt om å øke studentmobiliteten, og som jobber særlig med utveksling for studenter på studieprogrammene i fransk. Hovedmålet med prosjektet er å få flere franskstudenter til å reise på utveksling.

Praksis

Emnet FRANPRAX «Praksis i bokindustrien (samarbeid i høgare utdanning: Québec - Norge)» er etablert i samarbeid med Université de Québec à Montréal i Canada. Dette er en mulighet for studenter på bachelor- eller masternivå til å få relevant arbeidserfaring innenfor «bokindustrien» (forlag, bokhandel, oversettelse, litteraturkritikk, formidling, litteraturfestivaler etc.) i Montreal, noe som også gir dem verdifulle kulturelle erfaringer og språklig kompetanse på kjøpet. Prosjektet har vært finansiert av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse fra 2015 til 2022, og man er nå i ferd med å søke om en fornyelse av prosjektet gjennom ERASMUS+ (Global mobilitet) og UTFORSK-programmet som begge har søknadsfrist i 2023.

Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften

Fagmiljøets størrelse

Fagmiljøet består av de følgende fast ansatte: 2 professorer i fransk litteratur, 1 professor i fransk lingvistikk og 1 førsteamanuensis i fransk lingvistikk. I tillegg er det to fast ansatte som per nå ikke underviser i noen av emnene som inngår i masterprogrammet: 1 universitetslektor i litteratur og kulturkunnskap (i 20 prosent stilling) og 1 førsteamanuensis i fransk fagdidaktikk. I tillegg til de fast ansatte er det tre PhD-stipendiater som underviser i emner på BA-nivå.

P.g.a. en ventet avgang i juli 2023 vil det kun være én fast ansatt i fransk lingvistikk fra det tidspunktet. Dette tapet av arbeidskraft vil være en stor utfordring for fagmiljøet, som allerede har en minimumsbemanning. Dette problemet forsterkes av MA-programmets tverrfaglige natur: P.g.a. vesentlige teoretiske og metodologiske forskjeller mellom litteraturvitenskap og lingvistikk, vil det på sikt

være krevende å sikre forskningsbasert undervisning i fransk lingvistikk dersom stillingen i lingvistikk ikke fornyes. Det vil også være svært vanskelig å opprettholde den jevne produksjonen som faget har hatt i de siste femten årene av master- og doktorgrader i fransk lingvistikk, samt de store, vedvarende ressursene faget har sikret seg fra eksterne kilder.

Tre av de fem ansatte som underviser på BA-programmet har professorkompetanse. Dette tilfredsstiller § 2-3 Krav til fagmiljø (4).

Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

Tre av de fire ansatte som har førstekompetanse, og som underviser i BA-programmet, har relevant utdanningsfaglig kompetanse. Den siste vil fullføre kurs i henhold til UiBs regelverk innen desember 2023.

Faglig ledelse

Fagkoordinator har ansvaret for kvalitetssikring og utvikling av studietilbudet, og fungerer som bindeledd mellom instituttets administrasjon og fagmiljøet.

Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse

Fagmiljøet publiserer jevnlig i fagfelleverderte tidsskrift, og har siden 2015 drevet fire NFR-finansierte prosjekter: Lingclim: Klimadebattens språk og tolkninger(2013-2015); Aldring i kulturhistorisk perspektiv: Litteratur, medisin, psykologi, juss (2016-2021); Climlife: Living with climate change – motivation and action for lifestyle change (2020-2023); Overcoming Obstacles and Disincentives to Climate Change Mitigation: A cross-cutting approach by human and social sciences (2020-2023). Som nevnt tidligere har innholdet i emnene FRAN307 og FRAN308 i flere av de senere årene vært direkte basert på forskningen i disse prosjektene.

Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

De ovennevnte NFR-finansierte prosjektene har alle en internasjonal profil, og involverer samarbeid med forskere innen en rekke disipliner i og utenfor Europa. Samarbeidet med UQAM har en direkte tilknytning til MA-programmet. Det er spesielt viktig, fordi det utgjør en viktig mulighet til å få arbeidspraksis i en industri som er direkte knyttet til litteraturdelen av studiet. Det har også gitt grobunn til vitenskapelig samarbeid mellom litteraturvitere i Bergen og Montreal.

Velg studieprogram her!

MAHF-FRAN Masterprogram i fransk

Søker- og studenttall

Søking og opptak

Studieprogram	Årstall	Termin	Studieplasser	1.prioritet	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud	Svart ja	Registrert	Andel registrert av tilbud	Termin
MAHF-FRAN Masterprogram i fransk	2017	HØST		15		2	1	1	50.0%	HØST
	2018	HØST	7	25	3.6	12	9	8	72.7%	
	2019	HØST	5	20	4.0	6	4	4	80.0%	
	2020	HØST	5	21	4.2	8	7	4	57.1%	
	2021	HØST	4	20	5.0	2	3	1	100.0%	

Årstall

Multiple values

Termin
HØST

STUDIERETNINGNAVN_B..

All

Kjønn
All

Poenggrense

Studieprogram	Årstall	Termin	Registrert			Min. Poenggrense			OPPTAKSTYPEKODE
			Ordkvote	RMAS	Ukjent	Ordkvote	RMAS	Ukjent	All
MAHF-FRAN Masterprogram i fransk	2017	HØST			1				All
	2018	HØST		1	7				
	2019	HØST	4		0				CAMPUSKODE
	2020	HØST	4		0				All
	2021	HØST	0		1				MOTTSTATUS

OPPTAKSTYPEKODE

All

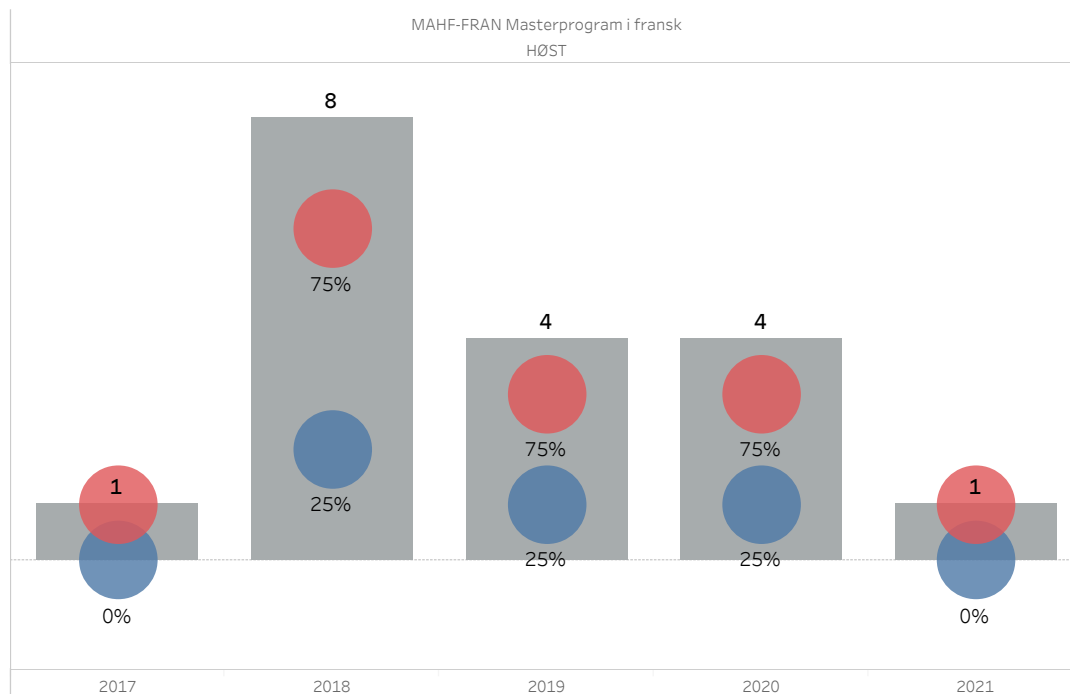
CAMPUSKODE

All

MOTTSTATUS

All

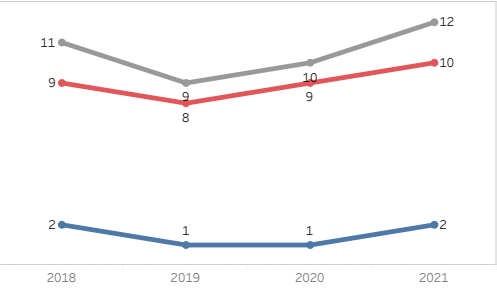
Antall startende

Velg studieprogram her!

Antall studenter - fullføring og frafall

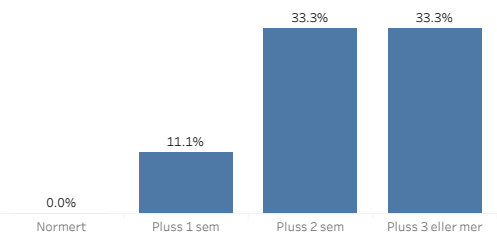
Antall studenter

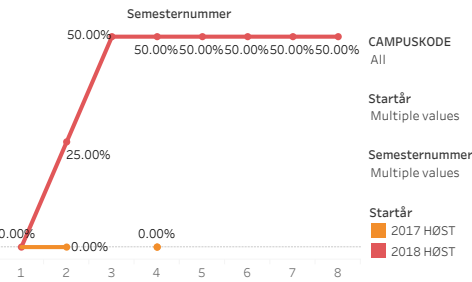
Kvalifikasjoner og utveksling

	Antall kvalifikasjoner	Antall kvalifikasjoner med utveksling	Andel kvalifikasjoner med utveksling	Årstall
				Multiple values
2018	2	1	50.0%	Termin HØST
2019	1	1	100.0%	STUDIERETNINGNAVN_B.. All
2020	2	2	100.0%	Kjønn K M
2021	2	1	50.0%	Årstall Multiple values

Andel studenter som fullfører en grad

Andel frafall

Utreisende utvekslingsstudenter med avtale

Studieprogram	Årstall		Land	Utreisende utvekslingsstudenter med avtale	Utreisende utvekslingsstudenter med avtale
	Årstall fra	Årstall til			
MAHF-FRAN Masterprogram i fransk	2019	2019	CA Canada	1	Årstall fra Multiple values
			FR Frankrike	1	
	2020	2020	CA Canada	1	Årstall til Multiple values
			FR Frankrike	1	
	2020	2020	FR Frankrike	1	Kjønn All

Beståtte studiepoeng

Årstall	Termin / Studieprogram			Termin / Studieprogram		
	VÅR	HØST		VÅR	HØST	
	MAHF-FRAN Masterprogram i fransk			MAHF-FRAN Masterprogram i fransk		
	Studiepoeng	Aktive studiepoeng per stu...	Beståtte studiepoeng per stu...	Studiepoeng	Aktive studiepoeng per stu...	Beståtte studiepoeng per stu...
2018	160.0	6	26.67	30.0	11	2.73
2019	210.0	11	19.09	100.0	9	11.11
2020	50.0	8	6.25	240.0	10	24.00
2021	195.0	11	17.73	150.0	11	13.64

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN307 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Språklig særemne - Foredrag

15,0sp

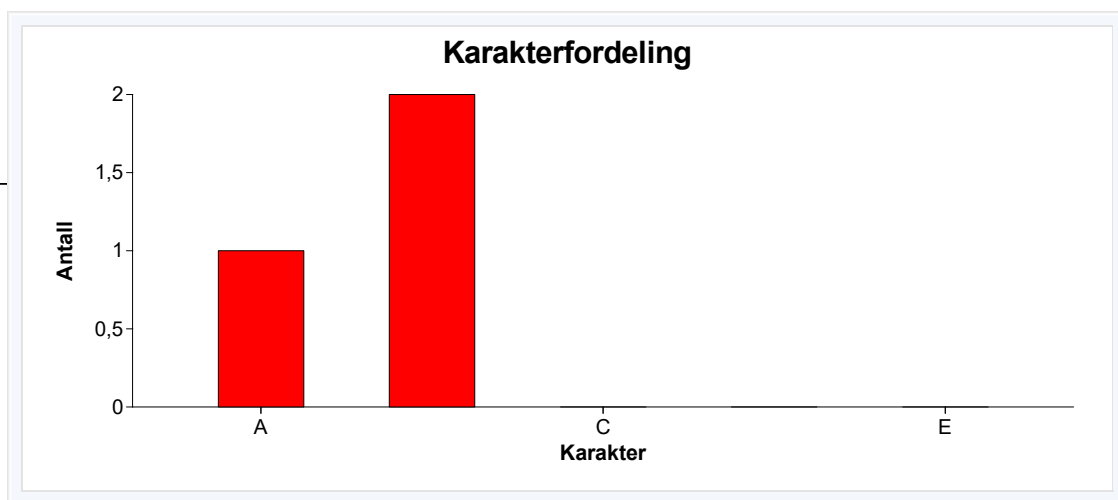
Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	3
Antall møtt til eksamen:	3
Antall bestått (B):	3
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	0
D	0
C	0
B	2
A	1

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN307 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Språklig særøme - Semesteroppgave

Karakterregel: Bokstavkarakterer

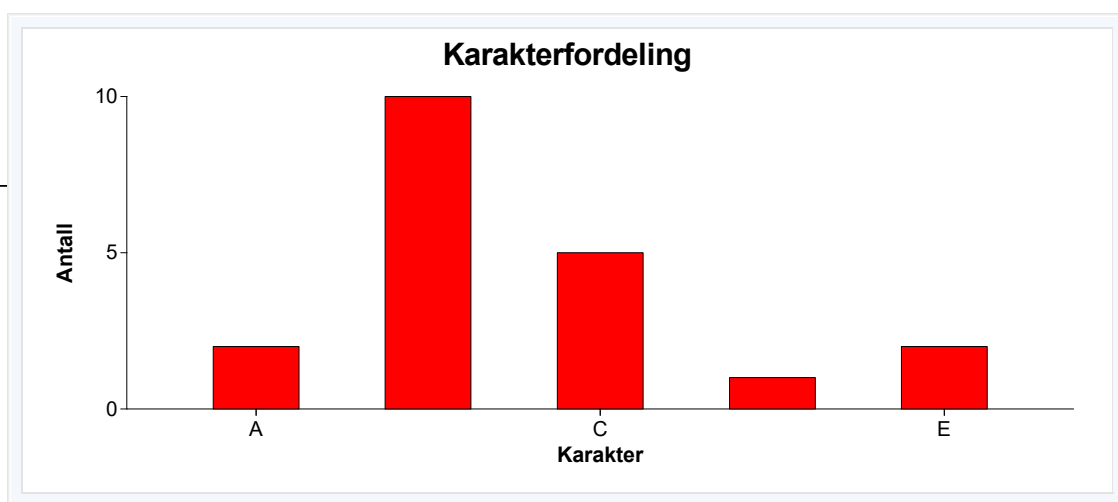
15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	34
Antall møtt til eksamen:	22
Antall bestått (B):	20
Antall stryk (S):	2 9%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	4
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	2
D	1
C	5
B	10
A	2

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN308 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

Litterært særemne - Alle vurderingskombinasjoner

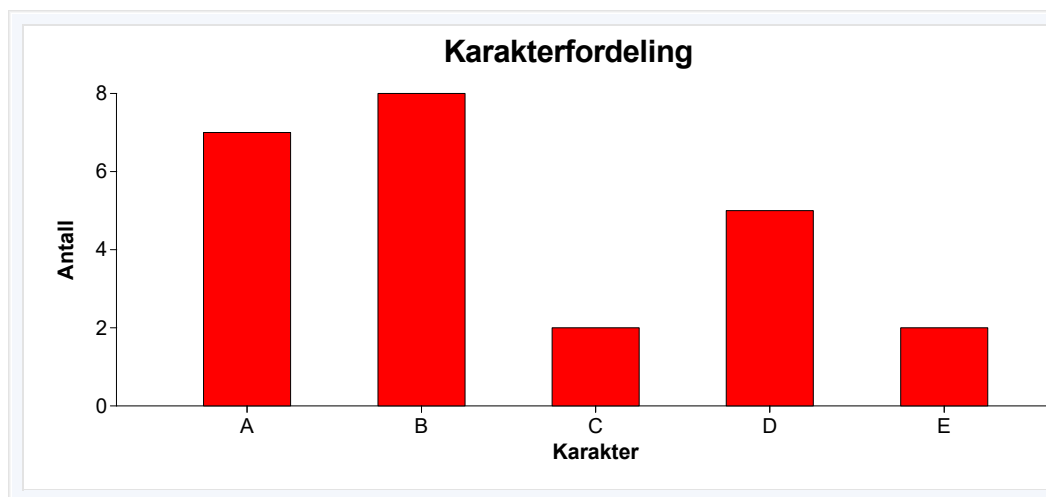
Karakterregel: Bokstavkarakterer

15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	28
Antall møtt til eksamen:	24
Antall bestått (B):	24
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	2
D	5
C	2
B	8
A	7

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN309 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Grammatikk og oversetting/oversettingsteori - Oppgave

15,0sp

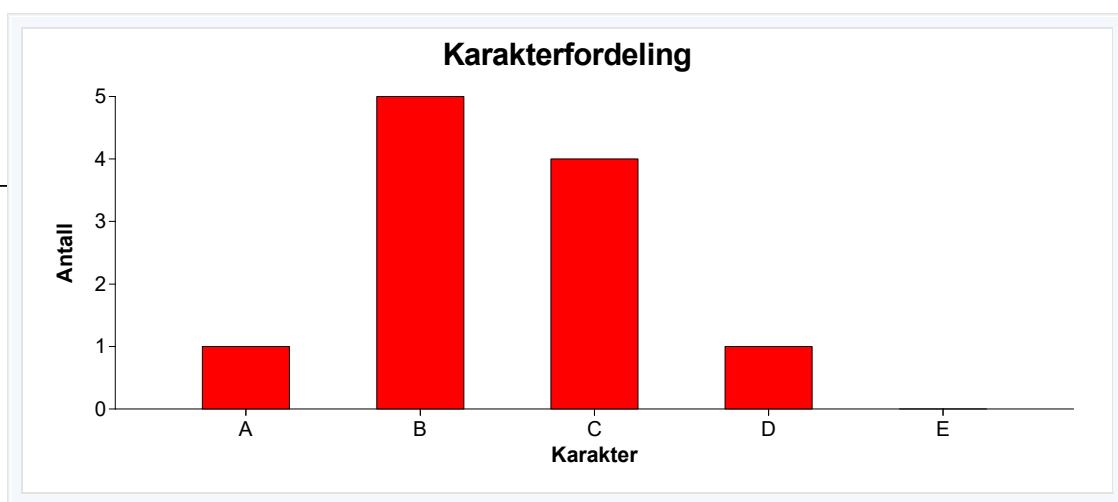
Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	14
Antall møtt til eksamen:	12
Antall bestått (B):	11
Antall stryk (S):	1 8%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	0
D	1
C	4
B	5
A	1

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN311 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Grammatikk og litteratur - Oppgave

Karakterregel: Bokstavkarakterer

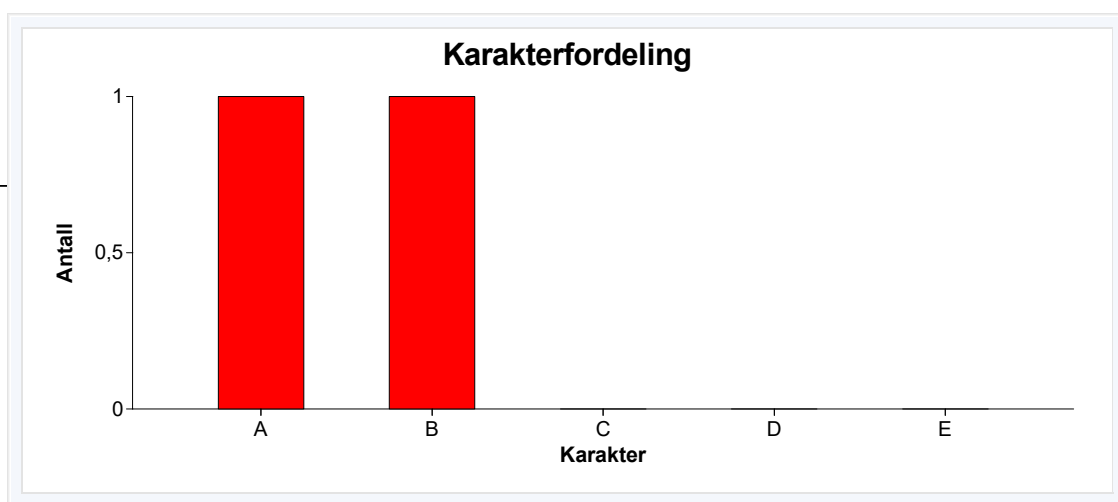
15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	2
Antall møtt til eksamen:	2
Antall bestått (B):	2
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	A
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	0
D	0
C	0
B	1
A	1

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN312 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fransk litteraturvitenskap - Oppgave

Karakterregel: Bokstavkarakterer

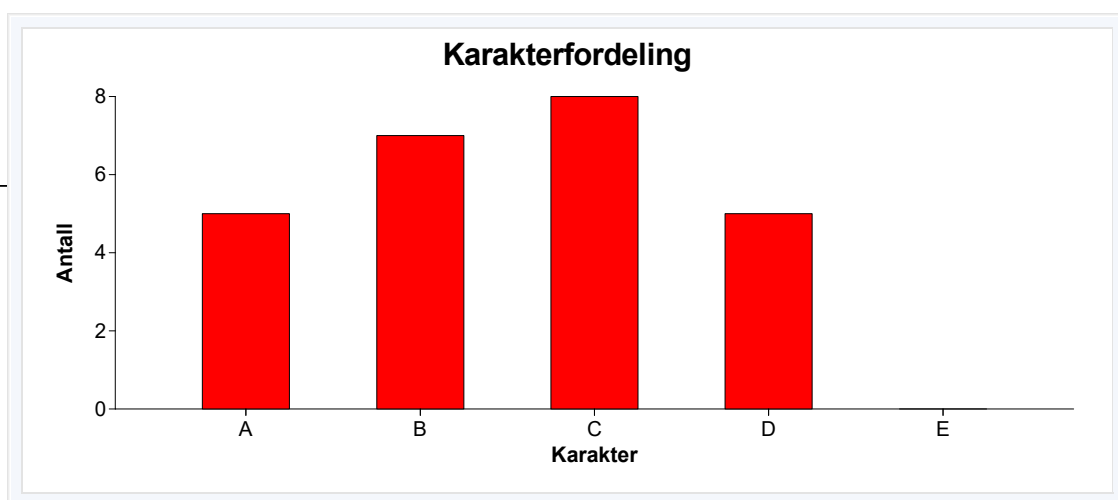
15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	29
Antall møtt til eksamen:	27
Antall bestått (B):	25
Antall stryk (S):	2 7%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	0
D	5
C	8
B	7
A	5

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN313 0 Periode: 2018-VÅR - 2022-VÅR

Fransk språkvitenskap - Alle vurderingskombinasjoner

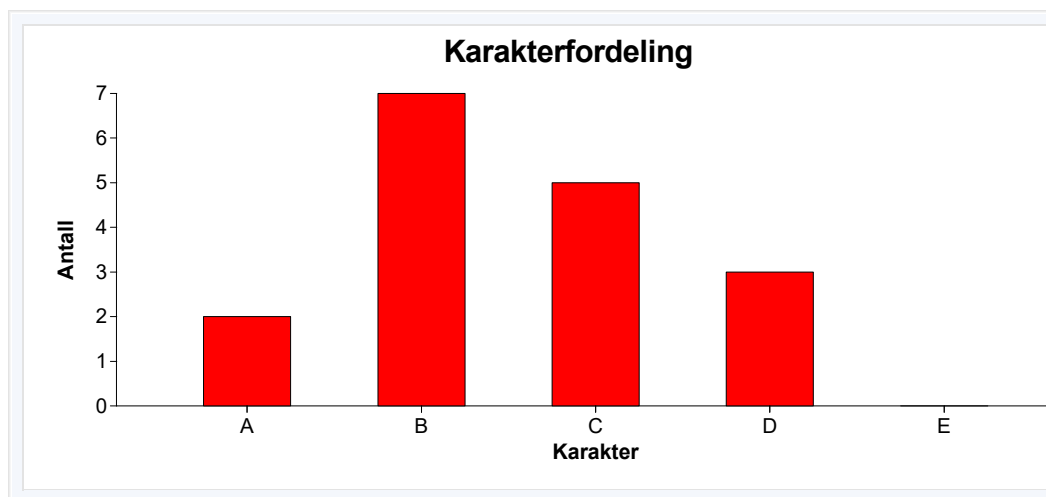
Karakterregel: Bokstavkarakterer

15,0sp

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	24
Antall møtt til eksamen:	18
Antall bestått (B):	17
Antall stryk (S):	1 6%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	C
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter	Antall
E	0
D	3
C	5
B	7
A	2

FS580.001 Resultatfordeling

Eksamen: FRAN350 0 Periode: 2017-HØST - 2021-HØST

Fransk mastergradsoppgave - Masteroppgave og justerende muntlig eksamen

60,0sp

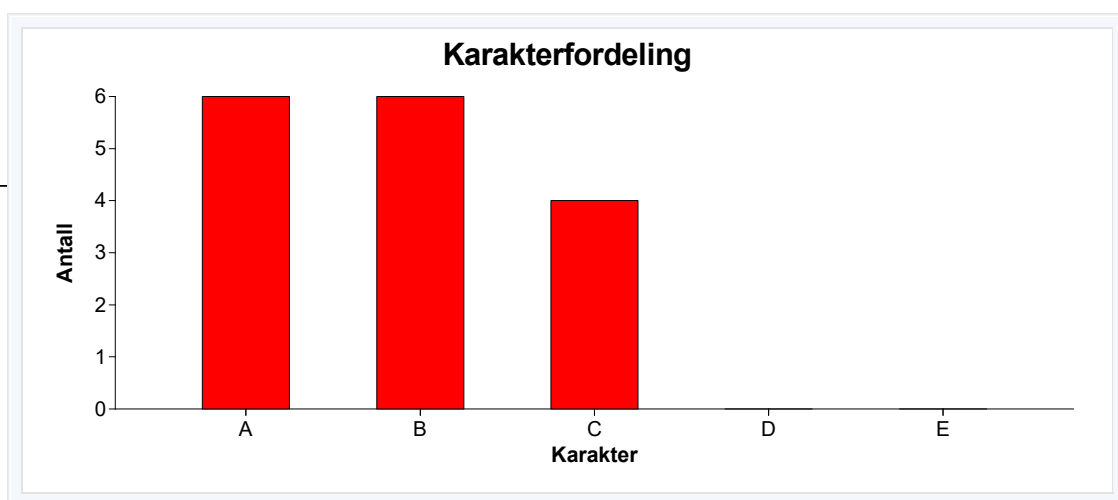
Karakterregel: Bokstavkarakterer

-

	Totalt
Antall kandidater (oppmeldt):	28
Antall møtt til eksamen:	16
Antall bestått (B):	16
Antall stryk (S):	0 0%
Antall avbrutt (A):	0
Gjennomsnittskarakter:	B
Antall med legeattest (L):	0
Antall trekk før eksamen (T):	0

Karakter Antall

E	0
D	0
C	4
B	6
A	6

Master i fransk

Omfang og studiepoeng

Studiet har eit omfang på 120 studiepoeng og er normert til to år på full tid.

Fulltid/deltid

Fulltid

Om du vil ta heile eller delar av studiet som eit 50% deltidsstudium må du levere formell søknad til instituttet. Les meir om dette i [Rutinar for masterstudiet ved HF.](#)

Undervisningsspråk

Sjå den einskilte emneplanen for emna som inngår i programmet.

Studiestart - semester

Haust. Det kan vere aktuelt å ta opp studentar også til vårsemesteret. Ta kontakt med studierettleiar ved spørsmål om opptak.

Mål og innhald

Fransk masterstudium har som mål å gje kunnskapar på høgt nivå i fransk lingvistikk og franskspråkleg litteratur samstundes som det skal gje stor dugleik i munnleg og skriftleg bruk av moderne fransk. Masterstudiet siktar dessutan mot å utvikla ei kritisk og sjølvstendig haldning til problem og metodar innan dei vitskaplege disiplinane i faget.

Læringsutbyte

Studenten skal ved avslutta program ha følgjande læringsutbytte:

Kunnskap:

Studenten

- har brei generell kunnskap innanfor disiplinane fransk lingvistikk og franskspråkleg litteratur
- har grunnleggjande kunnskap om sentrale problemstillingar, teoriar og metodar innanfor gjeldande fagområde
- har djupnekunnskapar i det avgrensa fagområdet masteroppgåva inngår i

Ferdigheter:

Studenten

- kan uttrykkja på munnleg og skriftleg fransk faglege problemstillingar, analysar og konklusjonar innanfor eige fagområde
- kan arbeida sjølvstendig og langsiktig med problemløysing på grunnlag av faglege kunnskapar
- kan setja seg inn i og vurdera kritisk teoriar, metodar og tolkingar innanfor fagområdet
- kan skaffa seg og nytta kunnskap på nye område innanfor faget

Generell kompetanse:

Studenten

- kan gjennomføra eit avgrensa forskings- eller utviklingsprosjekt under rettleiing og i tråd med gjeldande forskningsetiske normer
- kan sjølvstendig halda fram med eiga kompetanseutvikling og spesialisering

Opptakskrav

Masterprogrammet i fransk byggjer på ein bachelorgrad med minst 80 studiepoeng fagleg fordjuping i fransk språk og litteratur eller tilsvarande.

Bachelorgrad frå UiB som kvalifiserer:

- Bachelorgrad i fransk

Andre bachelorgrader som kvalifiserer:

- Andre bachelorgradar kan kvalifisere dersom du har minst 80 studiepoeng i fransk språk og litteratur eller tilsvarande.

Du må også ha:

- Snittkarakter på minimum C i emna du får opptak på grunnlag av.
- Språkkrava i både norsk og engelsk for dette studieprogrammet dekker du med [generell studiekompetanse](#), anten på grunnlag av norsk vidaregåande skule eller på annan måte.

- **Spesifikke språkkrav:** Søkere som ikke dekker kravet til norskkunnskaper, kan dekke språkkravet med engelskkunnskaper på følgende nivå:

- IELTS academic- International English Language Testing System (British Council's): Minimum score of 6.0 on each of the bands: Listening, Reading, Writing and Speaking
- TOEFL - Test of English as a Foreign Language, internet-based test (iBT): Minimum score of 80
- PTE Academic- Pearson Test of English Academic: Minimum overall score of 53

Tilrådde forkunnskapar

Ikkje relevant.

Innføringsemne

Det er ingen innføringsemne til masterstudiet.

Obligatoriske emne

- [FRAN307](#)/Språkleg særerne, H (15 stp.)
- [FRAN308](#)/Litterært særerne, V (15 stp.)
- [FRAN312](#)/Fransk litteraturvitskap, H (15 stp., i samarbeid med NTNU)
- [FRAN313](#)/Fransk språkvitskap, V (15 stp., i samarbeid med NTNU)
- [FRAN350](#)/Masteroppgåve i fransk (60 stp.)

Emna kan delast inn i tre delar:

- ein basisdel på 30 studiepoeng ([FRAN312](#) og [FRAN313](#))
- ein spesialdel på 30 studiepoeng ([FRAN307](#) og [FRAN308](#))
- masteroppgåva på 60 studiepoeng ([FRAN350](#))

Når det gjeld dei to emna i spesialdelen, har dei høvesvis eit lingvistisk ([FRAN307](#)) og litteraturvitskapleg ([FRAN308](#)) innhald.

Tilrådde valemne

Det er ingen innføringsemne til masterstudiet.

Rekkefølge for emne i studiet

Tilrådd rekkjefølge for emne i studiet:

1. semester (haust)

- [FRAN312](#)/Fransk litteraturvitskap, H (15 stp., i samarbeid med NTNU)
- [FRAN307](#)/Språkleg særerne, H (15 stp.)

2. semester (vår)

- [FRAN308](#)/Litterært særemne, V (15 stp.)
- [FRAN313](#)/Fransk språkvitskap V (15 stp., i samarbeid med NTNU)

3. semester (haust) og 4. semester (vår)

- Masteroppgåva [FRAN350](#)

Alle emna i kursdelen (totalt 60 stp) må være fullførte før innlevering av masteroppgåva.

Delstudium i utlandet

Det er sterkt tilrådd og tilrettelagt for at studentane tar delar av programmet som utvekslingsstudent i eit anna land.

Tilrådde utvekslingsstader finn ein på nettsida til studieprogrammet: <http://www.uib.no/studieprogram/MAHF-FRAN#uib-tabs-utveksling>

Ein kan òg velje frå Universitetet i Bergen sine avtaler med studiestader i heile verda. All informasjon om utveksling finn ein på www.uib.no/utveksling.

Arbeids- og undervisningsformer

Gjennom ulike undervisningsformer får studentane moglegheit til å studere og nærme seg disiplinane på ulike måtar. Undervisninga er forskingsbasert og føreset aktiv deltaking frå studentane.

Arbeidsmetodar og undervisningsformer kan vere førelesingar, seminar, gruppearbeid, skriftlege og munnlege presentasjonar, omgreps- og problemfokuserte oppgåver, problembasert læring, rettleiing og praktisk bruk av digitale verktøy.

For nærare informasjon, sjå dei einskilte emneplanane.

Vurderingsformer

Gjennom studiet møter studentane ulike vurderingsformer. Til dømes skriftleg skuleeksamen, rettleidd oppgåve, heimeeksamen, munnleg presentasjon, munnleg prøve og mappevurdering.

Vurderingsformene er tilpassa læringsutbyttet i dei ulike emna.

For nærare informasjon om vurderingsformer, sjå dei einskilte emneplanane.

Karakterskala

Ved sensur av emna i programmet kan det bli nytta ein av to karakterskalaer:

- A-F, der F er stryk
- greidd/ikkje greidd

Sjå emneplanen for det einskilte emnet.

Vitnemål og vitnemålstillegg

Vitnemål og vitnemålstillegg blir skrive ut etter at graden er fullført.

Grunnlag for vidare studium

Fullført masterprogram med gode resultat kvalifiserer til å søkje om opptak på doktorgradsstudium i relevante fag.

Studentar som planlegg å ta PPU, må sørge for å få dekkja opptakskrava i løpet av studieløpet sitt. Informasjon finn ein på www.uib.no/studieprogram/PRAPED

Relevans for arbeidsliv

Ein mastergrad i fransk gjev god bakgrunn for undervisningsoppgåver på høgre nivå og for arbeid både i offentleg sektor og innan privat verksemd på felt der det internasjonaliserte samfunnet stiller store krav til språk- og kulturkunnskapar. Fransk masterstudium er òg utgangspunkt for forskarutdanning innan fransk lingvistikk og litteraturvitskap. Normert studietid for fransk masterstudium er fire semester.

Evaluering

Masterprogrammet blir kontinuerleg evaluert i tråd med retningslinene for kvalitetssikring ved UiB. Emne- og programevalueringar finn ein på kvalitetsbasen.uib.no

Skikkavurdering og autorisasjon

Programmet har ikkje krav om skikkavurdering eller autorisasjon.

Programansvarleg

Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet

5-ÅRIG EVALUERING AV MA-PROGRAMMET I LATIN

INNHALDSOVERSYN

5-årig evaluering av MA-programmet i latin.....	1
<i>Innleiing.....</i>	<i>2</i>
Opptakskrav og opptakstal	2
Vurdering av læringsmiljøet.....	3
<i>Krav til studietilbod i Studietilsynsføresegna</i>	<i>3</i>
System for kvalitetssikring	3
Studieplan	4
Læringsutbytte	4
Arbeidslivsrelevans	6
Omfang, innhald og oppbygging	6
Undervisnings- og vurderingsformer	7
Fagleg innhald og tilknytning til forskning.....	7
Internasjonalisering.....	7
Praksis	8
<i>Krav til fagmiljø i Studietilsynsføresegna</i>	<i>8</i>
Storleik på fagmiljøet	8
Utdanningsfagleg kompetanse i fagmiljøet	9
Fagleg leiing.....	9
Fagmiljøets kompetansenivå	10
Forskning og fagleg utviklingsarbeid	10
Nasjonalt og internasjonalt samarbeid	10
<i>Konklusjon</i>	<i>11</i>

INNLEIING

MA-programmet i latin er eitt av ti masterprogram ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium ved UiB, og er eit tilbod til studentar med interesse for antikkens språk og litteratur, mellomalderens latinske språk- og kulturhistorie eller både fagfelt. Medan latinstudentar på bachelornivå tek BA-programmet i klassisk filologi med spesialisering i latin, er det på masternivå eit eige program for latin.

Latin og gresk er rekna for grunnleggande fag ved norske universitet, òg for reiskapsfag i andre utdanningar.¹ Tilbodet i mellomalderlatin ved UiB er unikt i nasjonal samanheng, og går tilbake til opprettinga av landets første latinprofessorat i mellomalderlatin i Bergen i 1970.

MA-programmet er fundert i eit solid fagmiljø. Det er tre tilsette på latin på seksjon for klassiske fag. Alle tre har førstestillingskompetanse og to har også professorkompetanse.

Latin er nyttig kunnskap for alle som arbeider med historie, arkeologi, kunsthistorie, filosofi, litteraturvitskap, lingvistikk eller andre språkfag. Kunnskap i klassiske språk førebur studentar til alt arbeid der ein må formulere seg skriftleg, og latinkunnskapar er etterspurde kvalifikasjonar i mellom anna museum, arkiv og bibliotek, og samlingar der ein også arbeider med til dømes utgjeving av mellomalderske kjeldetekstar. I og med at færre kan lese kjeldetekstar på originalspråket, er det også eit aukande behov for (og marknad for) omsetjing av desse frå latin til norsk. Latinsk litteratur og kunnskap om kultur og samfunn i antikken og mellomalderen er også relevant i ein veksande spel- og underhaldningsbransje.

Eit større og breiare studentmiljø som er meir integrert med heile klassiskfaget også på masternivå, er likevel ønskeleg for studentane i latin. Vi har arbeidd for å slå saman dei to programma i gresk og latin til eitt program, og skapte eit fullstendig utarbeidd forslag i samband med HF2018-prosessen (sjå vedlegg 2–5). Forslaget fekk blei ikkje vurdert negativt av komiteen (UU), men som ein del av ei heilskapleg omlegging rundt HF2018 blei også dette programmet den gong avvist av universitetsstyret. Vi føreslår å hente dette framlegget inn att, og arbeide for å redusere talet på masterprogram i klassiske språk frå to til eitt.

OPPTAKSKRAV OG OPPTAKSTAL

MA-programmet i latin byggjer på spesialisering i latin frå BA-programmet i klassisk filologi eller tilsvarande studium utanfor UiB med minst 80 studiepoeng fagleg fordjuping i latin. I tillegg er det eit minimumskrav med snittkarakteren C frå BA-programmet.

Tradisjonelt har dei klassiske språkfaga trekt til seg studentar med svært ulik bakgrunn og interesse. Når ein kjem til masternivå, er det studentar med særskilt interesse for fagfeltet som går vidare.

¹ [Meld. St. 25 \(2016-2017\)](#) Melding til Stortinget: Humaniora i Norge, s. 34

Dei tilsette ved faget oppmodar studentane på BA-studiet til å gå vidare til MA. Dersom studentar legg for dagen særskild interesse for faget som heilskap eller for einskilde spørsmål innanfor faget, freistar den som underviser å stimulera dei til å gå frametter med sine interesser. Dette går føre seg uformelt. Antikken og mellomalderen øver framleis sterk dragnad, og frametter vil faget drøfta korleis den ålmenne interessa kan nyttast til å betra rekrutteringa.

Siste opptak var i 2019, då det byrja tre masterstudentar på latin (sjå vedlegg: Søker- og studenttall). I perioden 2017-2022 var det tre studentar som fullførte masteroppgåva (LAT350). For tida er det to aktive studentar som fylgjer masterprogrammet i latin.

VURDERING AV LÆRINGSMILJØET

Læringsmiljøet er inkluderande og ope, og det ligg til rette for god kontakt mellom studentar og lærarar. Faget har eit studentmiljø som tek opp i seg kandidatar med vidt ulik bakgrunn, alder og interesse. Trass i skilnadene gjev det god sosial og fagleg støtte til kandidatane. Vi arbeider for å få på plass seminarverksemda der studentane kan legge fram oppgåveutkast.

Å vere relativt få studentar har den fordel at ein får mykje merksemd av førelesaren, og dei tilsette er alltid tilgjengelege for studentane når det gjeld faglege spørsmål og førespurnader. Ei utfordring med å ta kurs med relativt få studentar, kan vere at det blir meir krevjande for studentane å skape eit miljø. På masternivå er tilbakemeldingane frå studentane at dei også er avhengige av tidlegare studienettverk for å dekke sosiale behov.

Masterstudentar har tent som kollokvieleiarar og har fått kompensasjon for arbeidstida for dette. Denne ordninga har vore både nyttig arbeidspraksis for masterstudentane, og miljøskapande for studentane.

Faget bør hjelpe studentane med å gje miljøet ei fastare råme gjennom å bistå med opprettinga av eit fagutval. Det er lagt ein plan for dette på bachelornivå. På masternivå kan informasjon og oppmoding baserast på personleg kommunikasjon.

KRAV TIL STUDIETILBOD I STUDIETILSYNSFØRESEGNA

SYSTEM FOR KVALITETSSIKRING

[Studietilsynsføresegna § 4-1: Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet]

Faget følgjer dei vanlege framgangsmåtane for evaluering av emne og program. Våren 2022 utarbeidde fagkoordinator og studiekonsulent eit årshjul for å sikre ei systematisk gjennomføring av dei tre-årige evalueringane på klassisk (sjå vedlegg). Årshjulet omfattar også 300-nivå og sikrar at ein på førehand veit kva som skal evaluerast og kan sikre innhenting av evalueringsskjema frå studentane før undervisinga er over. I realiteten er studentane på

masteremna såpass få at tilbakemeldingar kan komme direkte og utfordringar kan korrigerast med det same.

Faget har ein ekstern programsensor (Matilde Skoie, UiO), som kjenner miljøet godt. Vi er i dialog med henne om ekstern evaluering, og fortset dette arbeidet våren 2023. Førre eksterne programevaluering var i 2016.

STUDIEPLAN

§2-1: (2) Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.

MA-studia i gresk og latin har kvar sine presentasjonar på nettet. Der finst det eit oversyn over emna i graden med lenkjer til full informasjon om kvart einskild emne. Jamvel om studiestrukturen er eins for både språk, vert det òg lagd vekt på det fagspesifikke ved deira tradisjon og faghistorie i presentasjonane. Når det gjeld latin, viser presentasjonen til kor nært det latinske språket er knytt til den vestlege litteratur- og kulturhistoria ikkje berre i antikken og mellomalderen, men òg i tidleg nytid. Dertil står det at MA-studiet gjev tekstanalytiske dugleikar som kjem til nytte og er verdsette på ei lang rekkje arbeidsplassar.

For valemne (LAT303) kan studentane velje emne frå arkeologi, kunsthistorie, historie, filosofi eller lingvistikk i tillegg til andre emne i porteføljen på klassisk. Studieplanen inneheld ikkje lenger ei spesifikk liste med emnekodar innanfor andre disiplinær då det synte seg vanskeleg å halde denne oppdatert. No er det lettare for studentane å orientere seg i det som faktisk finst, og i samråd med rettleiar velje et emne som gir relevant kunnskap til masterstudiet.

Studieplanen gjev generell informasjon om at det er lagt til rette for at studentar kan reise utanlands eit semester, og gjev døme på land det kan vere aktuelt å søke mot.

LÆRINGSUTBYTTE

§2-2: (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn. (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

MA-graden gjev både breiare og meir spesialisert kunnskap innanfor latinsk filologi. Språk- og litteraturstudium i breidda supplerer og utvider kunnskapane og dugleikane i høve til BA-studiet. Gjennom arbeidet med MA-oppgåva skal kandidatane utarbeide eit sjølvstendig vitskapleg arbeid under rettleiing og vinna seg djupare kunnskap innanfor eit avgrensa tema og. Samstundes skal arbeidet til studentane ålment sett styrka deira tekstanalytiske dugleik.

Alle kursa i programmet har, til liks med programmet som heilskap, spesifisert læringsutbytte i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Det forventa læringsutbyttet etter MA-programmet i klassisk filologi er gjort greie for etter NKR nivå 7

(mastergrad). I alle tre læringskategoriane gjev kursinnhaldet på dei respektive kursa eit læringsutbyte som motsvarar emnerepresentasjonane. Ein kandidat med avslutta masterprogram skal ha følgjande læringsutbyte definert i kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar

Kandidaten

- har inngåande kunnskap innanfor latinsk språk og romersk litteratur, historie og kultur, og utdjupa kunnskapar innanfor eit avgrensa område.
- har grunnleggjande kunnskap om vitenskapleg teori, metode og etikk, og om dei sentrale problemstillingane innanfor fagområdet.

Dugleikar

Kandidaten

- kan arbeide sjølvstendig og langsiktig med problemløysing på grunnlag av faglege kunnskapar.
- kan setja seg inn i og vurdere kritisk teoriar, metodar og tolkingar innanfor fagområdet.
- kan bruke aktuelle metodar til sjølvstendig forskning i tråd med gjeldande forskingsetiske normer.
- kan skaffe seg og nytte kunnskap på nye område innanfor faget.
- kan nytte akademisk kunnskap og relevante forskingsresultat på ein kritisk måte.

Generell kompetanse

Kandidaten

- har kompetanse til sjølvstendig å kunne halde fram med eiga kompetanseutvikling og spesialisering.
- kan kommunisere med spesialistar og allmenta om faglege problemstillingar innanfor fagfeltet.
- kan ta del i den offentlege debatten der denne rører ved fagområdet.
- kan bruke IT-verkty som er naudsynte for å gjennomføra eit sjølvstendig arbeid innanfor fagområdet.

Undervisningstilbodet til faget høver godt til desse målsetnadene. Rekkjefølgja på emna og det generelle kravet til deira innhald gjev ein klår progresjon i studiet. I samråd med den fagleg ansvarlege står studentane etter måten fritt til å leggja opp innhaldet i emna slik at studiet får den vektlegginga den einskilde kandidat ynsker.

Alle fagfelt er i utvikling, og på latinsida har databasar for tekst og handskrifter, digitale ordbøker og annan digital infrastruktur hatt mykje å seie for korleis ein utøver faget. Til dømes har utviklinga innanfor materiell filologi blitt henta inn i undervisningstilbodet både på bachelor og masterprogrammet. Gjennom å halde seg oppdaterte innanfor ny faglitteratur, fagfelleverksemd og annan aktivitet, sikrar førelesarane at studietilbodet er fagleg oppdatert.

ARBEIDSLIVSRELEVANS

§2-2: (2) **Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.**

Tradisjonelt har kandidatar med høgaregradsstudium i latin hatt skulen til arbeidsplass. Slik er det framleis i nokon mun. Jamvel om faget ikkje lenger har stort rom i vidaregåande opplæring, er det MA-kandidatar i latin som målmedvite har studert for å verta lærarar. Dei har då teke fag i sitt lågaregradsstudium som gjer det lettare å få tilsetjing i skulestellet. Endå om dei ikkje alltid får høve til å undervisa i latin, gjev MA-graden språkleg, litterær og kulturhistorisk kunnskap som kjem til nytte i dei fleste språk-, kultur- og samfunnsfag i vidaregåande skule. Ferdige kandidatar har òg funne sysselsetjing i forvalting og offentlege etatar. Den tekstanalytiske kunnskapen hjå latinistar og evna deira til å tolka framande kulturuttrykk er det god bruk for i bibliotek, forlag og museum.

Faget ynsker å halda ved lag den tradisjonelle språk- og litteraturkompetansen i studiet. Det er få som har store nok kunnskapar i latin til å lesa lange tekstar på dette språket. I og med at ei lang rekke historiske kjelder og dokument, inkludert kjelder til norsk historie, ikkje føreligg i omsetjing, er denne dugleiken verdfull for samfunnet i eit langsiktig perspektiv.

OMFANG, INNHOLD OG OPPBYGGING

§2-2: (3) **Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.**

(4) **Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.**

MA-programmet i latin har eit omfang på 120 studiepoeng og er normert til to år.

Arbeidsomfanget på fulltidsstudium tilsvarer rundt 1600 timar i året.

MA-studiet i latin tek til med to emne på femten poeng kvar: Eit breiddeemne som skal gje kandidatane større generelle kunnskapar i latinsk språk og litteratur, og eit valemne som i større mun er tematisk avgrensa. I staden for valemnet kan studentane ta emne i gresk, klassisk retorikk, antikkens litteratur eller emne frå andre relevante fag. I det andre semesteret tek kandidatane eit særnemne retta inn mot den faglege vektlegginga i arbeidet med MA-oppgåva. Attåt dette kjem eit teori- og metodeemne etla til arbeidet med problemstillinga innanfor feltet kandidatane vel å skriva oppgåve om. MA-oppgåva krev konsentrert arbeid gjennom to semester.

Ressursane faget har til rådvelde, stør godt opp kring studieformene som gjennomføringa av MA-graden krev. Den klassiske faggruppa har sitt eige handbibliotek. Det inneheld mellom anna kritiske tekstutgåver og kommentarar. Denne litteraturen er like turvande for studentar som han er for forskarar. Studentane kan få åtgang til boksamlinga etter førespurnad.

Handbiblioteket gjev ikkje berre hjelp til å finna fram i og å tolka tekstar. Bruken av det let studentane få øva seg i filologisk arbeid der tradisjonelle kommentarar og ordbøker på papir framleis er turvande.

UNDERVISNINGS- OG VURDERINGSFORMER

§2-2: (5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

På MA-nivået vert det halde seminarundervisning der lærar og rettleiar diskuterer intensivt med studentane og går i djupna med spørsmåla dei arbeider med. Talet på studentar gjer det mogleg å leggja vekt på ynskja til kandidatane i utval av tekstar og tematisk vektlegging i emna som dei tek før dei skriv MA-oppgåva. Det vert lagd til rette for ordskifte om tekstar og faglege spørsmål jamsides sjølvstudium med rettleiing.

Vurderingsformene ymsar mellom tradisjonelle saleksamenar og munnlege prøver.

FAGLEG INNHOLD OG TILKNYTING TIL FORSKING

§2-2: (6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Fagmiljøet har spesifikk forskingskompetanse i ei lang rekke emne og samla kan ein tilby spesialisert undervisning og rettleiing innanfor ei rekke emne og interesser på masternivå. Dette gjeld mellom anna augusteisk poesi og annan romersk litteratur, samt liturgi, hagiografi, homiletisk litteratur, paleografi og kodikologi, der fagmiljøet har spesifikk forskingskompetanse.

I MA-kursa og i rettleiinga på MA-oppgåva vert studentane presenterte for både tradisjonelle standardverk og den nyaste forskinga på tekstane dei tek føre seg. Det hender ikkje sjeldan at emnet for MA-oppgåva ligg innanfor forskinga til rettleiar. Dette gjeld særskilt dei medieivistiske spørsmåla studentane skriv om, men det har òg vorte skrive om augusteisk litteratur.

INTERNASJONALISERING

§2-2 (7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. (8) Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Per idag har klassisk ein eigen Erasmus-avtale med University of the Peloponnese, Kalamata, men dette er nok mest aktuelt for greskstudentane. Det er fleire andre tilbod som er aktuelle for masternivået.

Eit tilbod for dei som har interesse for mellomalderlatin og handskriftsstudium er Fidems diplomkurs i Roma (Fédération Internationale d'Études Médiévales) som også har plass til studentar frå Bergen og inngår i Erasmus+. Dette kurset eignar seg godt for masterstudiet i latin.

Eit kurs som er nytta av enkeltstudentar under pandemien, er *Vivarium novum*, eit Italiabasert kurs som legg vekt på den pedagogiske effekten av talt latin, og som etter

pandemien ser ut til å ha blitt eit reint nettilbod (<https://vivariumnovum.net/en/distance-learning>).

I tillegg er det mogleg å få i stand eingongstilbod på grunnlag av studenttal og -interesse. I 2019 fekk fagmiljøet i klassisk i samarbeid med norrønt tilslag på eit EEA mobility grant for utveksling med Karlsuniversitetet i Praha. 12 studentar frå Bergen og 12 frå Praha skulle ha til saman ein månad med felles undervising, to veker i Praha og to veker i Bergen. Avreisa var sett til 15. mars 2020, og mobilitetsopplegget måtte diverre avlysast grunna pandemien. Det er no søkt om nye midlar, og UiB får besøk frå studentar og førelesarar frå Praha i juni 2023.

Ein bør merka seg at institutta i Roma og Athen vil kunna nyttast betre til undervisningsføremål enn dei gjer i dag. Viljen ved instituttet i Roma til å kople til seg medlemsinstitusjonane for undervisningssamarbeid i latin er stor, og det er allereie diskusjonar rundt eit latinkurs på høgare nivå.

PRAKSIS

§2-2: (9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

Det er per i dag ikkje nokon praksisordning for studiet. Latinstudentar i andre nordiske land har fått praksisplassar ved bibliotek og samlingar (blant anna har Universitetsbiblioteka i Uppsala og Helsinki slike praksisplassar), og det burde vere mogleg også her.

Ei uformell undersøking gjort ved Mellomalderklynga synte at det er stor vilje til å ta inn studentar på praksis ved andre institusjonar i Bergen, men initiativa må komme frå oss ved Universitetet. Dette er noko vi vil arbeide for å få på plass i næraste framtid, også for våre studentar.

KRAV TIL FAGMILJØ I STUDIETILSYNSFØRESEGNA

STORLEIK PÅ FAGMILJØET

§2-3: (1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

Fagmiljøet er stort nok til å gje fullgod undervising på MA-nivået. Det er i alt fem fast tilsette ved den klassiske faggruppa. Tre av desse underviser i latin. (Ei av stillingane i latin har hatt 50% av arbeidstida knytt opp til stillinga som fagleg leiar i Mellomalderklynga, men har likevel undervist i latin kvart semester). I tillegg er dei med å undervisa i antikk retorikk (RET102) og klassisk litteratur i omsetjing (ANT202) saman med dei som underviser i gresk. Dei har òg gjeve innføringar i antikk og mellomalderleg kulturhistorie for studentar ved kunsthistorie. Kvart vårsemester samarbeider den klassiske faggruppa med kunsthistorie om

emnet KUN101 der det vert gjeve eit oversyn over den vestlege kulturhistoria frå antikken til tidleg nytid.

Bakgrunnen til latinistane der to driv med mellomalderlatin og ein med antikk latin, stettar krava til rettleiing og annan undervisning på MA-nivået godt.

UTDANNINGSFAGLEG KOMPETANSE I FAGMILJØET

§2-3: (2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Dei tilsette undervisarane i latin og gresk har teke kurs i universitets- og høgskulepedagogikk, og er opptekne av undervisning. Det er sterkt medvit hjå dei om at gode førelesingar og seminar har mykje å seia for studentrekrutteringa.

Den klassiske faggruppa måtte til liks med dei andre universitetsfaga leggja om undervisninga på grunn av pandemien. Lærarane overførde i stor mun dei vanlege undervisningsformene til det digitale formatet. Dette har likevel i sin tur stimulert til eksperimentering der digitale hjelperåder vert nytta ikkje berre til erstatning, men òg til supplement for den ordinære undervisninga. Til dømes vert stutte videoar nytta til førebuing for studentane. Røynslene med digital undervisning kan systematiserast og brukast til å modernisera undervisninga på faget.

FAGLEG LEIING

§2-3: (3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Faget har ein fagkoordinator som samordnar undervisning og sensur, førebur og leier programstyremøta og held kontakt med leiinga ved instituttet. Det vert halde møte i programstyret når aktuelle saker må takast opp til drøfting. Fagkoordinator-rolla går på omgang blant dei tilsette.

Programstyret for klassisk filologi har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet. Programstyret har jamlege møte og diskuterer saker som måtte vere relevant for utviklinga av faget og faglege spørsmål. Alle dei fem førelesarane er medlemmer i programstyret, og styret har i tillegg fått tilskot av eit medlem frå kunsthistorie.

Programstyret ser til at studiet blir gjennomført i tråd med studieplanen, og er staden for å godkjenne eventuelle endringar og tilpassingar i studietilbod eller emneskildringar. Emne- og programevalueringar skal godkjennast i programstyret før innsending og opplasting til studiekvalitetsbasen.

FAGMILJØETS KOMPETANSENIVÅ

§2-3: (4) Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet.

All undervising og rettleiing ved masterprogrammet i latin blir utført av fast tilsette ved UiB. Alle dei tre tilsette på latin har førstestillingskompetanse, og to av tre er tilsette i full professorstilling.

Alle tre er utdanna frå norske og utanlandske universitet. Dei er spesialiserte innanfor ulike sjangrar av mellomalderlitteratur, kodikologi og paleografi, og augusteisk litteratur. Dette gjer fagmiljøet breidt nok til å undervisa og rettleia studentar med ulike interesser innanfor mellomalderlatin og klassisk latin.

FORSKING OG FAGLEG UTVIKLINGSARBEID

§2-3: (5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Alle dei tre tilsette som arbeider med undervising i masterprogrammet for latin er aktive forskarar innanfor sine felt. Forskinga inngår i to ulike forskargrupper: Forskargruppe for mellomalderfilologi og Forskargruppa Antikken og den klassiske tradisjonen. Dei tilsette driv aktivt med omsetjingar/gjendiktingar, tekstutgjevingar, vitskaplege artiklar, fagleg kritikkverksemd, og populærvitskapleg forskingsformidling. Publikasjonane dei siste fem år er registrerte i Cristin.

NASJONALT OG INTERNASJONALT SAMARBEID

§2-3: (6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Fagmiljøet i klassiske fag ved UiB har eit godt samarbeid med tilsvarande miljø i Trondheim og Oslo, og har i ei årrekke deltatt aktivt i Nasjonalt fagråd for gresk og latin, med fast representant i rådet. Faggruppa samarbeider med NTNU og UiO om sensur og komitearbeid.

I 2022 blei Nordisk nettverk for middelalderlatin oppretta i Stockholm med representantar frå alle nordiske land, inkludert latinmiljøet ved UiB. Eit av føremåla er å sikre rekrutteringar til mellomalderlatin blant studentar på våre respektive lærestader.

Innanfor paleografi og handskriftstudium har vi eit stort internasjonalt nettverk, også med omsyn til å utveksle erfaringar med undervising. Gjester i Bergen har ved høve bidrege til undervisinga.

KONKLUSJON

Evalueringa syner at latin har eit solid fagmiljø med gode ressursar for å undervise og rettleie på masternivå, men at studenttilfanget er moderat.

Å ha eit mastertilbod i latin ved Universitetet i Bergen er eit viktig bidrag for å oppretthalde tilstrekkeleg latinkunnskap for å dekke Noregs framtidige krav. Latinsk litteratur og latinske kjelder til europeisk og norsk historie er viktige delar av kulturarven som vi også i framtida treng å kunne lese og forstå. Bergen har også ein mellomalderprofil i latinstudiet som er unik i nasjonal samanheng, og som talar for at mastertilbodet skal oppretthaldast.

Det er likevel ikkje slik at mastertilbodet i latin nødvendigvis skal oppretthaldast i same form som i dag. I både Oslo og Trondheim er latin kombinert med gresk i eit samla masterprogram; masterprogram i klassiske språk ved UiO og masterprogram i klassiske fag ved NTNU. Fagmiljøet vil difor komme med framlegg om å kombinere masterprogramma i latin og gresk til eitt masterprogram med to studieretningar.

Programstyret i klassisk filologi ved UiB, desember 2022

Velg studieprogram her!

MAHF-LAT Masterprogram i latin

Søker- og studenttall

Søkning og opptak

Årstall
Multiple values

Termin
HØST

STUDIERETNINGNAVN_B..
All

Kjønn
All

OPPTAKSTYPEKODE
All

CAMPUSKODE
All

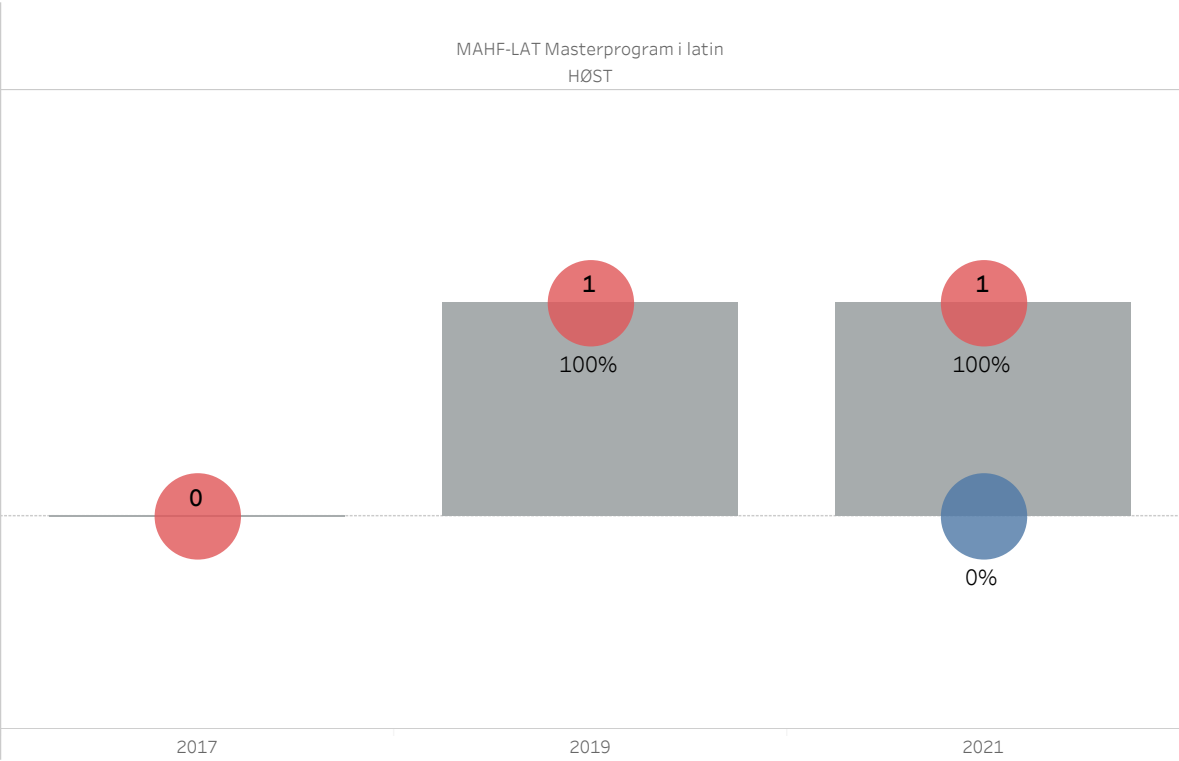
MOTTSTATUS
All

Studieprog..	Årstall	Termin	Studieplasser	1.prioritet	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud	Svart ja	Registrert	Andel registrert av tilbud
MAHF-LAT Masterprogram i latin	2017	HØST		2		1	1	0	0.0%
	2019	HØST	2	1	0.5	1	1	1	100.0%
	2021	HØST	2	2	1.0	1	1	1	100.0%

Poenggrense

Studieprog..	Årstall	Termin	Registrert		Kvote		Min. Poenggrense	
			Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent	Ordkvote	Ukjent
MAHF-LAT Masterprogram i latin	2017	HØST			0			
	2019	HØST	1					
	2021	HØST	1		0			

Antall startende

Velg studieprogram her!

MAHF-LAT Masterprogram i latin

Søker- og studenttall

Søkning og opptak

Studieprogram	Årstall	Termin	Studieplasser	1.prioritet	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud	Svart ja	Registrert	Andel registrert av tilbud
MAHF-LAT Masterprogram i latin	2019	VÅR		4		3	3	3	100.0%

Årstall
Multiple values

Termin
VÅR

STUDIERETNINGNAVN_B..
All

Kjønn
All

Poenggrense

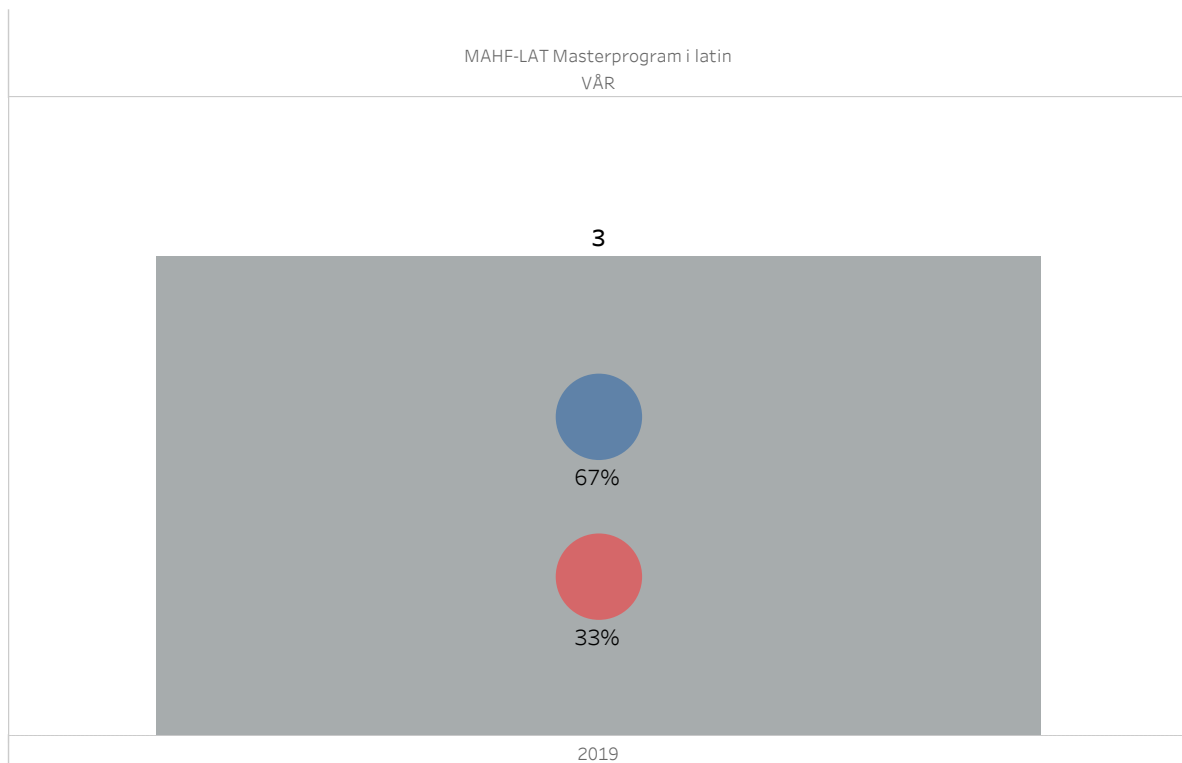
Studieprogram	Årstall	Termin	Registrert	Kvote	Min. Poenggrense
			RMAS	Ukjent	RMAS
MAHF-LAT Masterprogram i latin	2019	VÅR	3	0	

OPPTAKSTYPEKODE
All

CAMPUSKODE
All

MOTTSTATUS
All

Antall startende

Studieplan for MAHF-LAT Latin, master, 2 år, haust 2022

Namn på grad

Master i latin

Omfang og studiepoeng

Studieprogrammet har eit omfang på 120 studiepoeng og er normert til to år.

Fulltid/deltid

Eit studieprogram normert til 2 år kan etter søknad leggjast til rette for å gjennomførast som eit deltidsstudium i 50 % over 4 år.

Undervisningsspråk

Norsk eller anna skandinavisk språk.

Mål og innhald

Masterstudium i latin representerer ei fagleg fordjuping bygd på latin frå bachelorstudiet.

Masterstudiet i latin skal gje høve til spesialisering tufta på eit breitt oversyn over dei viktigaste fagdisiplinane, og har som føresetnad at dugleiken i latinsk språk stendig vert utvida ut frå kjennskap til romersk kultur og seinare vesteuropeisk kultur. Jamsides filologisk, språkvitskapleg og litteraturvitskapleg spesialisering, vert spesialiseringar innanfor ulike historiske disiplinar (t.d. politisk historie, filosofihistorie, idéhistorie) godkjende i den mun oppgåva legg skriftlege kjelder på latin til grunn.

Læringsutbyte

Kunnskapar

Kandidaten..

- har inngående kunnskap innanfor latinsk språk og romersk litteratur, historie og kultur, og utdjupa kunnskapar innanfor eit avgrensa område.
- har grunnleggjande kunnskap om vitskapleg teori, metode og etikk, og om de sentrale problemstillingane innanfor fagområdet.

Dugleikar

Kandidaten..

- kan arbeide sjølvstendig og langsiktig med problemløysing på grunnlag av faglege kunnskapar.
- kan setja seg inn i og vurdere kritisk teoriar, metodar og tolkingar innanfor fagområdet.
- kan bruke aktuelle metodar til sjølvstendig forskning i tråd med gjeldande forskningsetiske normer.
- kan skaffe seg og nytte kunnskap på nye område innanfor faget .
- kan nytte akademisk kunnskap og relevante forskingsresultat på ein kritisk måte.

Generell kompetanse

Kandidaten..

- har kompetanse til sjølvstendig å kunne halde fram med eiga kompetanseutvikling og spesialisering.
- kan kommunisere med spesialistar og allmenta om faglege problemstillingar innanfor fagfeltet.
- kan ta del i den offentlege debatten der denne rører ved fagområdet.
- kan bruke IKT-verktøy som er naudsynte for å gjennomføra eit sjølvstendig arbeid innanfor fagområdet

Opptakskrav

Masterprogrammet i latin byggjer på ein bachelorgrad med minst 80 studiepoeng fagleg fordjuping i latin, eller tilsvarande.

Bachelorgrad frå UiB som kvalifiserer:

- Bachelorgrad i latin
- Bachelorgrad i klassisk filologi med spesialisering i latin

Andre bachelorgradar som kvalifiserer:

- Andre bachelorgradar kan kvalifisere dersom du har minst 80 studiepoeng i latin eller tilsvarande.

Du må også ha:

- Snittkarakter på minimum C i emna du får opptak på grunnlag av.
- Språkkrava i både norsk og engelsk for dette studieprogrammet dekkjer du med [generell studiekompetanse](#), anten på grunnlag av norsk vidaregåande skule eller på annan måte.

Obligatoriske emne

Desse emna er obligatoriske:

[LAT301](#) Latin tekstpensum I (15 sp)

[LAT307](#) Særpensum (15sp)

[LAT308](#) Latin: Teori og metode med prosjektførebuing (15sp)

[LAT350](#) Latin mastergradsoppgåve (60 sp)

Tilrådte valemne

[LAT303](#) Valemne (15 sp)

[GRE101](#) Gresk elementærkurs (15 sp)

[RET102](#) (15p)

[ANT202](#) (15p)

ARK103 (15p)

KUN121 (15p)

[FIL120](#) (10p)

FIL122 (5p)

[HIS101](#) (15p)

LINGMET (15 sp)

Rekkefølge for emne i studiet

Eit masterprogram i latin kan sjå slik ut:

1. semester:

[LAT301](#)- Latin tekstpensum (15 sp)

[LAT303](#)- Valemne (15 sp)

2. semester:

[LAT307](#) - Særpensum (15p)

[LAT308](#) - Latin: Teori og metode med prosjektførebuing (15sp)

3. og 4. semester:

[LAT350](#)- Latin mastergradsoppgåve (60 sp)

Delstudium i utlandet

Det er mogleg å ta delar av studiet ved institusjonar i utlandet.

Nærare informasjon hos studierettleiar.

Arbeids- og undervisningsformer

Masterprogrammet omfattar ulike undervisningsformer; til dømes førelesing, seminar, gruppeundervisning og individuell rettleiing.

For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det einskilde emnet.

Vurderingsformer

Mastergradsoppgåve med avsluttande munnleg prøve. Skriftlege og munnlege eksamenar og semesteroppgåver. For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det einskilde emnet.

Karakterskala

Ved sensur kan det bli nytta ein av to karakterskalaer:

- 1) Karakterskala A-F
- 2) Bestått/ikkje bestått

For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det einskilde emnet.

Vitnemål og vitnemålstillegg

Vitnemål blir skrive ut etter at graden er fullført.

Grunnlag for vidare studium

Studiet kan gje grunnlag for vidare ph.d.-utdanning i latin. Dette krev gjennomgåande gode karakterar på studiet.

Relevans for arbeidsliv

Latinstudiet er ei oppøving i tolking av framande kulturuttrykk, det legg vekt på ei nøyaktig og analytisk tilnærming til stoffet og har praktisk forståing som mål. Det gjev eit godt grunnlag i alle yrke der slike eigenskapar er etterspurde, t.d. innan informasjons- og

kommunikasjonsarbeid, offentlig forvaltning, undervisning, reklame, journalistikk og ei rekkje former for skribent- og tekstarbeid.

Evaluering

Bachelorprogrammet blir kontinuerleg evaluert i tråd med retningslinene for kvalitetssikring ved UiB. Emne- og programevalueringar finn ein på kvalitetsbasen.uib.no

Programansvarleg

Programstyret for klassisk har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet.

Administrativt ansvarleg

Det humanistiske fakultet v/ Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium har det administrative ansvaret for studieprogrammet.

5-ÅRIG EVALUERING AV MA-PROGRAMMET I GRESK

INNHALDSOVERSYN

5-årig evaluering av MA-programmet i gresk	1
<i>Innleiing</i>	2
Opptakskrav og opptakstal	3
Vurdering av læringsmiljøet	3
<i>Krav til studietilbud i Studietilsynsføresegna</i>	<i>4</i>
System for kvalitetssikring	4
Studieplan	4
Læringsutbyte	5
Arbeidslivsrelevans	6
Omfang, innhold og oppbygging	6
Undervisnings- og vurderingsformer	7
Fagleg innhold og tilknytning til forskning.....	8
Internasjonalisering.....	8
Praksis	8
<i>Krav til fagmiljø i Studietilsynsføresegna</i>	<i>8</i>
Storleik på fagmiljøet	8
Utdanningsfagleg kompetanse i fagmiljøet	9
Fagleg leiing.....	9
Fagmiljøets kompetansenivå	10
Forskning og fagleg utviklingsarbeid	10
Nasjonalt og internasjonalt samarbeid	10
<i>Konklusjon</i>	<i>11</i>

INNLEIING

MA-programmet i gresk er eitt av ti masterprogram ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium ved UiB, og er eit tilbod til studentar med interesse for gresk språk og litteratur frå antikken til tidleg nytid. Medan greskstudentar på bachelornivå tek BA-programmet i klassisk filologi med spesialisering i gresk, er det på masternivå eit eige program for gresk.

Gresk og latin er rekna som grunnleggande fag ved norske universitet, også som reiskapsfag i andre utdanningar.¹ MA-programmet i gresk er fundert i eit lite, men solid, fagmiljø.

Gammalgresk er i likskap med latin eit humanistisk kjernefag. Nokre heilt sentrale tekstar for religion, litteratur og filosofi, som Bibelen, Homer, Platon, og Aristoteles, risikerer å ikkje kunna bli nyomsett til moderne norsk i begge målformer av framtidige generasjonar om ein held fram med å leggja ned universitetsfaget i alle delar av landet. Universitetet i Bergen har dei overlegent sterkaste miljøa i Noreg for antikke studium, med fast tilsette forskarar på arkeologi (Malmberg), filosofi (Fossheim, Børdahl, Sampson, Rørstadbotten), historie (Mæhle, Seland, Visscher), kunsthistorie (Bakke, Kiilerich), og religionsvitskap (Bull, Undheim). Desse spesialiserer seg på arkeologiske og historiske periodar og regionar (dei søre og austre delane av dei hellenistiske, romerske og bysantinske imperia) der gresk var *lingua franca* i meir enn eit årtusen (ca. 300 f.Kr.–1000 e.Kr.), eller på den antikke greske filosofien. Gresk litteratur og kunnskap om mytologi, kultur og samfunn i antikken høyrer ikkje berre til fortida, men er populært i breiare lag og har veksande relevans i spel- og underhaldningsbransjen.

Masterprogrammet i gresk har lite studentar, og grunna fråfall er det nokre år sidan førre kandidat fullførte. I løpet av perioden frå 2010 til i dag fullførte seks kandidatar (sjå vedlegg 1, pluss ein kandidat i 2010). Dette er likevel ei tredobling av aktiviteten i høve til dei førre tiåra, då produksjonen i 1980–2009 synest å ha vore to hovudfagkandidatar per tiår (sjå s. 3 nedanfor). Fagmiljøet sjølv har difor ei positiv oppfatning om utviklinga til masterprogrammet i det siste tiåret i høve til kva som er rimeleg å forventa i landet og regionen. Sidan gresk i praksis ikkje er skulefag i Noreg, har MA-programmet aldri vore meint til å utdanna ei stor mengd kandidatar ved UiB, men kompetansen og det fulle studietilbodet i gammalgresk bør etter fagmiljøet si oppfatning finnast ved et breiddeuniversitet og ved det sterkaste universitetet for antikke studium i Norge.

Programmet er ikkje ressurskrevjande, då undervisinga i hovudsak består av rettleiing med sjølvstudium, og deltaking på vitskaplege seminar. Fagmiljøet er i stand til å driva dette, sjølv med mange aktive studentar på MA-nivå, som var tilfelle på midten av 2010-tallet. For faget er det å ha studentar på høgare grad ei viktig kjelde til eiga fagleg vidareutvikling. At klassiske fag med sin avgrensa storleik har ressursar og kapasitet til å driva tre språkbaserte program, i

¹ [Meld. St. 25 \(2016-2017\)](#) Melding til Stortinget: Humaniora i Norge, s. 34

tillegg til kursa RET102, ANT202, og KUN209 (i samarbeid med kunsthistorie) er ein fordel, ikkje eit problem, for universitetet.

Eit større og breiare studentmiljø som er meir integrert med heile klassiskfaget også på masternivå, er likevel ønskeleg for studentane i gresk. Vi har arbeidd for å slå saman dei to programma i gresk og latin til eitt program, og skapte eit fullstendig utarbeidd forslag i samband med HF2018-prosessen (sjå vedlegg 2–4). Dette er eit integrert program, ikkje med studieretningar, men kandidatane vil kunne velje å kombinere gresk og latin, noko som kan gjere programmet attraktivt både i norske og internasjonale akademiske samanhengar. Det er verd å merka seg at dette forslaget ikkje fekk negativ kritikk i høgste rådgivande instans UU (sjå vedlegg 5), der ein ikkje tok seg av masterprogramma, men dei merkte seg følgande:

*Dersom de fire bachelorprogrammene ikke blir opprettet, forsvinner også grunnlaget for å opprette i alle fall to av masterprogrammene, Masterprogram i historie og kulturvitskap og Masterprogram i nordisk. De bygger videre på de tilsvarende bachelor-programmene. **Med Masterprogram i klassisk filologi er det noe annerledes, både fordi kunsthistorie ikke lenger er en studieretning, og fordi Universitetsstyret i 2015 opprettet en Bachelor i klassisk filologi med gresk og latin.***

Universitetsstyret avviste HF2018-prosjektet samla, men heile det klassiske fagmiljøet, båe på latin og gresk, ser gjerne at forslaget om å samla gresk og latin til eitt program i klassisk filologi blir teke opp att på nytt.

OPPTAKSKRAV OG OPPTAKSTAL

MA-programmet i gresk byggjer på spesialisering i gresk frå BA-programmet i klassisk filologi eller tilsvarende studium utanfor UiB. I tillegg til dei ålmenne krava for opptak til master ved UiB krev programmet snittkarakter på minimum C i den tidlegare spesialiseringa i gresk.

Det er ikkje mange søkjarar til programmet. Åtte kandidatar er tekne opp på programmet sidan 2010, fem av desse har fullført (sjå vedlegg 1). I den førre femårsperioden vart to kandidatar tekne opp, men ingen av desse to har fullført eller står i dag i programmet. Ein av dei har sagt seg å ha ambisjonar om å byrja på programmet igjen i vår.

Aktiviteten på 2010-tallet er likevel ei tredobling frå dei førre tiåra, då seks hovudfagsoppgåver i gresk blei fullført under en periode på 30 år (1982, 1983, 1998, 2000, 2002, 2003) ifylgje dei fysiske arkiva til instituttet (som etterfølgjar av Klassisk institutt og IKRR). Faget sjølv har difor ei svært positiv oppfatning av utviklinga til masterprogrammet i gresk det seinaste tiåret.

VURDERING AV LÆRINGSMILJØET

Læringsmiljøet er inkluderande og ope. Det ligg til rette for god kontakt mellom studentar og lærarar. Dei studentane som kjem, har brukt å vera særst positive til den nære og uformelle

kontakten som finst mellom lærar og kandidatar både på master- og bachelornivå. Kandidatane får delta i dei vitskaplege seminarane til fagmiljøet og kan få tilgong til undervisningsrommet som også har fagets handbibliotek, på sitt eige studentkort. Der kan dei studera sjølv eller kollokvera med andre når det ikkje er undervising. At studenttalet er lite, er likevel uheldig og vi arbeider for å rekruttera og integrera studentar på alle nivå.

KRAV TIL STUDIETILBOD I STUDIETILSYNSFØRESEGNA

SYSTEM FOR KVALITETSSIKRING

[Studietilsynsføresegna § 4-1: Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet]

Programmet følgjer dei vanlege framgangsmåtane for evaluering formelt sett. Den vesle studentmassen gjer situasjonen spesiell i forhold til dei krava som blir stilt. Programmet og kursa har ikkje studentar kvart år. Emnerapportar finst i kvalitetsbasen frå dei åra studentevalueringar vart gjennomførte etter det treårige årshjulet, det er to emne i 2011 (vedlegg 6–7). Eigenvurderingane og den årlege programevalueringa var diverre ikkje kjent som et påbod i fagmiljøet i perioden 2012–16, da programmet hadde fem kandidatar. Ei ekstern programevaluering blei gjort i 2016 og ei eigenvurdering i 2019 (vedlegg 8–9).

I framtida vil eigenvurdering bli føretatt kvar gong et emne har studentar. Faget vil forbetre evalueringsrutinane sine med det føremål å få meir konstruktivt kritisk attendemelding på undervisningstilbodet.

STUDIEPLAN

§2-1: (2) Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.

MA-studia i gresk har sin eigen presentasjon på nettet:

<https://www.uib.no/studier/MAHF-GRE>

Der finst det eit oversyn over emna i graden med lenkjer til full informasjon om kvart einskild emne. Nettsida er generelt klar for å bli revidert og oppdatert, men læringsutbyttet (sjå neste avsnitt) og den detaljerte progresjonen er korrekt og fullstendig skildra:

1. semester

GRE301 - Gresk tekstpensum I (obligatorisk) (15 stp.)

GRE303 - Gresk valemne eller eit anna tilrådd valemne (15 stp.)

2. semester

GRE307 - Særpensum (obligatorisk) (15 stp.)

GRE308 - Teori og metode med prosjektførebuing (obligatorisk) (15 stp.)

3. og 4. semester

GRE350 - Masteroppgåve (obligatorisk) (60 stp.)

Moglegheitene for studentutveksling, bl.a. Erasmusavtalen med University of the Peloponnese (sjå s. 8 nedanfor), blir formidla munnleg til studentane, men er ikkje angitt på nettsidene, som må oppdaterast.

LÆRINGSUTBYTE

§2-2: (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

MA-graden gjev både breiare og meir spesialisert kunnskap innanfor gresk filologi. Språk- og litteraturstudium i breidda supplerer og utvidar kunnskapane og dugleikane i høve til BA-studiet. Gjennom arbeidet med MA-oppgåva skal kandidatane vinna seg djupare kunnskap innanfor eit avgrensa tema. Samstundes skal arbeidet til studentane ålment sett styrka deira tekstanalytiske dugleik.

Undervisningstilbodet til faget høver godt til desse målsetnadene. Rekkjefølgja på emna og det generelle kravet til deira innhald gjev ein klår progresjon i studiet. I samråd med den fagleg ansvarlege står studentane etter måten fritt til å leggja opp innhaldet i emna slik at studiet får den vektlegginga den einskilde kandidat ynsker. Læringsutbyttet blir beskrive som følger:

<https://www.uib.no/studier/MAHF-GRE/plan#laringsutbyte>

Kunnskapar

Kandidaten...

- har brei kunnskap innanfor gammalgresk språk, litteratur, historie og kultur og utdjupa kunnskapar innanfor eit avgrensa område.
- har grunnleggjande kunnskap om vitskapleg teori, metode og etikk, og om de sentrale problemstillingane innanfor fagområdet.

Dugleikar

Kandidaten...

- kan arbeide sjølvstendig og langsiktig med problemløysing på grunnlag av faglege kunnskapar.
- kan setja seg inn i og vurdere kritisk teoriar, metodar og tolkingar innanfor fagområdet.
- kan bruke aktuelle metodar til sjølvstendig forskning i tråd med gjeldande forskingsetiske normer.

- kan skaffe seg og nytte kunnskap på nye område innanfor faget .
- kan nytte akademisk kunnskap og relevante forskingsresultat på ein kritisk måte.

Generell kompetanse

Kandidaten...

- har kompetanse til sjølvstendig å kunne halde fram med eiga kompetanseutvikling og spesialisering.
- kan kommunisere med spesialistar og allmenta om faglege problemstillingar innanfor fagfeltet.
- kan ta del i den offentlege debatten der denne rører ved fagområdet.
- kan bruke IKT-verktøy som er naudsynte for å gjennomføra eit sjølvstendig arbeid innanfor fagområdet

Programmet har i dag eit dekkande namn, og om ein går inn for å samla MA-programma til eitt felles program, kan ein vurdere å heller gå inn for «klassiske språk» (som Oslo) eller ganske enkelt «gresk og latin».

ARBEIDSLIVSRELEVANS

§2-2: (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for vidare studier og/eller arbeidsliv.

Tradisjonelt har kandidatar med høgaregradsstudium i gresk i nokon mun hatt skulen til arbeidsplass. Slik er det ikkje lenger, jamvel om gresk i prinsippet framleis er eit fag i den vidaregåande skulen. Like fullt gjev MA-graden språkleg, litterær og kulturhistorisk kunnskap som kjem til nytte i både offentleg og privat verksemd. Den tekstanalytiske kunnskapen hjå gresistar og evna deira til å tolka framande kulturuttrykk er det god bruk for i bibliotek, forlag og museum.

Faget ynsker å halda ved lag den tradisjonelle språk- og litteraturkompetansen i studiet. Det er få som har store nok kunnskapar i gresk til å lesa lange tekstar på dette språket. Denne dugleiken er verdfull for store delar av arbeidslivet.

OMFANG, INNHOLD OG OPPBYGGING

§2-2: (3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

(4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

MA-programmet i gresk har eit omfang på 120 studiepoeng og er normert til to år. Arbeidsomfanget på fulltidsstudium tilsvarer rundt 1600 timar i året. Arbeidet med sjølvstudium er omfattande, og noko av fråfallet på faget kan rimeleg knytast til den store arbeidsbyrda. Kandidatane skal likevel konkurrere om posisjoner med kandidatar i andre land der dugleikskrava ikkje er lågare, og faget ynskjer å oppretthalde det noverande omfanget.

MA-studiet i gresk tek til med to emne på femten poeng kvar: Eit breiddeemne som skal gje kandidatane større generelle kunnskapar i gresk språk og litteratur, og eit valemne som i større mun er tematisk avgrensa. I staden for valemnet kan studentane ta emne i latin, klassisk retorikk, antikkens litteratur eller emne frå andre relevante fag. I det andre semesteret tek kandidatane eit særnemne retta inn mot den faglege vektlegginga i arbeidet med MA-oppgåva. Attåt dette kjem eit teori- og metodeemne etla til arbeidet med problemstillinga innanfor feltet kandidatane vel å skriva oppgåve om. MA-oppgåva krev konsentrert arbeid gjennom to semester.

Ressursane faget har til rådvelde, stør godt opp kring studieformene som gjennomføringa av MA-graden krev. Den klassiske faggruppa har sitt eige handbibliotek. Det inneheld mellom anna kritiske tekstutgåver og kommentarar. Denne litteraturen er like turvande for studentar som han er for forskarar. Studentane kan få åtgang til boksamlinga etter førespurnad. Handbiblioteket gjev ikkje berre hjelp til å finna fram i og å tolka tekstar. Bruken av det let studentane få øva seg i filologisk arbeid der tradisjonelle kommentarar og ordbøker på papir framleis er turvande.

Handbiblioteket er òg undervisningsrommet til den klassiske faggruppa. Rommet har utstyret som moderne undervisning krev og er stort nok for nær sagt alle emne utanom elementærkursa og RET102.

UNDERVISNINGS- OG VURDERINGSFORMER

§2-2: (5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

På MA-nivået vert det halde seminarundervisning der lærar og rettleiar diskuterer intensivt med studentane og går i djupna med spørsmåla dei arbeider med. Talet på studentar gjer det mogleg å leggja vekt på ynskja til kandidatane i utval av tekstar og tematisk vektlegging i emna som dei tek før dei skriv MA-oppgåva. Det vert lagd til rette for ordsifte om tekstar og faglege spørsmål jamsides sjølvstudium med rettleiing. MA-programmet i gresk legg opp til ein god del sjølvstudium, men om studentane vel å tilpasse sjølvvalt pensum kan dei følgje undervisinga på lågare nivå, som fungerer som heisemne (særleg GRE202, GRE203, GRE103).

Vurderingsformene ymsar mellom tradisjonelle saleksamenar, munnlege prøver, og skriftlege oppgåver.

FAGLEG INNHOLD OG TILKNYTING TIL FORSKING

§2-2: (6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Fagmiljøet har spesifikk forskingskompetanse i ei lang rekke emne og samla kan ein tilby spesialisert undervising og rettleiing innanfor ei rekke emne og interesser på masternivå. Dette gjeld mellom anna attisk tragedie, hellenistisk litteratur og resepsjon.

I MA-kursa og i rettleiinga på MA-oppgåva vert studentane presenterte for både tradisjonelle standardverk og den nyaste forskinga på tekstane dei tek føre seg. Det hender ikkje sjeldan at emnet for MA-oppgåva ligg innanfor forskinga til rettleiar.

INTERNASJONALISERING

§2-2 (7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. (8) Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Klassiskmiljøet har ein separat Erasmusavtale med University of the Peloponnese, Kalamata (sjå vedlegg 10–11), som sist blei fornya for perioden 2020/2021. På grunn av pandemien er det usikkert om avtalen har blitt fornya. Det har ikkje vore stor oppslutning blant studentar. Informasjonen vert gjeven munnleg og er ikkje kunngjort på nettsida til universitetet.

PRAKSIS

§2-2: (9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

Det har aldri vore noko eiga praksisordning for studiet, men faget vil vurderer om dette kan opprettast. Arkiv og museum kan vera aktuelle praksisplassar for kandidatar med den språklege og tekstanalytiske kompetansen gresk filologi gjev.

KRAV TIL FAGMILJØ I STUDIETILSYNSFØRESEGNA

STORLEIK PÅ FAGMILJØET

§2-3: (1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

Fagmiljøet er stort nok til å gjeve fullgod undervising på MA-nivået. Det er to hovudstillingar (professorar) på gresk på seksjon for klassiske fag, og ein av hovudstillingane på latin har kompetanse i å undervisa i gresk og har ved mange høve hatt nybyrjarkurset (GRE101).

I alt er det fem fast tilsette ved den klassiske faggruppa. En av gresistane er i tillegg med på å undervisa i klassisk retorikk (RET102) og Antikkens litteratur i omsetjing (ANT202) saman med nokon av dei som underviser i latin. Dei har òg gjeve innføringar i antikk og mellomalderleg kulturhistorie for studentar ved kunsthistorie, og samarbeider med kunsthistorie om emnet KUN209.

Bakgrunnen til dei to gresistane, der ein er ekspert på hellenistisk litteratur, epikk, metrikk, retorikk og klassisk resepsjon, og ein på bl.a. tekstkritikk, gresk tragedie, og antikk gresk religion, stettar krava til rettleiing og annan undervisning på MA-nivået godt.

UTDANNINGSFAGLEG KOMPETANSE I FAGMILJØET

§2-3: (2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Alle dei tilsette ved faget har kurs i universitets- og høgskulepedagogikk, og er opptekne av undervisning. Det er sterkt medvit hjå dei om at gode førelesingar og seminar har mykje å seia for studentrekrutteringa. Difor vert den tradisjonelle førelesingsforma dyrka ein god del. Ho kveikjer engasjement hjå studentar så vel som lærarar.

Endå om undervisninga i dei klassiske faga på mange vis er tradisjonell, måtte den klassiske faggruppa til liks med dei andre universitetsfaga leggja om undervisninga på grunn av pandemien. Lærarane overførde i stor mun den vanlege førelesingsforma til det digitale formatet. Dette har likevel i sin tur stimulert til eksperimentering der digitale hjelperåder vert nytta ikkje berre til erstatning, men òg til supplement for den ordinære undervisninga. Til dømes vert stutte videoar nytta til førebuing for studentane. Røynslene med digital undervisning kan systematiserast og brukast til å modernisera undervisninga på faget.

FAGLEG LEIING

§2-3: (3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Faget har ein fagkoordinator som samordnar undervisning og sensur, førebur og leier programstyremøta og held kontakt med leiinga ved instituttet. Det vert halde møte i programstyret når aktuelle saker må takast opp til drøfting. Fagkoordinator-rolla går på omgang blant dei tilsette.

Programstyret for klassisk filologi har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet. Programstyret har jamlege møte og diskuterer saker som måtte vere relevant for utviklinga av faget og faglege spørsmål. Alle dei fem førelesarane er medlemmer i programstyret, og styret har i tillegg fått tilskot av eit medlem frå kunsthistorie.

Programstyret ser til at studiet blir gjennomført i tråd med studieplanen, og er staden for å godkjenne eventuelle endringar og tilpassingar i studietilbod eller emneskildringar. Emne- og programevalueringar skal godkjennast i programstyret før innsending og opplasting til studiekvalitetsbasen.

FAGMILJØETS KOMPETANSENIVÅ

§2-3: (4) Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet.

Både tilsette i hovudstillingane i gresk er professorar utdanna frå norske og utanlandske universitet. Dei er spesialiserte innanfor klassisk og hellenistisk gresk litteratur, men har òg drive med resepsjon. Dette gjer fagmiljøet breidt nok til å undervisa og å rettleia studentar med ulike interesser innanfor gresk filologi.

FORSKING OG FAGLEG UTVIKLINGSARBEID

§2-3: (5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Dei to tilsette som arbeider med undervising i masterprogrammet for gresk er aktive forskarar innanfor sine felt. Dei tilsette driv aktivt med omsetjingar/gjendiktingar, tekstutgjevingar, vitskaplege artiklar, fagleg kritikkverksemd, og populærvitskapleg forskingsformidling. Publikasjonane dei siste fem år er registrerte i Cristin.

NASJONALT OG INTERNASJONALT SAMARBEID

§2-3: (6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Dei tilsette på gresk i Bergen samarbeider aktivt både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Klassiskmiljøet ved UiB har i ei årrekke vore med i Nasjonalt fagråd for gresk og latin, har fast representant i rådet, og har også i periodar hatt leiarskapet. Det nasjonale miljøet for klassiske fag er avgrensa og vi er avhengige av eit godt samarbeid med både UiO og NTNU om både faglege spørsmål og sensur.

Ein har ikkje direkte undervisingssamarbeid med utanlandske institusjonar, men dei tilsette har utanlandske kontaktar som gjev dei inspirasjon i undervisninga.

KONKLUSJON

Evalueringa syner at gresk har eit solid fagmiljø med gode ressursar for å undervise og rettleie på masternivå. Studenttilfanget har vore avgrensa dei seinaste fem åra, men sett på bakgrunn av dei førre tiårsperiodane er 2010-talet det i særklasse sterkaste tiåret som faget har hatt i heile si historie ved UiB.

Å ha eit mastertilbod i gresk ved Universitetet i Bergen er eit viktig bidrag for å oppretthalda tilstrekkeleg kunnskap i gresk for å dekkja Noregs framtidige krav. Gresk litteratur og greske kjelder er viktige delar av kulturarven som vi også i framtida treng å kunne lese og forstå. Dette talar for at mastertilbodet skal oppretthaldast.

Det er likevel ikkje slik at mastertilbodet i gresk nødvendigvis skal oppretthaldast i same form som i dag. I både Oslo og Trondheim er gresk kombinert med latin i eit samla masterprogram; masterprogram i klassiske språk ved UiO og masterprogram i klassiske fag ved NTNU. Fagmiljøet vil difor komme med framlegg om å kombinere masterprogramma i latin og gresk til eitt masterprogram med to studieretningar.

Programstyret i klassisk filologi ved UiB, desember 2022

5-ÅRIG EVALUERING AV MA-PROGRAMMET I GRESK

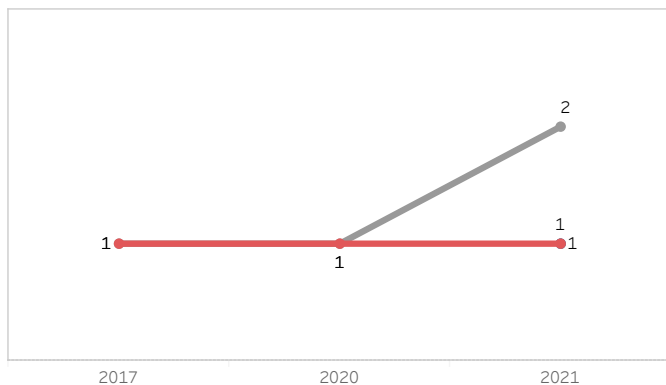
VEDLEGG

0. Innhald	s. 1
1. MAHF-GRE Masterprogram i gresk: Antall studenter – fullføring og frafall	s. 2
2. Søknad om oppretting av Master i klassisk filologi	s. 3
3. Forslag på studieplan til nytt masterprogram	s. 15
4. Forslag på nye masteremnar	s. 24
5. Vurdering i UU av HF2018-søknader	s. 43
6. Emnerapport GRE301 2011	s. 52
7. Emnerapport GRE303 2011	s. 53
8. Ekstern programsensur 2016	s. 54
9. Eiga programvurdering 2019	s. 71
10. Erasmusavtale med University of the Peloponnese	s. 72
11. Erasmusavtale: <i>Annexe</i>	s. 74

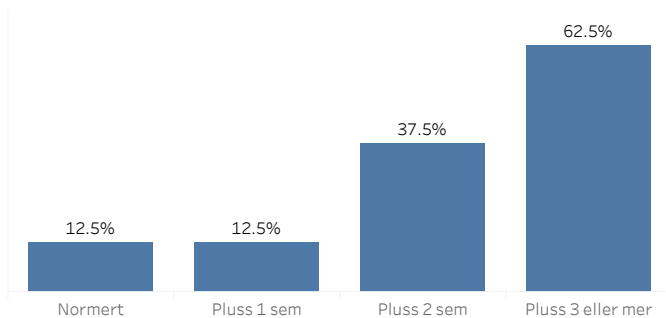
Velg studieprogram her!

Antall studenter - fullføring og frafall

Antall studenter

Andel studenter som fullfører en grad

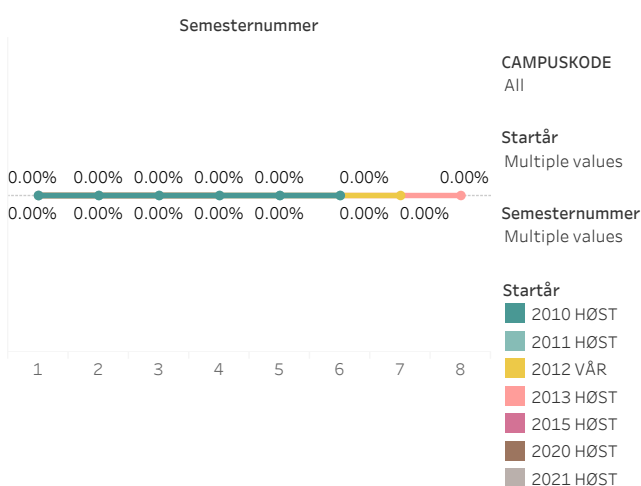

Utreisende utvekslingsstudenter med avtale

Kvalifikasjoner og utveksling

	Antall kvalifikasjoner	Antall kvalifikasjoner med utveksling	Andel kvalifikasjoner med utveksling	Årstall Multiple values
2013	1	0	0.0%	Termin All
2015	1	0	0.0%	STUDIERETNINGNAVN_B.. All
2016	1	0	0.0%	Kjønn K
2017	2	0	0.0%	M
				Årstall Multiple values

Andel frafall

Beståtte studiepoeng

Årstall	Termin / Studieprogram					
	VÅR			HØST		
	MAHF-GRE Masterprogram i gresk			MAHF-GRE Masterprogram i gresk		
	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoe..	Studiepoeng	Aktive	Beståtte studiepoe..
2012	70.00	3	23.33	20.00	3	6.67
2013	80.00	3	26.67	30.00	4	7.50
2014	60.00	4	15.00	20.00	3	6.67
2015	70.00	3	23.33	15.00	3	5.00
2016	75.00	3	25.00	30.00	2	15.00
2017	60.00	1	60.00			
2020				0.00	1	0.00
2021	0.00	1	0.00	0.00	2	0.00
2022	0.00	1	0.00			

FAKULTET

Søknad om oppretting av

Master i klassisk filologi

[Dato]

Om søknadsskjemaet og veiledningene

Det finnes to veiledninger til dette søknadsskjemaet:

- *én for Syklus 1 (bachelor-nivået), s. 12 nedenfor*
- *én for Syklus 2 (masternivået), s. 23 nedenfor*

Kapitlene og punktene i veiledningene følger kapitlene og punktene i denne søknadsmalen.

Overskriftene gjengir overskrifter i NOKUTs studietilsynsforskrift.

---ooOoo---

1. Generelt om studiet

Innledning med overordnet beskrivelse av studiet, hvor det skal forankres (fakultet og institutt), studiets faglige profil og fagområde:

Programmet vert studert ved klassiske fag ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium (LLE) og gjev kunnskap i dei klassiske språka latin og gamalgresk samt antikk og mellomalderleg kulturhistorie med vekt på litteraturhistorie med grunnlag i dei sentrale tekstane på desse språka. Programmet integrerar de två nuvarande programmen grekiska och latin och ger möjlighet att fördjupa sig i båda språken inom ramarna för ett program, vilket ger ökad bredd. Programmet är tänkt delvis som ett svar på fakultetets medeltidssatsning, som ingår som ett led i universitetets centrala strategiska satsning, där ambitionen i universitetets strategiska plan anges som att främja bildandet av en medeltidsklunga med samarbeite mellom bland annat institut och museer.

Kryss av for type studium. Hver boks kan ha flere kryss:

Typer laveregradsstudium (kryss av)	
☐	Bachelorgradsstudium
☐	Kortere studium på lavere grad som ikke fører til en grad (grunnutdanning), årsstudium
☐	Studieretning innenfor en bachelorgrad
☐	Fellesgrad
☐	Videreutdanning

Type mastergradsstudium (kryss av)	
x	Mastergradsstudium 120 studiepoeng – § 3
	Erfaringsbasert mastergradsstudium 90 studiepoeng – § 5
	Erfaringsbasert mastergradsstudium 120 studiepoeng - § 5
	Mastergradsstudium 300 studiepoeng
	Fellesgrad
	Videreutdanning
Hvorvidt studiet skal tilbys som (kryss av)	
x	Heltidsstudium
x	Deltidsstudium
	Campus-/stedbasert studium
	Samlingsbasert studium
	Nettstudium
	Nettstudium med samlinger

Tabell som viser studiets oppbygning:

Master i klassisk filologi	
1	LAT301 eller GRE301 (15 sp) LAT303, GRE303 eller annen valemne (15 sp)
2	KLA300 (15sp) LAT307 eller GRE307 (15p)
3	LAT350 eller GRE350 (60 sp)
4	

2. Grunnleggende forutsetninger for godkjenning

(studietilsynsforskriften § 7-1)

Studietilsynsforskriften beskriver en del *grunnleggende forutsetninger*, blant annet at institusjonen skal ha Læringsmiljøutvalg (LMU), Klagenemd, bibliotekstjenester osv.

Disse punktene i forskriften gjelder hele organisasjonen, og skal derfor ikke beskrives i søknader om oppretting av enkeltstående studietilbud.

Informasjon om styringsorganer og deres mandat er fakultetsspesifikk, og må derfor legges ved slik det går fram av vedleggsoversikten i pkt. 2.4 nedenfor.

Følgende krav i Lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for godkjenning:

2.1 Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner skal være oppfylt.

2.2 Rekrutteringen av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

2.3 For studier med praksis skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

3. Plan for studiet (studietilsynsforskriften § 7-2)

3.1 Studiet skal ha et dekkende navn.

3.2 Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte jamfør Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det formuleres ett læringsutbytte for hvert studium.

(UiBs *Mal for studieprogram* og *Mal for emnebeskrivelse* skal følges her.)

3.3 Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

3.4 Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

3.5 Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

3.6 Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

3.7 Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, som er tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

3.8 Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering, som skal være tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

3.9 Hvis relevant (se veiledning): Studiet skal ha lokaler, bibliotek tjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene, som er tilpasset studiet.

3.10 Vedleggsliste:

Vedlegg til Plan for studiet: Marker med «Ikke relevant» dersom et vedlegg ikke er aktuelt for studiet	Vedlegg nr.
Studieplan med følgende vedlegg: - Emnebeskrivelser - Tekst til vitnemål/ Diploma Supplement	
Oversikt over muligheter for studentutveksling og internasjonalisering	

4. Fagmiljø tilknyttet studiet

(studietilsynsforskriften § 7-3)

4.1 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige og kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

4.2 Fagmiljøet skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

4.3 Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

For første syklus gjelder også: Minst 20 prosent av det samlede fagmiljøet må være ansatte med førstestillingskompetanse.

For andre syklus gjelder også: Minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet skal være professorer eller dosenter, og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse.

Appendix

Tabell 1: Studenter og tilsatte (UiBs veiledning, pkt. 2.2)

Tabellen skal gi grunnlag for å se det omsøkte studiets størrelse i forhold til fakultetets øvrige studietilbud.

Oppgi tall fra siste mulige tellingstidspunkt ("X") og sett dette inn i tabelloverskriftsraden (dvs. erstatt X'ene med årstall).

Enheter og program	Registrerte studenter X	Opptatte studenter i X	Kandidater i X	Vitenskapelige årsverk X
Ved fakultetet totalt				
Ved instituttet for det omsøkte studiet				
Ved det omsøkte studiet				

Kommentar:

Tabell 2: Forventet antall studenter ved studiet (UiBs veiledning, pkt. 2.2)

Tabellen skal gi oversikt over studenttallet og rekrutteringsbehovet for det omsøkte studiet.

Antall studenter ved det omsøkte studiet	Studenter totalt første studieår	Studenter totalt ved full drift
Antall fulltidsstudenter		
Antall deltidsstudenter		
Antall nettstudenter		

Kommentar:

Tabell 3: Instituttets planer for faglig bidrag i studiet

Tabellen skal gi en kvantitativ oversikt over fagmiljøet som skal bidra i studiet. Innsatsen til de ansatte oppgis i undervisningsprosent, ved oppstart og ved full drift.

Samlet oversikt over planlagt dimensjonering av undervisningsressurser for studieprogrammet					
1	2	3	4	5	6
Stillingskategori første studieår	Samlet antall første studieår	Samlet undervisnings-prosent per stillingskategori første studieår	Stillingskategori ved full drift	Samlet antall ved full drift	Samlet undervisningsprosent per stillingskategori ved full drift
Professor			Professor		
Førsteamanuensis			Førsteamanuensis		
Post doc			Post doc		
Stipendiat			Stipendiat		
Universitetslektor			Universitetslektor		
..					

Instituttleder skal gi en samlet vurdering av faglig robusthet og tilgjengelige undervisningsressurser i studiet

Redegjør blant annet for:

- At studiet har fått allokert tilstrekkelige undervisningsressurser til å tåle for eksempel sykefravær og forskningsterminer.
- Grad av gjenbruk av emner som allerede benyttes i andre studieprogram og hvordan gjenbruken påvirker det samlede studenttallet i emne(ne) og behovet for undervisnings- og veiledningskapasitet.
- Hvor mange av de sentrale underviserne som også er involvert i andre program ved instituttet.

Mal for studieplan

Krav til studieplanar for studieprogram går fram av:

- §7-2 i *Forskrift for tilsyn med utdanningskvalitet i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)*, NOKUT 2013 (FOR 2013-02-28 nr 237)
<http://link.uib.no/?21Vcl>
- Kapittel 3 i *Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen*, (Studieforskrifta), UiB, 2012,
<http://link.uib.no/?1cqcv>

Forslag til formuleringar på engelsk finn ein i *Mal for norske vitnemål og vitnemålstillegg* frå UHR.

I tillegg til kategoriane i tabellen nedanfor, skal studieplanen innehalde følgjande informasjon: dato for godkjenning av studieplan, dato for eventuelle justeringar, namn på instans som har godkjent planen, dato for forrige/ neste evaluering av programmet. Denne informasjonen skal stå på forsida til planen. Forsidemal finn ein sist i dette dokumentet.

Forslag til tekst står i kursiv i kolonnen «Tekst». Rettleiing og nokre døme finn ein i kolonnen til høgre. Den må fjernast før studieplanen vert send til råd og styre.

Kategori	Infotype	Tekst	Rettleiing og døme
Namn på studieprogrammet, nynorsk		<i>Masterprogram i klassisk filologi</i>	
Navn på studieprogrammet, bokmål		<i>Masterprogram i klassisk filologi</i>	
Name of the programme of study, English		<i>Master's Programme in Classical philology</i>	
Namn på grad Name of qualification	SP_GRADEN	<i>Master i klassisk filologi</i>	Sjå kapittel 2 i UiB si Studieforskrift for reglar for oppbygging av namn på gradar, også i engelsk omsetjing.
Omfang og studiepoeng ECTS credits	SP_OMFANG	Studieprogrammet har eit omfang på 120 studiepoeng og er normert til to år.	<u>Døme:</u> <i>Bachelorprogrammet i X har eit omfang på 180 studiepoeng og er normert til 3 år.</i>

Fulltid/deltid Full-time/part-time	SP_FULLDEL	Eit studieprogram normert til 2 år kan etter søknad leggjast til rette for å gjennomførast på 4 år. Det er då eit deltidsstudium med 50% studieprogresjon.	Informasjon om dette er eit krav i Diploma Supplement. Til dømes kan eit studieprogram normert til 3 år leggjast til rette for å gjennomførast på 6 år. Det er då eit deltidsstudium med 50% studieprogresjon.
Undervisningsspråk Language of instruction	SP_SPRAK	Norsk eller anne skandinavisk språk.	Før opp undervisningsspråket/undervisningspråka for emna i studieløpet.
Studiestart - semester Semester	SP_START	Haust og vår	<u>Døme:</u> <i>Haust.</i> <i>Vår.</i> <i>Haust og/eller vår.</i>
Mål og innhald Objectives and content	SP_INNHALD	Masterstudium i klassisk filologi representerer ei fagleg fordjuping bygd på latin og gresk frå bachelorstudiet. Masterstudiet i latin skal gje høve til spesialisering tufta på eit breitt oversyn over dei viktigaste fagdisiplinane, og har som føresetnad at dugleiken i latin, gresk eller begge språk stendig vert utvida ut frå kjennskap til gresk, romersk og seinare vesteuropeisk kultur. Jamsides filologisk, språkvitskapleg og litteraturvitskapleg spesialisering, vert spesialiseringar innanfor ulike historiske disiplinar (t.d. politisk historie, filosofihistorie, idéhistorie) godkjende i den mun oppgåva legg skriftlege kjelder på latin til grunn.	Gi ei <u>kort</u> oversikt over faginnhaldet Ein skal ikkje beskrive organisering og oppbygging av alle emna i programmet. Dette gjer ein under følgjande kategoriar nedanfor: <i>Innføringsemne, Obligatoriske emne, Spesialisering/fordjupning og Tilrådde valemne.</i> Studieplanar er ikkje rekrutteringsinformasjon. Ein brukar derfor <u>ikkje du-form</u>. <u>Døme:</u> <i>Bachelorprogram i petroleumsteknologi</i> <i>Programmet kombinerer dei klassiske realfaga fysikk, matematikk og kjemi med geologi og geofysikk for å gje eit solid fagleg fundament for å kunne arbeide i oljeindustrien. Programmet er serleg retta mot reservoarbeskriving og modellering inklusiv studiar av fleirfasestrøyming i porøse medier. I starten av studiet blir det lagt stor vekt på å gje studentane eit godt grunnlag i dei basisfaga som skal til for å gje ei djupare forståing for dei fysiske og kjemiske prosessane som er knytt til olje- og</i>

		innanfor faget . • kan nytte akademisk kunnskap og relevante forskingsresultat på ein kritisk måte. Generell kompetanse Kandidaten.. • har kompetanse til sjølvstendig å kunne halde fram med eiga kompetanseutvikling og spesialisering. • kan kommunisere med spesialistar og allmenta om faglege problemstillingar innanfor fagfeltet. • kan ta del i den offentlege debatten der denne rører ved fagområdet. • kan bruke IKT-verktøy som er naudsynte for å gjennomføra eit sjølvstendig arbeid innanfor fagområdet On completion of the programme the candidate should have the following learning outcomes defined in terms of knowledge, skills and general competence: Knowledge <i>The candidate..</i> - ... - Skills <i>The candidate..</i> - ... - General competence <i>The candidate..</i> - ... -	

Opptakskrav Admission requirements	SP_OPPTAK	Masterprogrammet i klassisk filologi bygger på oppnådd bachelorgrad med 90 studiepoeng spesialisering i gresk eller latin, eller tilsvarende kompetanse. For informasjon om krava til spesialiseringane i gresk og latin, sjå studieplanen for bachelorprogrammet i kunsthistorie og klassiske språk. Studentar som har oppnådd bachelorgraden med ei anna studiebakgrunn, kan søkje om særskilt opptak til masterprogrammet i klassisk filologi.	Ta óg med eventuelle spesielle opptakskrav. Bruk ei slik form at <u>beskrivinga kan overførast direkte til vitnemålet og Diploma Supplement.</u>
Tilrådde forkunnskapar Recommended previous knowledge	SP_ANBFORK		Kan fyllast ut ved behov for å seie kva fagbakgrunn ein student bør ha for å ha eit godt grunnlag til studiet. <u>Døme:</u> Bachelor: <i>Gode forkunnskapar i matematikk er ein føremon. Vi tilrår matematikk på 3. klasse nivå frå vidaregåande skole.</i> Master: <i>Tilrådde emne frå bachelornivå er: ...</i>
Innføringsemne Introductory courses	SP_INNFORI		Berre for bachelorprogram. Ein fører opp dei innføringsemna som er obligatoriske for studieprogrammet i tillegg til ex. phil., som ex. fac. eller andre innføringsemne. Sjå UiBs studieforskrift for informasjon om krava til innhald og omfang.
Obligatoriske emne Compulsory units	SP_OBLIGAT	KLA300 Klassisk filologi: Teori og metode med prosjektførebuing Ett av emnene:	Jf UiBs Studieforskrift for krav til innhald og omfang.

		GRE301 Gresk tekstpensum I (15 sp) LAT301 Latin tekstpensum I (15 sp) Ett av emnene: GRE307 Særpensum (15p) LAT307 Særpensum (15sp) Ett av emnene: GRE350 Gresk mastergradsoppgåve (60 sp) LAT350 Latinsk mastergradsoppgåve (60 sp)	
Spesialisering Specialisation	SP_SPESIAL		Jf UiBs Studieforskrift.
Tilrådde valemne Recommended electives	SP_VALGFRI	<i>Liste over emne som er tilrådde i bachelorprogrammet:</i> GRE303 Valemne (15 sp) LAT303 Valemne (15 sp) RET102 (15p) ANT202 (15p)	Jf UiBs Studieforskrift.
Rekkefølge for emne i studiet Sequential requirements, courses	SP_REKKEFO	Eit masterprogram i klassisk filologi kan sjå slik ut: 1. semester: LAT301 eller GRE301 (15 sp) LAT303, GRE303 eller anne valemne (15 sp) 2. semester: LAT307 eller GRE307 (15p)	Rekkefølgja må gå fram av studieplanen.

		KLA300 (15sp) 3. og 4. semester: LAT350 eller GRE350 (60 sp)	
Delstudium i utlandet Study period abroad	SP_DELSTUD	Det er mogleg å ta delar av studiet ved institusjonar i utlandet. Nærare informasjon hos studierettleiar.	Avtalar med partnerar tilrådde av fakultetet, skal takast med her, - også for studium ved UNIS.
Arbeids- og undervisningsformer Teaching and learning methods	SP_ARBUND (Erstatter SP_UNDMETO)	Masterprogrammet omfattar ulike arbeids- og undervisningsformer; til dømes førelasing, seminar, gruppeundervisning og individuell rettleiing. For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det einskilde emnet.	Generell beskriving av kva for arbeids- og undervisningsformer som hovudsakleg vert brukte i studietilbodet. Her tar ein utgangspunkt i arbeids- og undervisningsformene i emnebeskrivingane for emna i studieløpet. <u>Døme:</u> <i>Det vert brukt arbeids- og undervisningsformer som leggjer til rette for studentaktivitet, til dømes problembasert læring, feltarbeid og oppgåver som studentane må løyse saman med ein eller fleire medstudentar. Undervisninga omfattar og førelesingar og seminarundervisning i mindre grupper - kombinert med tilbakemelding frå undervisar og/eller medstudentar på skriftlege og munnlege arbeid undervegs i studiet.</i> Dersom det finst krav om praksis, tar ein det med her.
Vurderingsformer Assessment methods	SP_VURDERI	Mastergradsoppgåve med avsluttande munnleg prøve. Skriftlege og munnlege eksamenar og semesteroppgåver. For meir detaljert informasjon, sjå	Gi ei oversikt over vurderingsformene som blir brukte for å vurdere om det definerte læringsutbyttet er oppnådd. Her tar ein utgangspunkt i vurderingsformene i emnebeskrivingane for emna i

		emneplanen for det enkelte emnet.	studieløpet. <u>Døme:</u> <i>Emna som inngår i studieløpet, nyttar hovudsakleg ulike kombinasjonar av følgjande vurderingsformer: heimeeksamen, skriftleg skoleeksamen og munnleg eksamen.</i>
Litteraturliste Reading list		Litteraturliste finn du på uib.no under dei enkelte emna. Lista vil vere klar innan 01.06 / 01.12 for det komande semesteret.	
Karakterskala Grading scale	SP_KSKALA	Ved sensur kan det bli nytta ein av to karakterskalaer: 1) Karakterskala A-F 2) Bestått/ikkje bestått For meir detaljert informasjon, sjå emneplanen for det enkelte emnet.	Ved UiB er det to typar karakterskalaer: • «bestått» / «ikkje bestått» • Bokstavkarakterar med skalaen A, B, C, D, E, F Bokstavkarakterar er mest utbreidde. Sjå elles UiBs Studieforskrift. <u>Døme:</u> <i>Emna som inngår i det tilrådde studieløpet vert karaktersett med bokstavkarakterar (A-F).</i>
Vitnemål og vitnemålstillegg Diploma and Diploma Supplement	SP_VITNEM	<i>Vitnemål blir skrive ut etter at graden er fullført.</i>	
Grunnlag for vidare studium Access to further studies	SP_KOMPETA	Studiet kan gje grunnlag for vidare ph.d.-utdanning i latin eller gresk. Dette krev gjennomgåande gode karakterar på studiet.	For vidare studium på masternivå gjeld paragraf 4.1.1 i UiBs Studieforskrift (om Opptak og opptaksbehandling). Sjå òg <i>Mal for norske vitnemål og vitnemålstillegg</i> .
Relevans for arbeidsliv Employability	SP_ARBLREL	Studiet av latin og gresk er ei oppøving i tolking av framande kulturuttrykk, det legg vekt på ei nøyaktig og analytisk tilnærming til stoffet og har praktisk	Oversikt over ulike, moglege yrkesvegar.

		forståing som mål. Det gjev eit godt grunnlag i alle yrke der slike eigenskapar er etterspurde, t.d. innan informasjons- og kommunikasjonsarbeid, offentleg forvaltning, undervisning, reklame, journalistikk og ei rekkje former for skribent- og tekstarbeid.	
Evaluering Evaluation	SP_EVALUER	<i>Bachelorprogrammet blir kontinuerelig evaluert i tråd med retningslinene for kvalitetssikring ved UiB. Emne- og programevalueringar finn ein på kvalitetsbasen.uib.no</i>	Gjer greie for dei evalueringsformene som vanlegvis blir brukte på program- og emnenivå.
Skikkavurdering og autorisasjon Suitability and authorisation	SP_AUTORIS		Der dette er aktuelt. <u>Døme:</u> <u>Suitability assessment is required.</u>
Programansvarleg Programme committee	SP_FAGANSV	<i>Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet</i>	Dersom fakultetet brukar ei anna nemning for same funksjonen, set ein inn den nemninga.
Administrativt ansvarleg Administrative responsibility	SP_ADMANSV	Det humanistiske fakultet v/ Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium har det administrative ansvaret for studieprogrammet.	
Kontaktinformasjon Contact information	SP_KONTAKT	<u>Studierettleiar@xx-uib.no</u> Tlf 55 58 xx xx	

Mal for forside til studieplanar ved UiB:

Studieplan for (Namn på studieprogrammet, nynorsk)
..... (Navn på studieprogrammet, bokmål)
..... (Name of the programme of study, English)

Godkjenning:

Studieplanen er godkjend av:

Universitetsstyret:(dd.mm.år)

Programstyret:(dd.mm.år)

..... fakultet:(dd.mm.år)

Studieplanen vart justert:(dd.mm.år)

Evaluerings:

Studieprogrammet vart sist evaluert:(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering:(dd.mm.år)

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

2 Emneoversikt og emneplanar

2.1 Oversiktstabell for emne

2.2 Emneplanar på norsk

Kategoriar	
Emnekode	KLA300
Emnenamn, nynorsk	Klassisk filologi: Teori og metode med prosjektførebuing
Emnenamn, engelsk	Klassisk filologi: Theory and method with Project Description
Studiepoeng	15
Undervisningssemester	Vår/haust etter behov
Undervisningsspråk	Norsk
Studienivå	Master
Krav til studierett	Krav om gyldig studierett på masterprogrammet i klassisk filologi ved UiB.
Mål og innhald	Mål: Studiet vil gi kandidaten kjennskap til klassisk filologisk og annen lingvistisk og litteraturvitskapleg teori og metode som blir nytta i studiet av greske og latinske tekster. Kandidaten skal arbeide mot å utarbeide ein sjølvstendig plan for masterprosjektet.

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	Innhald: Emnet kan og omfatte f.eks. innføring i epigrafikk, papyrologi, paleografi og/eller kodikologi, eller orientering i det vitskaplege studiet av monument frå antikken og mellomalderen. Kandidaten studerer teori og metode som har samanheng med emnet i masteroppgåva. Kandidaten lesar seg opp på forskinga på feltet dei skal skrive oppgåve i, og utarbeider i den samanhengen ei prosjektskisse.
Læringsutbyte/resultat	<i>Kunnskap</i> Studenten har innsikt i emnet og det teoretiske og metodiske grunnlaget for oppgåvearbeidet. <i>Ferdigheiter</i> Studenten har røynsle med å vurdere sentrale teoretiske og metodiske problem på grunnlag av greske tekster. <i>Generell kompetanse</i> Studenten har røynsle med å vurdere fagstoff av teoretisk og metodisk art.
Krav til forkunnskapar	Ingen.
Tilrådde forkunnskapar	
Undervisning og omfang	Undervisninga består av rettleiing. Ein deltar også på eit metode- og oppgåveseminar, som famnar om alle på masternivå. Utkast til prosjektskisse blir lagt fram til diskusjon i metode- og oppgåveseminaret. Arbeidet med å tenke på emnet for masterprosjektet og prosjektskisse, bør starte i første semester parallelt med at ein les andre emnen og deltar i metode- og oppgåveseminaret. Om det melder seg færre enn fem studentar til eit emne kan instituttet innføre redusert undervisning, jamfør instituttet sine retningslinjer for dette på Mi Side. På emne der dette kan verte aktuelt vil studentane få informasjon om det ved semesterstart, og før fristen for semesterregistrering 1. februar / 1. september.

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

Obligatoriske arbeidskrav	Ingen.
Vurderingsformer (dvs. Eksamen)	Prosjektskisse, med eit omfang på omlag 4500 ord.
Karakterskala	Bestått/ ikkje bestått.
Læremiddelomtale	
Undervisningsstad	Bergen
Emneevaluering	Evaluering av tilbodet vert gjennomført i tråd med UiBs kvalitetssikringssystem.
Kontaktinformasjon	Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium E-post: studierettleiar@lle.uib.no

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

Kategoriar	
Emnekode	GRE301
Emnenamn, nynorsk	Gresk tekstpensum I
Emnenamn, engelsk	Greek: Text I
Studiepoeng	15
Undervisningssemester	Vår/haust ~~etter behov.~~
Undervisningsspråk	Norsk
Studienivå	Master
Krav til studierett	Krav om gyldig studierett på masterprogrammet i gresk ved UiB.
Mål og innhald	Mål: Studiet vil gi studentane auka kjennskap til gresk språk og litteratur Innhald: Studenten les eit gresk tekstpensum, anten innan eit spesifikt felt definert etter sjanger, tema, periode, dialekt eller stil, eller et utval tekster frå ulike felt med sikte på brei kompetanse. Ei tilrådd inndeling er å lese prosa på GRE301, medan ein les drama og poesi på GRE303. I tillegg les ein på begge emna sekundærlitteratur om dei aktuelle greske tekstane.
Læringsutbyte/resultat	Kunnskapar: Kandidaten har - inngåande kjennskap til gresk språk og grammatikk - inngåande og detaljert kunnskap om valde greske forfattarar og tekster. - innblikk i forkinga på dei valde greske forfattarane og tekstene

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	Ferdigheiter: Kandidaten kan - omsette dei valde tekstane utan hjelpemiddel - relatere greske tekster frå ulike sjangrar med kvarandre, den greske litteraturhistoria og den breiare historiske bakgrunnen. - tileigne seg hovudmomenta i innhaldet i ein ukjend gresk tekst utan hjelpemiddel. Generell kompetanse: Kandidaten kan -forstå og gjere greie for samanhengar av litterær, historisk, overleveringsmessig eller språkleg art.
Krav til forkunnskapar	Ingen.
Tilrådde forkunnskapar	~~Minst 90~~ 60 studiepoeng i gresk på bachelornivå (eller ~~dokumentert~~ tilsvarande kunnskapar).
Undervisning og omfang	Undervisninga blir om råd er samordna med undervisninga på tilsvarande kurs på 200-nivå, elles i form av individuell rettleiing. Studentane skal også parallelt følgje dei metode- og oppgåveseminara som blir gitt ved fagmiljøet for å få metodisk og anna fagleg skoling som kan kome til nytte i tekststudiet. Om det melder seg færre enn fem studentar til eit emne kan instituttet innføre redusert undervisning, jamfør instituttet sine retningslinjer for dette på Mi Side. På emne der dette kan verte aktuelt vil studentane få informasjon om det ved semesterstart, og før fristen for semesterregistrering 1. februar / 1. september.
Obligatoriske arbeidskrav	
Vurderingsformer	Skriftleg skuleeksamen på 6 timar

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

(dvs. Eksamen)	
Karakterskala	Karakterskala A-F.
Læremiddelomtale	Pensum er på til saman omlag 200 sider gresk prosatekst (30 linjer = 1 side), eller 4000 linjer gresk vers, eller en vekta kombinasjon av vers og prosa; i tillegg skal ein velje eit utval sekundærlitteratur relatert til dei greske tekstane. Tekster blir valt av studenten i samråd med rettleiar. Tekster som har inngått i bachelorgraden kan ikkje leggjast opp på nytt.
Undervisningsstad	Bergen
Emneevaluering	Evaluering av tilbodet vert gjennomført i tråd med UiBs kvalitetssikringssystem.
Kontaktinformasjon	Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium E-post: studierettleiar@lle.uib.no

Kategoriar	
Emnekode	GRE303
Emnenamn, nynorsk	Gresk valemne
Emnenamn, engelsk	Greek: Free Subject

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

Studiepoeng	15
Undervisningssemester	Vår/haust etter behov
Undervisningsspråk	Norsk
Studienivå	Master
Krav til studierett	Krav om gyldig studierett på masterprogrammet i gresk ved UiB.
Mål og innhald	Gresk tekstpensum II: Mål: Studiet vil gi studentane auka kjennskap til gresk språk og litteratur. Innhald: Studenten les eit gresk tekstpensum, anten innan eit spesifikt felt definert etter sjanger, tema, periode, dialekt eller stil, eller et utval tekster frå ulike felt med sikte på brei kompetanse. Ei tilrådd inndeling er å lese prosa på GRE301, medan ein les drama og poesi på GRE303. I tillegg les ein på begge emna sekundærlitteratur om dei aktuelle greske tekstane. GRE303 er eit valemne i mastergraden og kan dersom studenten ønskjer det bytast ut med eit av dei tilrådde valemna i studieplanen. Studenten melder seg då til eksamen i den respektive emnekoden og melder frå til instituttet om valt emne.
Læringsutbyte/resultat	Kandidaten har - inngåande kjennskap til gresk språk og grammatikk - inngåande og detaljert kunnskap om valde greske forfattarar og tekster. - innblikk i forskinga på dei valde greske forfattarane og tekstene Ferdigheiter: Kandidaten kan - omsette dei valde tekstane utan hjelpemiddel - relatere greske tekster frå ulike sjangrar med kvarandre, den greske litteraturhistoria og den breiare historiske bakgrunnen. - tileigne seg hovudmomenta i innhaldet i ein ukjend gresk tekst

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	utan hjelpemiddel. Generell kompetanse: Kandidaten kan -forstå og gjere greie for samanhengar av litterær, historisk, overleveringsmessig eller språkleg art.
Krav til forkunnskapar	Ingen.
Tilrådde forkunnskapar	60 studiepoeng i gresk på bachelornivå (eller tilsvarende kunnskapar).
Undervisning og omfang	Undervisninga blir om råd er samordna med undervisninga på tilsvarende kurs på 200-nivå, elles i form av individuell rettleiing. Studentane skal også parallelt følgje dei metode- og oppgåveseminara som blir gitt ved fagmiljøet for å få metodisk og anna fagleg skolering som kan kome til nytte i tekststudiet. Om det melder seg færre enn fem studentar til eit emne kan instituttet innføre redusert undervisning, jamfør instituttet sine retningslinjer for dette på Mi Side. På emne der dette kan verte aktuelt vil studentane få informasjon om det ved semesterstart, og før fristen for semesterregistrering 1. februar / 1. september.
Obligatoriske arbeidskrav	Ingen.
Vurderingsformer (dvs. Eksamen)	Skriftleg skuleeksamen på 6 timar
Karakterskala	Karakterskala A-F.
Læremiddelomtale	Pensum er på til saman omlag 200 sider gresk prosatekst (30 linjer = 1 side), eller 4000 linjer gresk vers, eller en vekta kombinasjon av vers og prosa; i tillegg skal ein velje eit utval sekundærlitteratur relatert til dei greske tekstane. Tekster blir valt av studenten i samråd med rettleiar. Tekster som har inngått i bachelorgraden kan ikkje leggjast opp på

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	nytt.
Undervisningsstad	Bergen
Emneevaluering	Evaluerings av tilbodet vert gjennomført i tråd med UiBs kvalitetssikringssystem.
Kontaktinformasjon	Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium E-post: studierettleiar@lle.uib.no

Kategoriar	
Emnekode	GRE307
Emnenamn, nynorsk	Gresk: Særpensum (masternivå)
Emnenamn, engelsk	Greek: Thesis-preperation: Text
Studiepoeng	15
Undervisningssemester	Vår/haust etter behov
Undervisningsspråk	Norsk
Studienivå	Master
Krav til studierett	Krav om gyldig studierett på masterprogrammet i gresk ved UiB.

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

Mål og innhald	Mål: Studiet vil gi studentane auka kjennskap til den tekstkategori (forfattar, genre osv.) som skal gi grunnlag for masteroppgåva, og vidare gi eit oversyn over den moderne forskingslitteraturen kring tekstkategorien. Innhald: Studenten lesar eit gresk tekstpensum som skal gi grunnlag for masteroppgåva, og sekundærlitteratur relatert till de greske tekstene.
Læringsutbyte/resultat	Kandidaten har - inngåande kjennskap til gresk språk og grammatikk - inngåande og detaljert kunnskap om valde greske forfattarar og tekster. - innblikk i forskinga på dei valde greske forfattarane og tekstene Ferdigheiter: Kandidaten kan - omsette dei valde tekstane utan hjelpemiddel - relatere greske tekster frå ulike sjangrar med kvarandre, den greske litteraturhistoria og den breiare historiske bakgrunnen. - tileigne seg hovudmomenta i innhaldet i ein ukjend gresk tekst utan hjelpemiddel. Generell kompetanse: - Kandidaten kan forstå og gjere greie for samanhengar av litterær, historisk, overleveringsmessig eller språkleg art. Det fører med seg meir omfattande lesing av sekundærlitteratur, og kan gjennom spesialiseringa førebu val av tema for mastergradsoppgåva.
Krav til forkunnskapar	Ingen.
Tilrådde forkunnskapar	~~Minst 90~~ 60 studiepoeng i gresk på bachelornivå (eller dokumenterte tilsvarande kunnskapar).
Undervisning og omfang	Tekster og vitskapleg litteratur skal lesast individuelt under rettleiing. Om det melder seg færre enn fem studentar til eit emne kan instituttet innføre redusert undervisning, jamfør instituttet sine retningslinjer for dette på Mi Side. På emne der dette kan verte

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	aktuelt vil studentane få informasjon om det ved semesterstart, og før fristen for semesterregistrering 1. februar / 1. september.
Obligatoriske arbeidskrav	Ingen
Vurderingsformer (dvs. Eksamen)	Eksamen består av ein munnleg prøve, der kandidaten skal lese, omsetje og analysere greske tekster frå pensum, og svare på spørsmål med utgangspunkt i de omsette tekstane og frå pensum elles.
Karakterskala	Karakterskala A-F.
Læremiddelomtale	Pensum er på til saman omlag 200 sider gresk prosatekst (30 linjer = 1 side), eller 4000 linjer gresk vers, eller en vekta kombinasjon av vers og prosa; i tillegg skal ein velje eit utval sekundærlitteratur relatert til dei greske tekstane. Tekster blir valt av studenten i samråd med rettleiar. Tekster som har inngått i bachelorgraden kan ikkje leggjast opp på nytt.
Undervisningsstad	Bergen
Fagleg overlapp	Emnet overlappar 10 studiepoeng med GRE305
Emneevaluering	Evalueringsavtale gjennomført i tråd med UiBs kvalitetssikringssystem.
Kontaktinformasjon	Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium E-post: studierettleiar@lle.uib.no

Kategoriar	
Emnekode	LAT301

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

Emnenamn, nynorsk	Latin tekstpensum I
Emnenamn, engelsk	Latin: Text I
Studiepoeng	15
Undervisningssemester	Vår/haust etter behov.
Undervisningsspråk	Norsk
Studienivå	Master
Krav til studierett	Krav om gyldig studierett på masterprogrammet i latin ved UiB.
Mål og innhald	Mål: Studiet vil gi studentane auka kjennskap til latinsk språk og litteratur Innhald: Studenten les eit latinsk tekstpensum, anten innan eit spesifikt felt definert etter sjanger, tema, periode, dialekt eller stil, eller et utval tekster frå ulike felt med sikte på brei kompetanse. Ei tilrådd inndeling er å lese prosa på LAT301, medan ein les drama og poesi på LAT303. I tillegg les ein på begge emna sekundærlitteratur om dei aktuelle greske tekstane.
Læringsutbyte/resultat	Kunnskapar: Kandidaten har - inngåande kjennskap til latinsk språk og grammatikk - inngåande og detaljert kunnskap om valde latinske forfattarar og tekster. - innblikk i forskinga på dei valde latinske forfattarane og tekstene Ferdigheiter: Kandidaten kan - omsette dei valde tekstane utan hjelpemiddel

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	- relatere latinske tekster frå ulike sjangrar med kvarandre, den latinske litteraturhistoria og den breiare historiske bakgrunnen. - tileigne seg hovudmomenta i innhaldet i ein ukjend latinsk tekst utan hjelpemiddel. Generell kompetanse: Kandidaten kan -forstå og gjere greie for samanhengar av litterær, historisk, overleveringsmessig eller språkleg art.
Krav til forkunnskapar	Ingen.
Tilrådde forkunnskapar	~~Minst 90~~ 60 studiepoeng i latin på bachelornivå (eller dokumentert tilsvarande kunnskapar).
Undervisning og omfang	Undervisninga blir om råd er samordna med undervisninga på tilsvarande kurs på 200-nivå, elles i form av individuell rettleiing. Studentane skal også parallelt følgje dei metode- og oppgåveseminara som blir gitt ved fagmiljøet for å få metodisk og anna fagleg skolering som kan kome til nytte i tekststudiet. Om det melder seg færre enn fem studentar til eit emne kan instituttet innføre redusert undervisning, jamfør instituttet sine retningslinjer for dette på Mi Side. På emne der dette kan verte aktuelt vil studentane få informasjon om det ved semesterstart, og før fristen for semesterregistrering 1. februar / 1. september.
Obligatoriske arbeidskrav	
Vurderingsformer (dvs. Eksamen)	Skriftleg skuleeksamen på 6 timar Ordboka skal vere frå latin til morsmål eller frå latin til anna valfritt språk og skal ikkje innehalde bøyingsmønster: Johanssen, Nygaard etc., Latinsk ordbok eller ordbok av tilsvarande storleik
Karakterskala	Karakterskala A-F.
Læremiddelomtale	Pensum er på til saman omlag 200 sider latinsk prosatekst (30 linjer = 1 side), eller 4000 linjer latinsk vers, eller en vekta kombinasjon av vers og prosa; i tillegg skal ein velje eit utval sekundærlitteratur

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	relatert til dei latinske tekstane. Tekster blir valt av studenten i samråd med rettleiar. Tekster som har inngått i bachelorgraden kan ikkje leggjast opp på nytt.
Undervisningsstad	Bergen
Emneevaluering	Evaluering av tilbodet vert gjennomført i tråd med UiBs kvalitetssikringssystem.
Kontaktinformasjon	Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium E-post: studierettleiar@lle.uib.no

Kategoriar	
Emnekode	LAT303
Emnenamn, nynorsk	Latin valemne (masternivå)
Emnenamn, engelsk	Latin: Free Subject
Studiepoeng	15
Undervisningssemester	Vår/haust etter behov
Undervisningsspråk	Norsk
Studienivå	Master

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

Krav til studierett	Krav om gyldig studierett på masterprogrammet i latin ved UiB.
Mål og innhald	Latin tekstpensum II: Mål: Studiet vil gi studentane auka kjennskap til latinsk språk og litteratur Innhald: Studenten les eit latinsk tekstpensum, anten innan eit spesifikt felt definert etter sjanger, tema, periode, dialekt eller stil, eller et utval tekster frå ulike felt med sikte på brei kompetanse. Ei tilrådd inndeling er å lese prosa på LAT301, medan ein les drama og poesi på LAT303. I tillegg les ein på begge emna sekundærlitteratur om dei aktuelle greske tekstane. LAT303 er eit valemne i mastergraden og kan dersom studenten ønskjer det bytast ut med eit av dei tilrådde valemna i studieplanen. Studenten melder seg då til eksamen i den respektive emnekoden og melder frå til instituttet om valgt emne.
Læringsutbyte/resultat	Kunnskapar: Kandidaten har - inngåande kjennskap til latinsk språk og grammatikk - inngåande og detaljert kunnskap om valde latinske forfattarar og tekster. - innblikk i forkinga på dei valde latinske forfattarane og tekstene Ferdigheiter: Kandidaten kan - omsette dei valde tekstane utan hjelpemiddel - relatere latinske tekster frå ulike sjangrar med kvarandre, den latinske litteraturhistoria og den breiare historiske bakgrunnen. - tileigne seg hovudmomenta i innhaldet i ein ukjend latinsk tekst utan hjelpemiddel. Generell kompetanse: Kandidaten kan -forstå og gjere greie for samanhengar av litterær, historisk, overleveringsmessig eller språkleg art.
Krav til forkunnskapar	Ingen.

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

Tilrådde forkunnskapar	60 studiepoeng i latin på bachelornivå (eller tilsvarende kunnskapar).
Undervisning og omfang	Undervisninga blir om råd er samordna med undervisninga på tilsvarende kurs på 200-nivå, elles i form av individuell rettleiing. Studentane skal også parallelt følgje dei metode- og oppgåveseminara som blir gitt ved fagmiljøet for å få metodisk og anna fagleg skoloring som kan kome til nytte i tekststudiet. Om det melder seg færre enn fem studentar til eit emne kan instituttet innføre redusert undervisning, jamfør instituttet sine retningslinjer for dette på Mi Side. På emne der dette kan verte aktuelt vil studentane få informasjon om det ved semesterstart, og før fristen for semesterregistrering 1. februar / 1. september.
Obligatoriske arbeidskrav	Ingen.
Vurderingsformer (dvs. Eksamen)	Skriftleg skuleeksamen på 6 timar Ordboka skal vere frå latin til morsmål eller frå latin til anna valfritt språk og skal ikkje innehalde bøyingsmønster: Johanssen, Nygaard etc., <u>Latinsk ordbok</u> eller ordbok av tilsvarende storleik.
Karakterskala	Karakterskala A-F.
Læremiddelomtale	Pensum er på til saman omlag 200 sider latinsk prosatekst (30 linjer = 1 side), eller 4000 linjer latinsk vers, eller en vekta kombinasjon av vers og prosa; i tillegg skal ein velje eit utval sekundærlitteratur relatert til dei latinske tekstane. Tekster blir valt av studenten i samråd med rettleiar. Tekster som har inngått i bachelorgraden kan ikkje leggjast opp på nytt.
Undervisningsstad	Bergen
Emneevaluering	Evaluering av tilbodet vert gjennomført i tråd med UiBs

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	kvalitetssikringssystem.
Kontaktinformasjon	Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium E-post: studierettleiar@lle.uib.no

Kategoriar	
Emnekode	LAT307
Emnenamn, nynorsk	Latin: Sæpensum (masternivå)
Emnenamn, engelsk	Latin: Thesis Preperation: Text
Studiepoeng	15
Undervisningssemester	Vår/haust etter behov
Undervisningsspråk	Norsk
Studienivå	Master
Krav til studierett	Krav om gyldig studierett på masterprogrammet i latin ved UiB.
Mål og innhald	Mål: Studiet vil gi studentane auka kjennskap til den tekstkategori (forfattar, genre osv.) som skal gi grunnlag for masteroppgåva, og vidare gi eit oversyn over den moderne forskingslitteraturen kring tekstkategorien. Innhald: Studenten lesar eit latinsk tekstpensum som skal gi grunnlag for masteroppgåva, og sekundærlitteratur relatert till de

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

	latinske tekstene.
Læringsutbyte/resultat	Kandidaten har - inngående kjennskap til latinsk språk og grammatikk - inngående og detaljert kunnskap om valde latinske forfattarar og tekster. - innblikk i forkinga på dei valde latinske forfattarane og tekstene Ferdigheiter: Kandidaten kan - omsette dei valde tekstane utan hjelpemiddel - relatere latinske tekster frå ulike sjangrar med kvarandre, den greske litteraturhistoria og den breiare historiske bakgrunnen. - tileigne seg hovudmomenta i innhaldet i ein ukjend latinsk tekst utan hjelpemiddel. Generell kompetanse: - Kandidaten kan forstå og gjere greie for samanhengar av litterær, historisk, overleveringsmessig eller språkleg art. Det fører med seg meir omfattande lesing av sekundærlitteratur, og kan gjennom spesialiseringa førebu val av tema for mastergradsoppgåva.
Krav til forkunnskapar	Ingen.
Tilrådde forkunnskapar	~~Minst 90~~ 60 studiepoeng i latin på bachelornivå (eller dokumenterte tilsvarande kunnskapar).
Undervisning og omfang	Tekster og vitskapleg litteratur skal lesast individuelt under rettleiing. Om det melder seg færre enn fem studentar til eit emne kan instituttet innføre redusert undervisning, jamfør instituttet sine retningsliner for dette på Mi Side. På emne der dette kan verte aktuelt vil studentane få informasjon om det ved semesterstart, og før fristen for semesterregistrering 1. februar / 1. september.
Obligatoriske arbeidskrav	Ingen.
Vurderingsformer	Eksamen består av ein munnleg prøve, der kandidaten skal lese, omsetje og analysere latinske tekster frå pensum, og svare på

Mal for samledokument for studieplaner som skal ligge ved brev til fakultetet ved innsending av studieplanendringer.

Mal opprettet 14.07. 2014, Ranveig Lote, LLE.

(dvs. Eksamen)	spørsmål med utgangspunkt i de omsette tekstane og frå pensum elles.
Karakterskala	Karakterskala A-F.
Læremiddelomtale	Pensum er på til saman omlag 200 sider latinsk prosatekst (30 linjer = 1 side), eller 4000 linjer gresk vers, eller en vekta kombinasjon av vers og prosa; i tillegg skal ein velje eit utval sekundærlitteratur relatert til dei latinske tekstane. Tekster blir valt av studenten i samråd med rettleiar. Tekster som har inngått i bachelorgraden kan ikkje leggjast opp på nytt.
Undervisningsstad	Bergen
Fagleg overlapp	Emnet overlappar 10 studiepoeng med LAT305
Emneevaluering	Evaluerings av tilbodet vert gjennomført i tråd med UiBs kvalitetssikringssystem.
Kontaktinformasjon	Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium E-post: studierettleiar@lle.uib.no

Oppretting av nye studieprogram 2017

Sju søknader fra HF-fakultetet og en søknad fra SV-fakultetet Programoppsettingskomitéens vurderinger

Bakgrunn

UU oppnevnte 1. februar 2017 (Sak 6/17) en veilednings- og vurderingskomité som skulle veilede fakultetene og deres fagmiljøer i oppsettingsprosessen og videre vurdere kvaliteten på studieprogrammene som ble søkt opprettet. Komitéen har bestått av følgende medlemmer:

- Hans Knut Sveen, konstituert visedekan for utdanning, KMD. Fra august 2017 ble ny visedekan for utdanning ved KMD, Linda Herfindal Lien, medlem av komitéen
- Claus Huitfeldt, prodekan for utdanning og internasjonalisering, HF
- Yael Harlap, førsteamanuensis, Uniped, PS
- Cecilie Boge, universitetslektor, Læringsstøttegruppen, SA
- Håkon Randgaard Mikalsen, studentrepresentant
- Svein-Martin Stenseth, studentrepresentant (ut vårsemesteret 2017)
- Toril Eikaas Eide, seniorrådgiver, Læringsstøttegruppen, SA

På bakgrunn av erfaringene med programoppsettingsarbeidet i 2016, ble det også foreslått endringer i prosedyrer og tidsplaner:

På bakgrunn av erfaringene fra 2016 har komitéen sett et behov for å strekke vurderings-, veilednings- og tilbakemeldingsperioden over et lengre tidsrom. Denne vurderingen blir støttet av fakultetene. En slik forlenging, som samtidig tar hensyn til fristene for UU- og U-styrebehandling, forutsetter at førsteutkastet av søknaden oversendes før sommerferien. Det forutsetter også at informasjons- og veiledningsmøter kommer tidligere i vårsemesteret, og at fakultetene melder fra om hvilke studieprogram de ønsker å opprette før og uavhengig av innspillene til utdanningsmeldingen. (Fra møteprotokollen, sak 6/17)

Søknadene i 2017

Det humanistiske fakultet (HF)

HF har sendt inn søknader om oppretting av følgende 7 studieprogram:

- Bachelorprogram i historie og kulturvitenskap
- Bachelorprogram i nordisk
- Bachelorprogram i kunsthistorie, gresk og latin
- Bachelorprogram i samtidskultur
- Masterprogram i historie og kulturvitenskap
- Masterprogram i nordisk
- Masterprogram i klassisk filologi

Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)

SV har sendt inn søknad om oppretting av følgende studieprogram:

- Lektorutdanning i samfunnskunnskap med master i sosiologi

Arbeidet med søknadene

Fagmiljøene og fakultetene har utviklet studieprogrammene og jobbet fram søknadene med utgangspunkt blant annet i følgende sentrale dokumenter:

- Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) revidert i 2017,
- Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)
- Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen (UiBs studieforskrift)

NOKUT laget i 2013 søknadsmaler med veiledninger som tydeliggjør kravene som må oppfylles for at et studieprogram/studium skal kunne godkjennes/akkrediteres. Med utgangspunkt i disse NOKUT-dokumentene utarbeidet UiB i 2015 og 2016 sin egen søknadsmal med veiledninger.

UU-møtet 1.02. 17 vedtok en tidsplan for den delen av programopprettingsprosessen der komitéen har vært involvert. Planen inneholdt blant annet følgende milepæler:

- 10.05.17: Fakultetenes frist for innlevering til SA/komitéen av førsteutkast til søknad om oppretting.
- Uke 23: Dialog mellom komitéen og aktuelle fakulteter og fagmiljøer om videreutvikling/kvalitetssikring av studieprogrammene fram mot frist for innlevering av endelig søknad.
- 29.08.17: Frist for innlevering av endelig søknad til SA/komitéen.

I september og oktober har komitéen arbeidet med vurdering av søknadene. Resultatet av dette arbeidet er nedfelt i denne rapporten.

Til hjelp i programutviklingsprosessen har fagmiljøene, i tillegg til forskriftene, rammeverket og malene nevnt ovenfor, hatt UiBs *Mal for studieplan* og *Mal for emnebeskriving*.

Fakultetene og instituttene har gjennomført ulike prosesser og tiltak til støtte for fagmiljøene. I tillegg har miljøene fått tilbud om dialog med og støtte fra U-pedmiljøet og Læringsstøttegruppen ved SA. Disse tilbudene har fagmiljøene benyttet seg av i ulik grad.

Sentrale kriterier i vurderingsarbeidet

Komitéens vurdering av studieprogrammene er basert på kravene i studietilsynsforskriften, NKR og UiBs studieforskrift. For eksempel stiller studietilsynsforskriften blant annet følgende krav til en studieplan:

- Studiet skal ha et dekkende navn
- Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte. Jamfør *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring*. Det formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium
- Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås
- Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås
- Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås
- Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier
- Studiet skal være forskningsbasert og være tilpasset studiets nivå, omfang og egenart

- Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering, som skal være tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.
- Studiet skal ha lokaler, bibliotek tjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene, som er tilpasset studiet

I tillegg stilles det krav til rekrutteringspotensiale og læringsmiljø, praksisavtaler, fagressurser, samt fagmiljøets sammensetning, deltakelse i nasjonale og internasjonale nettverk, kompetanse, tilsettingsforhold og robusthet.

Komiteéns vurderinger

HF har i initiativet HF2018 hatt en omfattende gjennomgang av alle sine studieprogram. Et resultat av HF2018-prosessen er at fakultetet står bak sju av de totalt åtte programoppsettssøknadene ved UiB. Som nevnt, er HF representert i komiteén ved sin prodekan for utdanning og internasjonalisering. Han har deltatt på alle møter og drøftinger internt i komiteén og med fagmiljøene/fakultetene. Komiteén har imidlertid funnet det korrekt at HFs representant på grunn av sin dobbeltrolle som både avsender og mottaker av HF-søknadene fristilles fra å bidra til eller stille seg bak den skriftlige vurderingen av HFs søknader.

HF's søknader

Komiteén anerkjenner det omfattende og krevende arbeidet som fagmiljøene, instituttene og fakultetene har hatt i HF2018 med å gjennomgå programporteføljen og finne fram til nye studieprogram.

Med utgangspunkt i studietilsynsforskriften og i noen grad NKR ser komiteén like fullt en del dilemmaer. Særlig gjelder dette fagkombinasjonene i og utformingen av programmene som søkes opprettet.

Dilemmaene gjelder bachelorprogrammene som alle fire er sammenslåinger av to eller tre eksisterende bachelorprogram som i programforslagene er omgjort til studieretninger. I tillegg til at sammenslåingen gir en redusering i antallet studieprogram ved HF, legger søknadene vekt på at studieprogrammene bidrar til tverrfaglighet. Komiteén ser sammenslåingene slik programmene framstår i søknaden som problematiske av følgende grunner:

- *Studieprogrammene framstår ikke som helhetlige og mangler en felles profil som gjenspeiles i emneporteføljen.*

- *Det er vanskelig å få øye på tverrfagligheten.*

Studieretningene i hvert av programmene har få eller ingen obligatoriske fellesemner.

- I *Bachelorprogram i historie og kulturvitenskap* er de to studieretningene historie og kulturvitenskap helt adskilte uten felles obligatoriske emner. Det finnes ett obligatorisk emne i studieretning for kulturvitenskap av tverrfaglig karakter, *HIK117 Fordjupning i historie og kulturvitenskap*. Dette er imidlertid bare et valgemne i studieretningen for historie.
- I *Bachelorprogram i nordisk* har studieretningen *Norrøn filologi* med unntak av innføringsemnene første semester ingen obligatoriske fellesemner med de to andre studieretningene *Norsk som andrespråk* og *Nordisk språk og litteratur*. De to siste har ett obligatorisk fellesemne, og ett obligatorisk emne med stort faglig overlapp. *Norsk som andrespråk* har i tillegg to obligatoriske nordisk litteraturemner som signaliserer et enda sterkere slektskap med studieretningen *Nordisk språk og litteratur*. I *Nordisk språk og litteratur* må studentene dessuten velge enten ett av

flere 15 studiepoengsemner fra det norrøne fagområdet eller et emne fra *Norsk som andrespråk*.

- *Bachelorprogram i kunsthistorie, gresk og latin*. De tre studieretningene («spesialiseringene») *Kunsthistorie*, *Gresk* og *Latin* har ex. phil. og ex.fac. felles. I tillegg er det obligatorisk for både *Gresk* og *Latin* å velge ett av to kunsthistorieemner. Det er følgelig lite som er felles for de tre fordypningene.
 - *Bachelorprogram i samtidskultur* har studieretningene *Digital kultur*, *Teatervitenskap* og *Moderne kunsthistorie*. De har ingen obligatoriske fellesemner ut over et introduksjonsemne SAMKUL100. *Teatervitenskap* og *Moderne kunsthistorie* har i tillegg et felles obligatorisk emne SAMKUL201, men det er bare valgfritt i studieretningen *Digital kultur*.
- *Navn på programmene kan ikke fullt ut sies å være dekkende*
Bachelorprogram i nordisk kan muligens sies å være dekkende selv om studieretningene har så lite felles. *Bachelorprogram i samtidskultur* antas imidlertid å gi forventninger om et studieinnhold og læringsutbytte med et bredere eller mer tversgående samtidskulturelt innhold. Manglende fellesemner fører derimot til at studentene i all hovedsak møter fagstoff knyttet til den studieretningen de velger, nemlig *Digital kultur*, *Teatervitenskap* eller *Moderne kunsthistorie*.

Bachelorprogram i historie og kulturvitenskap har som nevnt studieretninger uten obligatoriske, felles emner. Det avspeiles blant annet i at en i læringsutbyttet på programnivå må operere med «historie **eller** kulturvitenskap» (uthevet her). Det samme gjelder *Bachelorprogram i kunsthistorie, gresk og latin*, der læringsutbyttet på programnivå bruker «eller».

- *NKR krever at studium skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, og det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium.*
«At studiet skal ha én total læringsutbyttebeskrivelse innebærer at denne også må være dekkende for eventuelle studieretninger. Dersom dette ikke er mulig, må studieretningene beskrives separat, og må innfri samme forskriftskrav som et studieprogram (fagmiljøstørrelse osv.).» (Fra UiBs *Veiledning til søknad syklus 1*, pkt 3.2)

Alle søknadene opererer med egne læringsutbyttebeskrivelser for studieretningene. At dette har vært nødvendig, kommer delvis fram av punktene ovenfor. Det er like fullt behov for en del justeringer av beskrivelsene enten på program- eller studieretningsnivå - eller på begge nivåene.

Det samme gjelder emnebeskrivelsene. I møtene før sommerferien, da komitéen ga fagmiljøene tilbakemelding på søknadsutkastene, kom komitéen med innspill om at det var gjort lite revisjon i de fleste emnebeskrivelsene og om at den forventet videreutvikling av disse til den endelige søknaden. Dels gjaldt dette noen av læringsutbyttebeskrivelsene, men mest savnet komitéen variasjon i vurderings-, arbeids- og undervisningsformene slik at de i større grad var tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene. I de endelige søknadene er emnebeskrivelsene i noen grad videreutviklet.

Det er imidlertid viktig å merke seg at i en tilsynssituasjon vil hver av studieretningene bli vurdert og stilt krav til som et selvstendig program.

- *Robust fagmiljø - stor nok kapasitet?*

I søknaden om oppretting av nytt studieprogram i nordisk skriver instituttstyreren følgende:

«Ressurssituasjonen for fagmiljøet i nordisk, særlig nordisk litteratur, er kritisk, og de grunnleggende utfordringene forblir uendret av den omsøkte sammenslåingen av studieprogram. Det har blitt foretatt en omfattende revisjon av emneporteføljen, dels på bekostning av enkeltprofilene i nordisk. Dette, sammen med økt bruk av fellesemner på tvers av studieretningene, vil kunne avhjelpe ressurssituasjonen i noen grad.»

Ressurssituasjonen har tydeligvis vært problematisk en stund, noe det nye programmet muligens kan avhjelpe i noen grad. Et spørsmål her er likevel om en skal opprette et nytt program der en vet at ressurssituasjonen for fagmiljøet er kritisk.

Oppsummert synes komitéen det er vanskelig faglig og formelt å anbefale opprettingen av de nye bachelorprogrammene. Det kan innvendes mot komitéens vurderinger at det så sent som i 2016 ble opprettet studieprogram som hadde noen av de samme karakteristika. Disse ble imidlertid anbefalt opprettet under tvil og delvis ut fra en tenkning om at institusjonen og fagmiljøene delvis måtte få tilpasse seg et noe strengere regime over tid. 2017 er imidlertid det tredje året UiB har hatt en opprettingsprosess med tydelig fokus på og krav om å oppfylle kravene og med en veilednings- og vurderingskomité som har gått aktivt inn i prosessen. Samtidig har det foregått en omfattende revisjonsprosess ut fra de samme kriteriene. I tillegg har høyere utdanning i Norge i 2017 både fått en stortingsmelding om kvalitet og en revidert studietilsynsforskrift med de samme krav som i den forrige forskriften, om ikke noe strengere. I tillegg vedtok Universitetsstyret før sommerferien UiBs handlingsplan *Kvalitet i utdanning*.

Dersom de fire bachelorprogrammene ikke blir opprettet, forsvinner også grunnlaget for å opprette i alle fall to av masterprogrammene, *Masterprogram i historie og kulturvitskap* og *Masterprogram i nordisk*. De bygger videre på de tilsvarende bachelor-programmene. Med *Masterprogram i klassisk filologi* er det noe annerledes, både fordi kunsthistorie ikke lenger er en studieretning, og fordi Universitetsstyret i 2015 opprettet en *Bachelor i klassisk filologi med gresk og latin*.

Programopprettingskomitéen har i vår hatt to studentrepresentanter og i høst én. Disse representantene har i drøftingene særlig vært opptatt av hvordan programmene framstår for studentene, hvilke forventninger beskrivelsene skaper og i hvilken grad forventningene ser ut til å kunne oppfylles.

Studentrepresentanten i høst. Håkon Randgaard Mikalsen, har ikke kunnet møte på de møtene komitéen har hatt om de endelige søknadene. Men sammen har han og Svein-Martin Stenseth sendt følgende skriftlige innspill til denne uttalelsen fra komitéen:

1. *Programmene må se på hva som møter studentene i programpresentasjonene, og at det er viktig at disse presentasjonene bidrar til en forventningsavklaring.*

2. *I forventningsavklaringen bør det være markert tid for anbefalt tid til utveksling/praksis, hvilke emner en burde ta, og hvor/når en evt. må/kan ta valget om spesialisering det er lagt til rette for i programmet.*

3. *Programmene som slås sammen i et program må ha mer felles enn tittel for at det skal sees hensiktsmessig å opprette et nytt program. Dette er ikke tydelig nok i alle programmene.*

4. Flere av programmene må se på hvordan de kan styrke studentaktiviteten i undervisningen. Videre også å styrke sammenhengen mellom læringsbyttebeskrivelsene, valg av undervisningsformer, og vurderingsformer som er varierte og sammen egner seg til å vise om studentene har oppnådd dette nevnte læringsutbytte.

SVs søknad

SVs lektorprogram samsvarer i stor grad i oppbygning og innretning med eksisterende lektorprogram ved UiB, og programmet er også lagt tett opp til den eksisterende nasjonale rammeplanen for lektorutdanning.

Komitéen ser like fullt også her noen dilemmaer det bør finnes avklaring på og spørsmål som bør besvares:

- Søknaden er vag på flere punkter:
 - Det sies innledningsvis (pkt. 1) at programmet «forutsetter tildeling av nye fullfinansierte studieplasser. Det vil være behov for økte ressurser til en fagdidaktiker og en 50 % administrativ stilling for å kunne drive programmet.»

Komitéen oppfatter det slik at dersom forutsetningen om studieplasser ikke blir oppfylt og behovet for økte ressurser ikke blir dekket, blir programmet ikke opprettet.

Komitéen ser at planene om oppretting av dette lektorprogrammet 12. juni 2017 var oppe som sak i Styringsgruppen for lektorutdanningen ved UiB (Sak 9/17).

Styringsgruppen gjorde følgende vedtak:

«Styringsgruppen anbefaler oppretting av Lektorutdanning i samfunnskunnskap med master i sosiologi, under forutsetning av at det tildeles nye studieplasser til programmet. Styringsgruppen oppfordrer til at nøkkelstillinger ved involverte fakulteter prioriteres, slik at fagporteføljen i det nye programmet samsvarer best mulig med samfunnsbehov, og sikrer kandidatene gode jobbmuligheter.»

Styringsgruppen behandling omtales ikke i søknaden, og det gjøres følgelig heller ikke rede for hvordan vedtaket tenkes oppfylt.

- Når det gjelder hvilke fag som kan tas som fag II, vises det til en utfordring i og med at «HF tar forbehold om at det for tiden er kapasitetsproblemer på fagdidaktikk i engelsk og nordisk, og på praksisplasser i historie.» Samtidig understrekes det i søknaden at «Det er svært viktig for Det samfunnsvitenskapelige fakultet at det også blir gitt muligheter for at studentene kan velge fagene nordisk, engelsk og historie som fag II. Dette vil være svært viktig for rekrutteringen og karrieremulighetene til kandidatene.» Det går ikke fram hvordan dette dilemmaet er tenkt løst.

Komitéen har kommentert at denne usikkerheten må komme klart fram i informasjonen til potensielle studenter og studenter som tas opp på studiet. Komitéen etterlyser for øvrig en oppstilling av hvilke fag som kan tas som fag II. En slik oppstilling bør også opplyse om usikkerhet knyttet til kapasitet.

- Internasjonalisering og utveksling

Under pkt 2.1 i søknaden står det: «Sosiologisk institutt ønsker å legge til rette for at studentene kan reise på utveksling og vil forsøke å få dette til i 6. semester i samarbeid med fag 2-instituttet som i dette semesteret har ansvar for bacheloroppgaven. Vi anser at det vil være mulighet for å gjennomføre bacheloroppgaven, eventuelt en erstatning for denne, (sammen med en erstatning for emnet SOS201) under utvekslingsoppholdet og vil bidra til at dette gjennomføres på en god måte.»

Komitéen er klar over og har full forståelse for utfordringene med i det hele tatt å få til gode ordninger for at studenter i et lektorprogram skal kunne reise på utveksling. Det er mange faktorer å ta hensyn til: fordeling av emner på fag I og fag II og fagdidaktikk i disse fagene, pedagogikkemner og ulike former for praksis. UiBs eksisterende lektorprogram er ikke klarere på dette punktet enn programmet i søknaden. Studietilsynsforskriften fra i år holder i § 2-3, (8) fast ved at «Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.» I merknadene presiseres dette på følgende måte: «Bestemmelsen innebærer at institusjonen skal sikre at studenter ved alle studietilbud som fører fram til en grad, kan tilbys utvekslingsopphold gjennom oppdaterte og bindende avtaler, og at relevansen av utvekslingsoppholdet er sikret av studietilbudets fagmiljø.»

Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13, vedtatt av KD i 2013 sier følgende: «Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får et internasjonalt perspektiv på studiet og lærerarbeidet. Institusjonene skal også legge til rette for at studentene kan ta deler av utdanningen i utlandet, og skal fastsette vilkår for at studentene kan få godkjent oppholdet som del av fagstudiet og av praksisopplæringen.»

I studieplanen for programmet står det ingenting under kategorien «Delstudium i utlandet».

Et spørsmål her er derfor om kravet til utveksling er tilstrekkelig ivarettatt i SVs lektorprogram søknad.

- Navnet på graden
Studieplanen opererer med *Lektorutdanning med master i sosiologi* som navn på graden. Et spørsmål her er om det samsvarer med UiBs studieforskrift (Regelsamlingen). Studieforskriften har til nå ikke noe eget punkt for gradsnavn for lektorutdanning ved SV. Trolig er det her naturlig å tenke seg en parallell til forskriftens gradsnavn for HF: «Master i <navn på fag> med integrert praktisk-pedagogisk utdanning» (Kap 2 §2.3, (9)). I så fall skulle gradsnavnet for programmet bli «Master i sosiologi med integrert praktisk-pedagogisk utdanning», noe som vil innebære en tilføyelse i UiBs studieforskrift.
- Læringsutbyttebeskrivelsene
 - På programnivå
Læringsutbyttebeskrivelsene er her stort sett gode og i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene som anbefales i ovennevnte *Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13*. Én innvendig her kan være at det er svært

mange/for mange beskrivelser. Til sammenlikning har rammeplanen til sammen 18 beskrivelser eller deskriptorer.

En annen og viktigere innvendig er at beskrivelsene for kunnskap ser ut til å beskrive kunnskapene på et for lavt nivå for et masterprogram. Når det gjelder kunnskap om fagområdet, står det bare at kandidaten «har overblikk over», «kjenner», «har kunnskap om» mens formuleringer som ifølge NKR viser masternivået «har inngående kunnskap om» bare er knyttet til «teoriar og problemstillinger knytt til fagdidaktiske og pedagogiske spørsmål» og «gjeldende lov- og planverk for skolen». Studieplanen mangler dessuten kravene om «avansert kunnskap innenfor valgte fag og spesialisert innsikt i et profesjonsrelevant fagområde» (Fra rammeplanen og i tråd med NKR)

- I emnebeskrivelsene

Læringsutbyttebeskrivelsene i masteremnet (Masteroppgåva SOS360) ser ut til å ligge på et for lavt nivå i forhold til kravene til et masterprogram. (Jf. punktet ovenfor.) Masteroppgaven kommer til sist i studiet og studiets progresjon, noe som burde tilsi at studenten ved fullført emne har inngående, avansert og/eller spesialisert kunnskap om en del felt/områder i programmet. Generelt er det noen formelle innvendinger til presentasjonen av læringsutbyttebeskrivelsene i emnene.

- Emnebeskrivelsene

En mindre mangel i søknaden er at kodene for praksisemnene mangler og er heller ikke lagt ved. Det siste gjelder også pedagogikkemnene. Emnet fagdidaktikk i sosiologi finnes ikke. Det skal utvikles når en fagdidaktiker for dette fagområdet er på plass. Didaktikkemnene knyttet til fag I blir foreløpig forankret ved Institutt for administrasjons- og organisasjonsvitenskap.

Komitéen synes det er vanskelig å se spor av revisjon i emnebeskrivelsene mht arbeids-, undervisnings- og vurderingsformer. Blant annet er det i de emnebeskrivelsene som er levert inn, en hovedvekt på skriftlig skoleeksamen eller skriftlig hjemmeeksamen. Med unntak av Samfunnskunnskapdidaktikk 1 (SAKDI101) og emnet for masteroppgaven er ikke muntlig aktivitet grunnlag for vurdering i noen av de vedlagte emnebeskrivelsene. I lektorprofesjonen er muntlig kommunikasjon med elevene en vesentlig kompetanse, og komitéen mener det er viktig at denne kompetansen utvikles og vurderes også i de samfunnsfaglige emnene.

- Instituttstyrers uttalelse om fagmiljøet «robusthet»

I Tabell 3 i søknadsmalen skal instituttleder «gi en samlet vurdering av faglig robusthet og tilgjengelige undervisningsressurser i studiet» og instituttlederen blir bedt om å redegjøre «blant annet for:

- At studiet har fått allokert tilstrekkelige undervisningsressurser til å tåle for eksempel sykefravær og forskningsterminer.
- Grad av gjenbruk av emner som allerede benyttes i andre studieprogram og hvordan gjenbruken påvirker det samlede studenttallet i emne(ne) og behovet for undervisnings- og veiledningskapasitet.»

Komitéen ser, som vist ovenfor, en del forhold som må avklares og/eller endres for at lektorprogrammet skal opprettes. Komitéen kan ikke se at instituttstyrer har redegjort for disse forholdene.

Også til vurderingen av SV-søknaden har studentrepresentantene, Håkon Randgaard Mikalsen og Svein Martin Stenseth, sammen sendt et skriftlig innspill til komitéens vurdering:

«Vi stiller oss fullstendig bak komitéens vurdering av søknaden.»

Videre legger de til følgende:

«Programmet må se på hvordan de kan styrke studentaktiviteten i undervisningen, dette kan gjøres gjennom mer varierte undervisningsformer i læringsutbyttebeskrivelsen. Fagmiljøene argumenterte med at dette ikke vil gi fleksibilitet til å endre undervisningsformer siden læringsutbyttebeskrivelsen ikke revideres så ofte. Vi mener uansett at det er rom for å legge inn flere undervisningsformer i læringsutbyttebeskrivelsen. Videre må de sjekke at læringsutbyttebeskrivelsene faktisk dekker det som studenten møter i faget, og at vurderingsformen egner seg til å vise om studentene har oppnådd det nevnte læringsutbyttet.»

Emnerapport (2011/vår/høst)

Emnekode og navn: Gresk tekstpensum I

Faglærers vurdering av gjennomføring

Praktisk gjennomføring: god

Strykprosent og frafall: 0%

Karakterfordeling: D 100%

Studieinformasjon: god

Tilgang til relevant litteratur: meget god

Faglærers vurdering av rammevilkårene

Lokaler og undervisningsutstyr: god

Andre forhold:

Faglærers kommentar til student-evalueringen(e)

Metode – gjennomføring:

Oppsummering av innspill: En student av en læmnade in kursutvärdering. Omdömet var positivt.

Ev. underveistiltak:

Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak:

Kursen genomfördes med en student, som var nöjd. Det bör påpekas att utvärderingen lämnades in innan karakter sattes, karakteren kunde alltså tyvärr inte bli högre än D. Studenten har inte trots allt inte visat sig missnöjd med detta och fortsätter vid masterprogrammet. Jag ser i nuläget inga omedelbara behov av forbedringstilltak på GRE301.

Emnerapport (2011/vår/høst)

Emnekode og navn: GRE303 Gresk valemne

Faglærers vurdering av gjennomføring

Praktisk gjennomføring: meget god

Strykprosent og frafall: 0%

Karakterfordeling: C 100%

Studieinformasjon: god

Tilgang til relevant litteratur: meget god

Faglærers vurdering av rammevilkårene

Lokaler og undervisningsutstyr: god

Andre forhold:

Faglærers kommentar til student-evalueringen(e)

Metode – gjennomføring: Två studenter deltog, vilka båda fyllde i evalueringen.

Oppsummering av innspill: en student efterlyste mer undervisning.

Ev. underveistiltak: se nedan.

Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak:

Kursen ges som individuell läskurs med veiledning. I praktiken har jag gett veiledning efter aktiv förfrågan från studenten, vilket ledde till att den ena studenten fick väldigt mycket veiledning, och den andra, mer självständiga, ganska litet. Jag förmodar att det var den andra studenten som efterfrågade mer "undervisning". Jag kommer att ta mer aktiv kontakt även med självständiga masterstudenter och erbjuda veiledning aktivt i framtiden.

Programsensur UiB, LLE, klassiske fag

Professor Staffan Wahlgren

Institutt for historiske studier, NTNU

Edvard Bulls veg 1, 7491 Trondheim

staffan.wahlgren@ntnu.no

0047 7359 6717 / 0046 709 946927

12.5.2016 Til dekanen ved HF/ledelsen ved LLE

Min rapport for 2015 oversendes hermed.

Med vennlig hilsen,

Staffan Wahlgren, programsensor

0. Innledning

Som nevnt i tidligere rapporter gis det stor frihet til instituttene, fagmiljøene og de enkelte sensorene til å utforme programsensuren etter egne ønsker (retningslinjer finnes under <http://www.uib.no/studiekvalitet/78179/retningslinjer-programsensur-ved-universitetet-i-bergen>).

Fagmiljøet og jeg er enig i at rapporten bør ha såvel et element som er konstant og som går igjen fra år til år, men også at den skal ta seg for noe nytt hver gang. Rapporten for 2013 fokuserte på karaktersetting, kursopplegg og presentasjon av faget (fagene) på LLE:s hjemmesider, og den innholdt også en spørreundersøkelse rettet mot ferdige MA-studenter. Rapporten for 2014 fokuserte på sensur- og studentstatistikk omkring eksamen, presentasjon av faget (fagene) på LLE:s hjemmesider, og fagmiljøets egne evalueringer.

Rapporten for 2015 skal fokusere på:

1. Større forandringer i opplegget
2. Sensur- og studentstatistikk
3. Oppgavetekster og sensur
4. Fagmiljøets egne evalueringer

På denne måten trekkes noen linjer fra forrige år: fra 2013 og 2014 hva gjelder sensur- og studentstatistikk, fra 2014 hva gjelder egne evalueringer og, i noen monn, presentasjonen av fagene. At sensuren som sådan kommer tilbake som punkt skyldes at jeg i 2015 ikke har fungert som ordinær sensor ved UiB og jeg derfor uten videre denne gangen kan ha en mening om sensuren (dvs. uten å måtte ta stilling til min egen innsats).

Utgangspunkt for rapporten er i hovedsak material som LLE har stillt til min disposisjon: oppgavetekster og -besvarelser, studentstatistikk og evalueringer. Til dette kommer informasjon som jeg selv har samlet via UiB:s nettsider eller innhentet i korrespondanse med instituttet. Verdt å nevne er fagmiljøets kommentar til min forrige rapport. Den viser ikke på noen nevnerdige uenigheter mellom oss. På min tanke om behov for reformering av kursdelen av master reagerer man spesielt positivt - fordi man (som det kom til å vise seg) allerede hadde tenkt i samme retning og påbegynt et arbeid med reformer.

1. Større forandringer i opplegget

Fagmiljøet har i korrespondanse meddelt at man i det siste har gjennomført følgende forandringer av opplegget:

- (man har) erstattet bachelorprogrammen i latin og gresk med et samlet *program i klassisk filologi, studieretning latin og gresk*;
- introdusert et nytt innføringskurs i latin på høsten som førstesemesteremne (LAT100, 10 stp.);
- innført et nytt emne i middelalderlatin (LAT107);
- gjort omfattende revisjon av masteremnene i gresk og latin;
- endret rekkefølgen til noen emner, slik at man fra nå av (dvs. fra høsten 2016) leser GRE/LAT202 (poesi/drama) på høsten og GRE/LAT203 (syntaks og stilistikk) på våren.

Det nye opplegget ligger under: <http://www.uib.no/studieprogram/BAHF-KLA/plan>. De gamle programmene (eller iallefall første siden: om man klikker på lenker kommer man til nye sider)

ligger under <http://www.uib.no/fag/klassisk>.

Her noen kommentarer til inngrepene: At man legger gresk og latin under et felles program er (som man selv er klar over) vel mest en kosmetisk forandring. Det kan tenkes at det finnes noen gevinst i dette - eller iallefall at universitetsbyråkratiet tror det. En liten fordel fra fagmiljøets ståsted ville kunne være om dette på en bedre måte markerer enheten mellom de klassiske språkene og at de hører sammen (en liten ulempe ville det være dersom studenter har vanskeligere å finne fram til de enkelte fagene). Om man kan få studenter til å se de klassiske språkenes gjensidige avhengighet, og lokke dem til å kvalifisere seg i begge språkene, er det en god ting. Dog markerer seg også det nye opplegget som *enten gresk eller latin*, og det er (om jeg skjønner dette riktig) ikke opplagt for (eller iallefall ikke spesielt argumentert for) at man skal ta begge fagene i en sammenheng i en bachelor. Hva, for øvrig, med en felles master i klassisk filologi? Kommer dette i neste runde?

Grepet med en innføring på høsten er sikkert fornuftig (dvs. i latin, gjennom det nye emnet LAT100). Om jeg skjønner dette riktig innebærer det at man har en exfac-variant på 10 i stedet for 20 stp. (her kunne kanskje programmets nettsider være litt mer eksplisitt: det sies bare at man skal ha exphil og exfac "inntil 30 studiepoeng"; se dog under *studieløp*, hvor det er tydelig nok at LAT100 forutsetter en exphil + exfac på 20 stp.). Hvorfor er så denne forandringen fornuftig? Jeg gjetter at man har tenkt på at det er en ulempe om den som ønsker å ta faget skal gå altfor lenge på sin bachelor uten direkte kontakt med det som er kjernen, dvs. studiet av språket.

Sannsynligvis har man også tenkt på muligheten av å rekruttere studenter fra andre program (til LAT100 som enkeltemne) og, kanskje, å få greskstudenter til å ta iallefall noe latin. I forlengelsen har jeg to spørsmål: Hva har dette å si for framtiden til LAT101? Og, foreligger lignende planer for gresk, i form av et emne GRE100?

Det nye emnet i middelalderlatin (LAT107) kan også det være et godt grep. Om jeg skjønner dette korrekt, innebærer det en mulighet å få inn middelalderen tidligere i studieløpet enn hva som ellers har vært tilfelle. Dette kan være strategisk lurt og kan i sin tur kanskje lokke (ikke-program) studenter som ellers ikke ville ha lest mer latin (da emnet ble avholdt høsten 2015, deltok 2 masterstudenter i norrønt; disse ville kanskje ikke ha vært aktuell som studenter om middelalder bare fantes på 200- eller 300-nivå).

Den omfattende revisjonen av masteremnene i gresk og latin innebærer (etter sigende) mindre

fokus på skriving og mer på lesing. Opplegget består i sin nye form, ved siden av oppgaven, av fire 15stp.-emner, og av disse er ett et valgemne (her kan man ta et helt annet fag eller, om jeg forstår det riktig, latin om man i hovedsak studerer gresk, eller gresk om man i hovedsak studerer latin). Om dette er rett vei å gå gjenstår å se - en evaluering kan komme først senere. I tidligere rapporter og diskusjoner har vi vært inne på noen problemer med masteropplegget og spesielt behovet av lesemner med karakter og mening og som gir oversikt. Dette er vel da et forsøk på å gjøre noe i den retningen (jfr. kommentarer fra fagmiljøet til min rapport 2014).

I en sum er det ingenting i alle disse forandringene som virker urimelig. Jeg mener å ha gjennomskuet poenget med en del av dem (se ovenfor), og mener å forstå hva som er hensikten, men kanskje ikke fullt ut. Neste år kan vi komme tilbake til dette, og det vil da være interessant å se hva studenter og faglærere mener.

2. Sensur- og studentstatistikk

Materialet til min disposisjon har bestått av gjennomføringsdata for eksamen vår og høst 2015. Det dreier seg om emner i gresk og latin samt ANT og RET, dvs. alle emner som ligger til klassisk avdeling og som man har undervist i perioden eller hvor man i det minste har gjennomført eksamen.

I tillegg til disse data har jeg hatt bruk for mine egne rapporter fra tidligere år, som innholdt en hel del diakronisk materiale (for perioden 2009(8)-2014).

Det dreier seg her om en metastudie og et forsøk på å se overgripende trender. Spørsmål som blir stillt og forsøkt besvart er:

- Forefaller karaktersettingen (gjennomsnittsnivå, fordeling etc.) å være rimelig, og kan man spore noen trender over tid i karaktersettingen, for eksempel inflasjon i karakterer?
- Hvordan forholder seg karaktersettingen på de forskjellige nivåene (100-nivå, 200-nivå etc.) til

hverandre og i (del-)fagene (gresk vs. latin osv.)?

- Kan man se noen forskjell i karaktersettingen for hhv. mannlige og kvinnelige studenter? (eller andre forskjeller mellom kjønnene, f.eks. slik at menn foertrekker et slags fag og kvinner et annet?)

Gresk

Aktuelle emner: vår 2015: GRE101, GRE102, GRE202, GRE251, GRE305, GRE350

Høst 2015: GRE103, GRE104, GRE301

Studentprestasjoner: 20; av disse er 11 av menn og 9 av kvinner.

Gjennomsnittskarakter: 3,20 (dvs. litt over C).¹

Karaktergjennomsnittet ligger på 3,20 (mot 3,50 i forrige rapport, som byggde på statistikk for 2013 og 2014). Det skal sies at det statistiske grunnlaget er meget beskjedent og at det derfor er vanskelig å trekke sikre konklusjoner.

Det er ikke tydelig at det blir gitt bedre karakterer på høyere nivåer enn på lavere.

I rapporten for ett år siden ble bemerkt at menn får bedre karakterer i gresk enn hva kvinner får. Detsamme gjelder denne gangen: menn har et gjennomsnitt på 3,82, mens kvinner har et gjennomsnitt som er så lavt som 2,75. Det er i utgangspunktet ikke lett å si noe om dette: ofte lar seg slik variasjon (kanskje) forklare med at menn oftere går videre til høyere nivåer, og at karakterene er bedre der. Det er dog ikke en mulig forklaring her. Kanskje det skyldes en slump. At forskjellen er så stor skyldes at to kvinner har fått stryk (at dette gir stort utslag viser jo bare hvor tynt det statistiske materialet er).

¹ For å beregne dette har jeg gitt 5 poeng for en A, 4 for en B, ned til 0 poeng for en F. Strykkandidater er medregnet.

For ett år siden konkluderte jeg at det er bemerkelsesverdig at så mange fler menn enn kvinner tar greskemner i det hele tatt. Dette er ikke åpenbart denne gangen - men det statistiske materialet er uansett ikke stort.

Latin

Aktuelle emner: vår 2015: LAT101, LAT102, LAT202

Høst 2015: LAT100, LAT104, LAT107, LAT303, LAT307, LAT308

Studentprestasjoner: 33; av disse er 23 av menn og 10 av kvinner.

Gjennomsnittskarakter: 3,33 (dvs. litt nærmere C enn B).

I latin er det denne gangen meget stor mannsdominans. For ett år siden var det en jevn fordeling, med 23 menn mot 22 kvinner, mens det den gangen var en stor mannsdominans på gresk. Nå har forholdene endret seg (med mannsdominans på latin og ikke mannsdominans på gresk), men (og jeg gjentar meg bevisst) det statistiske grunnlaget er tynt og det er vanskelig å si om det dreier seg om virkelige trender.

Av en eller annen grunn er karaktergjennomsnittet nokså høyt på våren (menn: 3,89; kvinner: 3,83) men lavere på høsten (menn: 2,93; kvinner: 2,75). At menn har fått de (noe) bedre karakterene står i motsetning til forholdene i 2014.

Det ser ikke ut til å være mer sannsynlig å få en høy karakter på høyere nivåer (også det i motsetning til 2014, hvor bare A:er ble gitt på 200- og 300-nivåer).

Bekymringsfullt er at det er så få studenter på innføringsemner (LAT100: 11 oppmeldte, 8 bestått; LAT101: 13 oppmeldte, 11 bestått).

ANT202

Det er blitt sagt (i fagmiljøets kommentar til forrige års rapport) at ANT (og RET) ikke uten videre hører til mitt mandat som programsensor. Uansett: man har valgt å sende meg denne informasjonen, og derfor vil den her bli gjenstand for kort evaluering.

Undervisning ble gitt høst.

Studentprestasjoner: 8; alle 8 var kvinner.

Gjennomsnittskarakter: 3,75 (dvs. opp mot B).

Det pussigste her er at 4 menn har vært oppmeldt til eksamen men at alle trakk seg i forkant av denne. Derimot har alle 8 oppmeldte kvinner møtt og gjennomført. Gjennomsnittskaracteren er høy (tidligere år har den oftest vært lav; se videre under pkt. 3 nedenfor). I rapporten for ett år siden ble det sagt at så vel lav karaktergjennomsnitt som lave studenttall kanskje sier noe om emnets (manglende) levedyktighet. Her er det tross alt så mange som 8 som har tatt emnet, noe som betyr at dette ikke kan sies å være et av avdelingens små emner.

RET102

Undervisning ble gitt vår.

Studentprestasjoner: 20; av disse er 12 av menn og 8 av kvinner.

Gjennomsnittskaracter: 3,45 (dvs. litt nærmere C enn B).

Gjennomsnittskaracteren er noe høyere enn i 2014 (3,25). Menn (3,83) får vesentlig bedre

karakterer enn kvinner (2,87), men dette skal sees i lyset av fluktuasjoner som man kan observere i 2013 og 2014 (i 2013 hadde kvinner langt bedre karakterer, i 2014 menn). Kanskje forteller dette bare at det statistiske materialet ikke tillater noen særlige konklusjoner, og at variasjoner er naturlig (det er derfor ikke heller noen grunn til å si noe om at gjennomsnittskarakteren er litt høyere enn i 2014).

- oppsummerende synspunkter

Det statistiske materialet er meget begrenset, og konklusjoner må derfor trekkes med stor forsiktighet.

Studenttallene som sådan ser ut til å være nokså stabil og kanskje økende: 2013-2014 har man hatt 113 studentprestasjoner, mens man i 2015 har hatt 81. Denne tilveksten fordeler seg jevnt over fagene.

Gjennomsnittskarakter for alle prestasjoner i 2015 tatt sammen er 3,33, dvs. litt lavere enn i 2013-2014.

Kjønnsfordelingen varierer fra år til år, men det er oftest slik at fagene foretrekkes av mannlige studenter. Sammentatt er det denne gangen 46 studentprestasjoner av menn mot 35 av kvinner, med noe større forskjell om vi bare ser til språkfagene: 34 studentprestasjoner av menn mot 19 av kvinner. Det er denne gangen en meget klar mannlig dominans i latin mens det samme ikke er tilfelle i gresk; 2013-2014 var det omvendt. Det er ikke tydelig mannsdominans på høyere nivåer, noe som var tilfelle tidligere år.

3. Oppgavetekster og sensur

Ingen bestod eksamen i GRE301 eller LAT308. I tillegg har jeg ikke fått tilsendt besvarelser i GRE101, GRE102, GRE104, GRE202, GRE305, LAT101, LAT102, LAT104, LAT202 eller

LAT307 (selv om man i 2015 gjennomførte eksamen i disse emnene). At besvarelser mangler i min bunke har forskjellige grunner, f.eks. at eksamen var muntlig (GRE104 eller LAT307). Hva gjelder GRE101 skal grunnen være at man har hatt mappevurdering og at man har levert tilbake mappene til studentene (da stiller seg spørsmålet: hvorfor ikke lage en kopi?).

Nedenfor følger en kort kommentar til oppgavetekster og sensur i enkelte emner, og en kort oppsummering.

GRE103

Oppgaven består i å oversette et stykke tekst fra Platons *Kriton*, til norsk, samt å besvare grammatiske spørsmål om morfologi, modus- og kasusbruk.

Én student har fått en A, og én en B. Som alltid måtte det være avhengig av hvordan teksten blitt behandlet i undervisningen om dette er en oppgave av rimelig vanskelighet og om sensuren er forsvarbar. Uansett: det er ikke noe å si om dette, eller noen åpenbar grunn til å være kritisk.

GRE251

Dette er en bacheloroppgave (etter gammelt løp, og som del av et emne i jonisk og etterklassisk prosa). Oppgaven tar seg for Dronning Helena av Sparta. Det er et brukbart tema, og besvarelsen inneholder gode tanker og observasjoner (f.eks. at fortellingene om Helena kan si oss noe om samfunnet fortellingene tilhører). Men, jeg synes det hele forblir rotete og ufokusert. Oppgaven har fått en C, noe som virker rimelig.

GRE350

Dette er en mastergradsoppgave og den har tittelen: *Forholdet mellom brev og retorikk i hellenismen (330 f.v.t.-440 e.v.t)*. Det er et meget omfattende arbeid. Formelle mangler kvarstår, og fokus og problemstilling kunne ha vært noe klarere. Oppgaven har fått en C, noe som det ikke er grunn til å være kritisk til.

LAT100

Oppgaven består i å oversette tre korte tekststykker fra latin til norsk samt å besvare grammatiske spørsmål om morfologi, kasusbruk og setningsanalyse.

Sensuren gjør et rimelig inntrykk. De som får en god karakter (1 A, 2 B) har gjort mye bra. Tre står til stryk og, uten å vite hvem som faktisk har fått stryk, mener jeg, utifra en egen vurdering av besvarelsene, at nettopp 3 besvarelser fortjener stryk.

LAT107

Oppgaven består i å oversette 4 tekststykker (valgt av studenten blandt 6 tekster) fra latin til norsk samt å besvare grammatiske spørsmål om enkelte ords form og funksjon. Det er nokså omfattende tekster og de er ikke lette. Alt dette virker krevende for 100-nivået.

Også her gjør sensuren et rimelig inntrykk (2 som møtte til eksamen har fått stryk, og dette virker nødvendig).

LAT303

Dette er et valgemne på masternivå. Oppgaven består i å oversette et stykke Horats-satire, å sette inn det i en litterær sammenheng, og ellers å kommentere diktet etter eget skjønn og interesser.

Studenten har fått en B, og dette virker som en rimelig karakter.

ANT202

Eksamen i dette emnet har et todelt opplegg. Først skal studenten skrive et essay på ett av to tema (denne gangen: *Likheter og forskjeller mellom Homer og Hesiod, og Romerske dikteres bruk av den greske litterære tradisjonen*). Deretter følger 5 spørsmål som skal besvares kort, f.eks. *Hva er tekstkritikk?*, *Hva er emnet for Perikles' gravtale, og hvor finner vi denne teksten?* og *Hvilke verker skrev Tacitus?*

Dette opplegget har vi diskutert mange ganger. Personlig er jeg en tilhenger av en avdeling som krever faktakunnskap. Men om akkurat disse spørsmålene (dvs. spørsmålene i avdeling 2, som vel nærmest er tenkt å teste faktakunnskaper) kan sies å fungere godt er jeg ikke sikker på.

Generelt er mitt inntrykk at besvarelsene er svake, og mange enkeltprestasjoner er (dette må dessverre sies) ikke bare dårlig men ufattelig naiv. Noen svar:

"Perikles var en berømt statsmann og retoriker. Emnet for hans gravtale var kvinnene og behandlingen av dem. Teksten finnes i Hellas."

"Perikles' (sic) gravtale tar for seg livets gang mot døden."

"Tacitus var en kjent historieforteller fra den arkaiske perioden i Hellas."

"Tacitus skrev 5 verk, 2 små, 3 store, som alle omhandlet historie."

Selvsagt er ikke alle svar slik. Essayene (som nesten alltid omhandler Homer og Hesiod) er av

skiftende kvalitet men ikke på noen måte overbevisende.

På trass i dette er karaktergjennomsnittet høyt (3,75), og ingen får dårligere enn C.

RET102

Eksamen (som er i form av en hjemmeeksamen) består i å lave en analyse av Ciceros *Annen tale mot Catilina*. Kvaliteten på besvarelsene er meget varierende, og sensuren har gitt karakterene A-D. I flere tilfeller forefaller sensuren vel snill. Noen besvarelser er meget svake og norsken begredelig. Det virker nærmest umulig å stryke.

- oppsummerende synspunkter

Stort sett er jeg godt fornøyd med oppgavene (dvs. oppgavetekstene) som jeg mener tilsvarer hva man kan forvente seg. Også med sensuren er jeg godt fornøyd. Hva gjelder språkemnene tenker jeg at LAT107 (som er et nytt emne) kanskje ennå ikke har funnet sin form, og at eksamen er for krevende.

I de ikke-språklige emnene, ANT og RET, ser jeg fler problemer, og jeg har ikke en følelse av at de fungerer godt. Prestasjonene er så svake at man lurer på om studentene ikke har vært på forelesningene eller (noe som kanskje er mer sannsynlig) ikke har åpnet en bok. På trass i dette er karaktergjennomsnittet høyt.

4. Fagmiljøets egne evalueringer

Evalueringer blir lagt ut på følgende nettsted:

<https://kvalitetsbasen.app.uib.no/?year=2015&faknr=11&instnr=21>

Evalueringen skjer etter et rullerende skjema, noe som betyr at nokså lite blir evaluert hvert enkelt år. Denne gangen har tre her relevante emner blitt tatt ut til evaluering: ANT202, LAT102 og LAT107.

Rapportene er skrevne av faglærerne. Enligt oppgave finnes evalueringstekster fra studentene et sted, men disse er ikke vedlagt her, iallefall ikke for ANT202 og LAT102; i disse tilfellene er studentenes svar i noen monn gjengitt og fortolket av faglærer. Evalueringen av LAT107 innholder derimot vedlegg med studentenes egne svar.

ANT202

Det er innkommit 4 evalueringsskjemaer fra studenter (8 studenter tok eksamen). Faglærers sammenfattende rapport er meget kort (mindre enn én side).

3 av 4 studenter er (i følge faglærer) fornøyd, mens 1 er mer nøytral.

Et generelt ønske er mer undervisning. Videre blir pensum diskutert: om det er en fordel med et fast pensum eller med varierende, fleksibelt, pensum (studentene heller mot fast pensum som positivt), og om det er ønskelig med mye stoff av generell og innførende karakter eller mer artikler (noe som, om jeg skjønner dette riktig, ville bety mer fokus på spesialproblem) (om hva som er best her, mener studentene ulike ting).

En stor del av evalueringen dreier seg om øvingsoppgaven: om man bør ha én eller to slike og når i semesteret den bør ligge. Videre diskuteres hva det betyr at studenter i litteraturvitenskap er viktige "kunder" til kurset.

Stort sett ser det ut som om alle involverte er nokså fornøyd med opplegget slik som det er. Faglærer ønsker å ta med diskusjonen om øvingsoppgaven og dens plassering inn i en fremtidig revisjon.

LAT102

3 av 5 deltakere på kurset har deltatt i evalueringen (3 studenter gjennomførte eksamen).

Faglærers sammenfattende rapport er her litt mer omfattende (enn som var tilfelle for ANT202), men holder seg til én side.

I følge faglærer er studentene godt fornøyd og gir gode tilbakemeldinger om kvalitet i undervisning og læringsutbytte. Én student klager på omfanget av pensum og har innvendinger mot pensumvalg (det er muligens ikke altfor kynisk her å bemerke at én student har fått en D ved eksamen).

Faglærer understreker at tilbakemeldingene er meget kortfattet og at argumentasjon mangler.

Faglærer selv har i hovedsak én viktig ting å ta opp: studentenes manglende grammatikkunnskaper, og de vanskeligheter som følger av dette. Konklusjonen, og det som faglærer ønsker å ta med for den videre diskusjonen og eventuell revisjon av opplegget, er at det er stort behov for undervisning (dvs. en forkurs) i setningsanalyse og (norsk) grammatikk.

LAT107

3 av 5 deltakere på kurset har deltatt i evalueringen (5 studenter gjennomførte eksamen). Dette er uten sammenligning den mest grundige rapporten og den inneholder også studentenes svar på spørsmål om opplegget.

Faglærer tar seg først for gjennomføring, og så rammevillkår. Deretter følger kommentarer til studentevalueringene, og så (faglærers egne) kommentarer til disse.

Stort sett er bildet positivt. Faglærer er ikke fornøyd med læreboken (*Reading Medieval Latin*) og mener at den må vurderes skiftet ut (studentene er også noe kritisk mot boken). Faglærer ønsker seg en smartboard til undervisningen (de er jo ikke billige, men det virker uansett som et

rimelig ønske).

Et spesifikt tema som faglærer tar opp (og, i kortform, også studenter) er problemer med den grammatiske forståelsen av tekstene og behovet av mer grammatisk støtte (jfr. i denne saken kommentar til LAT102).

- oppsummerende synspunkter

Stort sett gir evalueringene et positivt bilde: faglærere og studenter er fornøyd; om man er missfornøyd, ser det i de fleste tilfeller ut til at man er missfornøyd med de samme tingene.

Helt klart er at det er noen småting som man gjerne kan rette opp i (skifte ut en bok; se over noe utstyr i undervisningsrom etc.).

Litt verre kan det være med systeminherente problemer, som i noen tilfeller kommer til overflaten. Det viktigste her er kanskje at man sliter med studenters manglende forkunnskaper, ikke minst manglende grammatikkunnskaper. Jeg har, like så lite som andre, en patentløsning å foreslå. Det er vel kjent at dette er et generelt problem, som angår hele fakultetet, og kanskje ikke er verre for klassiske fag enn for andre. Hvorvidt er det realistisk med obligatoriske forkurs?

Jeg er kanskje litt overrasket over at ikke ANT blir sett på som mer problematisk.

5. Oppsummering

Rapporten omhandler (større) forandringer i opplegget, sensur- og studentstatistikk, oppgavetekster og sensur, og fagmiljøets egne evalueringer.

Store problemer er ikke blitt avdekket. Dette er åpenbart en vel fungerende avdeling med høy

kompetanse og fornøyde studenter.

Studenttallene ser ut til å være nokså stabil, kanskje økende (i 2013-2014 hadde man 113 studentprestasjoner, mens man i 2015 har hatt 81). Videre ser det ikke ut til å forekomme noen inflasjon i karakterer, og sensuren ser i de fleste tilfeller fornuftig ut. Hva fordelingen av mannlige og kvinnelige studenter betyr kan man diskutere: det statistiske materialet er begrenset, og tallene er ikke entydige. Uansett er dette noe å forbli obs på: det forblir et viktig spørsmål hvem som trekkes til hva for slags studier, og om et opplegg av et visst slag tiltrekker en viss type studenter men virker mindre attraktiv for andre.

Jeg mener fremdeles at emneporteføljens svake punkter ligger i de ikke-språklige emnene, ANT202 og RET102, og at en mer omfattende debatt (enn den vi har hatt) fremdeles ville være nyttig - om hva man trenger av slike emner, hvordan de kan utformes og gjennomføres.

Hva gjelder framtiden, og nærmest neste års rapport: en oppfølging av de større forandringene i opplegget må bli et tema (som det ser ut så langt er jeg meget positiv til de forandringene man har gjort, men *the proof of the pudding is in the eating of it*). I tillegg vil jeg komme tilbake til spørsmålet om samarbeid med andre fag (dette har vi snakket om, men det er kanskje mer å si om den saken).

Til sist: man bør vurdere om et møte mellom programsensor og fagmiljøet (slik som det egentlig er lagt opp til i ordningen) ville være nyttig.

Egenvurdering på emne- og programnivå

Emnenivå: Fylles ut av emneansvarlig

Programnivå: Fylles ut av programstyreleder (fagkoordinator)

Emne/program	Master i gresk
År	2019
Emneansvarlig/ Programstyreleder (fagkoordinator)	Aidan Conti
Samlet vurdering av gjennomføringen av emnet/programmet	Programmet er vel gjennomført
Emne: Er emnet student- evaluert? Hva kom i så fall fram der? Program: Funn i eventuelle programsensorrapporter sist år.	Programmet ikke evaluert i dette året.
Var det noe som ikke fungerte godt nok? Er det behov for å foreta justeringer eller sette inn tiltak for å forbedre emnet/ programmet? Hvilke?	Programmet fungerer ganske bra for studentene som tar mastergrad.
Andre kommentarer eller innspill	

Erasmus+ Programme
Key Action 1 – Mobility for learners and staff – Higher Education Student and Staff Mobility
Inter-institutional¹ agreement 2020/2021²
between programme countries
[Minimum requirements]³

The institutions named below agree to cooperate for the exchange of students and/or staff in the context of the Erasmus+ programme. They commit to respect the quality requirements of the Erasmus Charter for Higher Education in all aspects related to the organisation and management of the mobility, in particular the recognition of the credits awarded to students by the partner institution.

A. Information about higher education institutions

Name of the institution	Erasmus code	Contact details ⁴	Website
Universitetet i Bergen	N BERGEN01	Institutional Coordinator: Kristin Torp Skogedal, Division of Student and Academic Affairs Tel. +47 55 58 90 26 E-mail: Kristin.skogedal@uib.no Incoming Erasmus students: incoming@uib.no	www.uib.no/education
Department of Linguistic, Literary and Aesthetic studies	N BERGEN01	Administrative Coordinator Department of Linguistic, Literary and Aesthetic studies: Academic contact at Department of Linguistic, Literary and Aesthetic studies:	http://www.uib.no/en/llle
University of Peloponnese	G TRIPOLI03		

¹ Inter-institutional agreements can be signed by two or more higher education Institutions

² Higher Education Institutions have to agree on the period of validity of this agreement

³ Clauses may be added to this template agreement to better reflect the nature of the institutional partnership.

⁴ Contact details to reach the senior officer in charge of this agreement and of its possible updates.

B. Mobility numbers⁵ per academic year

The partners commit to amend the table below in case of changes in the mobility data by no later than the end of January in the preceding academic year.

Student Mobility (SMS)

FROM	TO	Subject area code *	Subject area name *	Study cycle *	Number of student mobility periods	
					Student Mobility for Studies	Student Mobility for Traineeships *
N BERGEN01	G TRIPOLI03	022	Humanities	1 st		
G TRIPOLI03	N BERGEN01	022	Humanities	1 st		

[*Optional: subject area code & name and study cycle are optional. Inter-institutional agreements are not compulsory for Student Mobility for Traineeships or Staff Mobility for Training. Institutions may agree to cooperate on the organisation of traineeship; in this case they should indicate the number of students that they intend to send to the partner country. Total duration in months/days of the student/staff mobility periods or average duration can be indicated if relevant.]

Staff Mobility (STA or STT)

FROM	TO	Subject area code *	Subject area name *	Number of staff mobility periods	
				Staff Mobility for Teaching	Staff Mobility for Training *
N BERGEN01	G TRIPOLI03	022	Humanities	1 week – minimum teaching 8 hours p.w.	
G TRIPOLI03	N BERGEN 01	022	Humanities	1 week – minimum teaching 8 hours p.w.	

C. Recommended languages skills – see Annexes I and II

D. Additional requirements – see Annexes I and II

E. Calendar – see Annexes I and II

F. Information on: 1. grading system, 2. visa, 3. insurance, 4. housing – see Annexes I and II

This agreement is only valid with the annexes I and II which include the articles C. to F. for each one of the institutions

G. Signatures of legal representatives of the institutions

Institution	Name, function	Date	Signature ⁶
N BERGEN01	Institutional Erasmus Coordinator: Kristin Torp Skogedal		
G TRIPOLI03			

⁵ Mobility numbers can be given per sending/receiving institutions and per education field (optional*:
<http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-standard-classification-of-education.aspx>)

⁶ Scanned signatures are accepted

ANNEXE II UNIVERSITY OF BERGEN

ARTICLES C – F

C. Recommended language skills

The sending institution, following agreement with the receiving institution, is responsible for providing support to its nominated candidates so that they can have the recommended language skills at the start of the study or teaching period:

Receiving institution	Optional: Subject area	Language of instruction 1	Language of instruction 2	Recommended language of instruction level ¹	
				Student Mobility for Studies [Minimum recommended level: B1]	Staff Mobility for Teaching [Minimum recommended level: B2]
N BERGEN 01		English	Norwegian	B2 No certificate required for admission Exceptions for students applying for courses in English language and literature: http://www.uib.no/en/education/96641/english-language-requirements	English OR Norwegian: B2 is recommended.

D. Additional requirements

An Introductory Programme is offered for all international students. Throughout the Introductory Programme students will be introduced to different aspects of being a student in Bergen and Norway through practical information and entertaining lectures:

<http://www.uib.no/en/education/50047/after-arrival>

Language courses: the University of Bergen offers Norwegian Language Courses to non-native speakers of Norwegian: <http://www.uib.no/en/education/48674/norwegian-language-courses>

The University of Bergen welcomes students and staff with special needs. For questions regarding services to students in need of individual arrangements in connection with studies and/or examinations, please check the website:

<http://www.uib.no/en/education/104824/exchange-students-special-needs>

¹ For an easier and consistent understanding of language requirements, use of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) is recommended, see

<http://europass.cedefop.europa.eu/en/resources/european-language-levels-cefr>

All exchange students coming to the University of Bergen must have completed one year of full time studies, equal to 60 ECTS credits, at their home institution before arrival in Bergen. This must be documented in their exchange application to the University of Bergen.

E. Calendar

1. Partner nominations and student applications must reach the receiving institution by:

Receiving institution	Autumn term*	Spring term*
N BERGEN01	APRIL 15 th Semester dates: http://www.uib.no/en/education/49211/semester-dates	OCTOBER 15 th

2. The receiving institution will send its decision within 4-6 weeks.
3. All students at the University of Bergen must order their own electronic transcript of records online. Results are available 3-4 weeks after the examination date. International students must log on to the national electronic system for Diploma Registry within two months after the end of their study period.
4. **Termination of the agreement**

A notice of at least one academic year should be given. This means that a unilateral decision to discontinue the exchanges notified to the other party by 1 September 20XX will only take effect as of 1 September 20XX+1. Neither the European Commission nor the National Agencies can be held responsible in case of a conflict.

F. Information

1. Grading systems of the institutions

Credit system and grading:

According to the International Education Credit Transfer System (ECTS), 60 "studiepoeng" is equivalent to 1 year of normal study for a full-time student, i.e. 60 *ECTS credits*. The full-time workload for one academic year is 1500 – 1800 hours of study / 60 "studiepoeng".

The grading scale is explained briefly in the following table. For some programs, the criteria for determining each grade may be described in more detail. This explanation may be even more specific for some subjects.

Symbol	Description	General, qualitative description of valuation criteria
A	Excellent	An excellent performance, clearly outstanding. The candidate demonstrates excellent judgement and a high degree of independent thinking.
B	Very good	A very good performance. The candidate demonstrates sound judgement and a very good degree of independent thinking.
C	Good	A good performance in most areas. The candidate demonstrates a reasonable degree of judgement and independent thinking in the most important areas.
D	Satisfactory	A satisfactory performance, but with significant shortcomings. The candidate demonstrates a limited degree of judgement and independent thinking.
E	Sufficient	A performance that meets the minimum criteria, but no more. The candidate demonstrates a very limited degree of judgement and independent thinking.
F	Fail	A performance that does not meet the minimum academic criteria. The candidate demonstrates an absence of both judgement and independent thinking.

Statistical distribution of grades given at the Faculty of Humanities (2012)

A	B	C	D	E	F
12,97%	26,66%	32,12%	15,89%	6,16%	6,21%

2. Visa

The sending and receiving institutions will provide assistance, when required, in securing visas for incoming and outbound mobile participants, according to the requirements of the Erasmus Charter for Higher Education.

Information and assistance can be provided by the following contact points and information sources:

Institution	Contact details	Website for information
N BERGEN01	incoming@uib.no	http://www.uib.no/en/education/48926/residence-permit

3. Insurance

The sending and receiving institutions will provide assistance in obtaining insurance for incoming and outbound mobile participants, according to the requirements of the Erasmus Charter for Higher Education.

The receiving institution will inform mobile participants of cases in which insurance

cover is not automatically provided. Information and assistance can be provided by the following contact points and information sources:

Institution	Contact details	Website for information
N BERGEN01	incoming@uib.no	http://www.uib.no/en/education/49499/finances-and-insurance

4. Housing

The receiving institution will guide incoming mobile participants in finding accommodation, according to the requirements of the Erasmus Charter for Higher Education.

Information and assistance can be provided by the following persons and information sources:

Institution	Contact details	Website for information
N BERGEN01	incoming@uib.no	http://www.uib.no/en/education/49447/student-accommodation Application period: Autumn semester: 1 April–15 May. Spring semester: 1 Oct.–1 Nov.

5-årig progamevaluering av masterprogram i tysk for perioden HS17-VS22

Denne 5-årige progamevalueringen av masterprogram i tysk dekker perioden fra og med høstsemesteret 2017 til og med vårsemesteret 2022. Den er skrevet med utgangspunkt i pdf-en «Mal for progamevaluering» med støtte i pdf-en «Veiledning for progamevalueringer».

Innholdsfortegnelse

1	Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene	2
1.1	Opptakskrav og opptakstall.....	2
1.2	Gjennomføring, frafall, kandidatproduksjon (og mobilitet)	2
1.3	Vurdering av læringsmiljø	3
2	Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften	3
2.1	System for kvalitetssikring	3
2.2	Tilhørende forskrifter	5
2.3	Studieplan.....	5
2.4	Nivå på læringsutbyttet.....	5
2.5	Læringsutbytte og infrastruktur	7
2.6	Undervisnings- og vurderingsformer	8
2.7	Faglig innhold	8
2.8	Arbeidsomfang	9
2.9	Kobling til forskning.....	9
2.10	Internasjonalisering.....	9
2.11	Praksis.....	9
3	Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften.....	9
3.1	Fagmiljøets størrelse	9
3.2	Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse	10
3.3	Faglig ledelse	10
3.4	Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse	11
3.5	Internasjonalt og nasjonalt samarbeid	11
4	Vedlegg	12
4.1	Opptak, gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon	12
4.2	Studiepoeng per student.....	14
4.3	Mobilitet.....	14

1 Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

1.1 Opptakskrav og opptakstall

Det er ingen spesifikke opptakskrav for master i tysk. Det formelle antallet plasser har vært 3, og master i tysk har hatt lave opptakstall («antall startende») i lengre tid selv om man kan se en *liten* positiv tendens i riktig retning:¹

- HS2017: 1
- HS2018: 2
- HS2019: 2
- HS2020: 5
- HS2021: 3

Det er ikke satt i verk noen spesifikke utadrettede tiltak for å bedre rekrutteringen, men et par ganger har vi arrangert rekrutteringsmøter for studentene på 200-nivå. Det er uklart om dette har hatt noen effekt.

1.2 Gjennomføring, frafall, kandidatproduksjon (og mobilitet)

Den følgende oversikten viser hvordan det har gått etter oppstart:

- Den ene som startet høsten HS17, ble ferdig VS20 (= 1 kvalifikasjon to semestre på overtid).
- Av de 2 som startet høsten HS18, ble 1 ferdig på normert tid VS20, mens den andre fremdeles er aktiv student (= 1 kvalifikasjon, på normert tid).
- De 2 som startet høsten HS19 ble begge ferdige på normert tid VS21 (= 2 kvalifikasjoner, på normert tid).
- Av de 5 som startet høsten HS20, ble 1 ferdig på normert tid VS22, mens de 4 andre fremdeles er aktive (= 1 kvalifikasjon, på normert tid).
- Av de 3 som startet høsten HS21, er 2 fremdeles aktive, mens 1 har sluttet.

Av 10 masterstudenter som startet HS17-HS20, har 5 blitt ferdige (4 på normert tid, 1 to semestre på overtid), mens 5 fremdeles er aktive (den ene ganske langt på overtid, de 4 andre foreløpig ett semester på overtid). Tallene viser at vi har en jobb å gjøre dersom målet skal være å få flest mulig gjennom studiet på normert tid. På plussiden kan det holdes fram at bare 1 av i alt 13 har sluttet.

¹ Se vedleggene i 4.1.

Antallet studiepoeng per student per år framgår av følgende oversikt:²

- 2017: 26,7
- 2018: 21,5
- 2019: 30
- 2020: 41,7
- 2021: 37,2

På bakgrunn av at normen tilsier 60 studiepoeng per år, er det mye å gå på her, men det noteres en positiv tendens, særlig for 2020 med den liten nedgang igjen for 2021.

Mobiliteten til og fra master i tysk skal også nevnes her: I femårsperioden har 1 student meldt overgang til Master i biomedisin (2019), mens det ikke har vært noen overganger til master i tysk.³

1.3 Vurdering av læringsmiljø

Læringsmiljøet hadde vært bedre om det var større, men det vurderes også som positivt at avstanden mellom undervisere og studenter blir liten når det er få studenter og underviserne har mer tid til den enkelte student, både i undervisningen og med hensyn til veiledning og tilbakemelding på øvingsoppgaver.

Det finnes ingen resultater fra Studiebarometeret for master i tysk.

2 Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften

2.1 System for kvalitetssikring

2.1.1 Kvalitetssikring

Det jobbes grundig med kvalitetssikringsarbeidet ved faget, og det har blitt skrevet egenvurderinger av emner årlig (tidligere under navnet «Emnerapport»). Disse rapportene har først og fremst hatt som intern funksjon at man har forbedret informasjonen som gis til studentene (gjennom bruk av moduler i Mitt UiB), at man har endret pensum etter diskusjoner i programstyre og lærermøte på bakgrunn av egenvurderinger.

Etter at det ble et krav har vi også skrevet 3-års emneevalueringer av emner etter en plan vedtatt av programstyret, og for våren 2022 finnes det slike evalueringer av TYS308 og TYS311.

Vår eksterne fagfelle Christian Janss (UiO) leverte fagfellerapport både for 2020 og 2021. [Rapporten for 2020](#) (levert i februar 2021) er en bredt anlagt rapport om hele programmet og er gjennomgående positiv, men peker på 3 forbedringspotensial (som kommenteres fortløpende):

² Se vedlegg i 4.2. – Tableau tillot ikke uttak for 2022, så derfor er 2017 med «i stedet».

³ Se vedlegg i 4.3.1.

1. «Avdelingen bør fortsette arbeidet med å få alle sensorveiledningene på plass i et ryddig system.»

→ Dette er et punkt der det nok er en del å hente, men som blir stadig bedre. Men det er et krevende punkt fordi merarbeidet med å lage brukbare sensorveiledninger ikke alltid oppleves som «regningssvarende».

2. «Det som gjøres/planlegges med flipped classroom, er interessant, og kan bety endel for gjennomføringen, men må også tenkes gjennom med tanke på at arbeidet med å lage gode foreberedelsespakker bør stå i et fornuftig forhold til gevinsten faglig og pedagogisk.»

→ Dette er noe vi jobber med, men arbeidet med omvendt undervisning har ikke kommet like langt på master som på bachelor.

3. «I et lengre perspektiv bør avdelingen tenke gjennom rekrutteringssituasjonen for tyskfaget, dvs. særlig til BA-løpet – noe som imidlertid er et felles anliggende for mange av språkfagene nasjonalt.»

→ Rekrutteringen til master er selvsagt avhengig av rekrutteringen til bachelor. Det bør imidlertid nevnes at master i tysk ved UiB framstår som attraktiv for studenter fra andre institusjoner, og det hender at studenter med bachelor fra andre steder i Norge søker opptak til master i Tysk ved UiB eller at utenlandske studenter (først og fremst fra Tyskland, men også fra Romania og Østerrike) tar masteremner ved UiB.

[Rapporten for 2021](#) (levert i mars 2022) fokuserer på endringer som ble gjort i programmet i løpet av 2021.

I oppsummeringen pekes det særlig på en ting som viktig for masterprogrammet:

- Masterstudentenes oppgaveskriveseminar bør også videreføres. Samarbeidet med UBs Michael Grote gir studentene viktige ferdigheter i å orientere seg i biblioteket (både det fysiske og virtuelle), finne riktig litteratur, kildekritikk, sitere riktig, og lage bibliografi.

➔ Høsten 2022 ble det vedtatt å gjøre et kurs i litteratursøk, sitering og kildekritikk obligatorisk på emnet TYS307 (første semester av masterstudiet) og å gjøre et kurs i oppgaveskriving obligatorisk på emnet TYS350 (masteroppgaven i tysk), begge deler i regi av UBs fagreferent for tysk Michael Grote.

Studentevalueringer gjøres godt innenfor kravet om evaluering ved hver 3. gang et emne undervises, ofte hyppigere. Et problem med masterkursene er at det lave antallet studenter ødelegger litt av muligheten til å være helt anonym når man svarer på spørreundersøkelsen.

Underviserne på masterkursene prøver å få studentene i tale både ved semesterstart (ved å avklare forventninger på begge sider) og underveis i semesteret gjennom dialog med studentene, men dette er selvsagt heller ikke tilfredsstillende med tanke på å få helt ærlige uttalelser om ønsker knyttet til undervisningen.

2.1.2 Studentinvolvering

Studentene ved tysk har vært representert på alle programstyremøter (som avholdes minst en gang per semester). Dette er det forumet der studentene har mest formell påvirkningskraft og medbestemmelse siden det er der endringer i studieplaner og emnebeskrivelser blir vedtatt og studentenes stemmer teller like mye som de ansattes.

Studentenes muligheter for involvering selvsagt også i tilbakemeldinger til undervisere, både i direkte kommunikasjon og gjennom studentevalueringer av emner.

Dessuten har studentene muligheten til og blir oppfordret til å delta i fagutvalg, men det har vært problematisk å få folk til å være med i fagutvalget. I tillegg gjorde pandemien fagutvalgsarbeid vanskelig.

2.2 Tilhørende forskrifter

Det finnes ingen nasjonale rammeplaner, sertifiseringskrav eller retningslinjer for studiet.

2.3 Studieplan

[Studieplanen for tysk master](#) endres i takt med endringer i emnesammensetningen, men innholdet og beskrivelsen av studiet har ikke vært nevneverdig endret siden de store endringene i læringsutbyttebeskrivelsene. Etter programstyrets vurdering tilsvarer emnenes innhold og emnesammensetningen det som skisseres i studieplanen.

Et viktig spørsmål er om studentene er kjent med innholdet i studieplanen. Den er tilgjengelig på nettet, og det informeres om den på orienteringsmøtene, men mange er likevel ikke klar over hva som står der. Dette kan gjøres noe med ved at man lenker til den i modulene på de enkelte emnene.

2.4 Nivå på læringsutbyttet

2.4.1 Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Programstyret mener nivået på læringsutbyttet er i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), nivå 7 (= Mastergrad):

Kunnskap

Kandidaten ...

– har avansert kunnskap innenfor fagområdet og spesialisert innsikt i et avgrenset område → den spesialiserte innsikten dekkes av masteroppgaven TYS350

– har inngående kunnskap om fagområdets vitenskapelige eller kunstfaglige teori og metoder → i alle emnene på 300-nivå står teori og metode sentralt, men det hadde ikke skadet å ha plass til rene metode- og teoriemner. TYS307 er det nærmeste vi kommer et teori- og metodeemne, men også der bakes teori og metode inn i arbeidet med tekstanalyse.

– kan anvende kunnskap på nye områder innenfor fagområdet → Hvis det med dette er ment at man kan bruke det man lærer f.eks. i 1. semester på master, også senere i masterstudiet, er dette dekket inn.

- kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet → Ja, dette er dekket.

Ferdigheter

Kandidaten ...

- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer
- kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- kan bruke relevante metoder for forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid på en selvstendig måte
- kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer → Generelt mener vi at alle disse fire punktene under ferdigheter er dekket og noe kandidatene må vise senest gjennom masteroppgaven.

Generell kompetanse

Kandidaten ...

- kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter
- kan formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttryksformer
- kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten
- kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser → Som ovenfor mener vi at dette dekkes inn av masteroppgaven, og dessuten av emnene i masterprogrammet.

2.4.2 Navn

Studieprogrammets navn (Master i tysk) er godt og dekkende for programmets innhold.

2.5 Læringsutbytte og infrastruktur

2.5.1 Innhold og oppbygging

Masterprogrammet i tysk har følgende innhold og anbefalte rekkefølge (semester og omfang angitt i parentes):

- [TYS307](#) Tysk språk og litteraturvitenskap (høst, 15 stp.)
- [TYS309](#) Masteremne i tyskspråkleg litteratur (høst, 15 stp.)
eller
- [TSAK319](#) Masteremne i tysk språkvitenskap (høst, 15 stp.)
- [TYS308](#) Litteratur, interpretasjon og omsetjing (vår, 15 stp.)
- [TYS311](#) Moderne tysk språk og litteratur (vår, 15 stp.)
- [TYS350](#) Tysk mastergradsoppgåve (11. og 12. semester, 60 stp.)

Tre av de fire emnene i første året av master i tysk (TYS307, TYS308 og TYS311) er kombinasjonsemner med like deler språkvitenskapelig og litteraturvitenskapelig undervisning/seminar, dvs. at de samme primærtekstene brukes som analyseobjekt for både språk- og litteraturvitenskap. Det fjerde emnet er rent språkvitenskapelig eller litteraturvitenskapelig, og studentene velger enten litteratur, TYS309, som er et «Bergensemne», eller språk, TSAK319 er et SAK-emne som arrangeres i samarbeid med NTNU. Vi mener at emnene har en viss progresjon fra det innføringspregede TYS307 til de tematisk litt meir spesialiserte emnene i vårsemesteret (men TYS309 og TSAK319 kan nok framstå som like spesialiserte som våremnene), og det går fint an å ta emnene i motsatt rekkefølge, som en god del såkalte *Quereinsteiger* har gjort.

2.5.2 Infrastruktur

Det er lite å utsette på infrastrukturen bortsett fra at mange undervisningsrom har en skjerm montert PÅ TAVLEN slik at tavlen er ubrukelig.

Det er selvsagt også ønskelig å ikke bli tildelt det ubrukelige 207 (Sydnesplassen 12-13) eller de noe fjerntliggende rommene på Jussbygg 2.

UiB Læringslab har vist seg å være en velfungerende infrastruktur for innspilling av videoer til bruk i undervisningen.

Mitt UiB er også et godt hjelpemiddel, men det er ulikt i hvilken grad det brukes av underviserne på faget.

Særlig i forbindelse med pandemien viste det seg et behov for bedre merking av hvilke rom som er utstyrt med rommikrofon og hvilke som «bare» har bøylemikrofon.

En viktig del av infrastrukturen er Bibliotek for humanioras fagreferent for tysk Michael Grote. Han er aktiv på bokbestillingsfronten og tilbyr også ulike kurs for studentene som fra høsten 2023 blir en formalisert del av enkelte emner.

2.6 Undervisnings- og vurderingsformer

Undervisning er seminarbasert og ligner lite på rene forelesninger. Studentene oppfordres til å være aktive gjennom at man analyserer tekster og ikke bare bearbeider et teoretisk pensum, og studentene oppfordres dessuten til å utfordre pensumtanken ved å være på utkikk etter tekster som kompletterer eller utfordrer tekstene vi jobber med på de ulike emnene.

Obligatoriske undervisningsaktiviteter omfatter skriftlige øvingsoppgaver på alle emnene og i tillegg studentpresentasjoner på TYS307, TYS308 og TYS311 det første året.

Vurderingsformene på master i tysk er ikke veldig varierte, men gir studentene god anledning til å vise hva de har lært:

- 4 dagers hjemmeeksamen + muntlig (TYS307) (blir endret til 7 dagers f.o.m. HS2023)
- 7 dagers hjemmeeksamen + muntlig (TYS309, TYS308, TYS311)
- 14 dagers hjemmeeksamen (TSAK319)

Vurderingsformene gir rikelig anledning til både skriftlig og muntlig tekstproduksjon, og kombinasjonen hjemmeeksamen + muntlig gir et solid vurderingsgrunnlag.

2.7 Faglig innhold

2.7.1 Faglig oppdatert studietilbud

Masterstudiet i tysk har hatt en uforandret emnesammensetning en god stund, og vi mener at vi har funnet fram til et bra opplegg med de kombinerte emnene. Selv om ikke selve emnene endres hele tiden, gjøres det stadig vekk endringer i pensum, både primær og sekundærlitteratur. Både i undervisningen, og etter hvert stadig mer også gjennom de «integrerte» obligatoriske bibliotekskursene, oppfordres studentene til å finne sitt eget pensum og ikke bare forholde seg til det som underviserne lister opp. Håpet er at dette nesten automatisk vil føre til en viss faglig oppdatering av studietilbudets innhold.

En annen nyutvikling som kan nevnes, er at studentene på emnet TYS309 utfordres til å jobbe med politiske emosjoner (speiselt ressentiment) i litteraturen i sammenheng med aktuelle samfunnsutfordringer og selv innhente aktuell forskningslitteratur om dette og dermed være med på å utvikle et nytt forskningsperspektiv. Slik oppdateres og fornyes masteremnet «i takt med» den internasjonale forskningsfronten og samfunnsutviklingen.

2.7.2 Arbeidslivsrelevans og karrieremuligheter

Siden det her ikke er snakk om et profesjonsstudium, er det svært mange ulike hensyn å ta på dette feltet, og det er vanskelig å si at alt som undervises på programmet, har en «direkte» arbeidslivsrelevans til et spesielt yrke. Men det er mange muligheter, og man kan jobbe i skolen (tysklærer!), næringslivet, statsapparatet, media, kommunikasjons- og forlagsbransjen og internasjonale organisasjoner. Generelt kan det være verdt å nevne at ny forskning viser at humanister, og spesielt humanister med master i språk, lett får seg jobb.⁴

⁴ <https://khrono.no/ny-forskning-avliver-myten-om-at-humanister-ikke-far-seg-jobb/711684>

2.8 Arbeidsomfang

Vi regner med at studiets arbeidsomfang tilsvarer normen, men har ingen tall å underbygge dette med. Av og til har noen studenter muntlig formidlet at de synes det er litt mye undervisning og litt mange obligatoriske aktiviteter på tyskemnene på master, men vår oppfatning er heller at andre fag har for lite.

Vi har heller ingen tall fra Studiebarometeret for tysk som sier noe om hvor mye tid studentene brukes på studiet, men vi har ingen grunn til å tro at tyskstudentene på bachelor bruker mer tid på studiene enn andre studenter ved HF. Fra og med våren 2023 reduseres undervisningsomfanget noe på emnene TYS308 og TYS311, men etter hvert vil de reduserte timene erstattes av forberedelsesmoduler også her, så det er ingen grunn til å frykte at arbeidsomfanget blir for lite.

2.9 Kobling til forskning

Undervisningen på masteremnene våre er i stor grad basert på og har nær sammenheng med forskningen til de ansatte på faget.

Studentene involveres også i «forskningslignende» arbeid gjennom skriving av øvingsoppgaver og hjemmeeksamener, og de driver egen forskning i arbeidet med masteroppgaven.

Koblingen til andres forskning blir forhåpentlig sterkere i og med at bibliotekskurs (TYS307) og kurs i oppgaveskriving (TYS350) blir en obligatorisk aktivitet.

2.10 Internasjonalisering

Masterstudentene oppfordres til å dra på utveksling i et tyskspråklig land dersom de har muligheten til det og ikke har vært på utveksling i løpet av bachelorstudiet. Tyskfaget har avtaler med en rekke universiteter i tyskspråklige land, men i femårsperioden har ingen masterstudenter reist på utveksling.

2.11 Praksis

Praksis spiller ingen rolle for studentene på masterprogram i tysk i løpet av studiet.

3 Krav til fagmiljø i Studietilsynsforskriften

3.1 Fagmiljøets størrelse

Fagmiljøet har minket de siste årene, og vi er nå 4 fast ansatte på tyskfaget:

- Birger Solheim, førsteamanuensis, litteratur/kultur
- Kjetil Berg Henjum, professor, språk
- Torgeir Skorgen, professor, litteratur/kultur
- Åsta Haukås, professor, fagdidaktikk⁵

Alle de fast ansatte har altså førstekompetanse, tre av dem professorkompetanse, og den fjerde har inne en søknad om opprykk til professor.

⁵ Åsta Haukås er i liten grad involvert i masterprogrammet for tysk, mens de tre andre er tungt inne.

Fagmiljøet dekker kravene i § 3-2, og den eksterne fagfellen vurderte i rapporten fra 2020 på bakgrunn av denne paragrafen de ansattes kompetanse som «oppfylt med god margin» (se avsnitt 2.4. i rapporten).

Det ser ikke ut til å være noen utsikter til nyansettelser, og senest i august 2022 gikk en vitenskapelig ansatt av med pensjon uten at stillingen blir erstattet. Kravene til fagmiljøets størrelse vurderes likevel som dekket (se her også avsnitt 2.4. i ekstern fagfelles rapport fra 2020).

De ansattes hovedkompetanser dekker de ulike emnene på følgende måte:

- TYS307 og TSAK319: Haukås/Henjum
- TYS308: Henjum og Skorgen
- TYS309: Skorgen/Solheim
- TYS311: Haukås/Henjum og Skorgen/Solheim
- TYS350: Alle

Som det framgår av dette og av avsnitt 2.5, har vi et språklig masteremne TSAK319 (15 stp.) som er et SAK-samarbeid med NTNU. Samarbeidet foregår slik at de to institusjonene har ansvar for emnet i tre år før det byttes. UiB har nettopp lagt bak seg det første høstsemesteret i sin andre treårsperiode, og høsten 2024 vil begge institusjonene ha lagt bak seg to treårsbolker. Dette er en slags utvidelse av fagmiljøet vårt.

3.2 Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

Den utdanningsfaglige kompetansen er det først og fremst vår fagdidaktiker Åsta Haukås som har, men også Birger Solheim (litteraturviter) har «etterutdannet» seg i litteraturdydidaktisk retning, og Torgeir Skorgen har nylig publisert en fagdidaktisk orientert artikkel om litteraturundervisningene dialogisitet.

Alle fast ansatte har gjennomgått den krevde kursingen i universitetspedagogikk.

3.3 Faglig ledelse

Den faglige ledelsen ivaretas av programstyret under ledelse av fagkoordinator. Studentene har til nå alltid vært representert i programstyret, og på de fleste møtene med noen pandemiunntak har to studentrepresentanter møtt. Det avholdes minst ett programstyremøte hvert semester, og ved behov vedtas saker på sirkulasjon.⁶ Alle kan foreslå endringer i studieplan og emnebeskrivelser som legges fram for vedtak og til slutt legges inn i EpN av fagkoordinator for godkjenning av fakultetet.

I tillegg avholdes det hvert semester minst to lærermøter der aktuelle saker diskuteres, gjerne som forberedelse av vedtakssaker.

⁶ Innkallingene og sakspapirene til programstyremøtene i femårsperioden finnes [her](#), referatene finnes [her](#) (høsten 2018 ble det planlagte programstyremøtet omgjort til lærermøte fordi det ikke var noen vedtakssaker, våren 2020 måtte møtet fortsette uken etterpå, derfor to datoer, og til møtet høsten 2020 finnes det ingen innkalling, bare referat).

3.4 Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse

De ansatte ved faget har følgende fagspesifikke kompetanser som kommer til særlig nytte med henblikk på faglig utviklingsarbeid for de ulike emnene i programmet slik det blir angitt:

- Birger Solheim: Moderne tysk litteratur → TYS311
- Kjetil Berg Henjum: Oversettelsesvitenskap → TYS308, Orddannelse → TSAK319, generell germanistisk lingvistikk → TYS307, «Varietätenlinguistik» → TYS311
- Torgeir Skorgen: Hermeneutikk og tragediefilosofi, tysk klassikk og romantikk → TYS308, Litteraturvitenskapelige teorier og metoder → TYS307 Ressentimentsfilosofi, biopolitikk og politiske emosjoner i litteraturen → TYS309
- Åsta Haukås: Fagdiaktikk → TYS307, generell germanistisk lingvistikk → TYS307

De fast ansatte er aktive i forskergrupper ved instituttet («[Med fleirspråklegheit i tankane](#)» ledet av Åsta Haukås, «[Europas grenser](#)» ledet av Torgeir Skorgen, «[Estetiske forestillinger](#)», og «[Language data and language change](#)») og forsker og publiserer nasjonalt og internasjonalt på sine spesialfelt.

Vi anser at fagmiljøets forskningsmessige og fagutviklingsmessige kompetanse er tilstrekkelig til å opprettholde og også utvikle programmets innhold og nivå.

3.5 Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

Nasjonalt samarbeid på masternivå er utstrakt bruk av eksterne sensorer.

I tillegg samarbeider språkdelen av faget med NTNU om SAK-emnet TSAK319.

Faget deltar selvsagt også på de årlige møtene i Nasjonalt fagorgan for tysk, og fagets ansatte deltar dessuten jevnlig på nasjonale konferanser.

Internasjonalt samarbeid: Faget har utvekslingsavtaler med mange universiteter i tyskspråklige land. Dessuten er faget representert i Hjemmestyret for det tysk-norske studiesenteret i Kiel (DNSZ). Fagets ansatte deltar jevnlig på internasjonale konferanser.

Åsta Haukås er med i to NFR-prosjekter, MULTIWRITE og LANGUAGES (2021-2025) og har et bredt internasjonalt nettverk. Hun er medlem i *advisory board* for flere internasjonale forskningsprosjekter og publiserer jevnlig sammen med internasjonale partnere.

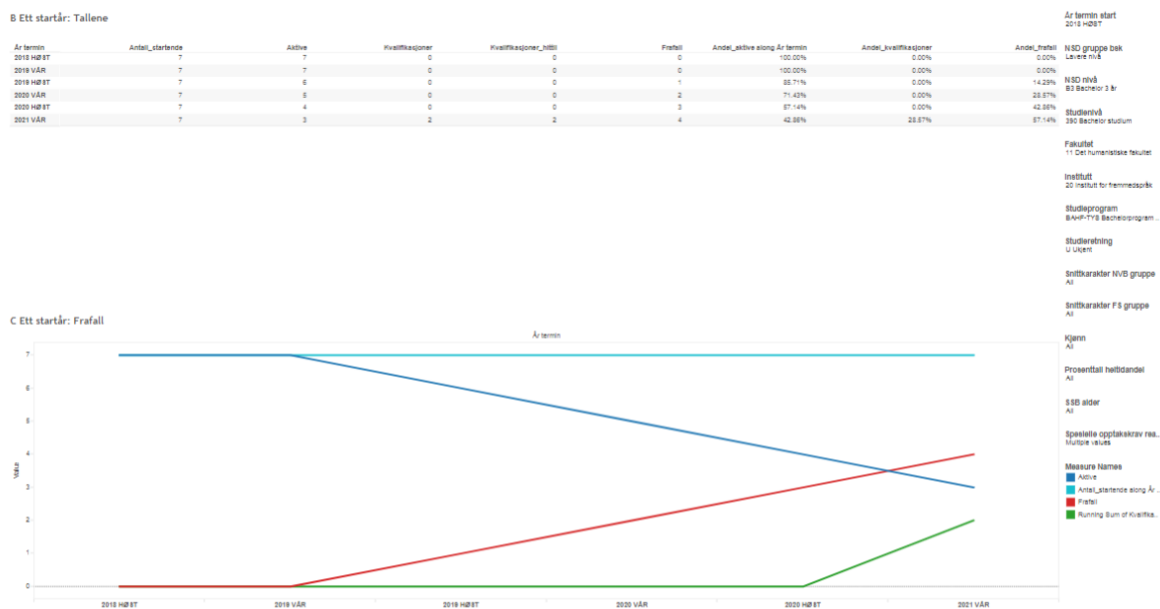
Bergen, 15.12.22

Kjetil Berg Henjum
Kjetil Berg Henjum
(fagkoordinator)

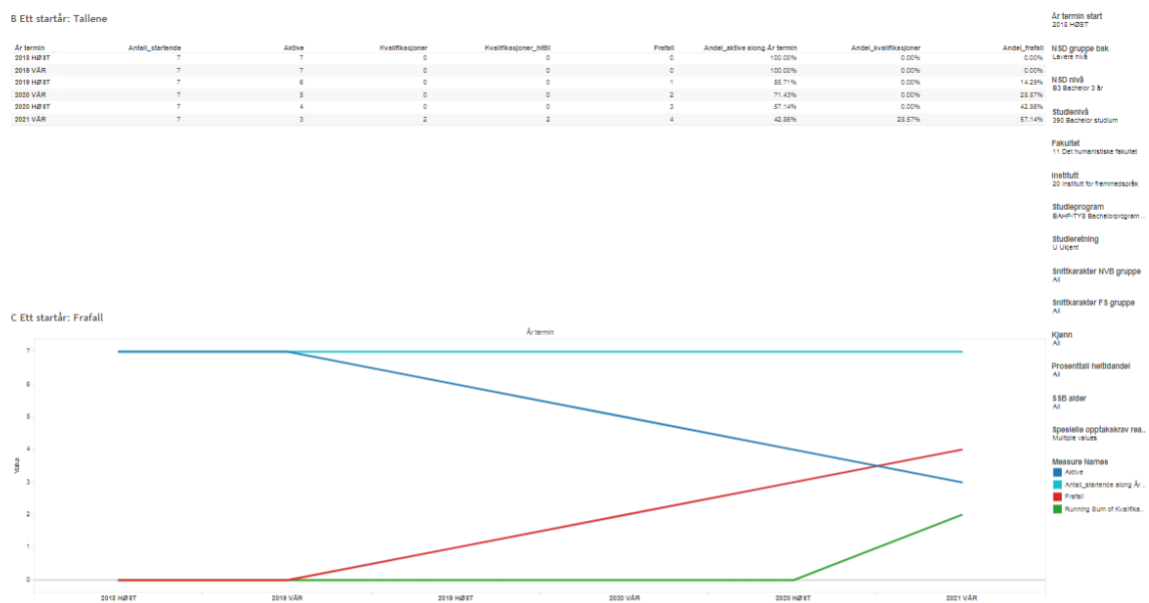
4 Vedlegg

4.1 Opptak, gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

4.1.1 HS2017

4.1.2 HS2018

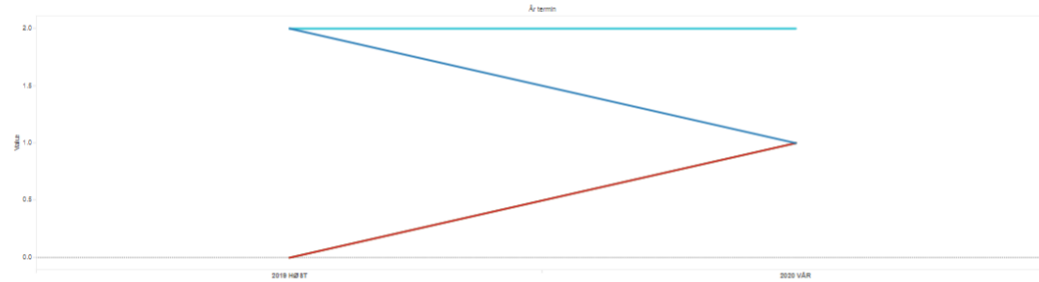
4.1.3 HS2019

B Ett startår: Tallene

År termin	Antal_startende	Aktive	Kvalifikasjoner	Kvalifikasjoner_målt	Frafall	Andel_aktive along År termin	Andel_kvalifikasjoner	Andel_frafall	År termin start 2019 HØST
2018 HØST	2	2	0	0	0	100.00%	0.00%	0.00%	NSD gruppe bak Levete mål
2020 VÅR	2	1	1	1	1	50.00%	50.00%	50.00%	NSD nivå B3 Bachelor 3 år

Studienivå
390 Bachelor studium
Fakultet
11 Det humanistiske fakultet
Institutt
20 Institutt for fremmedspråk
Studieprogram
Bakgrunn: Bachelorprogram
Studieretning
U-utvalg
Snittskårer NIV gruppe
A1
Snittskårer F3 gruppe
A1

C Ett startår: Frafall

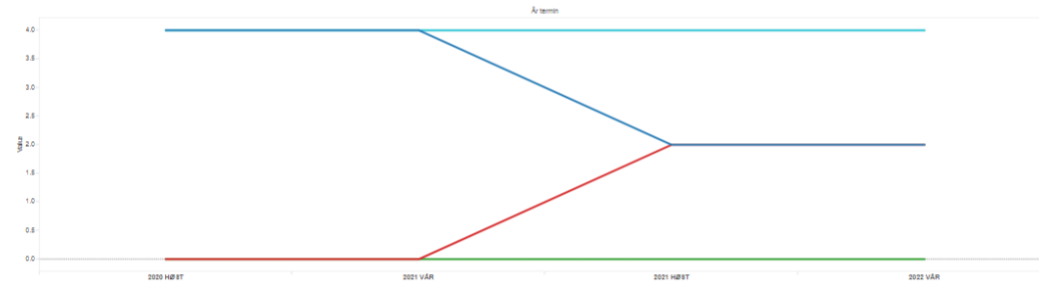
4.1.4 HS2020

B Ett startår: Tallene

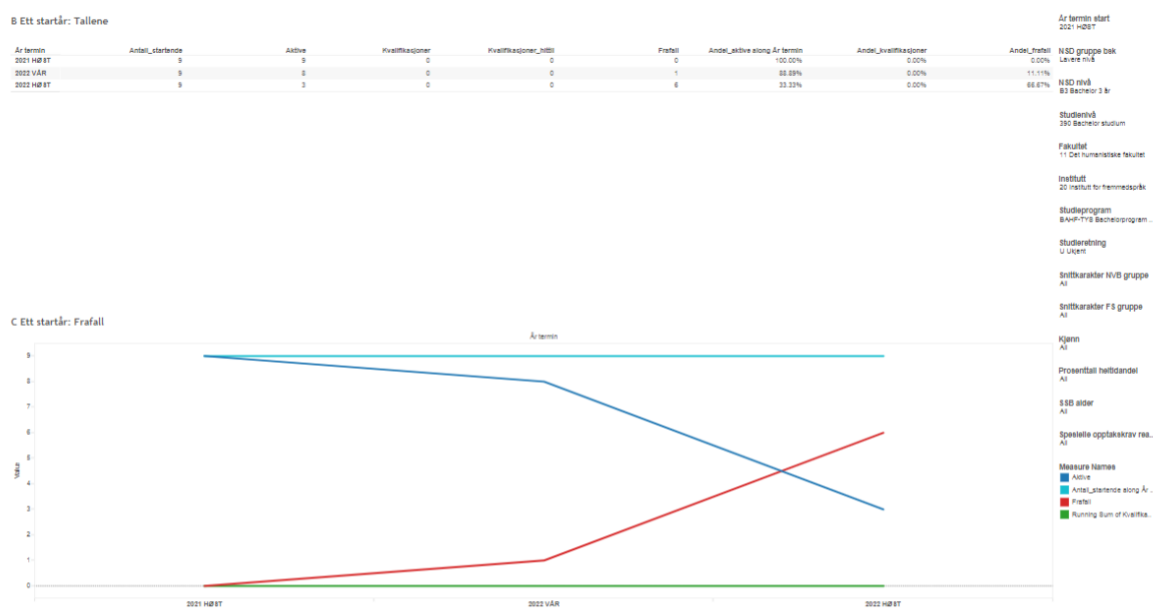
År termin	Antal_startende	Aktive	Kvalifikasjoner	Kvalifikasjoner_målt	Frafall	Andel_aktive along År termin	Andel_kvalifikasjoner	Andel_frafall	År termin start 2020 HØST
2020 HØST	4	4	0	0	0	100.00%	0.00%	0.00%	NSD gruppe bak Levete mål
2021 VÅR	4	4	0	0	0	100.00%	0.00%	0.00%	NSD nivå B3 Bachelor 3 år
2021 HØST	4	2	0	0	2	50.00%	0.00%	50.00%	
2022 VÅR	4	2	0	0	2	50.00%	0.00%	50.00%	

Studienivå
390 Bachelor studium
Fakultet
11 Det humanistiske fakultet
Institutt
20 Institutt for fremmedspråk
Studieprogram
Bakgrunn: Bachelorprogram
Studieretning
U-utvalg
Snittskårer NIV gruppe
A1
Snittskårer F3 gruppe
A1

C Ett startår: Frafall

4.1.5 HS2021

4.2 Studiepoeng per student

M Studiepoeng per student (gjennomsnitt) per studieprogram per år sammenlignet (tabell)

		Årstall					
Fakult..	11 Det..	STUDIEPROGRAMKODE	2017	2018	2019	2020	2021
		BAHF-TYS	38.0	37.7	36.3	37.0	39.6
		MAHF-TYS	26.7	21.5	30.0	41.7	37.2

4.3 Mobilitet

4.3.1 Mobilitet fra masterprogram i tysk

F Overganger på Studieprogramnivå

Fakultet fra	Studieprogram fra	Fakultet til	Studieprogram til	
11 Det humanistiske fakultet	MAHF-ARAB Masterprogr..	11 Det humanistiske fakul..	MAHF-TEAT Masterprogram i teatervitenskap	1
	MAHF-TYS Masterprogra..	13 Det medisinske fakultet	MAMD-MEDBI Masterprogram i biomedisin	1
Grand Total				2

2019: MAHF-TYS til MAMD-MEDBI